

แนวทางในการพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการ
ของเด็กและเยาวชนในประเทศไทย

ดาวิณ ชายชีวินลิขิต

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2548

ISBN 974-9745-75-2

**Law Development Conceptual on Welfare and Security of Child and Youth
in Thailand**

Dawin Chaicheewinlikit

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School, Dhurakitbundit University

2005

ISBN 974-9745-75-2

กิตติกรรมประกาศ

ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อบรรดาอาจารย์ทั้งหลายดังต่อไปนี้

ท่าน ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ ศรีธรรมรักษ์ ที่ท่านได้เมตตาได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และได้สละเวลาอันมีค่ายิ่งเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำ ตักเตือน ให้ข้อคิด ข้อวิจารณ์ ช่วยเหลือในการค้นคว้าหาข้อมูล และแก้ไขข้อบกพร่อง จนทำให้วิทยานิพนธ์สำเร็จลงด้วยดี

ท่าน อาจารย์ ดร. พีรพันธุ์ พาลุสุข ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ท่าน ดร.โชคชัย สุทธาเวช กรรมการ ท่านอาจารย์วิทย์ ชะนะภักย์ กรรมการ และท่านสมชาย เจริญอำนวยสุข กรรมการ ที่กรุณาเมตตา สละเวลาอันมีค่ายิ่ง ให้แนวคิด คำปรึกษา การค้นคว้าข้อมูล การตรวจและการแก้ไข เพื่อให้วิทยานิพนธ์สำเร็จลงด้วยดี

อนึ่ง หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าของท่านผู้อ่าน ผู้เขียนขอเทอดบูชาพระคุณของบิดา มารดาและคณาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชา แต่หากมีข้อบกพร่องหรือผิดพลาดประการใดผู้เขียนขอน้อมรับและใคร่ขออภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ดาวิณ ชายชีวินลิขิต

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
2. วัตถุประสงค์ในการศึกษา.....	4
3. สมมติฐาน.....	5
4. ขอบเขตการศึกษา.....	5
5. วิธีดำเนินการศึกษา.....	5
6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
7. คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 แนวคิด วิวัฒนาการ หลักการ ขอบเขตและการ พัฒนาเด็กและเยาวชน ในการจัดสวัสดิการสังคม.....	7
1. แนวคิดของการจัดสวัสดิการสังคม.....	7
2. แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการเด็ก.....	15
3. วิวัฒนาการของการจัดสวัสดิการสังคม.....	24
4. หลักการของการจัดสวัสดิการสังคม.....	27
5. ขอบเขตของการจัดสวัสดิการสังคมในประเทศไทย.....	33
6. ความต้องการพื้นฐานและทิศทางการพัฒนาเด็ก.....	36
3 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชนใน ประเทศไทย เปรียบเทียบกับต่างประเทศ.....	44
1. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชน ในประเทศไทย.....	45
2. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชน ในประเทศฟิลิปปินส์.....	65

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3. กฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชน ในประเทศอังกฤษ.....	67
4. กฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชน ในประเทศออสเตรเลีย.....	74
5. กฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชนในประเทศ สหรัฐอเมริกา.....	81
6. สรุป.....	86
7. ตารางเปรียบเทียบในส่วนที่แตกต่างในกฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและ สวัสดิการเด็กและเยาวชนของไทยกับต่างประเทศ.....	91
4 แนวทางในการพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชน	93
1. วิเคราะห์แนวทางในการพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของ เด็กและเยาวชนในประเทศไทยกับต่างประเทศ แบ่งออกเป็น 4 ด้านดังนี้.....	93
1.1 ด้านการศึกษา.....	93
1.1.1 การศึกษาภาคบังคับและการจัดชั้นเรียนพิเศษ.....	94
1.1.2 มาตรฐาน โรงเรียน.....	96
1.1.3 การทำงานในเวลาเรียน.....	97
1.2 ด้านแรงงานเด็ก.....	98
1.2.1 แรงงานเด็กทำงานบ้าน.....	98
1.2.2 แรงงานเด็กขายของข้างถนน.....	99
1.2.3 กำหนดเวลาการทำงานของผู้ปกครองที่จำเป็นต้องเลี้ยงดูเด็ก.....	100
1.3 ด้านสุขภาพ โภชนาการ และการเลี้ยงดูตั้งแต่แรกเกิด.....	102
1.3.1 การได้รับการเลี้ยงดูตั้งแต่แรกเกิด.....	102
1.3.2 สิทธิการได้รับการบริการทางสาธารณสุข.....	103
1.3.3 ภาวะโภชนาการ.....	104
1.4 ด้านเกี่ยวกับสถานรับเลี้ยงเด็ก.....	105

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพ และสวัสดิการของเด็กและเยาวชน.....	107
3. แนวทางในการพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพ และสวัสดิการของเด็ก และเยาวชน.....	109
5 บทสรุป และข้อเสนอแนะ.....	116
1. บทสรุป.....	116
2. ข้อเสนอแนะ.....	121
2.1 ข้อเสนอแนะในการพัฒนากฎหมาย.....	121
2.2 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ.....	123
บรรณานุกรม.....	126
ภาคผนวก.....	131
แบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง.....	132
ร่างกฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการ ขอรับใบอนุญาต การออกใบอนุญาต การขอต่ออายุใบอนุญาต การให้ต่ออายุ ใบอนุญาต การขอรับใบแทนใบอนุญาต การออกใบแทนใบอนุญาต การเพิกถอน ใบอนุญาตให้จัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก พ.ศ.....	135
กฎหมายประเทศฟิลิปปินส์.....	146
กฎหมายประเทศออสเตรเลีย.....	155
กฎหมายประเทศอังกฤษ.....	160
กฎหมายประเทศสหรัฐอเมริกา.....	167
ประวัติผู้เขียน.....	173

ชื่อวิทยานิพนธ์	แนวทางในการพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชนในประเทศไทย
ชื่อนักศึกษา	ดาวิน ชายชีวินลิขิต
อาจารย์ที่ปรึกษา	ศาสตราจารย์ ดร. ชีระ ศรีธรรมรักษ์
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2547

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชนในประเทศไทย เนื่องจากเด็กและเยาวชนของประเทศไทยยังไม่ได้รับการจัดสวัสดิภาพและสวัสดิการอย่างครอบคลุม และทั่วถึง ปัจจุบันกฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพ และสวัสดิการของเด็กและเยาวชนยังไม่ได้รับการจัดสวัสดิการอย่างเท่าเทียมกันทั้งในด้านการศึกษาด้านแรงงาน ด้านสุขภาพ โภชนาการ และด้านเกี่ยวกับสถานรับเลี้ยงเด็ก และมาตรการทางกฎหมายในเรื่องนี้ก็อยู่กระจัดกระจายกันตามกฎหมายหลายฉบับทำให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้

การศึกษาเรื่องนี้ใช้วิธีวิจัยเอกสารเป็นหลัก โดยศึกษาจากตำรา บทความ งานวิจัย รวมทั้งสัมภาษณ์เชิงลึกกับบุคคลที่เกี่ยวข้องรวมทั้งศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ ประเทศออสเตรเลีย และประเทศฟิลิปปินส์ และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ในเชิงคุณภาพเพื่อจัดทำเป็นข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมายของประเทศไทย

ผลจากการศึกษาพบว่า ด้านการศึกษา สถานศึกษามีมาตรฐานไม่เท่าเทียมกัน ไม่มีการจัดการศึกษาสำหรับผู้พิการ และผู้ทุพพลภาพอย่างทั่วถึงและเพียงพอ และยังมีเด็กและเยาวชนบางกลุ่มที่ยังไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษาภาคบังคับ ด้านแรงงานยังไม่มีมาตรการคุ้มครองแรงงานเด็กในการขายของข้างถนนและแรงงานเด็กที่ทำงานบ้านยังไม่ได้รับการศึกษา ด้านสุขภาพ โภชนาการยังไม่มีมาตรฐานการควบคุมคุณภาพอาหาร การจัดอาหารเช้าและนมสำหรับเด็กในโรงเรียน ด้านสถานรับเลี้ยงเด็ก ยังไม่มีมาตรฐานในการเลี้ยงดูเด็ก

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงเสนอให้ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการเด็กและเยาวชนในด้านการศึกษาให้ปรับปรุง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ทำให้สถานศึกษามีมาตรฐานใกล้เคียงกัน ในเรื่องการจัดสวัสดิการให้กับเด็กพิการหรือทุพพลภาพอย่างถูกต้องและทั่วถึงรวมทั้งการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่อยู่นอกระบบการศึกษาภาคบังคับเช่นเด็กเร่รอน เด็กที่ไม่มีถิ่นที่อยู่เป็นหลักแหล่งให้ได้รับการศึกษา ปรับปรุงพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ให้มีการคุ้มครองแรงงานเด็กที่ขายของข้างถนนและให้แรงงานเด็กที่ทำงานบ้านให้ได้รับการศึกษา ส่วนพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 ให้ปรับปรุงใน

เรื่อง โทษนาการและการเลี้ยงดูเด็กตั้งแต่แรกเกิด และพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ให้มีการปรับปรุงในเรื่องมาตรฐานเกี่ยวกับสถานรับเลี้ยงเด็ก

D
P
U

Thesis Title: Guidance in Improving Legislation Regarding the Welfare of
Juveniles and Children in Thailand

Name Dawin Chaicheewinlikit

Thesis Advisor: Prof. Dr. Thira Srithamaraks

Department: Law

Academic Year: 2004

ABSTRACT

This thesis aims to study legislation in relation to the welfare of juveniles and children in Thailand since they have not been provided equal and adequate welfare. Currently, legislation in relation to the welfare of juveniles and children has not provided equal welfare in terms of education, labour, health, nutrition and nursery care. Moreover, legal measures in this regard have been scattered through various legislation. This causes enforcement problems.

This study is basically documentary research. It is done through texts, articles and academic research. It also employs in-depth interviews with related parties. In addition, it includes comparative study with legislation of the United States of America, the United Kingdom, Australia and the Philippines. Qualitative analysis of data is employed in order to provide suggestions for improving legislation in Thailand.

It is found that with regard to education, the educational institutes are not in line with equal standards by not providing equal and adequate education for disabled persons. Additionally,

some groups of juveniles and children have not been enrolled in the compulsory education system. With regard to labour, the protection measures for children engaged in selling things on the side of the road and education for children engaged in labour at home has not been provided. With regard to health and nutrition, the control of food quality and the provision of breakfast and milk for children in schools have not been standardized. Also, nursery care has not been standardized.

This thesis suggests improvement to legislation in relation to the welfare of juveniles and children. With regard to education, the National Education Act, B.E. 2542 should be revised by providing an equal standard of welfare appropriately and adequately in educational institutes for juveniles who are disabled. This should include the provision of education for children who are outside the compulsory education system, such as homeless children and those who have no permanent place of residence. The Labour Protection Act, B.E. 2541 should also be revised to provide for the protection of children engaged in selling things on the side of the road. And, children engaged in labour at home should be educated. The National Health Security Act, B.E. 2545 should be revised with regard to nutrition and nursery care. Moreover, the Child Labour Protection Act, B.E. 2546 should be revised to be in line with the standard of nursery care.

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นับตั้งแต่ประเทศไทยได้เกิดวิกฤติเศรษฐกิจในปี 2540 ได้ส่งผลกระทบต่อสังคมอย่าง รุนแรง ก่อให้เกิดปัญหาสังคมในด้านต่าง ๆ ตามมา ดังจะเห็นได้จากผลการสำรวจความคิดเห็น เรื่องการจัดทำ แผนพัฒนางานสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2545–2549) โดย คณะอนุกรรมการจัดทำแผนฯเกี่ยวกับปัญหาสังคมจากทั่วประเทศ จำนวน 2,002 ตัวอย่าง ระหว่างเดือน พฤศจิกายน 2543 - กุมภาพันธ์ 2544¹ พบว่า ปัญหาสังคมเร่งด่วนที่ต้องแก้ไข ได้แก่ ปัญหาการแพร่ระบาดของ ยาเสพติด ปัญหาความยากจนและการว่างงาน ปัญหาโรคเอดส์ ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ปัญหาด้านการศึกษา ปัญหาครอบครัว ปัญหาความเสื่อมโทรมทางด้านจิตใจและศีลธรรม ปัญหาด้าน สุขภาพอนามัย และปัญหากลุ่มผู้ด้อยโอกาส ได้แก่ ปัญหาคนเร่ร่อนขอทาน ปัญหาการทอดทิ้งเด็ก ผู้สูงอายุและ คนพิการ ซึ่งจากผลการพัฒนาที่ผ่านมางานสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์เป็นงานที่ค้ำประกันถึงสวัสดิภาพ และความผาสุกของประชาชนการจัดบริการทางสังคมต่าง ๆ เพื่อตอบสนองต่อการป้องกันแก้ไขปัญหาสังคม และความต้องการด้านสวัสดิการสังคมคุ้มครองสิทธิ และช่วยปิดช่องว่างเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงบริการ พื้นฐานของงานสังคมสงเคราะห์ คือการช่วยให้ประชาชนสามารถพึ่งตนเอง เป็นงานที่มีขอบเขตกว้างขวาง ดังนั้นในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545–2549) จึงได้ให้ความสำคัญแก่งาน สวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์ โดยการมุ่งพัฒนาสู่สังคมที่สมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน โดยเฉพาะใน ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและการคุ้มครองทางสังคมได้ให้ความสำคัญแก่การแก้ไขปัญหาความยากจน และเพิ่มศักยภาพและโอกาสของคนไทยในการพึ่งตนเอง ให้คนยากจนและผู้ด้อยโอกาสได้รับโอกาสและ บริการทางสังคมอย่างเป็นธรรมและทั่วถึงโดยมีวิสัยทัศน์ที่ให้ประชาชนทุกคนได้รับการคุ้มครองสิทธิ และ เข้าถึงระบบการคุ้มครองทางสังคมที่มีประสิทธิภาพได้มาตรฐานอย่างทั่วถึงเสมอภาคและเป็นธรรม โดย คำนึงถึงศักดิ์ศรี คุณธรรม ความโปร่งใส ภูมิปัญญาท้องถิ่น การมีส่วนร่วม การบูรณาการทางสังคม และการ พัฒนาที่ยั่งยืนงาน สวัสดิการสังคมถือได้ว่าเป็นการจัดบริการสังคม เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมและ พัฒนาสังคม รวมทั้งการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม เพื่อให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้ใน ระดับมาตรฐานโดยบริการ ดังกล่าวจะต้องตอบสนองความต้องการพื้นฐานของประชาชนให้ได้รับการพัฒนา คุณภาพชีวิตอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมทั้งในด้านการศึกษาที่ดี การมีสุขภาพอนามัย การมีที่อยู่อาศัย การมีงานทำ

¹แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545–2549), www.civilsociety.or.th, 2545 .

การมีรายได้ การมีสวัสดิการแรงงาน การมีความมั่นคงทางสังคม การนันทนาการและบริการทางสังคมทั่วไป โดยระบบบริการสังคมต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และสิทธิที่ประชาชนต้องได้รับและเข้ามามีส่วนร่วมในระบบการจัดบริการทางสังคมในทุกระดับดังกล่าวดังกล่าวจะต้องตอบสนองความต้องการพื้นฐานของประชาชน และความมั่นคงทางสังคมในระดับมาตรฐานเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน² นอกจากนี้วิชาชีพทางสังคมสงเคราะห์ยังถูกมองว่าเป็นวิชาชีพที่แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าให้แก่ผู้ประสบปัญหาหรือผู้ด้อยโอกาส ไม่ใช่งานพัฒนา ซึ่งความเข้าใจที่ผิดของผู้ที่เกี่ยวข้องยังเป็นปัจจัยที่ทำให้งาน ดังกล่าวไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร (จากการประเมินผลจากแผนการประเมินผลแผนพัฒนางานสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์ ฉบับที่ 3) อาจจะเนื่องมาจากกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและการคุ้มครองชีวิตและสุขภาพมีหลายฉบับ กฎหมายเหล่านี้เป็นกฎหมายที่ออกให้แต่ละหน่วยงาน ได้ปฏิบัติ ซึ่งอาจมีขอบเขตที่จำกัดและการปฏิบัติที่มีการซ้ำซ้อนกันมาก และทำให้เห็นว่าการทำงานมีการแบ่งแยกกันทำ และนอกจากนี้ผลจากการเปลี่ยนแปลงจากภาคเกษตรกรรมมาสู่ภาคอุตสาหกรรม เป็นเหตุให้สังคมไทยเริ่มเปลี่ยนแปลงจากสังคมชนบทสู่สังคมเมืองมากขึ้น ทำให้วิถีชีวิตความเป็นอยู่เปลี่ยนแปลงไป การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ ได้ก่อให้เกิดปัญหาสังคมเมืองในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะปัญหาด้านอาชญากรรม ปัญหาชุมชนแออัด ความเหลื่อมล้ำกันในรายได้ของกลุ่มครัวเรือนระดับต่าง ๆ สถาบันครอบครัวนับเป็นหน่วยหนึ่งของสังคมพื้นฐานในการคุ้มครองดูแลเด็ก และอบรมเลี้ยงดูให้เด็กเจริญเติบโต แต่ปัจจุบัน ปัญหาส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นล้วนมีสาเหตุมาจากครอบครัว ในเรื่องการล่วงละเมิดสิทธิเด็กในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการล่วงละเมิดทางเพศ การทารุณกรรมเด็ก การใช้แรงงานเด็ก เป็นต้น ได้ทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น

สำหรับประเทศไทย รัฐได้ตระหนักถึงความสำคัญของเด็ก ดังจะเห็นได้แนวคิดที่ให้เด็กมีสิทธิที่จะได้รับการดูแลและการช่วยเหลือที่เท่าเทียมกันในการเติบโตทั้งทางร่างกายและจิตใจ เพื่อเตรียมให้เด็กพร้อมที่จะดำรงชีวิตที่เป็นตัวของตัวเองในสังคมต่อไป

หากแต่สภาพสังคมปัจจุบันมีปัจจัยเปลี่ยนแปลง เช่น การใช้แรงงานเด็กในอุตสาหกรรม ซึ่งส่งผลให้เด็กพิการ ทูพพลภาพ เป็นต้น การละเมิดทางเพศต่อเด็กโดยผู้ปกครองหรือผู้ใหญ่ ธุรกิจการค้าประเวณีเด็ก และการกระทำที่รุนแรงต่อเด็กสิ่งเหล่านี้เกี่ยวพันกับการเปลี่ยนแปลง ทางโครงสร้างเศรษฐกิจ สังคม การเมือง จึงเป็นเหตุให้เด็กที่ต้องได้รับการสงเคราะห์และคุ้มครอง สวัสดิภาพมากขึ้น

สหประชาชาติได้ประกาศในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ในปี ค.ศ.1948 (พ.ศ. 2491) ว่าเด็กมีสิทธิที่จะได้รับการดูแลและการช่วยเหลือเป็นพิเศษโดยเฉพาะการคุ้มครองทางด้านกฎหมายโดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

² ระพีพรรณ คำหอม. สวัสดิการกับสังคมไทย. กรุงเทพฯ : บริษัทอาร์ยัน มีเดีย จำกัด , 2545

“เด็ก และเยาวชนควรได้รับการพิทักษ์ และคุ้มครองพิเศษ เพื่อให้เติบโตขึ้นท่ามกลางความรัก ความอบอุ่น และความปลอดภัย ได้รับความเอาใจใส่ดูแล ไม่ให้ขาดแคลนปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต มีโอกาสได้รับการศึกษา การฝึกอบรม เพื่อให้สามารถพัฒนาทั้งทางสมองและจิตใจ และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างปกติชน รวมทั้งต้องได้รับการปกป้องให้พ้นจากการถูกทอดทิ้ง ความโหดร้ายทารุณและการข่มเหงรังแกทุกชนิด เด็กจะต้องไม่กลายเป็นสินค้าไม่ว่ารูปแบบใด”³

ก่อนที่จะมีปฏิญญาดังกล่าว ประเทศไทยมีมาตรการการสงเคราะห์และคุ้มครอง สวัสดิภาพเด็ก ซึ่งมีกฎหมายและกฎระเบียบอยู่หลายฉบับที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรม ประชาสงเคราะห์ ได้แก่ คณะปฏิวัติฉบับที่ 294 เรื่องกำหนดวิธีการให้การสงเคราะห์และ คุ้มครองเด็กและตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533 ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ได้มีการพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิการเด็กและเยาวชนมาหลายฉบับ เป็นมาตรการที่เป็นการให้สวัสดิการสังคมในแต่ละด้าน เช่น ด้านการศึกษา ด้านสุขภาพ ด้านแรงงาน เป็นต้น และครั้งล่าสุดได้มีมาตรการที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพเด็กที่ต้องได้รับสิทธิในการดูแลช่วยเหลือ และคุ้มครอง จึงได้มีการออกพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 2 ตุลาคม พ.ศ. 2546 มีผลบังคับใช้ 30 มีนาคม พ.ศ. 2547 โดยกฎหมายดังกล่าวมีจุดมุ่งหมายที่ต้องการให้เด็กและเยาวชนได้รับการสงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพอย่างครอบคลุมและทั่วถึง ทั้งนี้ในการออกพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ดังกล่าวเป็นเพียงการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กเท่านั้น ยังไม่มีบทบัญญัติเพิ่มเติมในด้านสวัสดิการสังคมที่ชัดเจน อาจเป็นปัญหาทำให้มาตรการทางกฎหมายในการจัดสวัสดิการให้เด็กและเยาวชนอาจยังไม่ครอบคลุมทั่วถึง ผู้เขียนเห็นว่าควรที่จะมีการปรับปรุงเพิ่มเติมมาตรการในการคุ้มครองเด็กในส่วนที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพ และสวัสดิการของเด็กและเยาวชนของไทยให้ได้รับผลประโยชน์สูงสุด และให้มีความทัดเทียมกับเด็กและเยาวชนของต่างประเทศ ซึ่งมีมาตรการการคุ้มครองเด็กในส่วนที่เกี่ยวกับสวัสดิการเด็กและเยาวชนที่ดี มีมาตรฐานที่สูงและมีประสิทธิภาพที่แตกต่างเพิ่มเติมจากของไทยที่มีอยู่ในปัจจุบัน รวมทั้งให้สอดคล้องกับสังคมและสถานะเศรษฐกิจของประเทศ

ดังนั้นในงานวิจัยนี้ จึงสนใจศึกษากฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และกฎหมายสำคัญๆที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 และพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 โดยศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชนในประเทศอเมริกา ประเทศอังกฤษ ประเทศออสเตรเลีย เนื่องจากประเทศดังกล่าวเป็นประเทศที่มีระบบสวัสดิการและสวัสดิภาพ

³อรุณี จิตรปฎิมา. “การพัฒนามาตรการทางนโยบายเกี่ยวกับแรงงานเด็กในประเทศไทย.” วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสนมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2541, หน้า 7.

ของเด็กที่ก้าวหน้า และให้ความสำคัญกับเด็กและเยาวชนอย่างมาก มีมาตรฐานในการจัดสวัสดิการต่าง ๆ ให้กับเด็กและ เยาวชน มีกฎหมายที่ครอบคลุมและได้มาตรฐาน นอกจากนี้จะได้ทำการศึกษากฎหมายของประเทศ ฟิลิปปินส์ซึ่งเป็นประเทศหนึ่งในกลุ่มเอเชีย เป็นประเทศที่กำลังพัฒนาเช่นเดียวกับประเทศไทย เพื่อเปรียบเทียบกฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชน ว่ามีการกำหนดการจัดสวัสดิการอื่น ๆ ที่ครอบคลุมในด้านใด และมีความต่างกับประเทศไทยอย่างไร เป็นแนวทางสำหรับพัฒนา กฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชนในประเทศไทยทั่วประเทศให้ได้รับสวัสดิการที่ดีตามสภาพเศรษฐกิจ และสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ไม่ใช่เป็นเพียงการส่งเสริม หรือการคุ้มครองที่เป็นการแก้ปัญหาเฉพาะปลายเหตุเท่านั้น เพื่อให้เด็กและเยาวชนทุกคนได้รับการคุ้มครองสิทธิ และเข้าถึงระบบการคุ้มครองทางสังคมที่มีประสิทธิภาพ เพื่อวางรากฐานการพัฒนาคนและสังคม โดยมีการจัดบริการและระบบทางสังคมต่าง ๆ ให้มีทิศทางที่ชัดเจนยิ่งขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษากฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชน
2. เพื่อเปรียบเทียบกฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชนในประเทศไทยกับต่างประเทศ
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชนในประเทศไทย

3. สมมติฐาน

กฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชนของประเทศไทยขณะนี้มักขอบเขตในการให้ความคุ้มครองเด็กเพียงบางส่วนเท่านั้น ทำให้เด็กและเยาวชนยังไม่ได้รับการจัด สวัสดิการที่เท่าเทียมกัน ทั้งในด้านการศึกษา สุขภาพ โภชนาการ แรงงาน และการเลี้ยงดูตั้งแต่แรกเกิด นอกจากนี้ยังอยู่กระจัดกระจายกันตามกฎหมายต่างๆหลายฉบับ ทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติตลอดมา ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชนในต่างประเทศ เช่น ประเทศอเมริกา ประเทศอังกฤษ ประเทศออสเตรเลียและประเทศฟิลิปปินส์ จะเห็นได้ว่ามีมาตรการทางสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและ

เยาวชนที่ครอบคลุมและมีการจัดบริการสวัสดิการให้กับเด็กและเยาวชนได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกันมากกว่า ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชน เพื่อให้เด็กและเยาวชนทุกคนได้รับการคุ้มครองสิทธิและเข้าถึงการคุ้มครองทางสังคมอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกันตามกฎหมาย

4. ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาจะมุ่งศึกษากฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชนที่สำคัญบางส่วนของไทยเท่านั้น ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 และพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 โดยศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการเด็กและเยาวชนของต่างประเทศ คือ ประเทศอเมริกา ประเทศอังกฤษ ประเทศออสเตรเลียและประเทศฟิลิปปินส์

5. วิธีดำเนินการศึกษา

1. การดำเนินการศึกษาจะกระทำโดยวิธีการวิจัยเอกสาร โดยศึกษาค้นคว้าตำรา บทความ กฎหมาย ต่างประเทศ และวิทยานิพนธ์ วิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยโดยศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศกับกฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการเด็กและเยาวชนของประเทศไทย
2. วิจัยภาคสนาม สัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องโดยวิธีสุ่มตัวอย่างจากกลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านสวัสดิการสังคม นักเรียน นักศึกษาและประชาชนเพื่อเป็นข้อมูลแล้วนำมาวิเคราะห์

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงเนื้อหา สาระของกฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชนในประเทศไทย จุดอ่อน ข้อบกพร่อง ของกฎหมายสำหรับการปรับปรุงและพัฒนา
2. ทำให้ทราบถึงกฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชนของต่างประเทศ และนำเอาสาระประโยชน์มาปรับใช้ในการพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชนในประเทศไทย
3. ได้ข้อเสนอแนะเป็นแนวทางในการพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชน เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต สุขภาพ และความมั่นคงของเด็กและเยาวชนต่อไป

7. คำนิยามศัพท์เฉพาะ

เด็ก หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่า 18 ปี บริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส

เยาวชน หมายถึง ผู้ที่มีอายุ 18 ปี ขึ้นไปถึง 25 ปี แต่ไม่รวมถึงผู้ที่พ้นสภาพการเป็นเยาวชน ด้วยการสมรส”

สวัสดิภาพ หมายถึง การจัดบริการเพื่อมิให้เด็กได้รับอันตราย ซึ่งทำให้เสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย รวมทั้งตลอดถึงทำให้เด็กพ้นจากการเป็นบุคคลที่จะเป็นภัยต่อสังคมต่อไป

สวัสดิการ หมายถึง การจัดบริการสังคมที่มุ่งช่วยเหลือ สนับสนุน เสริม หรือทดแทนที่บิดามารดาของเด็กที่ไม่สามารถจะจัดให้แก่เด็กในครอบครัวได้ โดยมุ่งให้เด็กมีคุณภาพชีวิตที่ดีในสังคม ได้รับการตั้งแต่แรกเกิดด้านสาธารณสุข ได้รับการศึกษา ได้รับการพัฒนาที่เหมาะสมตามวัย

บทที่ 2

แนวคิด วิชาการ หลักการ ขอบเขตและการพัฒนาเด็กและเยาวชน

ในการจัดสวัสดิการสังคม

สวัสดิการสังคม ถือว่ามีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนในประเทศไทย รัฐบาลจึงมีนโยบายและมาตรการที่ส่งเสริมสวัสดิภาพขั้นพื้นฐานให้กับประชาชนทั่วไป ดังนั้นในการศึกษาเรื่องแนวทางในการพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชน จึงจำเป็นต้องเข้าใจถึงแนวคิดสวัสดิการสังคมที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชน ดังนี้

สวัสดิการสังคมเป็นส่วนหนึ่งของความมั่นคงทางสังคม ซึ่งระบบความมั่นคงทางสังคม (Social security system) ประกอบไปด้วย (1) สวัสดิการสังคม(Social welfare) (2) ประกันสังคม(Social insurance) (3) ประชาสงเคราะห์ (Social assistance) (4) ประกันชีวิต (Life insurance)

1. แนวคิดของการจัดสวัสดิการสังคม

1.1 การจำแนกแนวคิดสวัสดิการสังคม

ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้จำแนกแนวคิดสวัสดิการสังคมไว้มากมาย โดยสรุปที่สำคัญดังนี้

แนวคิดสวัสดิการสังคมของริชาร์ด ทิทมัสส์

ทิทมัสส์ แบ่งแนวคิดสวัสดิการสังคมออกเป็น 3 แนวคิด ซึ่งเป็นแนวคิดที่อธิบายครอบคลุมถึงรูปแบบการบริการสวัสดิการสังคม พอสรุปได้ดังนี้¹

(1) สวัสดิการสังคมแบบชั่วคราว บรรเทาปัญหา หรือแบบเก็บตก (Residuals or Residual Model of Welfare)

¹ Titmuss. 1974, pp.31-33. อ้างใน สุนันท์ โพธิ์ทอง. “วาระแห่งนโยบายสวัสดิการสังคมไทยใน สหสวรรษใหม่: ทิศทางใหม่สำหรับกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม”. วิทยานิพนธ์ สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2543, หน้า 12.

(2) สวัสดิการสังคมแบบสัมฤทธิ์ผลทางอุตสาหกรรม (Industrialism or Industrial Achievement Performance of Handmaiden Model) และ

(3) สวัสดิการสังคมแบบสถาบัน (Institutionalism or Institutional Model)

ส่วนแนวคิดสวัสดิการสังคมของไทยนั้น มีนักวิชาการด้านสวัสดิการสังคมหลายท่านได้ศึกษาและกำหนดแนวคิดสวัสดิการไว้มากมาย มีรายละเอียดดังนี้ คือ

แนวความคิดด้านความสัมพันธ์ทางสังคม 3 ประการ คือ ²

1. แนวคิดที่เป็นประโยชน์ของบุคคลแต่ละคนเป็นสำคัญถือว่าบุคคลทุกคนมีอิสระเสรีภาพมีสิทธิในด้านต่าง ๆ รวมทั้งสิทธิที่จะเลือกรับบริการจากสังคม หรือรัฐอย่างเท่าเทียมกัน
 2. แนวคิดที่เน้นประโยชน์ของมวลชนทั้งสังคม เน้นการอยู่รอดทั้งมวลสังคม แม้ส่วนบุคคลอาจจะกระทบกระเทือน จะเฉลี่ยผลประโยชน์ทั้งปวงไปสู่คนส่วนใหญ่หรือมวลชนเป็นสำคัญ
1. ปัจจุบันสังคมประเทศส่วนใหญ่มีแนวคิดให้แต่ละคนในสังคมได้รับสิทธิ เสรีภาพและประโยชน์ ขณะเดียวกันก็พยายามเน้นความเท่าเทียมกันกับการพัฒนาของสังคมทั้งมวลด้วย

แนวคิดเรื่องแหล่งตอบสนองความต้องการของมนุษย์ หรือปัญหาของมนุษย์ยามทุกข์ ยามยาก ยามเดือดร้อน ซึ่งจำแนกออกเป็น 5 ด้าน คือ³

1. ครอบครัว อดีตครอบครัวทำหน้าที่ทุกด้าน ปัจจุบันมีสถาบันอื่นเข้ามาทำหน้าที่แทน เช่น สถาบันการศึกษา สถานรับเลี้ยงเด็ก การเปลี่ยนแปลงของสังคมส่งผลกระทบต่อสถาบันครอบครัว
2. ชุมชนดั้งเดิมมีความสมบูรณ์ในด้านสวัสดิการ เมื่อเปลี่ยนไปเป็นสังคมอุตสาหกรรมชุมชนเริ่มเปลี่ยนแปลง มีแนวโน้มห่างเหินต่อกัน
3. นายจ้างและสถานประกอบการ ต้องพึ่งพาผู้ใช้แรงงานในฐานะเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญ การตอบแทนในรูปค่าจ้างแล้วยังต้องคำนึงถึงการให้สวัสดิการในด้านอื่น ๆ
4. องค์กรศาสนา สาธารณกุศล และองค์กรสวัสดิการสังคมเอกชน ปัจจุบันมีการจัดตั้งหน่วยงานเพื่อแก้ไขและช่วยเหลือประชาชนผู้ทุกข์ยาก เดือดร้อนในรูปแบบต่าง ๆ มากมาย

² พรเพ็ญ พุทธิธโนปจัย. “การจัดสวัสดิการสำหรับเด็กลูกจ้างกรรมกรก่อสร้าง” วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกริก, 2543, หน้า 11-14.

³ มาริสสา กุ่เพ็ชร. “สวัสดิการสังคม : แนวคิดและทฤษฎี”. วารสารสังคมศาสตร์. 2537, หน้า 5.

5. องค์กรของรัฐ รัฐเข้ามารับผิดชอบสวัสดิภาพ หรือความเป็นอยู่ของประชาชนมานานแล้ว และพัฒนาเป็นระบบสวัสดิการสมัยใหม่ หรือเรียกว่ารัฐสวัสดิการ (Welfare State) รัฐดูแลประชาชนตั้งแต่เกิดจนตาย

1.2 เหตุผลการจัดให้มีงานสวัสดิการสังคม

สาเหตุของการจัดให้มีงานสวัสดิการสังคม⁴

1. เพื่อให้เป็นไปตามแนวความคิดของรัฐสวัสดิการ (Welfare State) แต่เดิมแนวคิดเกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบของรัฐที่มีต่อประชาชน ได้แก่ การป้องกันประเทศ และรักษาความปลอดภัย และความสงบภายในประเทศ รักษากฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ไม่ให้ใครฝ่าฝืน มิฉะนั้นจะถูกลงโทษตามกฎหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งเน้นในเรื่องรัฐใช้อำนาจดำเนินการ เรียกลักษณะเช่นนี้ว่า รัฐตำรวจ แต่ในปัจจุบันสังคมเปลี่ยนแปลงไปหน้าที่เพียงเท่านี้ไม่เป็นการเพียงพอ รัฐบาลจะต้องส่งเสริมความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมตลอดจนดูแลความทุกข์สุขของประชาชนด้วยให้เกิดความกินดีอยู่ดี

2. เพื่อความเป็นระเบียบประโยชน์สุขร่วมกันในสังคม ในแต่ละสังคมมิได้ประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสมบูรณ์เท่าเทียมกัน แต่ประชาชนทุกสังคมมีความแตกต่างในด้านเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งพอแบ่งออกเป็น 4 ชั้น

2.1 ชั้นสูง คือ กลุ่มที่มีฐานะดี มีความสุขสบายด้วยทรัพย์สินเงินทอง

2.2 ชั้นกลาง คือ พวกที่มีความเป็นอยู่ไม่ดีมาก แต่ไม่ถึงกับลำบากพออยู่ไปได้ตามควรแก่อัตภาพ

2.3 ชั้นต่ำ คือ พวกยากจน ลำบาก เดือดร้อนบ้าง แต่ยังช่วยตนเองได้

2.4 ชั้นที่ช่วยตนเองไม่ได้ คือ กลุ่มผู้มีปัญหาความทุกข์ยาก หรือ ต้องการความช่วยเหลือจากผู้อื่น

หรือที่เรียกว่า Needy Persons

3. เพื่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ในปัจจุบันประเทศต่าง ๆ ได้เร่งพัฒนาด้านเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการพัฒนาด้านสังคมโดยเฉพาะประเทศที่กำลังพัฒนา เพื่อให้ประชาชนมีมาตรฐานการครองชีพสูงขึ้น ในการพัฒนาเศรษฐกิจนั้นต้องถือว่ากำลังกาย กำลังใจ และสติปัญญา ของประชาชนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด เพราะประชาชนเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญที่สุดของชาติ ในการดำเนินการทุกอย่างประชาชนเป็นตัวจักรสำคัญเป็นทั้งผู้ผลิต ผู้บริโภค ผู้บริหาร ผู้ใช้ ผู้บริหารตามโครงการ การทำงานทั้งหลายจะสำเร็จได้ผลสมบูรณ์ขึ้นอยู่กับประชาชนซึ่งมีอนามัยดี จิตใจดี ความเป็นอยู่ที่ดี มีความชำนาญ ขันขันแข็ง กระตือรือร้น มีความคิดริเริ่มชอบศึกษาเปลี่ยนแปลงปรับปรุง ถ้าหากว่าจะให้ประชาชนตกอยู่ในสภาพทุกข์ยากเดือดร้อน สุขภาพอนามัยไม่ดี

⁴ จงจิตต์ โสภณารมณ . สวัสดิการสังคม . ภาคสังคมวิทยา-มนุษยศาสตร์ . พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2538 . หน้า 10- 14 .

ขาดความรู้ความชำนาญก็จะไม่มีจิตใจเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจได้อย่างแท้จริง เพราะต้อง พะ วักพะวง คำนึงแก้ปัญหาความเดือดร้อนของครอบครัวเสียก่อน เพราะถ้าหากบุคคลดังกล่าวไม่สามารถช่วยตัวเองได้ตามสมควรก็จะตกเป็นภาระแก่ผู้อื่นหรือแก่สังคม สังคมจึงต้องเข้ามาช่วยเหลือให้บุคคลเหล่านี้ช่วยตนเองได้โดยเร็วที่สุด และให้สามารถมีส่วนร่วมช่วยเหลือในการพัฒนาเศรษฐกิจอีกด้วย หรืออย่างน้อยก็ไม่เป็นภาระแก่สังคมเกินควร

4. เพื่อความมั่นคงทางสังคม การช่วยให้ประชาชนอยู่ดีกินดี มีส่วนสำคัญยิ่งที่ทำให้สังคมเกิดความมั่นคง ครอบครัวมีความสุขทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสภาพแวดล้อมที่ดี ย่อมส่งผลให้สมาชิกของสังคมส่วนรวมเข้มแข็ง เป็นทรัพยากรที่ดีและมีค่า แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าหากสมาชิกมาจากครอบครัวที่มีปัญหา มีความทุกข์ยากไม่สามารถเลี้ยงชีวิตได้ตามควรแก่อัตราภาพ มีโรคภัยไข้เจ็บ ขาดการศึกษา ก็จะเป็นอุปสรรคต่อความมั่นคงทางสังคม

ความมั่นคงทางสังคม คือ ระบบสวัสดิการสังคมระบบหนึ่งของรัฐซึ่งจัดให้มีขึ้นเพื่อเป็นหลักประกันแก่ประชาชนว่าจะได้รับความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจในระดับหนึ่งเมื่อเขาต้องประสบกับการสูญเสียรายได้ การไม่มีรายได้ การมีรายจ่ายเพิ่มขึ้น และการมีรายได้ไม่เพียงพอในการดำรงชีวิต อันเนื่องมาจากการเสี่ยงภัยทางสังคม ซึ่งนอกเหนือความสามารถในการควบคุมและช่วยตนเองในระดับบุคคล ระบบความมั่นคงทางสังคมจึงเป็นมาตรการของรัฐเพื่อสร้างความมั่นคงทางรายได้ของบุคคล ครอบครัว และการรักษามาตรฐานในการดำรงชีวิตในระดับตามควรแก่อัตราภาพ จึงอาจกล่าวได้ว่าระบบสวัสดิการสังคมเป็นมาตรการทางสังคมที่กำหนดขึ้นโดยรัฐเพื่อให้มีหน้าที่และบทบาทอย่างสำคัญในการให้ความช่วยเหลือและรักษาความมั่นคงทางสังคมแก่บุคคลและประชาชนทุกคนที่ต้องเผชิญหน้ากับสถานการณ์หรือปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น⁵

5. เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน งานสวัสดิการสังคมเป็นความต้องการของมนุษยชนทั่วโลก ซึ่งองค์การสหประชาชาติ (United Nations) ได้เห็นความจำเป็น และบัญญัติไว้ในปฏิญญาสากลประกาศใช้เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2491 ข้อที่ 25 มีบัญญัติว่า “ทุกคนมีสิทธิที่จะมีความเป็นอยู่ที่มีมาตรฐานที่ถูกต้องเหมาะสมในด้านสุขภาพ ความผาสุกของตนเองและครอบครัว รวมทั้งในด้านอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และการรักษาพยาบาลและบริการสังคมที่จำเป็นอื่น ๆ และมีสิทธิที่จะได้รับประกันในยามว่างงาน เจ็บป่วย ไร้ความสามารถ เป็นหม้าย ชราภาพ หรือขาดปัจจัยในการครองชีพอื่น ๆ อันเนื่องจากเหตุที่พ้นวิสัยที่ตนเองจะควบคุมได้” ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนนี้ ได้มีส่วนทำให้ประเทศต่าง ๆ พยายามขยายงานด้านสงเคราะห์ประชาชนเพิ่มขึ้น นอกจากจะช่วยให้ประชาชนมีปัจจัย 4 ประการ ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยา

⁵ ธีระ ศรีธรรมรักษ์ และวิทย์ ชะนะกะย. “อนาคตประเทศไทยกับการออกกฎหมายสวัสดิการสังคม. รายงานการวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม . 2538, หน้า 12- 13 .

รักษาโรค และที่อยู่อาศัย และยังให้หลักประกันในการดำรงชีพของตนเองและครอบครัว ซึ่งได้แก่ การประกันสังคมอีกด้วย อันจะก่อให้เกิดความมั่นคงทางสังคมได้ในที่สุด

ความหมายของสวัสดิการสังคม

นักวิชาการหลายท่านในต่างประเทศได้ให้ความหมายของสวัสดิการสังคม ดังจะกล่าวที่สำคัญ ๆ ดังนี้

“สวัสดิการสังคม” เป็นความพยายามส่งเสริมให้ประชาชนมีมาตรฐานความเป็นอยู่ขั้นพื้นฐานที่มั่นคง โดยครอบคลุมการบริการกับบุคคลและชุมชนในลักษณะการพัฒนาสังคมและการเสริมสร้างให้บุคคลสามารถเผชิญกับสภาพปัญหาทางร่างกาย จิตใจ เศรษฐกิจ และสังคม ตลอดจนการพยายามขจัดสถานะที่พึ่งตนเองไม่ได้ของประชาชนให้หมดไป⁶

“สวัสดิการสังคม” เป็นระเบียบ นโยบาย ผลประโยชน์ และบริการซึ่งจะทำให้การดำเนินการจัดบริการต่าง ๆ เป็นไปโดยสอดคล้องกับความต้องการของสังคมเป็นที่ยอมรับกันว่า สวัสดิการสังคมเป็นบริการพื้นฐานที่มีความสำคัญทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและถาวร เปลี่ยนแปลงจากสถานะที่เคยยากลำบากไปสู่สิ่งที่คาดหวังว่าดีกว่ารวมไปถึงความอุดมสมบูรณ์ในที่สุด⁷

“สวัสดิการสังคม” เป็นสถาบันที่สำคัญสถาบันหนึ่งในสังคม ในขณะที่ทุกสังคมมักจะประกอบด้วยอย่างน้อย 5 สถาบันหลัก ได้แก่⁸

1. สถาบันครอบครัว
2. สถาบันการศึกษา
3. สถาบันศาสนา

⁶ John Turner. 1974, p. 19. อ้างใน วันทนีษ์ วาสิกะสิน สุรางค์รัตน์ วศินารมณ และกิติพัฒน์ นนทปัทมะดุลย์. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2541. หน้า 1-2.

⁷ ไฟรด์แลนเดอร์ และแอพท์ Friedlander and Apte, 1967. อ้างใน ชีระ ศรีธรรมรักษ์ และวิทย์ ชะนะภักย์. อนาคตของประเทศไทยกับการออกกฎหมายสวัสดิการสังคม. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม, 2538, หน้า 13.

⁸ เฟเดอริโก Federico, 1980, pp.5-6. อ้างใน ชีระ ศรีธรรมรักษ์ และวิทย์ ชะนะภักย์. อนาคตของประเทศไทยกับการออกกฎหมายสวัสดิการสังคม. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม, 2538, หน้า 14.

4. สถาบันการเมือง

5. สถาบันเศรษฐกิจ

สวัสดิการสังคมนับเป็นสถาบันที่ 6 ที่มีภาระหน้าที่อย่างสำคัญเด่นชัดในสังคม และมีความสัมพันธ์อย่างแยกไม่ออกกับสถาบันทั้ง 5 ข้างต้น

องค์การสหประชาชาติ ได้ให้ความหมายไว้ว่า สวัสดิการสังคม หมายถึงระบบของการบริการสังคม และสถาบันที่จัดตั้งขึ้นอย่างมีระเบียบ เพื่อช่วยให้บุคคลแต่ละคน และกลุ่มมีมาตรฐานของชีวิต และสุขภาพอนามัยในระดับที่พึงพอใจ ตลอดจนมีสัมพันธภาพส่วนตัว และสัมพันธภาพทางสังคมที่จะเปิดโอกาสให้แต่ละคนและกลุ่มมีความสามารถในการพัฒนาตนเอง และกลุ่มได้อย่างเต็มความสามารถ รวมทั้งมีโอกาสเสริมสร้างการกินดีอยู่ดีของงานและกลุ่มให้สอดคล้องกับความต้องการของครอบครัวและชุมชนด้วย⁹

นักวิชาการหลายท่านในประเทศไทย ได้ให้ความหมายของสวัสดิการสังคม ดังจะกล่าวที่สำคัญ ๆ ดังนี้

“สวัสดิการสังคม” หมายถึงกิจกรรมที่รัฐบาลและเอกชนทุกระดับจัดให้มีขึ้นทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อประกันความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน โดยอาศัยผู้ปฏิบัติงานที่มีความรู้จากหลายสาขา ไม่เฉพาะแต่นักสังคมสงเคราะห์เท่านั้น ทั้งนี้จุดศูนย์กลางของงานสวัสดิการสังคม คือ ประชาชน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีและมีหลักประกันงานสวัสดิการสังคมไม่เพียงแต่จะช่วยเหลือหรือแก้ไขปัญหาแก่บุคคลที่ประสบความเดือดร้อนเท่านั้น แต่ยังรวมถึง มาตรการป้องกันและส่งเสริมสวัสดิการสังคมให้ดีขึ้นด้วย ประการสำคัญสวัสดิการสังคมถือเป็นส่วนหนึ่งของงานพัฒนาสังคม¹⁰

นอกจากนี้ สวัสดิการสังคมยังมีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาสังคมในฐานะที่เป็นเป้าหมายหนึ่งของการพัฒนาสังคม ดังนั้นสวัสดิการสังคมยังอาจหมายถึงการกำหนดนโยบายสังคมโดยรัฐที่จะมีผลต่อความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน โดยมี องค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่ 1. การประกันสังคม 2. การประชาสงเคราะห์ 3. บริการสังคม และผู้ที่สมควรได้รับ “สวัสดิการสังคม” มิได้หมายถึงเฉพาะแต่คนยากจน

⁹ พรเพ็ญ พุทธิธโรนปจัย . “การจัดสวัสดิการสำหรับเด็กลูกจ้างกรรมกรก่อสร้าง” วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกริก , 2543 , หน้า 9.

¹⁰ วิจิตร ระวังวงศ์. **อนาคตของสวัสดิการสังคมในประเทศไทย**. เอกสารประกอบการศึกษาสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง “สวัสดิการสังคมไทยในปัจจุบันและอนาคต” คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ, 2532 (เอกสารอัดสำเนา)

เท่านั้น แต่จะหมายถึงคนที่ไม่ยากจนแต่มีปัญหาความเดือดร้อนด้วย สวัสดิการสังคมต้องเป็นสิ่งที่เหมาะกับทุกคนที่สมควรจะได้รับ

“สวัสดิการสังคม” หมายถึง การปฏิบัติจัดทำทั้งหลายไม่ว่าโดยส่วนราชการหรือเอกชน เป็นการปฏิบัติจัดทำเพื่อช่วยเหลือบุคคล ครอบครัว กลุ่มชน และชุมชนให้มีมาตรฐานการครองชีพอันดี มีสุขภาพและสังคมภาพที่น่าพึงพอใจ โดยมุ่งให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้ และช่วยเหลือผู้อื่นในสังคมเดียวกันได้ต่อไป¹¹

“สวัสดิการสังคม” หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดตั้งขึ้นโดยหน่วยงานทั้งของรัฐบาลและอาสาสมัคร เพื่อมุ่งป้องกันและขจัดปัญหาสังคม หรือปรับปรุงความเป็นอยู่ที่ดีของกลุ่มบุคคลและชุมชน กิจกรรมดังกล่าวนี้ ใช้บุคลากรนักวิชาชีพที่เกี่ยวข้องอย่างมากมาย อาทิ แพทย์ พยาบาล นักกฎหมาย นักการศึกษา วิศวกร นักบริหาร นักสังคมสงเคราะห์ ตลอดจนผู้ช่วยนักวิชาชีพในสาขาต่าง ๆ (paraprofessional)¹²

สวัสดิการสังคม คือ ความคิดที่แสดงให้เห็นว่าเป็นพันธะทางจริยธรรมทางสังคมที่จะช่วยเหลือผู้ยากไร้ ในลักษณะของกิจกรรมที่จัดระบบ โดยผ่านนโยบายและแผนงานของรัฐเพื่อตอบสนองปัญหาสังคมที่เห็นได้ เพื่อปรับปรุงความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของผู้ที่อยู่ในภาวะเสี่ยงทางสังคม¹³

สวัสดิการสังคม เป็นเรื่องของทุกคนในสังคม เพราะคำว่า สวัสดิการหรือสวัสดิภาพมีความหมายในแง่การอยู่ดีกินดี (social well-being) ของทุกคนไม่เฉพาะผู้ยากไร้เท่านั้น คนทุกคนที่เกิดมาในโลกนี้ ตามปรัชญาสากลขององค์การสหประชาชาติในเรื่องสิทธิมนุษยชนกำหนดว่า คนทุกคนจะต้องได้รับการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานอันเป็นสิทธิที่ทุกคนจะต้องได้รับ และเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องจัดบริการต่าง ๆ ไว้ให้ และความต้องการขั้นพื้นฐานเป็นสิ่งที่ทุกคนรู้ว่าหมายถึง อาหาร เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค เป็นปัจจัยพื้นฐานที่รัฐจะต้องจัดหาที่อยู่อาศัยให้ประชาชน โดยจัดให้ประชาชนได้มีงานทำเพื่อมีเงินสำหรับซื้อเสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค จัดให้มีสถานพยาบาลสำหรับประชาชนเมื่อเจ็บป่วย ไม่ว่าประชาชนคนนั้นจะอาศัยอยู่ในเมืองใหญ่หรือในชนบทที่ห่างไกล¹⁴

¹¹ Encyclopedia Britannica. 1768, อ้างใน มาริสสา ภูเพ็ชร. “สวัสดิการสังคม : แนวคิดและทฤษฎี” วารสารสังคมศาสตร์. 2535, หน้า 2.

¹² Encyclopedia of Social Work. 1971, p. 1466. อ้างใน วันทนีย์ วาสิกะสิน และคณะ. 2541, หน้า 11.

¹³ พีเนลสันรีด P. Nelson Reid, 1996, p. 206.

¹⁴ วันทนีย์ วาสิกะสิน และคณะ. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2541, หน้า 2.

ส่วนคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการสังคมแห่งชาติ¹⁵ ได้ให้ความหมายไว้ในแผนพัฒนางานสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2545–2549) ดังนี้

สวัสดิการสังคม (social welfare) หมายถึง ระบบการจัดบริการสังคม เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมและพัฒนาสังคมรวมทั้งการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม เพื่อให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้ในระดับมาตรฐาน โดยบริการดังกล่าวจะต้องตอบสนองความต้องการพื้นฐานของประชาชนให้ได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมทั้งในด้านการศึกษาที่ดี การมีสุขภาพอนามัย การมีที่อยู่อาศัย การมีงานทำการมีรายได้ การมีสวัสดิการแรงงาน การมีความมั่นคงทางสังคม การมีนันทนาการและบริการทางสังคมทั่วไป โดยระบบบริการสังคมต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และสิทธิที่ประชาชนต้องได้รับและเข้ามามีส่วนร่วมในระบบการจัดบริการทางสังคมในทุกระดับ

สรุปได้ว่า สวัสดิการสังคม หมายถึง ระบบการจัดสรรและจัดการบริการสังคมในลักษณะของโครงการหรือบริการต่าง ๆ ให้กับคนทุกคนในสังคม โดยเน้นสิทธิ ความเท่าเทียมกันที่จะได้รับบริการอย่างเป็นธรรมและเสมอภาค เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของคนในสังคม การพัฒนาสังคมโดยรวม รวมทั้งระบบความมั่นคงทางสังคมของคนทุกคนสังคม

องค์ประกอบของสวัสดิการสังคม

ดังกล่าวแล้วว่า การจำแนกงานสวัสดิการสังคมมีความแตกต่างกันอย่างมาก การกำหนดองค์ประกอบของสวัสดิการสังคมเท่าที่พบมีอยู่ด้วยกัน 2 แบบ¹⁶ คือ

1. กำหนดตามความหมายที่เป็น “สภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในสังคม” หรือ “สวัสดิการสังคม” อันเป็นความหมายกว้าง
2. กำหนดตามความหมายที่เป็นกิจกรรม โครงการหรือบริการที่มีความหมายแคบกว่าความหมายแรก ซึ่งมักจะกำหนดตามพระราชบัญญัติความมั่นคงทางสังคม (Social Security Act 1935) ของประเทศสหรัฐอเมริกา

¹⁵ พงษ์ภักดิ์ มงคลสินธุ์. “พัฒนาการแนวคิดที่ว่าด้วยสวัสดิการสังคม” ในยุทธศาสตร์เชิงรุกเพื่องานสวัสดิการสังคม. รายงานการประชุมทางวิชาการสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ประจำปี 2535, กรุงเทพมหานคร : คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2536, หน้า 33.

¹⁶ วันทนี วาสีละสิน สุรางค์รัตน์ วศินารมภ์ และกิติพัฒน์ นนทปัทมะคุลย์. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ สวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2541, หน้า 3.

ดังนั้น องค์ประกอบของสวัสดิการสังคมตามความหมายแรกหรือความหมายกว้างจะประกอบด้วย ปัจจัยด้านต่าง ๆ 7 ประการ โดยถือว่าประชาชนจะมีความเป็นอยู่ที่ดีได้จำเป็นต้องคำนึงปัจจัยเหล่านี้ คือ

1. การศึกษา (education)
2. สุขภาพอนามัย (health)
3. ที่อยู่อาศัย (housing)
4. การทำงานและการมีรายได้ (employment and income maintenance)
5. ความมั่นคงทางสังคม (social security)
6. บริการสังคม (social services)
7. นันทนาการ (recreation)

อย่างไรก็ตาม การจำแนกองค์ประกอบของสวัสดิการสังคม ยังมีความแตกต่างกันในเอกสารทาง วิชาการที่เกี่ยวข้องหลาย ๆ แห่ง เช่น มีผู้จำแนกองค์ประกอบของงานสวัสดิการสังคมตามพระราชบัญญัติความ มั่นคงทางสังคมของสหรัฐอเมริกา โดยแบ่งเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. การประกันสังคม (social security)
2. การสงเคราะห์ประชาชน (public assistance) และ
3. การบริการสังคม (social services)

ทั้งนี้ ผู้ที่จำแนกองค์ประกอบของสวัสดิการสังคมออกเป็น 3 ประการ ก็จะกล่าวถึงองค์ ประกอบ 7 ประการ ตามความหมายกว้างไว้ในองค์ประกอบประการที่สาม คือ การบริการสังคม

2. แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการเด็ก

2.1 ความหมายของคำว่าสวัสดิการเด็ก

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า “สวัสดิการเด็ก” ไว้มากมายดังนี้

สวัสดิการเด็ก เป็นหนึ่งในบริการมนุษย์ (Human Services) ที่เน้นถึงความเป็นอยู่ที่ดีของเด็ก บริการที่จัดให้เด็กโดยส่งเสริมการพัฒนาด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านสังคมหน่วยงานที่จัดสวัสดิการเด็ก จะต้องให้เด็กและครอบครัวมีความมั่นใจต่อสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีของ เด็ก ¹⁷

การบริการสวัสดิการเด็กแบ่งเป็น 4 ประเภท ได้แก่

¹⁷ David S.Liederman, Madelyn Dewoody and Megan C.Syluester Howard S.Harris and Davia C.Maloney, 1996, p.327. อ้างใน ระพีพรรณ คำหอม และเฉลิมชัย โรจนนครินทร์. รายงานการวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาบริการ สวัสดิการ เด็กสำหรับเด็กที่อยู่ในครอบครัวที่ยากจน ศึกษาเฉพาะกรณีกรุงเทพมหานคร” กรุงเทพมหานคร : คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2543, หน้า 33.

1. บริการสนับสนุนเพื่อช่วยให้ครอบครัวเข้มแข็ง (services to support)
2. บริการป้องกัน (protective services)
3. บริการดูแลนอกบ้าน (out-of-home care services)
4. บริการบุตรบุญธรรม (adoption services)

ความหมายของสวัสดิการเด็ก (Child Welfare) จึงเป็นบริการสังคมที่มุ่งช่วยเหลือ สนับสนุน เสริมหรือทดแทนที่บิดามารดาของเด็กที่ไม่สามารถจะจัดให้แก่เด็กในครอบครัวได้ โดยมุ่งให้เด็กมีคุณภาพชีวิตที่ดีในสังคม ได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ ได้รับการบริการตั้งแต่แรกเกิดด้านสาธารณสุข ได้รับการศึกษา ได้รับการพัฒนาที่เหมาะสมตามวัย สวัสดิการครอบครัวและเด็กจึงเป็นสิ่งที่สัมพันธ์กันอันอย่างแยกไม่ออก เพราะเด็กเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว การพัฒนา สวัสดิการเด็ก จึงจำเป็นต้องพัฒนาให้ครอบครัวมีความเข้มแข็งและเป็นศูนย์กลางของการจัดบริการ สวัสดิการเด็กด้วย

สวัสดิการเด็ก มาจากการสร้างความปลอดภัยเด็ก (child-saving) และการช่วยเหลือเด็ก (Child-Rescuing) โดยเน้นที่ประโยชน์สูงสุดของเด็ก สิทธิเด็กและโอกาสที่จะนำไปสู่การเจริญเติบโตและการพัฒนาเด็ก¹⁸

“สวัสดิการเด็ก” ประกอบด้วย นโยบาย โปรแกรม (แผนงาน) กิจกรรมและความรับผิดชอบ ซึ่งมีผลต่อการกินดีอยู่ดีโดยทั่ว ๆ ไปของเด็ก ๆ (General well being of Children) กิจกรรมที่เห็นได้ชัดเจน อาทิเช่น ด้านสุขภาพ (การคุ้มครองเด็กจากโรคภัยไข้เจ็บ) และการป้องกันทางทหาร (การคุ้มครองเด็กจากการก้าวร้าวภายนอก) กฎหมายที่คุ้มครองสวัสดิภาพโดยทั่วไปของเด็กนั้น ครอบคลุมถึงทุกสิ่งทุกอย่าง เริ่มตั้งแต่การศึกษาภาคบังคับ กฎหมายแรงงานเด็กต่าง ๆ และการฉีดวัคซีนป้องกันโรค ตลอดจนการป้องกันเด็กจากสารเสพติดต่าง ๆ กฎระเบียบในการรัดเข็มขัดที่นั่งในรถยนต์ ตลอดจนการอบอุ่นเสื้อผ้าของเด็ก อย่างไรก็ตาม สวัสดิการเด็กนั้นถือว่าเป็นสาขาวิชาเฉพาะในการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ประเภทหนึ่ง (as a specialized field of social work practice)¹⁹

¹⁸ Necl A. Cohen (1992, 242) อ้างถึงใน ระพีพรรณ คำหอม และเฉลิมชัย โรจน์นครินทร์. รายงานการวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาบริการสวัสดิการเด็กสำหรับเด็กที่อยู่ในครอบครัวที่ยากจน ศึกษาเฉพาะกรณีกรุงเทพมหานคร” กรุงเทพมหานคร : คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2543 , หน้า 34.

¹⁹ พรเพ็ญ พุทธิธโนปจัย. “การจัดสวัสดิการสำหรับเด็กลูกจ้างกรรมกรก่อสร้าง” วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกริก , 2543 , หน้า 14-16 .

สวัสดิการเด็กเป็นงานสังคมสงเคราะห์ประเภทหนึ่ง ซึ่งเกี่ยวข้องกับการแสดงบทบาททางสังคม ปัญหาที่อยู่ในข่ายการช่วยเหลือบริการนี้เป็นปัญหาที่เกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างบิดามารดาและบุตร²⁰

สันนิบาตสวัสดิการเด็กแห่งอเมริกา (The Child Welfare League of America) ได้ระบุไว้ว่า งานสวัสดิการเด็ก เป็นการจัดบริการสังคม (Social services) ให้แก่ เด็กและเยาวชนที่บิดามารดาของเขาไม่สามารถจะรับผิดชอบเลี้ยงดูเขาได้โดยตลอดรอดฝั่ง หรือซึ่งชุมชนของเขาไม่อาจที่จะจัดหาทรัพยากรต่าง ๆ ตลอดจนให้ความคุ้มครองป้องกันตามที่เด็กและครอบครัวต้องการได้

หน้าที่สำคัญของงานสวัสดิการเด็ก ก็คือ เป็นบริการส่งเสริม สนับสนุนหรือบริการทดแทนที่บิดามารดาของเด็กไม่สามารถจะจัดให้แก่เด็กได้ นอกจากนั้น ยังเป็นบริการที่ช่วยแก้ไขปัญหาการเลี้ยงดู การทอดทิ้ง เด็ก หรือเยาวชน และในกรณีที่เด็กไม่สามารถจะอาศัยอยู่กับครอบครัวได้ งานสวัสดิการเด็กจึงต้องอาศัยความรู้ทางสังคมสงเคราะห์เป็นหลักในการปฏิบัติงานและต้องปฏิบัติงานร่วมกับวิชาชีพอื่นๆ ด้วย

ดังนั้น งานสวัสดิการเด็ก จึงเป็นบริการที่มุ่งช่วยเหลือสนับสนุนเสริม หรือทดแทนการปฏิบัติหน้าที่ของบิดามารดาของเด็ก เมื่อบิดามารดาประสบความยุ่งยากไม่สามารถจะทำหน้าที่บิดามารดาที่ดี และสมบูรณ์แบบได้ นอกจากนี้ ยังเป็นบริการที่จะช่วยปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของเด็กและครอบครัวให้ดียิ่งขึ้น โดยการช่วยปรับปรุงสถาบันทางสังคมที่มีอยู่ให้มีสภาพดียิ่งขึ้น หรือโดยการช่วยก่อตั้งสถาบันสังคมใหม่ขึ้นหรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง งานสวัสดิการเด็ก เป็นวิถีทางที่จัดขึ้นอย่างเป็นทางการและอย่างมีระเบียบเพื่อช่วยป้องกันและแก้ไข บำบัด หรือจัดปัญหาสังคม เช่นเดียวกับบริการสังคมประเภทอื่น ๆ และปัญหาสังคมนั้น คือ ปัญหาความยากจน ปัญหาที่เกิดจากความยุ่งยาก ในด้านสัมพันธภาพระหว่างบิดามารดาและบุตร บิดามารดาทำหน้าที่ไม่ได้ครบถ้วน จนก่อให้เกิดปัญหาบ้านแตก หรือครอบครัวแตกแยก ปัญหาเด็กถูกทอดทิ้ง เปร้อน และจรจัด ปัญหาความทารุณโหดร้ายต่อเด็ก ปัญหาเด็กพิการ กำพร้า และอนาถา ปัญหาเด็กคิดยาเสพติดให้โทษ ปัญหาเด็กกระทำผิด และปัญหาร้ายแรงอื่น ๆ ดังได้กล่าวมาข้างต้น

2.2 วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของงานสวัสดิการเด็ก

งานสวัสดิการเด็กซึ่งมุ่งช่วยเหลือ สนับสนุน ส่งเสริม หรือทดแทนการปฏิบัติหน้าที่ของบิดามารดาที่แท้จริงของเด็ก ที่อาจประสบความยุ่งยากเดือดร้อนนานาประการ อาทิ มารดาถึงแก่กรรม บิดาถึงแก่กรรม บิดามารดาเจ็บป่วย ถูกจำคุก เป็นโรคจิต ต้องอพยพย้ายถิ่น เป็นมารดานอกสมรส พิการ หรือไร้ความสามารถ เป็นต้น โดยมีวัตถุประสงค์และเป้าหมาย 2 ประการ คือ

²⁰ ศรีทับทิม พานิชพันธุ์. ความรู้เบื้องต้นทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บริษัท สหธรรมิก จำกัด, 2536, หน้า 21.

1. เพื่อช่วยส่งเสริมชีวิตครอบครัวให้ราบรื่น มั่นคงและปลอดภัย เด็กจะสามารถอาศัยอยู่ในบ้านของเขาเองได้ด้วยดีมีความสุข และเสถียรภาพที่ดีในครอบครัวมีพัฒนาการทุกด้านตลอดจนปรับตัวให้เข้ากับสมาชิกในครอบครัวและสังคมได้ด้วยดีและมีคุณภาพของชีวิตที่ดีขึ้นในที่สุด(Better Quality of Life)

2. เพื่อจัดบริการทดแทนแก่เด็กซึ่งไม่สามารถอยู่กับครอบครัวได้ด้วยเหตุผลใดเหตุผลหนึ่ง เพื่อเป็นการเตรียมให้เขามีชีวิตที่ดีขึ้น อบอุ่น และเตรียมพร้อมที่จะอำนวยความสะดวกประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคมได้ด้วยดีในที่สุด

2.3 อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the child)

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เป็นอนุสัญญาของสหประชาชาติอันเป็นข้อตกลง ซึ่งเสมือนเป็นข้อบัญญัติทางสังคมของโลกที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก มีสาระสำคัญ 54 มาตรา โดย 40 มาตราแรก ว่าด้วยสิทธิของเด็กโดยตรง นับแต่สิทธิที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครองประกันสิทธิเบื้องต้นและการรับรองสถานภาพทางกฎหมายของเด็กจากรัฐ (1-8) สิทธิที่จะได้อยู่และมีความสัมพันธ์กับครอบครัว (9-11) สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น (12) การแสดงออก (13) การนับถือศาสนา (14) การชุมนุมอย่างสงบ (15) การมีความเป็นส่วนตัว (16) โดยกำหนดหน้าที่ของรัฐที่จะต้องปกป้องเด็กโดยดูแลสื่อมวลชนให้ข่าวสารแก่เด็กในทางสร้าง สรรค์ (17) ดูแลครอบครัวให้รับผิชอบเลี้ยงดูเด็ก (18) คุ้มครองเด็กจากความรุนแรงจากการทำร้าย (19) คุ้มครองเด็กจากการถูกพลัดพรากจากครอบครัวและหามาตรการดูแลที่เหมาะสมทดแทนหากจำเป็น (20) การประกันประโยชน์สูงสุดของเด็กในเรื่องการรับบุตรบุญธรรม (21) การประกันและคุ้มครองช่วยเหลือทางมนุษยธรรมแก่เด็กที่มีสถานะผู้ลี้ภัย (22) การดูแลเด็กพิการ (23) การจัดบริการสาธารณสุขอนามัยและสุขภาพแวดล้อมแก่เด็ก (24) การบำบัดรักษาสุขภาพทั้งกายและจิต (25) การประกันสังคม (26) จัดมาตรฐานการดำรงชีวิตอย่างเพียงพอแก่เด็กเพื่อการพัฒนา กาย สมอง จิตใจ ศิลธรรม และสังคม (27) การจัดการศึกษา ขจัดการไม่รู้หนังสือและระเบียบวินัยในโรงเรียนที่สอดคล้องกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็ก (28) แนวทางการจัดการศึกษาที่จะพัฒนาเด็กให้ครบถ้วนในด้านต่างๆ (29) การดูแลเด็กของชุมชนกลุ่มน้อย (30) การเคารพสิทธิในการพักผ่อนและการมีส่วนร่วมทางวัฒนธรรม (32) การคุ้มครองจากยาเสพติด (33) การคุ้มครองเด็กจากการถูกแสวงหาประโยชน์ทุกรูปแบบ (34) การป้องกันการลักพาตัวเด็ก (35) การถูกแสวงหาประโยชน์ทุกรูปแบบ (36) คุ้มครองจากการทรมานและการลงโทษที่โหดร้ายและไร้มนุษยธรรมที่จะได้รับการปฏิบัติด้วยมนุษยธรรมและการขอความช่วยเหลือทางกฎหมาย (37) ประกันการเคารพต่อกฎแห่งมนุษยธรรมระหว่างประเทศที่จะปฏิบัติต่อเด็กในกรณีพิพาทระหว่างประเทศ รวมทั้งการเกณฑ์ทหารสำหรับ

เด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี (38) การดำเนินมาตรการเพื่อฟื้นฟูร่างกาย จิตใจ เด็กที่ถูกกระทำมิชอบต่างๆ (39-40) การคุ้มครองทางกฎหมายและจัดกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็ก²¹

องค์กรสหประชาชาติได้มีการประกาศใช้อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กซึ่งเป็นอนุสัญญาระหว่างประเทศ เมื่อปี พ.ศ. 2533 (ค.ศ.1990) โดยประเทศไทยได้ร่วมลงนามเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กเมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2535 (ค.ศ.1992) และมีผลบังคับใช้ในประเทศไทยเมื่อวันที่ 26 เมษายน พ.ศ. 2535 อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กมีทั้งหมด 54 ข้อ ประกอบด้วย 3 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 เกี่ยวข้องกับสิทธิเด็กมีทั้งหมด 41 ข้อ (ข้อ 1-41) ส่วนที่ 2 เกี่ยวข้องกับการดำเนินการของคณะกรรมการว่าด้วยสิทธิเด็กมีทั้งหมด 4 ข้อ (ข้อ 42-45) ส่วนที่ 3 เกี่ยวข้องกับการลงนาม การให้สัตยาบันของประเทศภาคีต่าง ๆ มีทั้งหมด 9 ข้อ (ข้อ 46-54) สำหรับประเทศไทย ได้ให้ความสำคัญกับสิทธิพื้นฐานของเด็ก 4 ประการ ได้แก่²²

1. สิทธิที่จะมีชีวิต (Right to life)

เด็กทุกคนมีสิทธิคิดว่าตนจะมีชีวิต รัฐจะต้องประกันอย่างเต็มที่ที่จะให้เด็กมีการอยู่รอด และการพัฒนาของเด็ก เด็กแต่ละคนมีสิทธิในตัวเองโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติไม่ว่าชนิดใด ๆ โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมือง หรือทางอื่น ต้นกำเนิดทางชาติ ชาติพันธุ์หรือสังคม ทรัพย์สิน ความทุพพลภาพ การเกิดหรือสถานอื่น ๆ ของเด็ก

2. สิทธิที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครอง (Right to be protected)

เด็กที่บิดา มารดา ผู้ปกครองไม่สามารถให้การอุปการะเลี้ยงดู อบรม สั่งสอนช่วยเหลือ สงเคราะห์ และคุ้มครองสวัสดิภาพ จะต้องได้รับสิทธิในทันทีจากรัฐและพนักงานเจ้าหน้าที่โดยคำนึงเชื้อชาติ สีผิว ชนชั้น ศาสนา และเผ่าพันธุ์

3. สิทธิที่จะได้รับการพัฒนา (Right to be developed)

เด็กทุกคนจะต้องได้รับการอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน พัฒนาจากบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือได้รับสวัสดิภาพตามสมควรแก่ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมแห่งท้องถิ่น แต่ต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานขั้นต่ำที่กำหนด เช่น ปัจจัยสี่ การได้รับการศึกษา การรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย

4. สิทธิที่จะได้มีส่วนร่วม (Right to Participate)

เด็กทุกคนมีสิทธิได้รับการดูแลสุขภาพ การศึกษา นันทนาการ และการพักผ่อน การแนะแนวให้คำปรึกษา และฝึกอบรม เพื่อส่งเสริมความประพฤติที่เหมาะสม ความปลอดภัยและความรับผิดชอบต่อสังคม

²¹ สุวีริศน์ ก้านบัวแก้ว. “การจัดสวัสดิการสังคมแก่เด็กถูกทอดทิ้งในทัศนะของนักสังคมสงเคราะห์.” วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542, หน้า 22-23 .

²² ระพีพรรณ คำหอม. สวัสดิการกับสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : บริษัทอาร์ยัน มีเดีย จำกัด, 2545, หน้า 98-99 .

และมีส่วนร่วมส่งเสริมในกิจกรรมทางสังคมที่สนใจ จากอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the child : C.R.C) ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการพัฒนาสวัสดิการเด็ก เช่น²³

ข้อ 23 1. รัฐภาคียอมรับว่าเด็กที่พิการทางร่างกายหรือจิตใจ ควรมีชีวิตที่สมบูรณ์และปกติสุขในสถานะที่ประกันในศักดิ์ศรี ส่งเสริมการพึ่งพาตนเอง และเอื้ออำนวยให้เด็กมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในชุมชน

2. รัฐภาคียอมรับในสิทธิของเด็กพิการที่จะได้รับการดูแลเป็นพิเศษ และจะสนับสนุนและประกันที่จะขยาย เท่าที่ก้ำกักรัพยากรจะอำนวย ความช่วยเหลือซึ่งมีการร้องขอ และซึ่งเหมาะสมกับสภาพของเด็ก และสภาพการณ์ของบิดามารดา หรือบุคคลอื่นที่ดูแลเด็ก ไปยังเด็กที่อยู่ในเกณฑ์ และผู้ที่รับผิดชอบในการดูแลเด็ก

3. โดยยอมรับความจำเป็นพิเศษของเด็กพิการ ความช่วยเหลือที่ให้ตามวรรค 2 ของข้อนี้เป็นการให้เปล่าเท่าที่จะเป็นไปได้ ทั้งนี้ โดย พิจารณาถึงก้ำกักรัพยากรของบิดามารดา หรือบุคคลอื่นที่ดูแลเด็ก และความช่วยเหลือเช่นว่าจะถูกกำหนดขึ้นเพื่อที่จะประกันว่า เด็กพิการจะสามารถ อย่างมีประสิทธิภาพที่จะเข้าถึง และได้รับการศึกษา การฝึกอบรม การบริการดูแลสุขภาพ การบริการด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพ การเตรียมสำหรับการจ้างงาน และโอกาสทางด้าน สันทนาการ ในลักษณะที่ส่งเสริมให้เด็กสามารถบรรลุผลสำเร็จอย่างเต็มที่เท่าที่เป็นไปได้ในการเข้ากับสังคม และการพัฒนาตนเอง ซึ่งรวมถึงการพัฒนาทางวัฒนธรรมและจิตใจด้วย

4. ภายใต้บรรยากาศความร่วมมือระหว่างประเทศ รัฐภาคีจะส่งเสริมการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่เหมาะสม ในด้านการดูแลสุขภาพ เชิงป้องกัน และด้านการรักษาเด็กพิการทางการแพทย์ ทางจิตวิทยา และทางการฟื้นฟูสมรรถภาพ รวมทั้งการเผยแพร่ และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับวิธีการฟื้นฟูการศึกษา และการบริการด้านการฝึกอาชีพ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยให้รัฐภาคีสามารถปรับปรุงความสามารถและทักษะ และเพิ่มพูนประสบการณ์ในด้านนี้ ในเรื่องนี้ความต้องการของประเทศกำลังพัฒนาควรได้รับการคำนึงถึงเป็นพิเศษ

ข้อ 24 1. รัฐภาคียอมรับในสิทธิของเด็กที่จะได้รับมาตรฐานสาธารณสุขที่สูงที่สุดเท่าที่จะหาได้และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการบำบัด รักษาความเจ็บป่วยและการฟื้นฟูสุขภาพ รัฐภาคีจะพยายามดำเนินการที่จะประกันว่าไม่มีเด็กคนใดถูกกีดกันสิทธิในการรับบริการดูแล สุขภาพเช่นว่านั้น

2. รัฐภาคีจะให้มีการปฏิบัติตามซึ่งสิทธินี้อย่างเต็มที่ และ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะดำเนินการที่เหมาะสม ดังนี้

ก) ลดการเสียชีวิตของทารกและเด็ก

ข) ประกันให้มีการให้ความช่วยเหลือทางการแพทย์ที่จำเป็น และการดูแล

²³ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก , http://www.lp.ago.go.th/select_topic/topic03.htm.

สุขภาพแก่เด็กทุกคน โดยเน้นการพัฒนาการ ดูแลสุขภาพขั้นปฐม

ค) ต่อสู้กับโรคภัยและทุโภชนาการ รวมทั้งที่อยู่ภายในขอบข่ายของการดูแลสุขภาพขั้นปฐม ซึ่งนอกเหนือจาก วิธีการอื่นแล้วยังดำเนินการโดยการใช้เทคโนโลยีที่มีอยู่พร้อมแล้วและโดยการจัดหาอาหารที่ถูกต้องหลักโภชนาการ และน้ำดื่มที่สะอาดอย่างเพียงพอ ทั้งนี้ โดยพิจารณาถึงอันตรายและความเสี่ยงของมลภาวะแวดล้อม

ง) ประกันให้มีการดูแลสุขภาพอย่างเหมาะสมแก่มารดาทั้งก่อนและหลังคลอด

จ) ประกันว่าทุกส่วนของสังคม โดยเฉพาะบิดามารดาและเด็ก จะได้รับข้อมูลข่าวสาร และเข้าถึงการศึกษาและการสนับสนุน ให้ใช้ความรู้พื้นฐานในเรื่อง โภชนาการและสุขภาพเด็ก เรื่องประโยชน์ของการเลี้ยงลูกด้วยนมมารดาเรื่องอนามัยและ สุขภาพสภาพแวดล้อม และเรื่องป้องกันอุบัติเหตุ

ฉ) พัฒนาการดูแลสุขภาพเชิงป้องกัน การแนะแนวแก่บิดาและการให้บริการและการศึกษาในเรื่องการวางแผนครอบครัว

3. รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพทั้งปวงเพื่อที่จะขจัดทางปฏิบัติดั้งเดิมที่เป็นผลร้ายต่อสุขภาพของเด็ก

4. รัฐภาคีรับที่จะส่งเสริมและสนับสนุนความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อที่จะให้การดำเนินการให้สิทธิที่ยอมรับในข้อนี้บังเกิดผลอย่างเต็มที่ ตามลำดับ เกี่ยวกับเรื่องนี้ความจำเป็นของประเทศกำลังพัฒนาจะได้รับการพิจารณาเป็นพิเศษ

ข้อ 28 1. รับภาคียอมรับสิทธิของเด็กที่จะได้รับการศึกษา และเพื่อที่จะให้สิทธินี้บังเกิดผลตามลำดับ และบนพื้นฐานของ โอกาสที่เท่าเทียมกัน รัฐภาคีจะ

ก) จัดการศึกษาระดับประถมเป็นภาคบังคับที่เด็กทุกคนสามารถเรียนได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

ข) สนับสนุนการพัฒนาของการศึกษาระดับมัธยมในรูปแบบต่าง ๆ รวมถึงการศึกษาสายสามัญและสายอาชีพ จัดการศึกษา ให้แพร่หลายและเปิดกว้างแก่เด็กทุกคน และดำเนินมาตรการที่เหมาะสม เช่น การนำมาใช้ซึ่งการศึกษาแบบให้เปล่า และ การเสนอให้ความช่วยเหลือทางการเงินในกรณีจำเป็น

ค) ทำให้การศึกษาในระดับสูงเปิดกว้างแก่ทุกคนบนพื้นฐานของความสามารถโดยทุกวิธีการที่เหมาะสม

ง) ทำให้ข้อมูลข่าวสาร และการแนะแนวทางการศึกษาและอาชีพ เป็นที่แพร่

หลายและเปิดกว้างแก่เด็กทุกคน

จ) ดำเนินมาตรการเพื่อสนับสนุนการเข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ และลด
อัตราการออกจากโรงเรียนกลางคัน

2. รัฐบาลจะดำเนินการที่เหมาะสมที่จะประกันว่า ระเบียบวินัยของ โรงเรียนได้
กำหนดขึ้นในลักษณะที่สอดคล้องกับศักดิ์ศรี แห่งความเป็นมนุษย์ของเด็กและสอดคล้องกับอนุสัญญานี้

3. รัฐบาลจะส่งเสริมและสนับสนุนความร่วมมือระหว่างประเทศ ในส่วนที่เกี่ยวกับ
การศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เพื่อที่จะถือคู่ต่อการขาด ความเขลาและการไม่รู้หนังสือทั่วโลกและเอื้ออำนวย
ให้ได้รับความรู้ทางวิชาการและทางเทคนิค และวิธีการสอนสมัยใหม่เกี่ยวกับเรื่องนี้ ความต้องการ ของประเทศ
กำลังพัฒนาจะได้รับการพิจารณาเป็นพิเศษ

ข้อ 31 1. รัฐบาลยินยอมรับสิทธิของเด็กที่จะมีการพักและเวลาพักผ่อน การเข้าร่วม กิจกรรม
การละเล่นทางสันตนาการที่เหมาะสมตามวัยของเด็ก และการมีส่วนร่วมอย่างเสรีในทางวัฒนธรรมและศิลปะ

2. รัฐบาลจะเคารพและส่งเสริมสิทธิของเด็ก ที่จะเข้ามีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในทางวัฒนธรรม
และศิลปะ และจะสนับสนุนการใช้โอกาส อย่างเหมาะสมเท่าเทียมกันสำหรับ กิจกรรมทางวัฒนธรรม
ศิลปะ สันตนาการ และการพักผ่อนหย่อนใจ

ข้อ 32 1. รัฐบาลยินยอมรับสิทธิของเด็กที่จะได้รับการคุ้มครองจากการแสวงหาผลประโยชน์ทาง
เศรษฐกิจและจากการทำงานใดที่น่าจะเป็น การเสี่ยงอันตราย หรือที่ขัดขวางการศึกษาของเด็กหรือเป็นอันตราย
ต่อสุขภาพ หรือการพัฒนาทางร่างกาย สมอง จิตใจ ศิลธรรม และสังคมของเด็ก

2. รัฐบาลจะดำเนินการทางนิติบัญญัติ บริหาร สังคม และการศึกษาเพื่อประกันให้มี
การดำเนินการตามข้อนี้ เพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าว และโดยคำนึงถึงบทบัญญัติดังกล่าว และโดยคำนึงถึง
บทบัญญัติที่เกี่ยวข้องในตราสารระหว่างประเทศอื่น ๆ รัฐบาลจะ

ก) กำหนดอายุขั้นต่ำสำหรับการรับเข้าทำงาน

ข) กำหนดกฎเกณฑ์ที่เหมาะสมเกี่ยวกับจำนวนชั่วโมง และสภาพการจ้าง

งาน

ค) กำหนดบทลงโทษ หรือวิธีการลงโทษอื่น ๆ ที่เหมาะสมเพื่อป้องกันให้

ข้อนี้มีผลบังคับใช้จริง

ในอนุสัญญานี้ว่าด้วยสิทธิเด็กดังกล่าวเป็นการแสดงแนวนโยบายที่คำนึงถึงสิทธิเด็กที่จะได้รับการดูแล
ปกป้อง คุ้มครอง ป้องกัน และพัฒนาเด็กให้มีสวัสดิภาพที่ดี ดังนั้นการจัด สวัสดิการเด็กจึงเป็นเรื่องของ
คนทุกคนในสังคมที่ต้องดูแลรับผิดชอบร่วมกันต่อเด็ก โดยไม่เลือกปฏิบัติ ไม่ว่าเด็กจะเป็นเด็กด้อยโอกาสใน

ลักษณะใดก็ตาม เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสม ตามวัยและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพตรงกับความต้องการพื้นฐานของเด็ก

หากพิจารณาจากสิทธิเด็กที่น่าสนใจ และถือเป็นงานชิ้นสำคัญของ ศ.ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ อดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และอดีตผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยได้ให้ความเห็นไว้เกี่ยวกับ "คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน" ที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตเด็กไว้โดยใช้ภาษาง่าย ในที่นี้ผู้ศึกษาได้หยิบยกเพียงบางส่วนที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ดังนี้²⁴

"เมื่อผมอยู่ในครรภ์ของแม่ ผมอยากให้แม่กินอาหารถูกหลักโภชนาการและได้รับการเอาใจใส่ด้านสวัสดิการแม่และเด็ก

ผมไม่ต้องการมีพี่น้องมากมายอย่างที่พ่อแม่ผมมีมา และไม่ขออยากให้แม่มีน้องกระชั้นชิดกับผมเกินไปนัก แม่กับพ่อผมจะแต่งงานกันตามประเพณีหรือไม่ ไม่สำคัญ ที่สำคัญแม่กับพ่อต้องอยู่ร่วมกันและไม่ทะเลาะกันบ่อยๆ

ในระยะ 2-3 ปี หลังจากที่ผมเกิดมา ผมอยากให้แม่กับผมได้กินอาหารที่ถูกหลักโภชนาการ เพราะเป็นระยะที่ร่างกายและสมองผมเติบโตขึ้น และเป็นระยะที่จะส่งผลดีผลร้ายให้ผมในอนาคต

ผมต้องการไปโรงเรียน และอยากให้พี่สาวหรือน้องสาวผมได้เรียนหนังสือด้วย แล้วเรียนรู้วิชาที่จะไปทำงานได้ กับให้โรงเรียนอบรมสั่งสอนเรื่องศีลธรรมจรรยาให้เรา ถ้าเผอิญผมเรียนเก่งไปได้ถึงชั้นสูงๆ ก็ขอให้มีโอกาสเรียนได้สูงที่สุด

เมื่อออกจากโรงเรียน ผมก็อยากทำงานเลี้ยงชีพ และงานที่น่าสนใจพอที่จะทำให้ผมรู้สึกว่าได้ทำประโยชน์แก่คนอื่น"

งานของ ศ.ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ ได้แสดงให้เห็นว่าเด็กกับครอบครัวเป็นสิ่งที่แยกกันไม่ออก โดยเฉพาะเด็กจะต้องได้รับการดูแลตั้งแต่อยู่ในครรภ์ของมารดาสวัสดิการของเด็กจึงอยู่ที่แม่และครอบครัวเด็กจะต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่จากครอบครัว เด็กจะต้องอยู่ในครอบครัวอบอุ่น ที่พ่อและแม่อยู่ร่วมกันไม่ทะเลาะกันบ่อยๆ เด็กต้องได้รับการตอบสนองความต้องการพื้นฐานด้านโภชนาการ เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์จิตใจ และสังคมที่ดี เด็กจึงต้องได้รับการคุ้มครอง ปกป้อง ดูแลจากมารดาและครอบครัว เด็กจึงเป็นรากฐานของสังคม หากเด็กมีคุณภาพชีวิตที่ดีในวัยเยาว์ ย่อมส่งผลต่อการเป็นผู้ใหญ่ที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม

²⁴ เรื่องเดียวกัน , หน้า 23 -24 .

3. วิวัฒนาการของการจัดสวัสดิการสังคม

สังคมไทย สวัสดิการสังคมเพิ่งได้รับความสนใจอย่างจริงจังในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) โดยคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย ปัจจุบันสังกัดในกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้มีการจัดทำแผนการพัฒนาทางสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2530-2534) เพื่อเป็นแผนแม่บทชี้นำแนวทางการพัฒนางานสังคมสงเคราะห์ให้กับภาครัฐและภาคเอกชนสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้ เมื่อเข้าสู่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 2 ได้มีการเปลี่ยนชื่อแผนเป็น “แผนพัฒนางานสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์แห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2535-2539) ปัจจุบันกำลังเข้าสู่แผนพัฒนางานสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์แห่งชาติฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2545-2549) โดยอยู่ภายใต้บทบาทของรัฐเป็นสำคัญ โดยสรุปการวิวัฒนาการของงานสวัสดิการสังคมไทยแบ่งได้เป็น 3 ยุค²⁵ ดังนี้

1. ยุคแรก (ก่อน พ.ศ. 2475-2499) ยุคแรกนี้เป็นช่วงก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยจนถึงหลังการเปลี่ยนแปลง ซึ่งพัฒนาการของงานสวัสดิการในช่วงนี้ถือเป็นรากฐานสำคัญของงานสวัสดิการสังคมในยุคต่อไป

2. ยุคที่สอง (พ.ศ. 2500-2534) เป็นช่วงระหว่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504-2509) จนถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) โดยในปี พ.ศ. 2502 รัฐบาลได้จัดตั้งสภาพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติขึ้น รัฐเริ่มให้ความสำคัญกับงาน สวัสดิการสังคมในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524) และเริ่มมีการจัดทำแผนพัฒนาทางสังคมสงเคราะห์แห่งชาติฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2530-2534) ขึ้นเป็นครั้งแรกในแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) การพัฒนาสังคมจึงเป็นผลลัพธ์ที่ได้รับจากการพัฒนาเศรษฐกิจ รัฐให้การดูแลสงเคราะห์ประชาชนที่เดือดร้อนเป็นหลัก ต่อมารัฐได้ประกาศใช้กฎหมายประกันสังคมเพื่อรองรับการเป็นประเทศอุตสาหกรรม ซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของการสร้างระบบความมั่นคงทางสังคม

3. ยุคปัจจุบัน (พ.ศ. 2535 - ปัจจุบัน) ยุคปัจจุบันเป็นช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) จนถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) หลังจากการพัฒนาประเทศไปสู่ประเทศอุตสาหกรรม ส่งผลให้สังคมไทยมีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจแบบฟองสบู่ ในช่วงแผนพัฒนาที่ 7 และมีปัญหาวิกฤติทางเศรษฐกิจ ทำให้เกิดผลกระทบต่อสังคมไทย ทำให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและความอ่อนแอทางเศรษฐกิจ และการเกิดปัญหาการกระจายรายได้

²⁵ ระพีพรธณ คำหอม . สวัสดิการกับสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : บริษัทอาร์ยัน มีเดีย จำกัด, 2545 , หน้า 36-48 .

และปัญหาสังคมอีกมากมาย เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ปัญหาโสเภณี เด็กถูกทอดทิ้ง เด็กเร่ร่อน ฯลฯ ปัญหาดังกล่าวนับวันยังมีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ในขณะที่ระบบสวัสดิการสังคม การสังคมสงเคราะห์ และโครงข่ายความปลอดภัยทางสังคมที่มีอยู่ยังไม่ครอบคลุม และเข้มแข็งเพียงพอที่จะรองรับปัญหาต่าง ๆ เหล่านั้นได้

ดังนั้นในแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติฉบับปัจจุบัน จึงได้กำหนดนโยบายพัฒนาเด็กและเยาวชนให้รับสิทธิในด้านการบริการสวัสดิการจากรัฐอย่างเท่าเทียมกัน โดยการจัดบริการของเด็กและเยาวชนของหน่วยงานราชการต่าง ๆ โดยจำแนกตามกลุ่มอายุ เพื่อตอบสนองพัฒนาการของเด็กและเยาวชนแต่ละวัย ดังนี้²⁶

กลุ่มอายุต่ำกว่า 5 ปี รัฐให้ความสำคัญต่อการดูแลสุขภาพอนามัยแม่และเด็ก การสร้างภูมิคุ้มกันโรค การป้องกันการขาดสารอาหาร การบริการเพื่อเตรียมความพร้อมในระดับก่อนประถมศึกษา เช่น ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะเริ่มของเด็กพิการ การจัดหาเครื่องเล่นสำหรับเด็ก การสงเคราะห์เด็กถูกทอดทิ้ง กำพร้า การจัดหาอาหารกลางวันและการดื่มนมเป็นอาหารเสริม รวมทั้งสนับสนุนงบประมาณกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันสำหรับเด็กก่อนเกณฑ์ ปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กในวัยนี้ เป็นผลจากปัญหาการบริการไม่เพียงพอและไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ และผู้ทำงานเกี่ยวกับเด็กเล็กขาดทักษะในการดูแลให้บริการเด็กด้านสุขภาพอนามัย กลุ่มอายุ 6 - 14 ปี รัฐบาลให้ความสำคัญต่อการศึกษาของเด็กเป็นหลัก และเน้นเด็กในช่วงอายุของการศึกษาภาคบังคับ และการดูแลสุขภาพให้เด็กได้รับเกลือไอโอดีนในการหุงต้มอาหารและจัดบริการน้ำดื่มสะอาดให้

เด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับมีทั้งเด็กทั่วไปและเด็กพิการ รัฐได้จัดบริการการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีสถานศึกษาสำหรับเด็กพิการโดยเฉพาะ ตลอดจนส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างเด็กพิการและเด็กปกติ สำหรับกลุ่มเด็กที่ต้องการทำงานและไม่ต้องการศึกษาต่อรัฐได้มีบริการฝึกอบรมอาชีพระยะสั้นและมีระบบตรวจสอบแรงงาน อย่างไรก็ตามการดำเนินการควบคุมยังไม่ทั่วถึง โดยเฉพาะสถานประกอบการที่มีได้จดทะเบียน และมีปัญหาที่เด็กไม่อาจเข้าถึงบริการทางการศึกษา ต้องทำงานก่อนวัยอันควร ขณะที่กลุ่มที่เข้าถึงบริการก็ยังมีปัญหาเรื่องมาตรฐานไม่เท่าเทียมกันในแต่ละพื้นที่

กลุ่มอายุ 15 - 25 ปี รัฐให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษา การพัฒนาบุคลิกภาพและทักษะในการประกอบอาชีพ ในรูปแบบของการจัดบริการทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า และระดับอุดมศึกษา จะเห็นได้ว่าในกลุ่มนี้รัฐมีการให้บริการในเรื่องการศึกษาต่อ และการฝึกอบรมอาชีพเท่านั้น

²⁶ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ. นโยบายเยาวชนแห่งชาติและแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนระยะยาว (พ.ศ. 2545-2554). กรุงเทพมหานคร : บริษัท เอ็น พี กราฟฟิค ดีไซน์ด์, 2544, หน้า 1-12.

นอกจากมีการจัดบริการสำหรับเด็กและเยาวชน จำแนกตามกลุ่มอายุแล้ว ยังมีการจัดบริการสำหรับเด็กที่อยู่ในภาวะยากลำบาก ซึ่งต้องการความช่วยเหลือจากสังคมเป็นพิเศษ โดยมีการจัดทำแผนแก้ไขปัญหาลูกในภาวะยากลำบากเป็นการเฉพาะ เพื่อให้เด็กสามารถดำรงชีวิตได้และมีความพร้อมที่จะพัฒนาให้เต็มตามศักยภาพ

4. หลักการของการจัดสวัสดิการสังคม

หลักการของงานสวัสดิการสังคมมี 4 ประการคือ²⁷

1. การจัดสวัสดิการสังคมจะต้องคำนึงถึงปัญหาหรือความต้องการบริการหรือความจำเป็น (needs) ช่องทางการจัดสวัสดิการสังคมมี 5 ส่วน ได้แก่ ครอบครัว เครือญาติ นายจ้าง องค์กรการกุศล และรัฐบาล การจัดสวัสดิการสังคมจึงเกี่ยวข้องกับการใช้มาตรการด้านกฎหมาย มาตรการด้านภาษีอากร รวมทั้งมาตรการด้านการกระจายรายได้

2. การใช้มาตรการของงานสวัสดิการจากงานอาชีพ (occupational measure) โดยใช้หลักการสากล (UNIVERSAL COVERAGE) ครอบคลุมเฉพาะกลุ่มเป้าหมาย กำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิรับบริการสวัสดิการ

3. การใช้มาตรการบริการสังคม (social services measure) ในฐานะพลเมืองของรัฐ ประชาชนมีสิทธิได้รับบริการสังคมจากรัฐเพื่อให้คนมีความมั่นคงทางสังคม

4. ระบบการจัดสวัสดิการสังคมมี 3 ด้านได้แก่ การสงเคราะห์ประชาชน การประกันสังคม และการบริการสังคม

ทั้งนี้ หลักการในการจัดสวัสดิการสังคมที่ทำให้เกิดประโยชน์ต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ ได้แก่ ความต้องการ ความเป็นพลเมือง สิทธิและความรับผิดชอบ ความเสมอภาคและความยุติธรรม²⁸

1. ความต้องการ (needs)

ตามแนวคิดของ มาสโลว์ (Maslow) กล่าวว่า ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ที่สำคัญมี 5 ด้าน ได้แก่ ความต้องการทางกายภาพ ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย ความต้องการความเป็นเจ้าของและความรัก ความต้องการมีชื่อเสียง รวมทั้งความต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต

²⁷ ดอนนิสัน (Donnison, 1961) และทิตมัสส์ Titmuss, 1974. อ้างใน ระพีพรรณ คำหอม . สวัสดิการกับสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : บริษัทอาร์เอ็น มีเดีย จำกัด, 2545, หน้า 23-26.

²⁸ โสภิตา วิชาศิริกุล. “การศึกษาเปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการด้านนันทนาการของผู้ต้องขังระหว่างกับผู้ต้องขังเด็ดขาดเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2545, หน้า 16-17.

และมีผู้แบ่งความต้องการโดยใช้ความรู้สึก ปทัสถานทางสังคม และการเปรียบเทียบกับกลุ่มต่าง ๆ ดังนี้ คือ

1. ความต้องการที่รู้สึกได้ (felt need) เช่น ปังจยี่ลี
 2. ความต้องการที่แสดงออกมา (expressed need)
 3. ความต้องการตามปทัสถาน (normative need)
 4. ความต้องการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม (comparative need)
2. ความเป็นพลเมือง (citizenship)

หลักการของการจัดสวัสดิการสังคม คือ การที่คนต้องได้รับบริการสวัสดิการสังคมในฐานะที่เป็นพลเมืองของรัฐ โดยเฉพาะการได้รับบริการพิเศษ (special services) ที่จัดให้เฉพาะกลุ่ม บริการพื้นฐานที่คนควรได้รับ เช่น น้ำสะอาด อาหารที่เพียงพอ สิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และสังคม ขณะที่นักวิชาการบางท่าน เห็นว่าการจัดบริการสังคมควรคำนึงถึงความเท่าเทียมกันของคนในรัฐทุกรุ่น (generational equity)

3. สิทธิและความรับผิดชอบ ความเสมอภาค และความยุติธรรม (rights and responsibility equity and fairness)

สวัสดิการสังคมเป็นเรื่องของปัจเจกบุคคล และครอบครัวที่ต้องรับผิดชอบ รัฐจะจัดสวัสดิการสังคมเฉพาะที่เป็นความต้องการร่วมกันของคนในสังคม โดยให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการให้คนในสังคมแทนองค์รัฐจัดให้ หลักการจัดสวัสดิการสังคมในลักษณะนี้ปรากฏชัดเจนในประเทศต่อไปนี้ เช่น ประเทศออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ รัสเซีย สหรัฐอเมริกา ที่มองว่าสวัสดิการสังคมเป็นสิทธิและทุกคนต้องเข้ามามีส่วนรับผิดชอบร่วมกัน โดยคำนึงถึงความเท่าเทียม และความยุติธรรม

หลักการของสวัสดิการสังคมไทย

การจัดสวัสดิการสังคมของไทยในปัจจุบันได้คำนึงหลักการที่สอดคล้องกับความเป็นสากลโลก โดยสามารถสรุปหลักการของสวัสดิการสังคมไทยที่สำคัญ ๆ ได้แก่

1. สิทธิมนุษยชน (human rights)

สาระสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้กำหนดถึงสิทธิของบุคคล สิทธิของเด็ก สตรี คนชรา และผู้พิการทุพพลภาพที่เน้นให้มีการพิทักษ์ ปกป้อง คุ้มครอง สิทธิของกลุ่มเป้าหมายดังกล่าวโดยเฉพาะบริการพื้นฐานที่ประชาชนไทยควรจะได้รับ เช่น บริการการศึกษา ภาคบังคับ 12 ปี บริการประกันสุขภาพจากโครงการ 30 บาท รักษาทุกโรคของรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร เป็นต้น

2. ความต้องการขั้นพื้นฐาน (basic needs)

ประชาชนทุกคนควรได้รับบริการสวัสดิการสังคมขั้นพื้นฐานจากรัฐบริการที่มุ่งตอบสนองปัญหาและความต้องการของคนในสังคม โดยทั่วไปบริการพื้นฐานมักจะถือเป็นบริการขั้นต่ำสุด (minimum needs) ที่รัฐต้องจัดให้กับคนในสังคม เช่น การศึกษาภาคบังคับ บริการสุขภาพอนามัยของรัฐ เป็นต้น ซึ่งรัฐได้กำหนดให้มีเครื่องชี้วัดถึงความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) เพื่อให้สามารถตอบสนองกับปัญหาและความต้องการของคนในสังคมได้ในระดับหนึ่ง

3. ความเป็นธรรมทางสังคม (social justice)

หลักการสำคัญข้อนี้ บริการสวัสดิการสังคมที่จำเป็นจะต้องเป็นบริการที่อยู่บนพื้นฐานความถูกต้องของกฎหมาย ความยุติธรรมทางสังคม บริการที่ไม่เลือกปฏิบัติไม่ว่าจะเป็นเพศ ชนชั้น สีผิวศาสนา วัฒนธรรม ซึ่งหลักการข้อนี้ยังแสดงถึงความครอบคลุมครบถ้วนของบริการที่ประชาชนพึงจะได้รับการเข้าถึงบริการสวัสดิการสังคมโดยไม่ถูกตัดโอกาสออกไป

4. การมีส่วนร่วมของคนในสังคมทุกระดับ (participation)

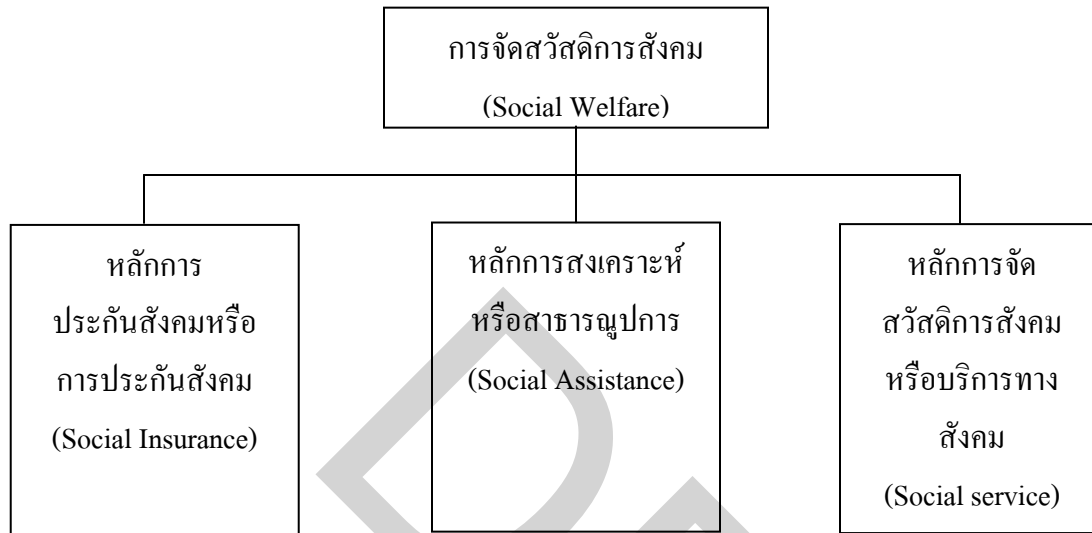
บริการสวัสดิการสังคมจำเป็นต้องตระหนักถึงหลักการมีส่วนร่วมของคนทุกคนในสังคม เพราะบริการสวัสดิการสังคมเป็นบริการที่เกี่ยวข้องกับคนในสังคมตั้งแต่เกิดจนตาย เพราะฉะนั้นจำเป็นต้องเปิดโอกาสให้คนทุกกลุ่มทุกระดับที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนตั้งแต่ร่วมคิดค้นปัญหาร่วมวิเคราะห์ ร่วมวางแผน ร่วมจัดบริการ และร่วมติดตามประเมินผลบริการที่จัดให้ว่าเป็นที่พึงพอใจ และสอดคล้องกับความต้องการของคนในสังคมมากน้อยเพียงใด

5. ความโปร่งใส (transparency)

หลักการข้อนี้เป็นเปิดโอกาสให้ประชาชน องค์กรต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดบริการสามารถเข้าร่วมตรวจสอบถึงความถูกต้องความเหมาะสมของโครงการ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนผู้ใช้บริการเป็นหลัก โดยองค์กรจะต้องใช้กระบวนการประชาธิปไตยเข้ามาในการจัดบริการสวัสดิการสังคม เช่น การมีตัวแทนเข้ามาเป็นปากเสียงการติดตามตรวจสอบผลงานของรัฐให้เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง

หลักการสำคัญของการสร้างความมั่นคงทางสังคมหรือการจัดสวัสดิการสังคม รัฐจะต้องกระทำโดยเน้นให้เห็นถึงเป้าหมาย ลักษณะของงานและมาตรการหรือโครงการจัดกิจกรรมด้านสวัสดิการสังคม เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนหรือสมาชิกในสังคมโดยส่วนรวมเป็นหลัก จำแนกออกได้ดังแผนภูมิต่อไปนี้ คือ²⁹

²⁹ ชีระ ศรีธรรมรักษ์ และวิทย์ ชะนะภักย์. “อนาคตประเทศไทยกับการออกกฎหมายสวัสดิการสังคม. รายงานการวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม, 2538, หน้า 21- 23 .

จากแผนภูมิข้างบนสามารถอธิบายในส่วนที่เกี่ยวกับความมั่นคงทางสังคมในแต่ละด้านได้ดังนี้

1. หลักการประกันสังคม หรือ การประกันสังคม (Social Insurance)

เป็นวิธีการที่รัฐบาลออกกฎหมายบังคับให้ประชาชนทำการประกันรายได้ของตนไว้กับรัฐบาล และมีนายจ้างเข้ามาร่วมออกเงินสมทบด้วย การที่รัฐบาลบังคับให้ประชาชนประกันรายได้ไว้ก็เพื่อประโยชน์ของผู้ประกันเองว่า ในยามที่ผู้นั้นขาดรายได้ขึ้นมาจะได้ไม่เดือดร้อน ยังคงมีผลประโยชน์ทดแทนจากการประกันสังคมมาเป็นรายได้ใช้จ่ายเลี้ยงตนเองและครอบครัว ซึ่งผลประโยชน์เหล่านี้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของน้ำพักน้ำแรงของผู้ประกันตนนั่นเอง

2. หลักการสงเคราะห์ หรือ สาธารณูปการ (Social Assistance)

เป็นการช่วยเหลือโดยทั่ว ๆ ไป แก่ประชาชน หรือครอบครัวที่ไม่สามารถช่วยตนเองได้ โดยจะต้องมีการสอบข้อเท็จจริงหรือทดสอบความจำเป็น (means test) ก่อนที่จะให้ความช่วยเหลือ ซึ่งมีหลายวิธีแล้วแต่ที่มีความจำเป็นแก่การทดสอบเพียงใด ถ้ากรณีที่น่าสงสัยว่า บุคคลใดประสบความทุกข์ยากจริง เช่น ประสบ อุทกภัย วิกฤติ อักตัญ ซึ่งเราเห็นชัดเจนอยู่แล้วก็ไม่จำเป็นต้องทำการทดสอบความจำเป็นก็ให้ความช่วยเหลือได้ทันที เพียงแต่ดูว่าเขาอยู่ในสถานการณ์นั้นจริงหรือไม่เท่านั้น

ซึ่งหลักในการให้ความช่วยเหลือแบบการสงเคราะห์หรือสาธารณูปการ มีหลัก 4 ประการคือ

1.1 ช่วยเหลือเป็นเงิน เพื่อบรรเทาความเดือดร้อน หรือแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า หรือช่วยเป็นครั้งคราวระยะหนึ่งพอให้ผู้ได้รับความทุกข์ยากเดือดร้อนตั้งตัวได้ใหม่ เช่น ผู้ประสบภัย ได้รับความเดือดร้อนจากไฟไหม้ น้ำท่วม เป็นต้น

1.2 ช่วยเหลือเป็นสิ่งของ ซึ่งจะต้องพิจารณาตามความจำเป็นในสิ่งที่เขาจำเป็นต้องใช้ เพื่อนำไปใช้ในการบำบัดความต้องการอย่างแท้จริง

1.3 ช่วยเหลือแบบรับเข้าอยู่ในสถานสงเคราะห์ เป็นการช่วยเหลือบุคคลหลายประเภท เช่น สถานสงเคราะห์เด็กกำพร้าของรัฐบาล รับผิดชอบต่อเลี้ยงดูให้การศึกษาอบรมเด็กเหล่านี้ตามนโยบายของรัฐบาล

1.4 ช่วยเหลือในรูปของบริการเป็นการช่วยเหลือบริการให้คำแนะนำ ปรีกษา หางานให้ทำ การจัดสรรที่ดินให้อยู่ถาวรในนิคมสร้างตนเอง และการฝึกอาชีพให้เพื่อจะได้มีทางทำมาหากิน

3. หลักการจัดสวัสดิการสังคมหรือบริการสาธารณะ (Social Services)

เป็นวิธีการที่รัฐบาลให้ความช่วยเหลือประชาชนกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดเป็นการทั่วไปโดยไม่คำนึงถึงว่าผู้นั้นจะต้องมีความเดือดร้อนจริง ๆ หรือไม่ และผู้รับบริการก็ไม่จำเป็นต้องมีส่วนร่วมบริจาคสมทบเหมือนการประกันสังคม การให้บริการลักษณะนี้ เช่น การให้บำนาญคนชราทั่วไป ซึ่งความจริงคนชรานั้นอาจไม่เดือดร้อนก็ได้ การช่วยเหลือหญิงหม้าย เป็นต้น

ประเภทบริการสวัสดิการสังคม

การศึกษา (Education)

1. ทุนการศึกษา
2. วัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษา อาหารกลางวัน อาหารเสริม
3. โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์
4. การประกันสังคม(การสงเคราะห์บุตร)
5. เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา
6. การศึกษาภาคบังคับ
7. นมฟรีให้เด็กนักเรียน

สุขภาพ (Health)

1. งานสังคมสงเคราะห์ในโรงพยาบาล
2. บัตรสวัสดิการประชาชนด้านการรักษาพยาบาล
3. การประกันสุขภาพ

4. การประกันสังคม (ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย)
5. บัตรประจำตัวผู้สูงอายุ

ที่อยู่อาศัย (Housing)

1. บ้านพักฉุกเฉิน
2. การเคหะสงเคราะห์
3. การจัดสหกรณ์และเงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัย
4. การปรับปรุงชุมชนแออัด

การประกันรายได้ (Income Maintenance)

1. เบี้ยยังชีพ
2. โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิต
3. นิคมสร้างตนเอง
4. การปฏิรูปที่ดิน
5. การประกันสังคม (เงินชดเชยการขาดรายได้กรณีต่าง ๆ เช่น เจ็บป่วย พิกัด
ชราภาพ การว่างงาน)

คุณภาพ

สวัสดิการแรงงาน (Employment)

1. การช่วยเหลือคนงานที่ประสบปัญหา
2. การฝึกอาชีพ
3. การประกันสังคม
4. กองทุนบำนาญ
5. กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ
6. การคุ้มครองแรงงาน
7. การจัดหางาน

นันทนาการ (Recreation)

1. สวนสัตว์
2. สวนสาธารณะ

3. สนามกีฬา ศูนย์กีฬา ศูนย์ชุมชน ศูนย์เยาวชน

บริการทางสังคมทั่วไป (General Social Services)

1. การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสและผู้ถูกกล่เลยทางสังคมประเภทต่าง ๆ เช่น เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ ชนกลุ่มน้อย ผู้ต้องขัง ผู้พ้ันโทษ ผู้ประสบภัย ผู้ไม่มีที่ทำกิน คนไร้ที่พึ่ง คนขอทาน ผู้ติดยาเสพติด ผู้ติดเชื้อเอ็ดส์

2. การประกันสังคม (การประกันตนเอง)

3. การฃาปนกิจสงเคราะห์

4. การช่วยเหลือผู้ประสบภัย

5. การช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากสิ่งแวดล้อม

5. ขอบเขตของการจัดสวัสดิการสังคมในประเทศไทย

ขอบเขตของการจัดสวัสดิการสังคมแยกตามด้านต่าง ๆ ได้ดังนี้³⁰

1. สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย

การให้บริการสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพอนามัยสำหรับประชาชน ถือเป็นสิทธิของประชาชนที่จะได้รับการบริการรักษาพยาบาลที่ได้มาตรฐาน ท้วถึง มีประสิทธิภาพ ผู้ยากไร้ได้รับการโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 52 และถือเป็นหน้าที่ของรัฐที่ต้องให้บริการดังกล่าวตาม มาตรา 80 ซึ่งรัฐบาลได้จัดบริการด้านนี้แก่ประชาชนยากจนได้แก่ โครงการบัตรประกันสุขภาพ โครงการสงเคราะห์ผู้มีรายได้น้อย โครงการจัดบริการสุขภาพแก่ผู้พิการและทุพพลภาพ การให้บริการรักษาพยาบาลโดยไม่คิดมูลค่าแก่กลุ่มเป้าหมายที่สังคมควรเกื้อกูล เช่น เด็กอายุแรกเกิด -12 ปี นักเรียนมัธยมต้น ผู้สูงอายุ พระสงฆ์ ทหารผ่านศึก การจัดบริการทางสุขภาพแก่ผู้ติดเชื้อเอ็ดส์ เป็นต้น

2. สวัสดิการด้านการศึกษา

การให้บริการสวัสดิการสังคมด้านการศึกษาสำหรับประชาชน ได้แก่ โครงการการจัดการศึกษาภาคบังคับตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ให้การศึกษาขั้นพื้นฐานแก่นักเรียนโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายแก่นักเรียนในระดับก่อนประถมศึกษา ถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โครงการกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา โดยให้เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำแก่นักเรียนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ถึงระดับปริญญาตรีภายในประเทศที่มีรายได้น้อย โครงการอาหารกลางวันโดยจัดให้มีอาหารกลางวันเลี้ยงเด็กตั้งแต่ก่อนประถม และระดับประถมศึกษาปี 1 -6 โครงการอาหารเสริม(นม)โรงเรียน ให้แก่เด็กก่อนประถมศึกษาและประถมศึกษา

³⁰ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549), www.civilsociety.or.th , 2545

ปีที่ 1-4 และรัฐบาลปัจจุบันได้มีนโยบายเร่งด่วนตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเพื่อจัดบริการด้านการศึกษาให้กลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่มอย่างครอบคลุมมากขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 มาตรา 43 นอกจากนั้นเริ่มมีการให้ความสำคัญกับงานสังคมสงเคราะห์ทางการศึกษา มีการดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนสีขาวและการให้โอกาสแก่คนพิการเข้าเรียนทุกคน

3. สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย

การให้บริการสวัสดิการสังคมด้านที่อยู่อาศัยสำหรับประชาชน รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาความไม่มั่นคงในการอยู่อาศัย เพื่อบรรเทาความเดือดร้อน และยกระดับคุณภาพชีวิตให้แก่ผู้ด้อยโอกาสกลุ่มผู้มีรายได้น้อย โดย กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวงการคลังร่วมกันดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยมอบหมายให้การเคหะแห่งชาติจัดสร้างที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้ด้อยโอกาสกลุ่มผู้มีรายได้น้อย รวมถึงข้าราชการชั้นผู้น้อย และพนักงานหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้ได้เช่าซื้อที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองในราคาที่สามารถรับภาระได้จำนวนทั้งสิ้น 600,000 หน่วย ภายในระยะเวลา 5 ปี (2546-2550) และให้การเคหะแห่งชาติเป็นหน่วยงานหลักในการจัดที่อยู่อาศัยให้กับประชาชนผู้มีรายได้น้อยในทุกสาขาอาชีพ รวมทั้งข้าราชการ ชั้นผู้น้อย พนักงานหน่วยงานของรัฐ ผู้ใช้แรงงานและ ประกอบอาชีพอิสระที่เป็นธุรกิจขนาดย่อมโดยให้ใช้หลักวิชาการพัฒนาเมือง (Urban Development) รวมทั้งดำเนินการสำรวจกลุ่มเป้าหมาย (Focus Group) ก่อนการจัดทำโครงการเพื่อคัดเลือกทำเลที่ตั้ง โครงการให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย และให้พิจารณาแนวทางการร่วมมือกับภาคเอกชนในการผลิตที่อยู่อาศัยในระบบอุตสาหกรรม (Mass Production) รวมทั้งการแสวงหาพันธมิตรทางธุรกิจ (Alliance) ร่วมดำเนินโครงการบ้านเอื้ออาทร เพื่อให้ผู้มีรายได้น้อยได้ซื้อที่อยู่อาศัยพร้อมอุปกรณ์ตกแต่งที่จำเป็นในราคาถูกรวมทั้งเห็นชอบให้ธนาคารอาคารสงเคราะห์จัดตั้งวงเงินหมุนเวียน จำนวน 300 ล้านบาท เพื่อให้การเคหะแห่งชาติใช้ในการซื้ออาคารคืน และนำกลับมาขายใหม่ในกรณีที่ผู้เช่าซื้อขาดการชำระติดต่อกันเกิน 3 เดือน โดยรัฐบาลจะเป็นผู้รับภาระดอกเบี้ย³¹

4. สวัสดิการแรงงาน

การให้บริการสวัสดิการสังคมด้านการแรงงานสำหรับประชาชน ได้แก่ โครงการกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้าง โดยเริ่มในสถานประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป ในกรณีลาออก จะได้รับเงินที่เป็นเงินสะสมเงินสมทบและดอกผลจากเงินข้างต้น ในกรณีเสียชีวิตจะได้รับเงินสะสม เงินสมทบและดอกผลจากเงินข้างต้นแก่ครอบครัว ในกรณีถูกเลิกจ้าง และนายจ้างไม่สามารถจ่ายเงินได้ตามกฎหมายแรงงานได้จะได้รับเงินชดเชยเป็นเวลา 1 เดือน และกรณีอื่น จะได้รับเงินตามอัตรา และระยะเวลาที่กองทุนสงเคราะห์ลูกจ้างกำหนด

³¹ บทสรุปของผู้บริหาร, โครงการบ้านเอื้ออาทร, http://www.nhanet.or.th/arhorn_01.doc.

นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมการจัดสวัสดิการเลี้ยงดูบุตร โครงการกองทุนพัฒนาฝีมือแรงงาน จะให้การสนับสนุน ในด้านการฝึกอบรมอาชีพแรงงานที่ถูกเลิกจ้างแรงงานในระบบและแรงงานที่กำลังเข้าสู่ระบบการทำงาน

5. การประกันสังคม

การให้บริการสวัสดิการสังคมด้านการประกันสังคมสำหรับประชาชน ได้แก่ โครงการกองทุน ประกันสังคม เป็นกองทุนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้ความคุ้มครองแก่ลูกจ้างในสถานประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 1 คน ขึ้นไป ในกรณีที่ประสบอันตรายที่ไม่เกี่ยวกับการทำงาน เจ็บป่วย ทูพพลภาพ เสียชีวิตและคลอดบุตร โครงการ กองทุนเงินทดแทน จัดตั้งขึ้นเพื่อให้การคุ้มครองแก่ลูกจ้างในสถานประกอบการที่มีลูกจ้าง 1 คนขึ้นไป ในกรณีที่ ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องมาจากการทำงานให้นายจ้างโดยการคุ้มครองจะรวมถึงการดูแลเมื่อเจ็บป่วย เงินทดแทนการขาดรายได้ในกรณีหยุดงาน สูญเสียอวัยวะทูพพลภาพและเสียชีวิต

6. สวัสดิการนันทนาการ

การให้บริการสวัสดิการสังคมด้านนันทนาการสำหรับประชาชน ได้แก่ โครงการศูนย์บริการ ชุมชน ศูนย์เยาวชนของกรุงเทพมหานคร โครงการสวนสาธารณะและที่พักผ่อนหย่อนใจ ก่อนข้างจะได้รับ ความสนใจน้อยในระดับนโยบาย ปล่อยให้เป็นเรื่องของท้องถิ่นดำเนินการโดยขาดการส่งเสริมสนับสนุนอย่าง จริงจัง

7. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

การให้บริการสวัสดิการสังคมด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินสำหรับประชาชน นับเป็น ปัญหาเร่งด่วนที่ควรป้องกันแก้ไข ซึ่งรัฐบาลทุกสมัยได้เน้นการแก้ไขปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาเร่งด่วนรัฐบาล ได้มีนโยบายเร่งด่วนตามโครงการจัดระเบียบสังคมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยเน้นปราบปราม แหล่งผลิตและผู้ค้ารายใหญ่ การบำบัดผู้ติดยาเสพติด การป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดตามยุทธศาสตร์ พลังแผ่นดิน เพื่อให้ทุกภาคส่วนในสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการเรื่องนี้อย่างจริงจัง การควบคุมดูแล สถานบริการโดยจำกัดเวลาการให้บริการและอายุของผู้มาใช้บริการอย่างจริงจัง การให้การคุ้มครองเด็กโดยการ ออกประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้การคุ้มครองในการสืบพยานที่เป็นเด็ก อย่งไรก็ตามปัญหาการ ทารุณกรรมเด็ก ปัญหาการฆ่าตัวตายและสถิติผู้ต้องโทษประหารชีวิตสูงขึ้น

8. สวัสดิการสังคมแก่คนยากจนและผู้ด้อยโอกาส

การให้บริการสวัสดิการสังคมแก่คนยากจนและผู้ด้อยโอกาส จากข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย โดยกรม ประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ในปี 2542 - 2543 ปรากฏว่ายังมีเด็กยากจน (รวมเด็กกำพร้าถูกทอดทิ้ง) 4.6 ล้านคน สตรีด้อยโอกาส 198,124 คน ผู้สูงอายุที่ ยากจนไม่มีรายได้ 579,000 คน คนพิการ 4.8 ล้านคน และคนไร้ที่พึ่ง 18,516 คน ซึ่งกลุ่มเป้าหมายดังกล่าวนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้จัดสวัสดิการสังคมที่เหมาะสม เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเหล่านั้นสามารถช่วยเหลือตนเองได้

และไม่เป็นภาระกับสังคม เช่น ผู้ว่างงานและผู้มีรายได้น้อยในการประกอบอาชีพ โครงการการสงเคราะห์เด็ก
ภายในครอบครัว ด้วยการให้คำแนะนำปรึกษาให้เงินช่วยเหลือและวัสดุสิ่งของที่จำเป็น โครงการการจัดหา
ครอบครัวอุปถัมภ์ ให้แก่เด็กที่ถูกทอดทิ้งหรือไม่สามารถอยู่กับครอบครัวได้รับโอกาสในการอยู่ร่วมกับ
ครอบครัว โครงการการรับเด็กเข้าอุปการะในสถานสงเคราะห์เด็ก เป็นต้น

เนื่องจากขอบเขตการจัดสวัสดิการสังคมที่กล่าวมาเป็นการจัดสวัสดิการสังคมในทุกกลุ่มอายุ และ
ประชาชนทั่วประเทศ ทั้งในด้านแรงงาน การศึกษา การรักษาพยาบาล ทั้งในกลุ่มผู้สูงอายุ เด็กและเยาวชน
สตรี รวมทั้งบุคคลที่ด้อยโอกาสในสังคม ซึ่งเป็นขอบเขตที่กว้างมาก ดังนั้นในการศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ศึกษา
การจัดสวัสดิการในกลุ่มเด็กและเยาวชน จึงได้ทำการรวบรวมในบทความเนื้อหาที่เป็นประเด็นเกี่ยวกับการ
คุ้มครองเด็กในส่วนที่เกี่ยวกับสวัสดิการเด็กและเยาวชนของไทย ในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กและเยาวชน และ
แนวทางมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชนดังที่จะกล่าวต่อไป

6. ความต้องการพื้นฐานและทิศทางในการพัฒนาเด็ก

ความหมายของเด็กและเยาวชน

ในประเทศไทยมีการให้คำนิยามเด็ก แตกต่างกัน โดยเฉพาะในทางกฎหมายที่ปรากฏใน
ประมวลกฎหมาย พระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา ดังนี้³²

1. เกณฑ์ด้านสาธารณสุข (อายุแรกเกิด- 14 ปี)

กระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดเกณฑ์อายุเด็ก คือ แรกเกิด-14 ปี ที่รัฐต้องให้การดูแล
ด้านสุขภาพอนามัย โดยได้รับค่ายกเว้นการรักษาพยาบาลจากสถานพยาบาลของรัฐ

2. เกณฑ์ด้านการศึกษา (อายุ 3-25 ปีบริบูรณ์)

ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2521 มาตรา 3 กำหนดว่า
เยาวชน หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุไม่เกินยี่สิบห้าปี

3. เกณฑ์ด้านแรงงาน (อายุต่ำกว่า 15 ปี)

³² กมลินทร์ พินิจกุล . แนวทางและมาตรการในการจัดการศึกษาของเด็กด้อยโอกาส. สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ, 2541, หน้า 1-5. รพีพรรณ คำหอม และเฉลิมชัย โรจนนครินทร์. “แนวทางการพัฒนาบริการสวัสดิการเด็ก
สำหรับเด็กที่อยู่ในครอบครัวยากจน : ศึกษาเฉพาะกรณีกรุงเทพมหานคร”. คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2543,
หน้า 14-15.

ในพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 มาตรา 44 ได้กำหนดห้ามเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี เป็นลูกจ้าง

4. เกณฑ์ตามกฎหมาย (อายุ 7 ปี แต่ไม่เกิน 20 ปี)

ในความหมายของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 19 บัญญัติว่า “ บุคคลย่อมพ้นจากภาวะผู้เยาว์ และบรรลุนิติภาวะ เมื่ออายุยี่สิบปีบริบูรณ์ เว้นแต่สมรสเมื่ออายุครบ 17 ปี หรือศาลอนุญาต”

ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 74 บัญญัติว่า “เด็กอายุกว่าเจ็ดปีแต่ยังไม่เกินสิบสี่ปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด เด็กนั้นไม่ต้องรับโทษ แต่ให้ศาลมีอำนาจที่จะดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) ว่ากล่าวตักเตือนเด็กนั้นแล้วปล่อยตัวไป และถ้าศาลเห็นสมควรจะเรียกบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กนั้นอาศัยอยู่มาดักเตือนด้วยก็ได้

(2) ถ้าศาลเห็นว่า บิดามารดาหรือผู้ปกครองสามารถดูแลเด็กนั้นได้ศาลจะมีคำสั่งให้มอบตัวเด็กนั้นให้แก่บิดามารดาหรือผู้ปกครองไป โดยวางข้อกำหนดให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองระวังเด็กนั้นไม่ให้ก่อเหตุร้ายตลอดเวลาที่ศาลกำหนด ซึ่งต้องไม่เกินสามปี และกำหนดจำนวนเงินตามที่เห็นสมควรซึ่งบิดามารดาหรือผู้ปกครองจะต้องชำระต่อศาลไม่เกินครั้งละหนึ่งพันบาทในเมื่อเด็กนั้นก่อเหตุร้ายขึ้น

ในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 มาตรา 4 บัญญัติว่า

“เด็ก” หมายถึง บุคคลอายุเกินเจ็ดปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่เกินสิบสี่ปีบริบูรณ์

“เยาวชน” หมายถึง บุคคลอายุเกินสิบสี่ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึงสิบแปดปีบริบูรณ์

5. เกณฑ์ด้านสวัสดิการสังคม

ในพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มาตรา 4 เด็ก หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่า 18 ปี บริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส

ส่วนในปัจจุบันอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กขององค์การสหประชาชาติ ค.ศ. 1989 ได้กำหนดคำนิยามของคำว่า “เด็ก” หมายถึง มนุษย์ทุกคนที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี

แต่ตามวิถยานิพนธ์ฉบับนี้ใช้นิยามตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้แล้วในคำนิยามศัพท์เฉพาะ

สถานะความต้องการพื้นฐานและบริการสำหรับเด็ก

สถานะความต้องการพื้นฐานและบริการสำหรับเด็ก หรือ สพด. ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า BASIC MINIMUM NEEDS ซึ่งเป็นแนวคิดใช้สำหรับจัดทำแผนพัฒนาเด็ก เป็นเกณฑ์ที่กำหนดขึ้น โดยอาศัยความต้องการพื้นฐานของเด็กเป็นหลัก เพื่อช่วยในการวางแผนพัฒนาเด็กต่อไป และเนื่องจากไม่ใช่เป็นตัวแผนพัฒนาเด็กเป็นหลัก ดังนั้น ส่วนที่เกี่ยวกับวิธีการว่าทำอย่างไร มีมาตรการอะไรเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมาย จึงไม่ได้รวมอยู่ในเนื้อหาของ สพด. นี้ แต่จะหาได้ทั้งมาตรการหลักและข้อเสนอเกี่ยวกับกิจกรรมบางประเภท ใน

แผนพัฒนาเด็กและเยาวชน สพด. จะเป็นตัวกำหนดเป้าหมายเพื่อให้สามารถมองภาพเด็กเป็นองค์รวม และมีให้
ต้องมีส่วนหนึ่งส่วนใดตกหล่นไปจากการพิจารณาเด็กในฐานะที่เป็นมนุษย์โดยสมบูรณ์ และงานขั้นต่อไปคือ
การจัดทำตัวชี้วัด สพด. (indicators) เพื่อใช้ความก้าวหน้าในการพัฒนาเด็กต่อไป³³

สถานะความต้องการพื้นฐานและบริการสำหรับเด็ก หรือ สพด. มีดังนี้คือ

1. ความต้องการด้านโภชนาการและสุขภาพอนามัย
 - 1.1 ความต้องการด้านโภชนาการ
 - 1.2 เกณฑ์มาตรฐานน้ำหนักและส่วนสูง
 - 1.3 ความต้องการด้านสุขภาพอนามัย
 - 1.4 การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค
 - 1.5 มาตรฐานที่อยู่อาศัย
 - 1.6 มาตรฐานสถานเลี้ยงดูเด็ก ศูนย์เด็กปฐมวัย โรงเรียน และสถานที่ทำงาน
 - 1.7 มาตรฐานสิ่งแวดล้อม
2. ความต้องการด้านความแข็งแรงของร่างกาย
 - 2.1 ความต้องการด้านสมรรถภาพทางกาย
 - 2.2 การเล่นและออกกำลังกายในแต่ละวัย
 - 2.3 ระยะเวลาโดยเฉลี่ยในการพักผ่อนนอนหลับของเด็ก
 - 2.4 สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
3. ความต้องการเกี่ยวกับพัฒนาการด้านสติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคม
4. ความต้องการด้านการศึกษา
5. ความต้องการด้านวัฒนธรรม
 - 5.1 ด้านการใช้ภาษาไทย
 - 5.2 ด้านขนบธรรมเนียมประเพณีไทย
 - 5.3 ด้านศิลปะ

³³ ปริญญาระดับโลกเพื่อเด็กและปริญญาเพื่อเด็ก . สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ . สำนักนายกรัฐมนตรี , องค์การเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ , 2543 , หน้า 50-53 .

5.4 ด้านจริยธรรม

6. ความต้องการในการเตรียมเข้าสู่อาชีพ

6.1 ความต้องการของเด็ก

6.2 ข้อกำหนดสำหรับนายจ้าง

7. ความต้องการด้านสิทธิหน้าที่พื้นฐานด้านการเมืองและการปกครอง

ทิศทางในการพัฒนาเด็ก

การพัฒนาเด็กในที่นี่จะอาศัยสถานะความต้องการพื้นฐานของเด็กเป็นตัวกำหนดทิศทางในการพัฒนาเด็ก เด็กทุกคน ต้องได้รับการตอบสนองขั้นพื้นฐาน เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างรอบด้าน เพื่อให้การพัฒนาบรรลุถึงศักยภาพของความเป็นมนุษย์โดยสมบูรณ์และเพื่อให้เด็กสามารถใช้ชีวิตอย่างมีประโยชน์ต่อตนเองและต่อสังคม

เด็กทุกคน ไม่ว่าจะเป็เด็กด้อยโอกาสในรูปแบบใด เช่น เด็กพิการ เด็กเร่ร่อน เด็กที่ถูกใช้แรงงาน เป็นต้น จะต้องได้รับการพัฒนาตามหลักการที่ได้บัญญัติในการพัฒนาเด็กตามวัย มีเนื้อหาที่สำคัญดังนี้

1. เด็กต้องได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากบิดามารดา บุคคล หรือครอบครัวที่ให้ความรักและความเข้าใจ เพื่อเป็นฐานในการสร้างเสริมพัฒนาการทุกด้าน อันได้แก่ การพัฒนาทางกาย จิตใจ สติปัญญา สังคม อารมณ์ ค่านิยมและเจตคติ โดยเฉพาะในระยะตั้งแต่อยู่ในครรภ์ จนถึงอายุ 6 ปีแรกของชีวิต ซึ่งเป็นระยะสำคัญที่สุดในการวางฐานและสร้างเสริมคุณภาพของคน

2. เด็กต้องได้รับสารอาหารอย่างน้อยที่สุดตามความต้องการของร่างกายที่ได้กำหนดไว้ตามวัย เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิจนถึงในช่วงอายุต่างๆ เพื่อให้ร่างกายเจริญเติบโตเต็มที่และแข็งแรงสมบูรณ์ตามปกติในวัยของตน

3. เด็กต้องได้รับการส่งเสริมสุขภาพและพัฒนาการ และได้รับการป้องกันจากโรคร้ายที่สามารถหลีกเลี่ยงได้ เด็กต้องได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคด้วยวัคซีนตามที่ได้กำหนดไว้ ตลอดจนได้รับการป้องกันจากโรคติดต่อและไม่ติดต่อ รวมทั้งต้องได้รับการรักษาพยาบาลขั้นพื้นฐานในกรณีที่เจ็บป่วยและได้รับการฟื้นฟูสภาพร่างกาย

4. เด็กต้องมีที่อยู่อาศัยที่ถูกลักษณะ ไม่คับแคบจนเกินไป และอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ไม่เป็นพิษเป็นภัย ต่อสุขภาพทั้งทางกายและจิต เด็กต้องมีโอกาสและมีสถานที่วิ่งเล่น ออกกำลังกายและเล่นกีฬา รวมทั้งมีส่วนร่วมในกิจกรรมนันทนาการตามวัย

5. เด็กต้องได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นอย่างดีเพื่อพัฒนาให้มีปัญญา มีคุณธรรม ตามหลักศาสนาของตน และมีจริยธรรมขั้นพื้นฐาน เด็กต้องได้รับการฝึกอบรมให้มีความรู้และทักษะในการดำรงชีวิต มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ มีเจตคติที่จะใฝ่เรียนรู้ต่อเนื่องและถูกต้องเป็นจริง เข้าใจและยอมรับความต้องการ สิทธิ และบทบาทของตนเองและผู้อื่น เพื่อให้เป็นพลเมืองไทยที่รับผิดชอบ มีคุณภาพ และรู้จักอยู่ร่วมกันโดยสันติ

6. เด็กต้องได้รับการพัฒนาให้มีสุนทรียภาพ ช่างซึ่งในความงาม รู้จักรัก เข้าใจ และอนุรักษ์มรดก และเอกลักษณ์ของชาติ ด้วยการมีส่วนร่วม สร้างสรรค์และพัฒนาในกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

7. เด็กต้องได้รับการฝึกอบรม พัฒนาความรู้และทักษะสำหรับการเตรียมการประกอบอาชีพตามความถนัด ความสามารถและความสนใจของตน เพื่อให้พึ่งตนเองได้ในเชิงเศรษฐกิจ รวมทั้งมีค่านิยมที่พึงประสงค์ในการทำงานที่สุจริตและเหมาะสมกับวัย

8. เด็กต้องมีโอกาสและสามารถแสดงความคิดเห็นของตนได้ ด้วยจิตสำนึกต่อสังคมส่วนรวมและสาธารณสมบัติ มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม รวมทั้งการยึดถือเรื่องความมีวินัยในตนเองและความยุติธรรมในสังคม เพื่อเป็นพื้นฐานของวิถีทางในการดำเนินชีวิตตามครรลองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

9. เด็กต้องมีโอกาสเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐานด้านต่างๆ ในสังคม ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนอันหมายรวมถึงสิทธิในการใช้บริการด้านการป้องกัน การคุ้มครองและแก้ไข การฟื้นฟูและการพัฒนา

10. เด็กต้องได้รับโอกาสในการรับรู้และการพิทักษ์สิทธิและผลประโยชน์พื้นฐานจากรัฐ สถาบันสังคมและองค์กรธุรกิจ พร้อมทั้งการมีตัวแทนในการพิทักษ์สิทธิและผลประโยชน์ดังกล่าวตามความเหมาะสม เด็กต้องได้รับการพิทักษ์และคุ้มครองต่อการถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดโดยไม่นำมาเปิดเผยต่อสาธารณชนหรือประชาชน และต้องได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างไปจากผู้ใหญ่

พันธกรณีของรัฐ สถาบันสังคม องค์กรธุรกิจ และสื่อมวลชน

11. บิดาและมารดามีหน้าที่และความรับผิดชอบเท่าเทียมกัน ในการตอบสนองความต้องการพื้นฐานของเด็ก ทั้งนี้ ผู้ที่จะเป็นบิดาและมารดาจะต้องมีความพร้อมทางด้านสุขภาพกายและจิต มีวุฒิภาวะที่จะรับผิดชอบต่อครอบครัว สามารถที่จะประกอบอาชีพ รวมทั้งเรียนรู้วิธีการเลี้ยงดูเด็ก เพื่อพัฒนาเด็กให้บรรลุถึงศักยภาพของความเป็นมนุษย์โดยสมบูรณ์ โดยรัฐ สถาบันสังคมและองค์กรธุรกิจจะต้องร่วมกันสนับสนุน

12. ผู้ใหญ่ทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก ด้วยการเป็นแบบอย่างที่ดี และสร้างสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับเด็ก รวมทั้งให้ความร่วมมือแก่รัฐและสถาบันสังคมที่จะร่วมพัฒนาปกป้องคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิเด็ก เพื่อไม่ให้ถูกทอดทิ้ง เอาเปรียบหรือถูกทารุณทั้งทางร่างกายและจิตใจ

13. รัฐ สถาบันสังคม อันรวมถึงองค์กรเอกชนและชุมชนด้วย โดยเฉพาะองค์กรธุรกิจและสื่อมวลชน ต้องร่วมมือกันในการพัฒนาเด็กและพิทักษ์สิทธิเด็ก ตลอดจนประสานการให้บริการตามความต้องการพื้นฐานของเด็กและสนับสนุนกลไกในการวางนโยบาย มาตรการและการปฏิบัติ

14. รัฐ สถาบันสังคม อันรวมถึงองค์กรเอกชนและชุมชนด้วย โดยเฉพาะองค์กรธุรกิจและสื่อมวลชน ต้องส่งเสริมการวิจัยว่าด้วยสถานภาพของเด็กและสถานะการพัฒนาเด็ก เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับสิทธิเด็ก และปฏิรูปนโยบาย มาตรการ กฎหมาย และการปฏิบัติ ซึ่งขัดกับสิทธิเด็กภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

15. รัฐบาลโดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ และสภาองค์กรพัฒนาเด็กและเยาวชน ต้องประสานความร่วมมือจัดสมัชชาแห่งชาติเพื่อรายงานสถานะด้านเด็กและผลการดำเนินงานพัฒนาเด็กและพิทักษ์สิทธิ และสรุปเสนอต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาเป็นประจำอย่างน้อยทุก 2 ปีอย่างต่อเนื่อง

การกำหนดความต้องการตามการพัฒนาของเด็ก

จากแนวคิดทฤษฎีการพัฒนาเด็กและเยาวชน ได้กำหนดความต้องการตามพัฒนาการของบุคคลในแต่ละวัยอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งการพัฒนาจะเป็นการบูรณาการระหว่างพัฒนาการด้านต่างๆ ทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมจริยธรรม กล่าวคือพัฒนาการแต่ละด้านจะมีความสัมพันธ์ต่อกันและมีอิทธิพลเชื่อมโยงระหว่างกันด้วย ซึ่งความต้องการของเด็กและเยาวชนอาจสรุปได้ดังนี้³⁴

เด็กที่อยู่ในช่วงอายุต่ำกว่า 14 ปี ยังจัดเป็นประชากรวัยพึ่งพิง ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ในหลาย ๆ ด้าน ดังนั้นจึงต้องการการดูแลจากครอบครัวเพื่อให้มีชีวิตอยู่รอด และได้รับการ อบรมสั่งสอนเพื่อปรับตัวเข้าสู่สังคมอย่างมั่นคง

นอกจากนี้ประเทศไทยได้ลงนามรับรองปฏิญญาโลกว่าด้วยการอยู่รอด การปกป้องและการพัฒนาเด็ก (World Declaration on Survival, Protection and Development of Children) เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2533 เพื่อเป็น

³⁴ นโยบายเยาวชนแห่งชาติและแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนระยะยาว (พ.ศ. 2545-2554) , หน้า 29-31. (เอกสารอัดสำเนา)

หลักประกันให้มีการจัดบริการและดำเนินการให้เกิดการพัฒนาสอดคล้องกับความต้องการตามพัฒนาการวัยเด็ก ซึ่งประกอบด้วย

1. การพัฒนาด้านร่างกาย ที่ต้องการลดอัตราการเสียชีวิตของแม่และเด็ก การได้รับสารอาหารที่พอเพียงต่อการเจริญเติบโตของร่างกาย มีน้ำดื่มที่สะอาดปลอดภัย ได้รับภูมิคุ้มกันโรคที่ติดต่อกันและไม่ติดต่อกัน นอกจากนี้เด็กยังต้องการการพัฒนาทางกายและทักษะการเคลื่อนไหวเพื่อให้มีพลังกำลังเพิ่มขึ้นและส่งผลที่ดีต่อการพัฒนาสติปัญญาและความสามารถในการรู้จักคิด

2. การพัฒนาด้านสติปัญญา ตั้งแต่วัยทารกเด็กต้องการการเคลื่อนไหวและประสาทสัมผัสเพื่อเสริมสร้างและเกิดพัฒนาการที่เป็นไปตามธรรมชาติก่อน แล้วจึงค่อยเรียนรู้ส่วนที่เป็นนามธรรมและการรู้จักใช้เหตุผล ระยะเวลาก่อนวัยเรียนจัดเป็นช่วงเวลาของการวางรากฐานทางการศึกษาและการเรียนรู้อย่างแท้จริง เมื่อเด็กผ่านถึงระยะวัยรุ่นพัฒนาการด้านการรู้จักจะเจริญเต็มที่ เป็นช่วงที่เด็กจะเริ่มเข้าใจตนเองและผู้อื่น สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองและแสดงอารมณ์อย่างเหมาะสม ซึ่งจะส่งผลต่อความสามารถที่จะอยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่างสันติสุข

3. การพัฒนาทางอารมณ์และจิตใจ เนื่องจากสภาพแวดล้อมวัยเด็กยังอยู่ในวงจำกัด ผู้ที่มีความสำคัญที่สุดคือบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือผู้เลี้ยงดู ดังนั้นความมั่นคงทางอารมณ์ของเด็กจึงขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับผู้เลี้ยงดู หากเด็กได้รับการตอบสนองทางอารมณ์เป็นอย่างดีเด็กก็จะสามารถพัฒนาบุคลิกภาพที่มั่นคงได้ สามารถพึ่งตนเองได้

ความสำคัญของพัฒนาการเด็กได้สะท้อนให้เห็นจากความพยายามที่จะให้เด็กได้รับการคุ้มครองสิทธิเพื่อเป็นมาตรฐานสากลตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ซึ่งครอบคลุมไปถึงช่วงอายุต่ำกว่า 18 ปี อย่างไรก็ตามเด็กบางกลุ่มยังขาดโอกาสที่จะได้รับการพัฒนาอย่างเต็ม ศักยภาพ อันเนื่องมาจากปัญหาทางครอบครัว เศรษฐกิจ การถูกเลือกปฏิบัติจากสถานภาพทางสังคมและความพิการ เป็นต้น

ความต้องการของเยาวชน

จากชีวิตวัยเด็กมาสู่วัยรุ่น จะเห็นว่าช่วงชีวิตของการเป็นเยาวชนระหว่าง 15-25 ปีนี้ จะคาบเกี่ยวระหว่างความเป็นเด็กและความเป็นผู้ใหญ่ จึงควรได้รับความสนใจเป็นพิเศษต่อเนื่องเพื่อให้เยาวชนเติบโตเป็นผู้ใหญ่อย่างมีคุณภาพ คือสามารถพัฒนาตนเองและมี ศักยภาพไปพัฒนาสังคมส่วนรวมได้

สำหรับการพัฒนาทางร่างกาย เยาวชนต้องการสารอาหารครบถ้วนเช่นเดียวกันกับเมื่อวัยเด็ก แต่จะเพิ่มปริมาณเพื่อเสริมสร้างการเจริญเติบโตของร่างกายที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว และมีความสุข การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญจากวัยเด็กมาสู่ความเป็นเยาวชน คือ การเพิ่มการผลิตฮอร์โมน ซึ่งทำให้ร่างกายเจริญเติบโต และมีการผลิตฮอร์โมนทางเพศในแต่ละบุคคลทำให้มีพัฒนาการทางเพศ และความต้องการทางเพศ เช่น เกิด

ความสนใจในเรื่องเพศตรงข้าม ความอยากรู้อยากเห็นในเรื่องเพศ และการสำรวจตัวเองด้านเพศ ซึ่งส่งผลไปถึง การปรับตัว ความสัมพันธ์กับผู้อื่น และในกรณีที่เยาวชนไม่ได้รับการตอบสนองอย่างถูกต้องและเพียงพอทางด้าน สุขภาพ ร่างกาย และความต้องการทางเพศก็อาจจะส่งผลให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศได้

การพัฒนาทางสติปัญญาและความสามารถในการประกอบอาชีพ เยาวชนยังมีความต้องการที่จะ พัฒนาความสามารถ ความรู้ และทักษะต่อเนื่องให้เต็มตามศักยภาพของตน ทั้งนี้เพื่อความพร้อมด้านอาชีพหรือ การมีงานทำ สามารถพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจ ตลอดจนมีทางเลือกเกี่ยวกับอุดมการณ์ในการทำงานได้

การพัฒนาด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม เยาวชนอยู่ในช่วงที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างมากทางบุคลิกภาพ โดยจะเป็นตัวของตัวเองมากขึ้นมีความสามารถในการรู้จัก ต้องการคำอธิบายเกี่ยวกับเหตุผล ต้องการแสดง ความคิดเห็นของตนเองและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ที่สำคัญคือต้องการให้ผู้อื่นยอมรับ แต่เดิมนั้นได้ยึด พัฒนาการของเด็กและเยาวชนตามวัยเป็นเกณฑ์ ซึ่งในปัจจุบันจำเป็นต้องให้กลุ่มเป้าหมายดังกล่าวมีส่วนร่วมใน การเสนอความคิดเห็นและความต้องการการพัฒนาเหล่านั้น ในการจัดบริการเพื่อตอบสนองความต้องการของ เด็กและเยาวชน

บทที่ 3

กฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชนใน ประเทศไทย เปรียบเทียบกับต่างประเทศ

ปัจจุบันกฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชนทั้งในประเทศไทย และต่างประเทศ ได้มีการพัฒนาโดยตลอด เนื่องจากสภาพทางสังคม และเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น ในบทนี้จึงเป็นการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชนของไทย และในต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศฟิลิปปินส์ ประเทศอังกฤษ ประเทศ ออสเตรเลีย และประเทศอเมริกา โดยเปรียบเทียบกับกฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชนในประเทศไทย เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนากฎหมายของไทย อันเป็นประโยชน์ต่อเด็กและเยาวชนที่ได้รับการส่งเสริมสวัสดิการที่ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น และเนื่องจากสวัสดิการเด็กและเยาวชนมีอยู่หลายสาขา ได้แก่ การศึกษา การสาธารณสุข การจัดที่อยู่อาศัย การประกันรายได้ การจ้างแรงงาน และการบริการสังคม เช่น การบริการสำหรับครอบครัว บริการ สวัสดิภาพเด็ก เป็นต้น ที่ไม่อาจนำมาศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบได้ทั้งหมด และจากการค้นคว้า รวบรวมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชนของไทยและต่างประเทศ พบว่ากฎหมายที่เกี่ยวข้องที่มีอยู่และสามารถรวบรวมได้เพื่อมาทำการวิเคราะห์นั้น ส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับการศึกษา การสาธารณสุข ได้แก่ สุขภาพ โภชนาการของเด็ก และในกฎหมายแรงงานยังมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก และนอกจากนี้การเลี้ยงดูเด็กตั้งแต่แรกเกิดมีความสำคัญอย่างมาก ที่ประเทศพัฒนาแล้ว อย่าง ประเทศอเมริกา ออสเตรเลีย ได้กำหนดมาตรฐานในการเลี้ยงดูเด็กไว้อย่างชัดเจน ดังนั้นในการศึกษานี้จึงได้วิเคราะห์ในด้านการศึกษา สุขภาพ แรงงาน และการเลี้ยงดูตั้งแต่แรกเกิด ซึ่งข้อมูลที่ได้ น่าจะเป็นแนวทางที่ดีในการนำมาเป็นแนวทางพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชนของไทยต่อไป

1. กฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชนในประเทศไทย

กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก หมายถึง บรรดากฎหมายที่มีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กเพื่อมิให้เด็กได้รับอันตราย ซึ่งทำให้เสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย รวมทั้งตลอดถึงทำให้เด็กพ้นจากการเป็นบุคคลที่จะเป็นภัยต่อสังคมต่อไป¹

สำหรับกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ได้แบ่งออกเป็น 4 ประเภท

- (1) กฎหมายที่ป้องกันการกระทำที่เป็นภัยเกี่ยวกับเด็ก
- (2) กฎหมายเกี่ยวกับการจัดบริการครอบครัวทดแทน
- (3) กฎหมายการคุ้มครองการใช้แรงงานเด็ก
- (4) กฎหมายที่กำหนดมาตรฐานในกิจการต่างๆเพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก

ส่วนกฎหมายเกี่ยวกับสวัสดิการของเด็ก หมายถึง กฎหมายที่รัฐบัญญัติขึ้นเพื่อจัดให้เด็กได้รับความสะดวกสบาย ในการดำรงชีวิต ซึ่งอาจจะเป็นในรูปของเงินช่วยเหลือ งานด้านบริการต่างๆ

จากแนวคิดการจัดสวัสดิการสังคม สามารถวิเคราะห์ประเด็นที่เป็นสวัสดิการสำคัญของเด็กและเยาวชน แยกเป็นแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านการเลี้ยงดู สุขภาพและโภชนาการ

บทบัญญัติที่เกี่ยวกับการเลี้ยงดูและโภชนาการ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และกฎกระทรวงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถานรับเลี้ยงเด็กมีดังนี้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540

มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชน ดังนี้

มาตรา 43 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

การจัดการศึกษาอบรมของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพและเอกชนภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ ย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 52 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับบริการทางสาธารณสุข ที่ได้มาตรฐาน และผู้ยากไร้มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลจากสถานบริการสาธารณสุขของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

¹ คู่มือกฎหมายเกี่ยวกับเด็ก . สมาคมสวัสดิการเด็กในประเทศไทย, 2530, หน้า 27 และ 48 .

การบริการทางสาธารณสุขของรัฐต้องเป็นไปอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ โดยจะต้องส่งเสริมให้
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชนมีส่วนร่วมด้วยเท่าที่จะกระทำได้

การป้องกันและขจัดโรคติดต่ออันตราย รัฐต้องจัดให้แก่ประชาชนโดยไม่คิดมูลค่าและทันต่อ
เหตุการณ์ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 53 เด็ก เยาวชน และบุคคลในครอบครัว มีสิทธิได้รับความคุ้มครองโดยรัฐจากการใช้ความ
รุนแรงและการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม

เด็กและเยาวชนซึ่งไม่มีผู้ดูแลมีสิทธิได้รับการเลี้ยงดูและการศึกษาอบรมจากรัฐทั้งนี้ตามกฎหมาย
บัญญัติ

มาตรา 80 รัฐต้องคุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย
เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของครอบครัว และความเข้มแข็งของชุมชน

รัฐต้องสงเคราะห์คนชรา ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพและผู้ด้อยโอกาสให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและ
พึ่งตนเองได้

มาตรา 86 รัฐต้องส่งเสริมให้ประชากรวัยทำงานมีงานทำ คุ้มครองแรงงาน โดยเฉพาะแรงงานเด็กและ
แรงงานหญิง จัดระบบแรงงานสัมพันธ์ การประกันสังคม รวมทั้งค่าตอบแทนแรงงานให้เป็นธรรม

กล่าวโดยสรุปรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้บัญญัติในส่วนการศึกษาว่าบุคคลทุก
คนต้องได้รับการศึกษาอย่างน้อย 12 ปี ซึ่งจัดโดยรัฐโดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชนมีส่วนร่วม
ทั้งนี้เด็กและเยาวชนซึ่งไม่มีผู้ดูแลมีสิทธิได้รับการเลี้ยงดูและการศึกษาอบรมจากรัฐ รวมทั้งรัฐจะให้การ
คุ้มครองการจัดอบรมขององค์กรวิชาชีพและเอกชนในด้านสวัสดิการ รัฐต้องส่งเสริมให้ประชากรวัยทำงานมี
งานทำ ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย รัฐต้อง คุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน และป้องกันการ
ใช้ความรุนแรง และการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม

ในส่วนการสาธารณสุขบุคคลทุกคนต้องได้รับการดูแลที่ทัดเทียมกัน ผู้ยากไร้ต้องได้รับการดูแลจากรัฐโดย
ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชนมีส่วนร่วม ทั้งนี้การป้องกันและขจัดโรคติดต่ออันตรายเป็นหน้าที่
ของรัฐ

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

เป็นพระราชบัญญัติที่มีมาตรการในการคุ้มครองเด็กเพื่อให้ได้รับการอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน และมีพัฒนาการที่เหมาะสม โดยพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ได้ให้ความหมายของเด็ก และเด็กที่ได้รับการคุ้มครอง ตามมาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

“เด็ก” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส รวมถึง เด็กเร่ร่อน เด็กกำพร้า เด็กที่อยู่ในสภาพที่ยากลำบาก เด็กพิการเด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด นักเรียน นักศึกษา บิดามารดา ผู้ปกครอง และอื่น ๆ

โดยกฎหมายได้มีการบัญญัติไว้ดังนี้

หมวด 1 คณะกรรมการคุ้มครองเด็ก ตามมาตรา 7-21

หมวด 2 การปฏิบัติต่อเด็ก มาตรา 22-31

หมวด 3 การสงเคราะห์เด็ก มาตรา 32-39

หมวด 4 การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก มาตรา 40-47

หมวด 5 ผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก มาตรา 48- 50

หมวด 6 สถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ และสถานพัฒนาและฟื้นฟู มาตรา 51-62

หมวด 7 การส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา มาตรา 63-67

หมวด 8 กองทุนคุ้มครองเด็ก มาตรา 68-77

หมวด 9 บทกำหนดโทษ มาตรา 78-86

โดยมีมาตราที่มีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการเด็กและเยาวชนในด้านสุขภาพ การเลี้ยงดู การปฏิบัติต่อเด็ก การศึกษา การคุ้มครองสวัสดิภาพ ดังนี้คือ

มาตรา 22 การปฏิบัติต่อเด็กไม่ว่ากรณีใด ให้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ และไม่ให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

การกระทำใดเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็ก หรือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อเด็กหรือไม่ ให้พิจารณาตามแนวทางที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 23 ผู้ปกครองต้องให้การอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน และพัฒนาเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแลของตนตามสมควรแก่ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมแห่งท้องถิ่น แต่ทั้งนี้ต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานขั้นต่ำตามที่กำหนดในกฎกระทรวงและต้องคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแลของตนมิให้ตกอยู่ในภาวะอันน่าจะเกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจ

มาตรา 26 ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่น ไม่ว่าเด็กจะยินยอมหรือไม่ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการ ดังต่อไปนี้

- (1) กระทำหรือละเว้นการกระทำอันเป็นการทารุณกรรมต่อร่างกายหรือจิตใจของเด็ก
- (2) จงใจหรือละเลยไม่ทำให้สิ่งจำเป็นแก่การดำรงชีวิตหรือการรักษาพยาบาลแก่เด็กที่อยู่ในความดูแลของตน จนน่าจะเกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจของเด็ก
- (3) บังคับ ชู่เชื้อ ชักจูง ส่งเสริม หรือยินยอมให้เด็กประพฤติตนไม่สมควรหรือน่าจะทำให้เด็กมีความประพฤติเสี่ยงต่อการกระทำผิด
- (4) โฆษณาทางสื่อมวลชนหรือเผยแพร่ด้วยประการใด เพื่อรับเด็กหรือยกเด็กให้แก่บุคคลอื่นที่มีใช้ญาติของเด็ก เว้นแต่เป็นการกระทำของทางราชการหรือได้รับอนุญาตจากทางราชการแล้ว
- (5) บังคับ ชู่เชื้อ ชักจูง ส่งเสริม ยินยอม หรือกระทำด้วยประการใดให้เด็กไปเป็นขอทาน เด็กเร่ร่อน หรือใช้เด็กเป็นเครื่องมือในการขอทานหรือการกระทำผิด หรือกระทำด้วยประการใดอันเป็นการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากเด็ก
- (6) ใช้ จ้าง หรือวานเด็กให้ทำงานหรือกระทำการอันอาจเป็นอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจมีผลกระทบต่อการศึกษาเติบโต หรือขัดขวางต่อพัฒนาการของเด็ก
- (7) บังคับ ชู่เชื้อ ใช้ ชักจูง ยุยง ส่งเสริม หรือยินยอมให้เด็กเล่นกีฬาหรือให้กระทำการใด เพื่อแสวงหาประโยชน์ทางการค้าอันมีลักษณะเป็นการขัดขวางต่อการเจริญเติบโตหรือพัฒนาการของเด็กหรือมีลักษณะเป็นการทารุณกรรมต่อเด็ก
- (8) ใช้หรือยินยอมให้เด็กเล่นการพนันไม่ว่าชนิดใดหรือเข้าไปในสถานที่เล่นการพนัน สถานค้าประเวณี หรือสถานที่ที่ห้ามมิให้เด็กเข้า
- (9) บังคับ ชู่เชื้อ ใช้ ชักจูง ยุยง ส่งเสริม หรือยินยอมให้เด็กแสดงหรือกระทำการอันมีลักษณะลามกอนาจาร ไม่ว่าจะเข้าไปเพื่อให้ได้มาซึ่งค่าตอบแทนหรือเพื่อการใด
- (10) จำหน่าย แลกเปลี่ยน หรือให้สุราหรือบุหรี่แก่เด็ก เว้นแต่การปฏิบัติทางการแพทย์

มาตรา 41 ผู้ใดพบเห็นหรือประสบเหตุการณ์ที่น่าเชื่อว่ามีกระทำการทารุณกรรมต่อเด็กให้รีบแจ้งหรือรายงานต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานฝ่ายปกครอง หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครอง สวัสดิภาพเด็กตาม มาตรา 24

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานฝ่ายปกครอง หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ตามมาตรา 24 ได้รับแจ้งเหตุตามวรรคหนึ่ง หรือเป็นผู้พบเห็นหรือประสบเหตุการณ์ที่น่าเชื่อว่ามีกระทำการทารุณกรรมต่อเด็กในสถานที่ใด ให้มีอำนาจเข้าตรวจค้นและมีอำนาจแยกตัวเด็ก จากครอบครัวของเด็กเพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กโดยเร็วที่สุด

การแจ้งหรือการรายงานตามมาตรา ๓๑ เมื่อได้กระทำโดยสุจริตย่อมได้รับความคุ้มครองและไม่ต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่ง ทางอาญาหรือทางปกครอง

มาตรา ๔๒ การดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา ๔๑ วรรคสอง ต้องรีบจัดให้มีการตรวจรักษาทางร่างกายและจิตใจทันที ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นสมควรต้องสืบเสาะและพินิจเกี่ยวกับเด็กและครอบครัวเพื่อหาวิธีการคุ้มครองสวัสดิภาพที่เหมาะสมแก่เด็ก ก็อาจส่งตัวเด็กไปสถานแรกรับก่อนได้หรือถ้าจำเป็นต้องให้การสงเคราะห์ก็ให้พิจารณาให้การสงเคราะห์ตามมาตรา ๓๓ และถ้าจำเป็นต้องให้การฟื้นฟูสภาพจิตใจก็ให้รีบส่งเด็กไปยังสถานพัฒนาและฟื้นฟู

การส่งเด็กไปสถานแรกรับ สถานพัฒนาและฟื้นฟู หรือสถานที่อื่นใดตามวรรคหนึ่ง ระหว่างการสืบเสาะและพินิจเพื่อหาวิธีการการคุ้มครองสวัสดิภาพที่เหมาะสม ให้กระทำได้ไม่เกินเจ็ดวัน แต่ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นและสมควรเพื่อประโยชน์ของเด็ก พนักงานเจ้าหน้าที่หรือพนักงานอัยการจะยื่นคำร้องขอต่อศาลตามมาตรา ๕ เพื่อมีคำสั่งขยายระยะเวลาออกไปรวมแล้วไม่เกินสามสิบวันก็ได้

มาตรา ๔๓ กรณีที่ผู้ปกครองหรือญาติของเด็กเป็นผู้กระทำทารุณกรรมต่อเด็ก ถ้ามีการฟ้องคดีอาญาแก่ผู้กระทำผิดและมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้ถูกฟ้องนั้นจะกระทำทารุณกรรมแก่เด็กอีก ก็ให้ศาลที่พิจารณาคดีนั้นมีอำนาจกำหนดมาตรการคุ้มครองความปลอดภัยผู้ต้องหา ห้ามเข้าเขตกำหนด หรือห้ามเข้าใกล้ตัวเด็กในระยะที่ศาลกำหนด เพื่อป้องกันมิให้กระทำการดังกล่าวและจะสั่งให้ผู้ต้องหาทำทัณฑ์บนตามวิธีการที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๔๖ และมาตรา ๔๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญาดูด้วยก็ได้

หากยังไม่มีการฟ้องคดีอาญาหรือไม่ฟ้องคดีอาญาแต่มีพฤติการณ์น่าเชื่อว่าจะมีการกระทำทารุณกรรมแก่เด็กอีก ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานฝ่ายปกครอง ผู้มีหน้าที่คุ้มครอง สวัสดิภาพเด็ก ตามมาตรา ๒๔ หรือพนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลตามมาตรา ๕ เพื่อออกคำสั่งมิให้กระทำการดังกล่าว โดยกำหนดมาตรการคุ้มครองความปลอดภัยและเรียกประกันด้วยก็ได้

ในกรณีตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง หากศาลเห็นว่ามีความจำเป็นเร่งด่วนเพื่อคุ้มครองเด็กมิให้ถูกกระทำทารุณกรรมอีก ให้ศาลมีอำนาจออกคำสั่งให้ตำรวจจับกุมผู้ที่เชื่อว่าจะกระทำทารุณกรรมแก่เด็กมากที่สุดขังไว้มีกำหนดครั้งละไม่เกินสามสิบวัน

การพิจารณาออกคำสั่งหรือการเรียกประกันตามมาตรา ๓๑ ให้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ

ในกรณีพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา ๒๔ เห็นว่าเด็กจำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์ก็ให้พิจารณาให้การสงเคราะห์ตามมาตรา ๓๓ แต่ถ้าเห็นว่ายังไม่สมควรส่งตัวเด็กไปยังสถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ หรือสถานพัฒนาและฟื้นฟู ก็ให้มอบตัวเด็กแก่ผู้ปกครองหรือบุคคลที่ยินยอมรับเด็กไปปกครองดูแล โดยอาจแต่งตั้งผู้คุ้มครองสวัสดิภาพแก่เด็กตามมาตรา ๔๘ หรือไม่ได้ และเมื่อได้ปรึกษาหารือร่วมกับผู้ปกครองหรือบุคคลที่จะรับเด็กไปปกครองดูแลแล้วอาจจะวาง

ข้อกำหนดเพื่อป้องกันมิให้เด็กมีความประพฤตินิสัยหรือเสี่ยงต่อการกระทำผิด โดยให้ผู้ปกครองหรือบุคคลที่รับเด็กไปปกครองดูแลต้องปฏิบัติข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อตามความเหมาะสม ดังต่อไปนี้

- (1) รมัดระวังมิให้เด็กเข้าไปในสถานที่หรือห้องที่ได้อันจะจงใจให้เด็กประพฤตินิสัยไม่สมควร
- (2) รมัดระวังมิให้เด็กออกนอกสถานที่อยู่อาศัยในเวลากลางคืน เว้นแต่มีเหตุจำเป็นหรือไปกับ

ผู้ปกครอง

- (3) รมัดระวังมิให้เด็กคบหาสมาคมกับบุคคลหรือคณะบุคคลที่จะชักนำไปในทางเสื่อมเสีย
- (4) รมัดระวังมิให้เด็กกระทำการใดอันเป็นเหตุให้เด็กประพฤตินิสัย
- (5) จัดให้เด็กได้รับการศึกษาอบรมตามสมควรแก่อายุ สติปัญญา และความสนใจของเด็ก
- (6) จัดให้เด็กได้ประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับความถนัดและความสนใจของเด็ก
- (7) จัดให้เด็กกระทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาตนเองทางด้านคุณธรรม จริยธรรม และบำเพ็ญประโยชน์ต่อ

สังคม

หากปรากฏชัดว่าผู้ปกครองหรือผู้ที่รับเด็กไว้ปกครองดูแลละเลยไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา 24 ก็ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กเรียกเด็กกลับไปดูแล

มาตรา 45 ห้ามมิให้เด็กซื้อหรือเสพสุราหรือบุหรี่ หรือเข้าไปในสถานที่เฉพาะเพื่อการจำหน่ายหรือเสพสุราหรือบุหรี่ หากฝ่าฝืนให้พนักงานเจ้าหน้าที่สอบถามเด็กเพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับเด็กและมีหนังสือเรียกผู้ปกครองมาร่วมประชุมเพื่อปรึกษาหารือและมีข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับวิธีการและระยะเวลาในการจัดให้เด็กทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์และอาจวางข้อกำหนดให้ผู้ปกครองต้องปฏิบัติข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อตามมาตรา 44 วรรคสองหรือวางข้อกำหนดอื่นใดเพื่อแก้ไข หรือป้องกันมิให้เด็กกระทำความผิดขึ้นอีกก็ได้

หากปรากฏว่าผู้ปกครองของเด็กฝ่าฝืนบทบัญญัติในวรรคหนึ่ง ให้นำบทบัญญัติมาตรา 39 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การว่ากล่าวตักเตือน ทำทัณฑ์บน และจัดให้เด็กทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 50 ห้ามมิให้ผู้ปกครองสวัสดิภาพหรือผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก เปิดเผยชื่อตัว ชื่อสกุล ภาพ หรือข้อมูลใด ๆ เกี่ยวกับตัวเด็ก ผู้ปกครอง ในลักษณะที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ชื่อเสียงเกียรติคุณ หรือสิทธิประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งของเด็กหรือผู้ปกครอง

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ นักสังคมสงเคราะห์ นัก จิตวิทยา และ ผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กมาตรา 24 ซึ่งได้ล่วงรู้ข้อมูลดังกล่าวเนื่องในการปฏิบัติหน้าที่ของตนด้วย โดย อนุโลม

ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาหรือเผยแพร่ทางสื่อมวลชนหรือสื่อสารสนเทศประเภทใดซึ่ง ข้อมูลที่ เปิดเผยโดยฝ่าฝืนบทบัญญัติในวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง

มาตรา 56 ผู้ปกครองสวัสดิการของสถานแรกรับ มีอำนาจและหน้าที่ดังนี้

(3) จัดให้มีการตรวจสุขภาพกายและสุขภาพจิต พร้อมทั้งดำเนินการรักษาเยียวยาแก่เด็ก ที่อยู่ในการปกครองดูแล

(4) จัดที่พักอาศัย ที่หลับนอน เครื่องนุ่งห่ม ให้เหมาะสมและถูกสุขลักษณะ และจัด อาหารให้ลูกอนามัยและเพียงพอแก่เด็กที่อยู่ในความปกครองดูแล

(5) จัดการศึกษา การกีฬา และนันทนาการให้แก่เด็กที่อยู่ในความปกครองดูแลให้ เหมาะสมกับวัยและสภาพของเด็กแต่ละคน

มาตรา 58 ผู้ปกครองสวัสดิภาพของสถานสงเคราะห์มีอำนาจและหน้าที่ดังนี้

(1) จัดการศึกษา อบรม สั่งสอน และฝึกหัดอาชีพแก่เด็กที่อยู่ในความปกครองดูแลของ สถานสงเคราะห์ให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละคน

(2) จัดบริการแนะแนว ให้คำปรึกษา และช่วยเหลือแก่ผู้ปกครอง

(3) สอดส่องและติดตามให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือแก่เด็กที่ออกจากสถาน สงเคราะห์ไปแล้ว เพื่อเป็นการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพแก่เด็กที่เคยอยู่ในสถาน สงเคราะห์มิให้กลับไปสู่สภาพเดิม

มาตรา 63 โรงเรียนและสถานศึกษาต้องจัดให้มีระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนว ให้คำปรึกษา และฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมความประพฤติที่เหมาะสม ความรับผิดชอบต่อ สังคม และความปลอดภัยแก่นักเรียนและนักศึกษา ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 68 ให้รัฐบาลจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่ง ในสำนักงานปลัดกระทรวง การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรียกว่า “กองทุนคุ้มครองเด็ก” เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายในการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็ก รวมทั้งครอบครัวและครอบครัวอุปถัมภ์ของเด็กตาม พระราชบัญญัตินี้

โดยสรุปจากพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มีบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองแก่เด็กในด้าน การปฏิบัติต่อเด็กให้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็ก และไม่เลือกปฏิบัติ ผู้ปกครองต้องให้การอุปการะเลี้ยงดู

อบรมสั่งสอน และพัฒนาเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแลของตนตามขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมแห่งท้องถิ่น และต้องคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กมิให้ตกอยู่ในภาวะอันน่าจะเกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจ

ผู้ปกครองสวัสดิการของสถานแรกรับ มีอำนาจและหน้าที่ จัดให้มีการตรวจสุขภาพกายและสุขภาพจิต พร้อมทั้งดำเนินการรักษาเย็บเย็บเด็ก ที่อยู่ในการปกครองดูแล จัดที่พักอาศัย ที่หลับนอน เครื่องนุ่งห่ม ให้เหมาะสมและถูกสุขลักษณะ และจัดอาหารให้ถูกอนามัยและเพียงพอ จัดการศึกษา การกีฬา และนันทนาการ ส่วนผู้ปกครองสวัสดิภาพของสถานสงเคราะห์มีอำนาจและหน้าที่ดังนี้ จัดการศึกษา อบรม สั่งสอน และฝึกหัดอาชีพแก่เด็กที่อยู่ความปกครอง จัดบริการแนะแนว ให้คำปรึกษา และช่วยเหลือแก่ผู้ปกครอง สอดส่องและติดตามให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือแก่เด็กที่ออกจากสถานสงเคราะห์ไปแล้ว ให้สามารถอยู่ในสังคมได้ดี

โรงเรียนและสถานศึกษาต้องจัดให้มีระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนว ให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครอง และจัดให้มีความปลอดภัยแก่นักเรียนและนักศึกษา

ให้รัฐบาลจัดสรรงบประมาณในสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรียกว่า “กองทุนคุ้มครองเด็ก” เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายในการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็ก รวมทั้งครอบครัวและครอบครัวอุปถัมภ์ของเด็ก

และตามมาตรา 23 ที่บัญญัติว่า แต่ทั้งนี้ต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานขั้นต่ำตามที่กำหนดในกฎกระทรวง นั้นได้มีร่างกฎกระทรวง² มีดังนี้

ข้อ 1 ด้านกฎหมายเด็กที่ต้องได้รับการปฏิบัติ เป็นการกำหนดเด็กต้องมีผู้ปกครอง ต้องได้เรียนหนังสือตามการศึกษาภาคบังคับ และต้องได้รับการทางสาธารณสุข

ข้อ 3 สถานะการเลี้ยงดูเด็ก เด็กต้องได้รับการปฏิบัติ

(1) ด้านสุขภาพกาย

(2) ด้านสุขภาพจิต

นอกจากนี้ยังมีมาตราที่กำหนดการจัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก เพื่อให้ได้มาตรฐานในการให้ สวัสดิการแก่เด็ก ในมาตรา 52 ผู้ใดจัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก ต้องขอรับใบอนุญาต และการจัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก ต้องเป็นไปตามร่างกฎกระทรวงว่าด้วยกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอรับใบอนุญาต การออกใบอนุญาต การขอต่ออายุใบอนุญาต การให้ต่ออายุใบอนุญาต การขอรับใบแทนใบอนุญาต การออกใบแทน

² ร่างกฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำในการอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอนและพัฒนาเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแล พ.ศ....

ใบอนุญาต การเพิกถอนใบอนุญาตให้จัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก³ ตามหมวด 1 ข้อ 6 ที่กำหนดหน้าที่ผู้เลี้ยงเด็ก และยังกำหนดอัตราส่วนของผู้เลี้ยงดูเด็กกับจำนวนเด็กในวรรค 6 ว่า

“อัตราส่วนผู้เลี้ยงดูเด็กหนึ่งคน จะต้องรับผิดชอบเด็กอายุไม่เกินหนึ่งปีจำนวนไม่เกินสามคน ตั้งแต่หนึ่งปีไม่เกินสามปีจำนวนไม่เกินหกคน ตั้งแต่สามปีไม่เกินห้าปีจำนวนไม่เกินสิบคน หรือตั้งแต่ห้าปีขึ้นไปจำนวนไม่เกินสิบห้าคน

พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545

โดยมาตราที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการเด็กคือ

มาตรา 5 บุคคลทุกคนมีสิทธิได้รับการสาธารณสุขที่มีมาตรฐานและมีประสิทธิภาพตามที่กำหนดโดยพระราชบัญญัตินี้

คณะกรรมการอาจกำหนดให้บุคคลที่เข้ารับการบริการสาธารณสุขต้องร่วมจ่ายค่าบริการในอัตราที่กำหนดให้แก่หน่วยบริการในแต่ละครั้งที่เข้ารับการบริการ เว้นแต่ผู้ยากไร้หรือบุคคลอื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดไม่ต้องจ่ายค่าบริการ

จากบทกฎหมายดังกล่าวรัฐต้องดูแลการสาธารณสุขที่มีมาตรฐานและมีประสิทธิภาพให้บุคคลทุกคนโดยประเภทและขอบเขตของบริการสาธารณสุขที่บุคคลจะมีสิทธิได้รับให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนดเป้าหมายของการสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า คือการสร้างหลักประกันให้ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงบริการทางด้านสุขภาพได้ตามความจำเป็น โดยถือเป็น “สิทธิ” ขั้นพื้นฐานของประชาชน มิใช่เป็นเรื่องที่รัฐสงเคราะห์หรือช่วยเหลือประชาชน⁴

การสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าเพื่อประชาชนทุกคนมี “สุขภาพดี” นั้น จึงจะต้องสนับสนุนการสร้างเงื่อนไขต่าง ๆ ดังกล่าวให้เกิดขึ้นด้วย

หลักการสำคัญในการสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า

1. กระบวนการสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกระดับและเป็นเจ้าของร่วมกัน มีความรับผิดชอบร่วมกันระหว่างรัฐกับประชาชน โดยมีเป้าหมาย คือ สุขภาวะ ตามหลักการสุขภาพพอเพียง

³ ร่างกฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอรับใบอนุญาต การออกใบอนุญาต การขอต่ออายุใบอนุญาต การให้ต่ออายุใบอนุญาต การขอรับใบแทนใบอนุญาต การออกใบแทนใบอนุญาต การเพิกถอนใบอนุญาตให้จัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก พ.ศ...

⁴ เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพ พ.ศ.ส่วนบริการวิชาการหอสมุดรัฐสภา. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, หน้า 113-114 .

2. ประชาชนจะต้องได้รับการคุ้มครองสิทธิในการได้รับบริการที่มีคุณภาพ และในระยะถัดไปเมื่อระบบการจัดการลงตัวแล้ว ประชาชนควรมีสิทธิในการเลือกขึ้นทะเบียนและใช้บริการจากหน่วยบริการระดับต้น หรือ เครือข่ายหน่วยบริการระดับต้นที่ตนเองพึงพอใจ และใกล้บ้าน/ที่ทำงานเพื่อเป็นสถานพยาบาลประจำบุคคลหรือประจำครอบครัว

3. สถานพยาบาลทั้งของรัฐและเอกชนที่จะให้บริการ จะต้องเป็นสถานพยาบาลที่มีมาตรฐานและได้รับการรับรองคุณภาพ (quality accreditation) โดยถือว่าการรับรองคุณภาพสถานพยาบาลเป็นเงื่อนไขที่จำเป็น เพื่อสร้างหลักประกันว่าประชาชนจะได้รับบริการที่มีคุณภาพ

4. ระบบประกันสุขภาพแห่งชาติ จะให้ความสำคัญกับการมีและใช้หน่วยบริการระดับต้น (primary care) เป็นจุดบริการด่านแรก ซึ่งทำหน้าที่ให้บริการแบบผสมผสาน (ทั้งการรักษา พยาบาล การส่งเสริมสุขภาพ การควบคุมป้องกันโรคและการฟื้นฟูสภาพ) กรณีที่เกินความสามารถหน่วยบริการระดับต้นจะรับผิดชอบส่งผู้ป่วยไปรับบริการต่อที่สถานพยาบาลอื่น

5. สนับสนุนให้หน่วยบริการระดับต้นด้วยกันเอง และหน่วยบริการระดับต้นกับสถานพยาบาลระดับอื่น ให้บริการร่วมกันในลักษณะเครือข่าย (provider network)

6. ระบบการเงินการคลังเพื่อการสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า จะต้องเป็นระบบที่สามารถควบคุมค่าใช้จ่ายได้ในระยะยาว (cost containment system)

7. สิทธิประโยชน์หลักและรูปแบบหรือกลไกการจ่ายเงิน (payment mechanism) แก่ผู้ให้บริการจะต้องเป็นมาตรฐานเดียวกัน ไม่ว่าจะบริการโดยกองทุนประกันสุขภาพที่กองทุนก็ตาม

8. ระบบประกันสุขภาพในอนาคต หรือระบบประกันสุขภาพแห่งชาติ ควรจะประกอบด้วย กองทุนประกันสุขภาพเพียงกองทุนเดียว

พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533

กฎหมายประกันสังคม(Social Security Law) เป็นกฎหมายที่กำหนดให้มีการจัดตั้งกองทุนประกันสังคมขึ้น โดยให้ลูกจ้างหรือผู้สมัครเข้าประกันตน นายจ้าง และรัฐบาลร่วมออกเงิน สมทบ เพื่อใช้กองทุนดังกล่าวเป็นหลักประกันให้แก่ลูกจ้างและผู้สมัครเข้าประกันตนให้ได้รับการสงเคราะห์เมื่อประสบอันตราย เจ็บป่วย ทูพพลภาพ หรือตายอันมิใช่เนื่องมาจากการทำงาน คลอดบุตร ชราภาพและว่างงานรวมทั้งการสงเคราะห์บุตรซึ่งจะทำให้ชีวิตของลูกจ้างและสังคมมีความมั่นคงขึ้น⁵ โดยมาตราที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการเด็กคือ

⁵ เกษมสันต์ วิจารณ์ . คำอธิบายกฎหมายแรงงาน. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2545, หน้า 357.

มาตรา 33 ให้ลูกจ้างซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่าสิบห้าปีบริบูรณ์ และไม่เกินหกสิบปีบริบูรณ์เป็นผู้ประกันตน ลูกจ้างซึ่งเป็นผู้ประกันตนอยู่แล้วตามวรรคหนึ่ง เมื่ออายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ และยังเป็นลูกจ้างของ นายจ้างซึ่งอยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่าลูกจ้างนั้นเป็นผู้ประกันต่อไป

มาตรา 39 ผู้ใดเคยเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 33 โดยจ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบสอง เดือน และต่อมาความเป็นผู้ประกันตนได้สิ้นสุดลง ตามมาตรา 38(2) ถ้าผู้นั้นประสงค์จะเป็นผู้ประกันตน ต่อไป ให้แสดงความจำนงต่อสำนักงานตามระเบียบที่เลขาธิการกำหนดภายในหกเดือนนับแต่วันสิ้นสุดความ เป็นผู้ประกันตน

จำนวนเงินที่ใช้เป็นฐานในการคำนวณเงินสมทบที่ผู้ประกันตนตามวรรคหนึ่งต้องส่งเข้ากองทุนตาม มาตรา 46 วรรคสอง ให้เป็นไปตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้โดยให้คำนึงถึงความเหมาะสมกับ สภาพทางเศรษฐกิจในขณะนั้นด้วย

ให้ผู้ประกันตนตามวรรคหนึ่งนำส่งเงินสมทบเข้ากองทุนเดือนละครั้ง ภายในวันที่สิบห้าของเดือน ถัดไป

ผู้ประกันตนตามวรรคหนึ่งซึ่งไม่ส่งเงินสมทบหรือส่งไม่ครบจำนวนภายในเวลาที่กำหนดตามวรรค สาม ต้องจ่ายเงินเพิ่มในอัตราร้อยละสองต่อเดือนของจำนวนเงินสมทบที่ยังมิได้ นำส่งหรือของจำนวนเงิน สมทบที่ยังขาดอยู่นับแต่วันถัดจากวันที่ต้องนำส่งเงินสมทบ สำหรับเศษของเดือนถ้าถึงสิบห้าวัน หรือกว่านั้นให้ นับเป็นหนึ่งเดือน ถ้าน้อยกว่านั้นให้ปัดทิ้ง

มาตรา 40 บุคคลอื่นใดซึ่งมิใช่ลูกจ้างตามมาตรา 33 จะสมัครเข้าเป็นผู้ประกันตนตามพระราชบัญญัตินี้ก็ได้ โดยให้แสดงความจำนงต่อสำนักงาน

หลักเกณฑ์และอัตราการจ่ายเงินสมทบ ประเภทของประโยชน์ทดแทนที่จะได้รับตาม มาตรา 54 ตลอดจนหลักเกณฑ์และเงื่อนไขแห่งสิทธิในการรับประโยชน์ทดแทนให้ตรา เป็นพระราชกฤษฎีกา

มาตรา 46 ให้รัฐบาล นายจ้างและผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ออกเงินสมทบเข้ากองทุนเพื่อการจ่าย ประโยชน์ทดแทนในกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย กรณีทุพพลภาพ กรณีตาย และกรณีคลอดบุตร ฝ่ายละ เท่ากันตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่ต้องไม่เกินอัตราเงินสมทบท้ายพระราชบัญญัตินี้ ให้รัฐบาล นายจ้าง และผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ออกเงินสมทบเข้ากองทุนเพื่อการจ่ายประโยชน์ทดแทนในกรณี สงเคราะห์บุตร กรณีชราภาพและกรณีว่างงานตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวงแต่ต้องไม่เกินอัตราเงินสมทบ ท้ายพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 54 ผู้ประกันตนหรือบุคคลตามมาตรา 73 มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนจากกองทุน ดังต่อไปนี้

- (1) ประโยชน์ทดแทนในกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย
- (2) ประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตร
- (3) ประโยชน์ทดแทนในกรณีทุพพลภาพ
- (4) ประโยชน์ทดแทนในกรณีตาย
- (5) ประโยชน์ทดแทนในกรณีสงเคราะห์บุตร
- (6) ประโยชน์ทดแทนในกรณีชราภาพ
- (7) ประโยชน์ทดแทนในกรณีว่างงาน ยกเว้นผู้ประกันตนตามมาตรา 39

พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ได้กำหนดให้ ลูกจ้างซึ่งผู้ประกันตน ต้องมีอายุระหว่าง 15 – 60 ปี แต่หากลูกจ้างที่มีอายุเกิน 60 ปียังทำงานนั้นอยู่ ก็ให้ถือว่าลูกจ้างนั้นเป็นผู้ประกันต่อไป และหากจ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่า 12 เดือน และต่อมาความเป็นผู้ประกันตนได้สิ้นสุดลง ตามมาตรา 38(2) ถ้าผู้นั้นประสงค์จะเป็นผู้ประกันตนต่อไป ให้แสดงความจำนงต่อสำนักงานตามระเบียบที่เลขาธิการกำหนดภายในหกเดือนนับแต่วันสิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตน จำนวนเงินส่งเข้ากองทุนกำหนดโดยกฎกระทรวงและส่งเงินสมทบเข้ากองทุนเดือนละครั้ง ภายในวันที่สิบห้าของเดือนถัดไป หากจ่ายไม่ครบจำนวนภายในเวลาที่กำหนด ต้องจ่ายเงินเพิ่มในอัตราร้อยละสองต่อเดือนของจำนวนเงินสมทบที่ยังมิได้ นำส่งหรือของจำนวนเงินสมทบที่ยังขาดอยู่นับแต่วันถัดจากวันที่ต้องนำส่งเงินสมทบ สำหรับเศษของเดือนถ้าถึงสิบห้าวัน หรือกว่านั้นให้นับเป็นหนึ่งเดือน ถ้าน้อยกว่านั้นให้ปัดทิ้ง บุคคลอื่นใดซึ่งมิใช่ลูกจ้างตามมาตรา 33 จะสมัครเข้าเป็นผู้ประกันตนก็ได้ โดยแสดงความจำนงต่อสำนักงานประกันสังคม ให้รัฐบาล นายจ้างและผู้ประกันตนออกเงินสมทบเข้ากองทุนเพื่อการจ่ายประโยชน์ทดแทนในกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย กรณีทุพพลภาพ กรณีตาย และกรณีคลอดบุตร ฝ่ายละเท่ากัน ตามอัตราที่กำหนด ส่วนกรณีชราภาพและกรณีว่างงานให้จ่ายตามอัตราที่กำหนดตามมาตรา 46 วรรค 2

สวัสดิการด้านการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

โดยมาตราที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการเด็กคือ

มาตรา 10 การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ

การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสอง ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น

มาตรา 11 บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีหน้าที่จัดให้บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการศึกษาภาคบังคับตามมาตรา 17 และตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องตลอดจนให้ได้รับการศึกษานอกเหนือจากการศึกษาภาคบังคับ ตามความพร้อมของครอบครัว

มาตรา 12 นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 13 บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ ดังต่อไปนี้

(1) การสนับสนุนจากรัฐ ให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู และการให้การศึกษาแก่บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล

(2) เงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของบุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลที่ครอบครัวจัดให้ทั้งนี้ตามที่กฎหมายกำหนด

(3) การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา 14 บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ซึ่งสนับสนุนหรือจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ตามที่ควรแก่กรณีดังต่อไปนี้

(1) การสนับสนุนจากรัฐให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล
รับผิดชอบ

- (2) เงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กฎหมายกำหนด
- (3) การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา 16 การศึกษาในระบบมีสองระดับ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษา

การศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วยการศึกษาซึ่งจัดไม่น้อยกว่าสิบสองปีก่อน ระดับ อุดมศึกษา การแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

การศึกษาระดับอุดมศึกษาแบ่งเป็นสองระดับ คือ ระดับต่ำกว่าปริญญา และระดับปริญญา การแบ่งระดับหรือการเทียบระดับการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัยให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 17 ให้มีการศึกษาภาคบังคับจำนวนเก้าปี โดยให้เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ด เข้าเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจนอายุย่างเข้าปีที่สิบหก เว้นแต่สอบได้ชั้นปีที่เก้าของการศึกษาภาคบังคับหลักเกณฑ์และวิธีการนับอายุให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 18 การจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้จัดในสถานศึกษา ดังต่อไปนี้

(1) สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น

(2) โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนของรัฐ โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนที่สังกัดสถาบันพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่น

(3) ศูนย์การเรียน ได้แก่ สถานที่เรียนที่หน่วยงานจัดการศึกษานอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์ และสถาบันสังคมอื่นเป็นผู้จัด

จากบทกฎหมายดังกล่าวสรุปได้ว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 กำหนดให้รัฐต้องจัดการศึกษาให้บุคคลโดยทัดเทียมกัน ไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐไม่เก็บค่าใช้จ่ายและรวมถึงบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้มีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา และบังคับให้บิดา มารดา หรือ ผู้ปกครองมีหน้าที่จัดการศึกษาภาคบังคับให้บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล และให้เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กร

เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคม มีส่วนร่วมได้ ทั้งนี้ บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นมีสิทธิได้รับการสนับสนุนจากรัฐ มีสิทธิได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้รับการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายในการศึกษา ทั้งนี้ การศึกษาภาคบังคับมีกำหนดจำนวน 9 ปี โดยให้เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ด เข้าเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจนอายุย่างเข้าปีที่สิบหก การจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้จัด สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งประกอบด้วย ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนของรัฐ โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนที่สังกัดสถาบันพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่น ศูนย์การเรียน ได้แก่ สถานที่เรียนที่หน่วยงานจัดการศึกษานอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์ และสถาบันสังคมอื่นเป็นผู้จัด

สวัสดิการแรงงาน

พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541

คำว่า “เด็ก” ในพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 หมายถึง บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี บริบูรณ์ ตามบทกฎหมายกำหนดห้ามมิให้นายจ้างจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี เป็นลูกจ้าง (มาตรา 44) ในขณะเดียวกันถ้ามีการจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี เป็นลูกจ้าง นายจ้างจะต้องแจ้งการจ้างลูกจ้างเด็กนั้นต่อพนักงานตรวจแรงงาน ต้องจัดทำบันทึกสภาพการจ้างกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม และต้องแจ้งการสิ้นสุดการจ้างลูกจ้างเด็กนั้นต่อพนักงานตรวจแรงงานตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 45⁶

นายจ้างต้องจัดให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กมีเวลาพักเป็นพิเศษตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 46

นายจ้างจะจัดให้ลูกจ้างเด็กทำงานในระหว่างเวลาวิกาล (22.00 นาฬิกาถึงเวลา 6.00 นาฬิกา) ไม่ได้ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานหรือผู้ซึ่งอธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานมอบหมาย หรือเด็กนั้นเป็นผู้ที่แสดงภาพยนตร์หรือละครหรือการแสดงอย่างอื่นดังที่กำหนดไว้ใน มาตรา 47 นอกจากนั้น นายจ้างยังไม่อาจให้ลูกจ้างเด็กทำงานล่วงเวลาหรือทำงานในวันหยุดด้วย (มาตรา 48)

⁶ เกษมสันต์ วิลาวรรณ. คำอธิบายกฎหมายแรงงาน. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2545, หน้า 73-74.

นายจ้าง ไม่อาจให้ลูกจ้างเด็กทำงานในงานที่อาจเป็นอันตรายตามที่ระบุไว้ในมาตรา 49 และนายจ้างไม่อาจให้ลูกจ้างเด็กทำงานในสถานที่ที่มีอันตรายต่อจิตใจและความประพฤติของเด็กตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 50 ด้วย

นอกจากนี้ กฎกระทรวง ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2541) ยังได้กำหนดงานซึ่งห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ทำไว้หลายประเภท ได้แก่ งานเกี่ยวกับความร้อน ความเย็น ความสั่นสะเทือน และเสียงอันอาจจะเป็นอันตรายแก่ลูกจ้างเด็ก งานเกี่ยวกับสารเคมีที่เป็นอันตราย วัตถุมีพิษ วัตถุระเบิดหรือวัตถุไวไฟตามที่กำหนด งานขับหรือบังคับรถยกหรือปั้นจั่นที่ให้พลังงานเครื่องยนต์หรือไฟฟ้า ไม่ว่าการขับหรือบังคับจะกระทำในลักษณะใด และงานเกี่ยวกับกำบังตภาพรังสีทุกชนิด ดังนั้นนายจ้างจึงมีอาจให้ลูกจ้างเด็กทำงานในประเภทงานต่างๆ ตามที่กฎหมายกำหนดห้ามไว้ได้

การจัดสวัสดิการ

สำหรับเรื่องการจัดสวัสดิการให้แก่ลูกจ้างนั้น ปรากฏอยู่ในมาตรา 95 และมาตรา 99 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดให้นายจ้างจัดสวัสดิการในเรื่องใดหรือกำหนดมาตรฐานในการจัดสวัสดิการในเรื่องใดได้ และนายจ้างก็ต้องปฏิบัติตามกฎกระทรวงดังกล่าวตามมาตรา 95 นอกจากนี้ นายจ้างต้องปิดประกาศการจัดสวัสดิการตามกฎกระทรวงดังกล่าวข้างต้นและปิดประกาศการจัดสวัสดิการตามที่มีข้อตกลงกับลูกจ้างให้จัดขึ้นไว้ในที่เปิดเผยเพื่อให้ลูกจ้างได้ทราบ ณ สถานที่ทำงานของลูกจ้างตามมาตรา 99 สวัสดิการพื้นฐานตามกฎหมาย คือ น้ำดื่ม ห้องน้ำ ห้องส้วม ปัจจัยในการปฐมพยาบาล ห้องรักษาพยาบาล พยาบาล แพทย์ และยานพาหนะสำหรับนำลูกจ้างส่งโรงพยาบาล โดยมาตราที่เกี่ยวข้องกับแรงงานเด็กมีดังนี้⁷

มาตรา 16 ห้ามมิให้นายจ้างหรือผู้ซึ่งเป็นหัวหน้างาน ผู้ควบคุมงาน หรือผู้ตรวจงานกระทำการล่วงเกินทางเพศต่อลูกจ้างซึ่งเป็นหญิงหรือเด็ก

มาตรา 44 ห้ามมิให้นายจ้างจ้างเด็กอายุต่ำกว่าสิบห้าปีเป็นลูกจ้าง

มาตรา 45 ในกรณีที่มีการจ้างเด็กอายุต่ำกว่าสิบแปดปีเป็นลูกจ้างให้นายจ้างปฏิบัติดังนี้

(1) แจ้งการจ้างลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กนั้นต่อพนักงานตรวจแรงงานภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่เด็กเข้าทำงาน

(2) จัดทำบันทึกสภาพการจ้างกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเก็บไว้ ณ สถานที่ประกอบกิจการหรือสำนักงานของนายจ้าง พร้อมทั้งจะให้พนักงานตรวจแรงงานตรวจได้ในเวลาทำการ

⁷ วิจิตร วิเชียรชม. ย่อหลักกฎหมายแรงงานพื้นฐานความรู้ทั่วไปกฎหมายแรงงาน. พิมพ์ครั้งที่ 18. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม, หน้า 236-263 .

(3) แจ้งการสิ้นสุดการจ้างลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กนั้นต่อพนักงานตรวจแรงงานภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่เด็กออกจากงาน

การแจ้งหรือการจัดทำบันทึกตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามแบบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา 46 ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กมีเวลาพักวันหนึ่งไม่น้อยกว่าหนึ่งชั่วโมงติดต่อกันหลังจากที่ลูกจ้างทำงานมาแล้วไม่เกินสี่ชั่วโมง แต่ในสี่ชั่วโมงนั้นให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กได้มีเวลาพักตามที่นายจ้างกำหนด

มาตรา 47 ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่าสิบแปดปีทำงานในระหว่างเวลา 22.00 นาฬิกา ถึงเวลา 06.00 นาฬิกา เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย

นายจ้างอาจให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่าสิบแปดปีและเป็นผู้แสดงภาพยนตร์ ละครหรือการแสดงอย่างอื่นที่คล้ายคลึงกันทำงานในระหว่างเวลาดังกล่าวได้ ทั้งนี้ ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กนั้นได้พักผ่อนตามสมควร

มาตรา 48 ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่าสิบแปดปีทำงานล่วงเวลาหรือทำงานในวันหยุด

มาตรา 49 ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่าสิบแปดปีทำงานอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(1) งานหลอมเป่าหล่อหรือรีดโลหะ

(2) งานปี้มโลหะ

(3) งานเกี่ยวกับความร้อน ความเย็น ความสั่นสะเทือน เสียง และแสงที่มีระดับแตกต่างจากปกติ อันอาจเป็นอันตรายตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(4) งานเกี่ยวกับสารเคมีที่เป็นอันตรายตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(5) งานเกี่ยวกับจุลชีวันเป็นพิษซึ่งอาจเป็นเชื้อไวรัส แบคทีเรีย รา หรือเชื้ออื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(6) งานเกี่ยวกับวัตถุมีพิษวัตถุระเบิดหรือวัตถุไวไฟเว้นแต่ทำงานในสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(7) งานขับหรือบังคับรถยกหรือปั้นจั่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(8) งานใช้เลื่อยเดินด้วยพลังไฟฟ้าหรือเครื่องยนต์

(9) งานที่ต้องทำได้ดินใต้น้ำในถ้ำ อุโมงค์หรือปล่องในภูเขา

(10) งานเกี่ยวกับกัมมันตภาพรังสีตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(11) งานทำความสะอาดเครื่องจักรหรือเครื่องยนต์ขณะที่เครื่องจักรหรือเครื่องยนต์กำลังทำงาน

(12) งานที่ต้องทำบนนั่งร้านที่สูงกว่าพื้นดินตั้งแต่สิบเมตรขึ้นไป

(13) งานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 50 ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่าสิบแปดปีทำงานในสถานที่ดังต่อไปนี้

(1) โรงฆ่าสัตว์

(2) สถานที่เล่นการพนัน

(3) สถานที่เฒ่า ร้างหรือรอกเงย

(4) สถานที่ที่มีอาหาร สุรา น้ำชา หรือเครื่องคี่อย่างอื่นจำหน่ายและบริการ โดยมีผู้บ่าวเรอสำหรับปรนนิบัติลูกค้ำหรือโดยมีที่สำหรับพักผ่อนหลับนอนหรือมีบริการนวดให้แก่ลูกค้ำ

(5) สถานที่อื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 51 ห้ามมิให้นายจ้างจ่ายค่าจ้างของลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กให้แก่บุคคลอื่นห้ามมิให้นายจ้างเรียกหรือรับเงินประกันเพื่อการใด ๆ จากฝ่ายลูกจ้างซึ่งเป็นเด็ก ในกรณีที่นายจ้าง ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็ก บิดามารดาหรือผู้ปกครองของลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กจ่ายหรือรับเงินหรือประโยชน์ตอบแทนใด ๆ เป็นการล่วงหน้าก่อนมีการจ้างขณะแรกจ้างหรือก่อนถึงงวดการจ่ายค่าจ้างให้แก่ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กในแต่ละคราว มิให้ถือว่าเป็นการจ่ายหรือรับค่าจ้างสำหรับลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กนั้น และห้ามมิให้นายจ้างนำเงินหรือประโยชน์ตอบแทนดังกล่าวมาหักจากค่าจ้างซึ่งต้องจ่ายให้แก่ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กตามกำหนดเวลา

มาตรา 52 เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพชีวิตและการทำงานของเด็กให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่าสิบแปดปี มีสิทธิลาเพื่อเข้าประชุม สัมมนา รับการอบรม รับการศึกษาหรือลาเพื่อการอื่น ซึ่งจัดโดยสถานศึกษาหรือหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่อธิบดีเห็นชอบ โดยให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กแจ้งให้นายจ้างทราบล่วงหน้าถึงเหตุที่ลาโดยชัดแจ้ง พร้อมทั้งแสดงหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ถ้ามี และให้นายจ้างจ่ายค่าจ้างให้แก่ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กเท่ากับค่าจ้างในวันทำงานตลอดระยะเวลาที่ลา แต่ปีหนึ่งต้องไม่เกินสามสิบวัน

มาตรา 92 ให้มีคณะกรรมการสวัสดิการแรงงานประกอบด้วยปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมเป็นประธานกรรมการกรรมการผู้แทนฝ่ายรัฐบาลสี่คนกรรมการผู้แทนฝ่ายนายจ้างและกรรมการผู้แทนฝ่ายลูกจ้างฝ่ายละห้าคนซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นกรรมการ และข้าราชการกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นเลขานุการ

ตามกฎหมายดังกล่าวนี้ กำหนด ห้ามนายจ้าง หัวหน้างาน ผู้ควบคุมงาน หรือผู้ตรวจงานกระทำการล่วงเกินทางเพศต่อลูกจ้างซึ่งเป็นหญิงหรือเด็ก ห้ามจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ลูกจ้างอายุต่ำกว่า 18 ปี ให้นายจ้างแจ้งการจ้างต่อพนักงานตรวจแรงงานภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่เด็กเข้าทำงาน จัดทำบันทึกสภาพการจ้าง การเปลี่ยนแปลง แจ้งการสิ้นสุด กำหนดให้ นายจ้างจัดให้ลูกจ้างเด็กมีเวลาพักวันหนึ่งไม่น้อยกว่าหนึ่งชั่วโมงติดต่อกันหลังจากที่ลูกจ้างทำงานมาแล้วไม่เกินสี่ ชั่วโมง ห้ามมิให้จ้างเด็กอายุต่ำกว่าสิบแปดปีทำงานใน

ระหว่างเวลา 22.00 นาฬิกา ถึงเวลา 06.00 นาฬิกา เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย ยกเว้น อาชีพผู้แสดงภาพยนตร์ ละครหรือการแสดงอย่างอื่นที่คล้ายคลึงกันทำงานในระหว่างเวลาดังกล่าวได้ ห้ามมิให้ทำงานล่วงเวลาหรือทำงานในวันหยุด และห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่าสิบแปดปีทำงาน เกี่ยวกับ งานหลอม เป่า หล่อ หรือ ริด หรือ ป้อนโลหะ งานเกี่ยวกับความร้อน ความเย็น ความสั่นสะเทือน เสียง และแสงที่มีระดับแตกต่างจากปกติ อันอาจเป็นอันตราย งานเกี่ยวกับสารเคมีที่เป็นอันตราย งานเกี่ยวกับจุลชีววิทยาเป็นพิษซึ่งอาจเป็นเชื้อไวรัส แบคทีเรีย รา หรือเชื้ออื่น งานเกี่ยวกับวัตถุมีพิษ วัตถุระเบิดหรือวัตถุไวไฟเว้นแต่ทำงานในสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง งานจับหรือบังคับรถยกหรือปั้นจั่น งานใช้เลื่อยเดินด้วยพลังไฟฟ้าหรือเครื่องยนต์ งานที่ต้องทำได้ดินใต้น้ำในถ้ำอุโมงค์หรือปล่องในภูเขา งานเกี่ยวกับกัมมันตภาพรังสี งานทำความสะอาดเครื่องจักรหรือเครื่องยนต์ขณะที่เครื่องจักรหรือเครื่องยนต์กำลังทำงาน งานที่ต้องทำบนนั่งร้านที่สูงกว่าพื้นดินตั้งแต่สิบเมตรขึ้นไป งานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

และห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่าสิบแปดปีทำงานในสถานที่ดังต่อไปนี้ โรงฆ่าสัตว์ สถานที่เล่นการพนัน สถานเต้นรำ รำวงหรือร้องเงิง สถานที่ที่มีอาหาร สุรา น้ำชา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่ายและบริการโดยมีผู้บําเรอสำหรับปรนนิบัติลูกค้าหรือโดยมีที่สำหรับพักผ่อนหลับนอนหรือมีบริการนวดให้แก่ลูกค้า สถานที่อื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ห้ามมิให้นายจ้างจ่ายค่าจ้างของลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กให้แก่บุคคลอื่น ห้ามมิให้นายจ้างเรียกหรือรับเงินประกันเพื่อการใด ๆ จากฝ่ายลูกจ้างซึ่งเป็นเด็ก และห้ามมิให้นายจ้างนำเงินหรือประโยชน์ตอบแทนดังกล่าวมาหักจากค่าจ้างซึ่งต้องจ่ายให้แก่ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กตามกำหนดเวลา

ให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่าสิบแปดปี มีสิทธิลาเพื่อเข้าประชุม สัมมนา รับการอบรม รับการฝึกหรือลาเพื่อการอื่น ซึ่งจัดโดยสถานศึกษาหรือหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน โดยแจ้งให้นายจ้างทราบล่วงหน้าถึงเหตุที่ลาโดยชัดแจ้ง พร้อมทั้งแสดงหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ถ้ามี และให้นายจ้างจ่ายค่าจ้างให้แก่ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กเท่ากับค่าจ้างในวันทำงานตลอดระยะเวลาที่ลา แต่ปีหนึ่งต้องไม่เกินสามสิบวัน ทั้งนี้การดำเนินการดังกล่าวยังมีคณะกรรมการสวัสดิการแรงงานประกอบด้วยปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมเป็นประธานกรรมการ กรรมการผู้แทนฝ่ายรัฐบาลสี่คน กรรมการผู้แทนฝ่ายนายจ้างและกรรมการผู้แทนฝ่ายลูกจ้างฝ่ายละห้าคนซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นกรรมการ และข้าราชการกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นเลขานุการ

2. กฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชนในประเทศฟิลิปปินส์

ในข้อบัญญัติโดยรวมเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมนั้น กฎหมายว่าด้วยสวัสดิการสังคมของ ฟิลิปปินส์ กำหนดอำนาจและหน้าที่อย่างหนึ่งของกรมสวัสดิการสังคมไว้ว่าคือการพัฒนาและดำเนินการให้ “บริการด้าน

การคุ้มครอง แก่ไขเยียวยา และพัฒนาเด็กและเยาวชน” (มาตราที่ 3, Sec.3 protective, remedial and developmental services for children and youth) ความรับผิดชอบของสำนักสวัสดิการครอบครัวและเด็กคือ “การกำหนดนโยบายและระเบียบการ การให้คำปรึกษาและช่วยเหลือในการดำเนินการ (ก) ให้บริการต่างๆ ด้านสวัสดิการสังคมซึ่งจะเป็นการพัฒนาครอบครัวด้านสังคม ป้องกันความยุ่งเหยิงวุ่นวายในครอบครัว และพัฒนาการรับรู้ของประชาชน จิตสำนึกของสังคม และความรับผิดชอบต่อพลเมือง และ (ข) โครงการดูแล คุ้มครอง อบรม ฟื้นฟูและพัฒนาเด็ก เช่นเด็กที่ถูกทารุณกรรม ถูกละทิ้ง ถูกทอดทิ้ง และพิการ” (หนังสือ ดำเนินการให้เกิดผลสำเร็จ เลขที่ 16 ปี 2515 มาตรา 12, Letter of Implementation No.16, 1972 Sec. 12) ในทำนองเดียวกันความรับผิดชอบของสำนักสวัสดิการเยาวชนก็คือ “การกำหนดนโยบายและระเบียบการ การพัฒนาโครงการและมาตรฐานต่างๆ และการจัดหาบริการให้คำปรึกษาและความช่วยเหลือในการ ดำเนินการ ให้บริการต่างๆ ด้านการพัฒนาแก่เยาวชนผ่านบริการแบบเบ็ดเสร็จและหลากหลายเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมสำหรับผู้อยู่ในภาวะก่อนกระทำคามผิด ผู้ติดยาเสพติด พิการ์ ผู้ที่หนีโรงเรียน ผู้ที่มีปัญหาด้าน พฤติกรรมและอารมณ์ ผู้มีปัญหาด้านความสัมพันธ์ในสังคม ผู้อพยพโยกย้าย และเยาวชนอื่นๆ” (จากแหล่ง เดียวกัน มาตรา 13)⁸

สวัสดิการของเด็กและเยาวชนประเทศฟิลิปปินส์

พรบ. สวัสดิการเด็กและเยาวชนของฟิลิปปินส์ บังคับใช้ 10 ธันวาคม 2517 (Child and Youth Welfare Code 1974) มีบทบัญญัติด้านการเลี้ยงดู สุขภาพ โภชนาการ แรงงาน และการศึกษาที่เกี่ยวกับเด็ก ดังนี้

สวัสดิการด้านการเลี้ยงดู สุขภาพ และโภชนาการ

บทบัญญัติที่ต้องอนุวัติตามสนธิสัญญาสิทธิเด็กในสากล ตาม พรบ. สวัสดิการเด็กและเยาวชนของ ฟิลิปปินส์ มีมาตราที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

มาตรา 1 การประกาศนโยบาย เด็กเป็นสิ่งมีค่าที่สำคัญที่สุดของประเทศ ทุกคนควรพยายามที่จะ ให้การส่งเสริมสวัสดิการและให้เด็กได้เห็นคุณค่าในโอกาสที่จะใช้สวัสดิการนี้ให้เป็นประโยชน์และเด็กๆ ได้มี คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

มาตรา 2 ชื่อและขอบเขต กฎหมายกำหนดไว้ให้ผู้ที่จะรับสวัสดิการนี้ ต้องเป็นเด็กหรือเยาวชนที่ อายุไม่เกิน 21 ปี เว้นแต่มีการกำหนดไว้ว่าเป็นเด็กหรือผู้เยาว์หรือเป็นเยาวชน ซึ่งขึ้นอยู่กับบุคคลว่าอยู่ใน เกณฑ์ไหน

⁸Economic Commission for Asia and the Far East. **Comparative Study of social Welfare Legislation in The Countries of The Ecafe Region.** United nations, New York, 1973 : 8.

มาตรา 3 สิทธิประโยชน์ของเด็ก เด็กทุกคนจะได้รับสิทธิประโยชน์ จะไม่มีการแบ่งแยกความแตกต่างทั้งในทางกฎหมาย และไม่ใช้ทางกฎหมาย เพศ, สถานภาพทางสังคม, ศาสนา, การเกณฑ์ทหาร และรายละเอียดในเรื่องอื่น ๆ วรรค 3.4 เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้อาหารที่มีสารอาหารครบถ้วนตามหลักโภชนาการ เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม ที่พักอาศัยที่ดี ยารักษาโรคที่พอเพียง และปัจจัยพื้นฐาน สำหรับการดำรงชีวิตทั่ว ๆ ไป ของการมีสุขภาพที่ดีและมีชีวิตที่ดี

มาตรา 11 การส่งเสริมสุขภาพ การส่งเสริมสุขภาพของเด็กควรให้การดูแลที่เพียงพอตั้งแต่ก่อนกำเนิด และหลังกำเนิดทั้งตัวเด็กและมารดา ควรกระทำการวัดที่เหมาะสมเพื่อความแน่ใจถึงการพัฒนาที่ปกติ

ควรมีหน้าที่รับผิดชอบต่อสุขภาพ สวัสดิการ และการศึกษาที่เป็นการช่วยเหลือครอบครัวในการดูแลสุขภาพของเด็ก

สวัสดิการด้านการศึกษา

มาตรา 12 การศึกษา โรงเรียน หรือชื่ออื่นในทำนองเดียวกันนี้ในการศึกษาที่ไม่เป็นทางการควรกระทำการช่วยเหลือครอบครัวในการจัดหาการศึกษาที่ดีที่สุดสำหรับเด็ก

มาตรา 71 การเข้าโรงเรียน รัฐควรมองเห็นถึงว่าเด็กทุกคนต้องเข้าศึกษาในโรงเรียนรัฐบาล ผู้ปกครองต้องให้เด็ก ได้เรียนในสถานศึกษาที่ดีเพียงพอ อย่างน้อยที่สุด การศึกษาระดับชั้นประถม

มาตรา 72 ความช่วยเหลือ เพื่อให้นโยบายการศึกษามีประสิทธิผล ควรให้ความช่วยเหลือจำเป็นที่เป็นไปได้ต่อครอบครัว โดยเฉพาะครอบครัวที่ต้องการการให้บริการแก่เด็กที่บ้าน อย่างน้อยที่สุดในระดับชั้นประถม การช่วยเหลือบางครั้งอาจจะต้องมีการสอนพิเศษ การช่วยเหลือจัดหาสิ่งจำเป็นในโรงเรียน อาหารกลางวันในโรงเรียน หรืออะไรก็ตามที่จะเป็นการช่วยเหลือเด็กจนเข้าถึงการศึกษาระดับประถมศึกษา

มาตรา 73 โรงเรียนอนุบาล การช่วยเหลือส่งเสริมสวัสดิการเด็กที่มารดาทำงานและครอบครัวที่ยากจน ขัดสน ทางรัฐพร้อมจะสนับสนุนช่วยเหลือโดยการจัดหาระบบการศึกษาของรัฐ สถานเลี้ยงเด็กของรัฐ และโรงเรียนอนุบาลที่เพียงพอ การดำเนินการและการบำรุงรักษาของโรงเรียนต่าง ๆ ดังกล่าว ควรเป็นหน้าที่รับผิดชอบของรัฐบาลท้องถิ่น ควรมีการจัดหาด้วยการช่วยเหลือจากกองทุน

มาตรา 74 ชั้นเรียนพิเศษ ที่ต้องมีการรับรอง ทุกจังหวัดควรมีการจัดชั้นเรียนพิเศษ และถ้าเป็นไปได้ ควรมีโรงเรียนที่มีการสอนเฉพาะสำหรับเด็กพิการทางร่างกาย และสมอง ผู้ที่มีสภาวะทางอารมณ์ ปรวนแปรต่าง ๆ บุคลิกภาพส่วนตัวเช่นนี้จำเป็นอย่างมาก โรงเรียนเอกชนควรมีการจัดชั้นเรียนพิเศษที่จำเป็นให้กับเด็กกลุ่มเหล่านี้

มาตรา 75 อาคารโรงเรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก เจ้าหน้าที่ของโรงเรียนท้องถิ่น และรัฐบาลท้องถิ่นที่ดูแล ควรจัดหาชั้นเรียนและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอ รวมทั้งสนามเด็กเล่น อุปกรณ์การศึกษา และกิจกรรมที่จะพัฒนาเสริมร่างกาย เจ้าหน้าที่ควรดูแลให้โรงเรียนที่มีสภาพบรรยากาศที่ดี ปราศจากมลพิษที่มี

ผลต่อสุขภาพ และความปลอดภัยของนักเรียน และมีการตรวจสอบถึงความปลอดภัยจากเหตุการณ์ฉุกเฉินต่าง ๆ เช่น ทางหนีไฟ อุปกรณ์ดับเพลิง และ อื่น ๆ เด็กควรได้รับการตรวจสอบสุขภาพฟัน และการบริการทางการแพทย์

สวัสดิการด้านแรงงานเด็ก

มาตรา 107 การจ้างแรงงานเด็กที่อายุต่ำกว่า 16 ปี - เด็กที่อายุต่ำกว่า 16 ปี ควรให้ทำงานที่ไม่หนัก และไม่เป็นอันตรายต่อความปลอดภัย สุขภาพ หรือการพัฒนาที่ปกติ ที่อาจกระทบต่อการศึกษของเขา

มาตรา 108 หน้าที่ของผู้ว่าจ้างในการรายงาน ผู้ว่าจ้างควรรายงานแรงงานเด็กที่จ้างทั้งหมดต่อกรมแรงงาน ควรมีการจัดทำรายงานแยกแรงงานเด็กที่พบว่าเกิดการพิการหลังจากได้รับการตรวจทางการแพทย์ เลขานุการกรมแรงงานควรส่งตัวเด็กที่พิการไปยังหน่วยงานของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องหรือตัวแทนเอกชนเพื่อการชี้แนะด้านอาชีพ การฟื้นฟูด้านอาชีพและร่างกาย และสถานประกอบการจ้างงาน

มาตรา 109 การลงทะเบียนเด็ก นายจ้างทุกคนในธุรกิจการค้า อุตสาหกรรม หรือการเกษตร ควรปฏิบัติดังนี้

- 1) ให้แรงงานเด็กทุกคนลงทะเบียน เอกสารแสดงวัน เดือน ปี เกิด
- 2) มีเอกสารการยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจากพ่อแม่ หรือผู้ปกครองของเด็ก
- 3) เอกสารการศึกษา และใบรับรองแพทย์
- 4) เอกสารการอนุญาตให้ทำงานเป็นกรณีพิเศษจากกรมแรงงานที่สอดคล้องกับกฎหมาย

มาตรา 110 การศึกษาของเด็กที่ทำงานบ้าน

ถ้าเด็กที่ทำงานบ้านอายุต่ำกว่า 16 ปี หัวหน้าครอบครัวควรให้โอกาสในการศึกษาอย่างน้อยต้องจบชั้นประถมศึกษา ตามมาตรา 71 ค่าใช้จ่ายในการศึกษาควรเป็นส่วนผลตอบแทนที่ได้จากการทำงานบ้าน เว้นแต่จะมีการกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

บรรพ 3 โครงการการจัดการแรงงาน

มาตรา 111 สิทธิขององค์การ แรงงานเด็กควรมีความเป็นอิสระเช่นเดียวกับผู้ใหญ่ในการเข้าร่วมในข้อตกลงของสหภาพแรงงานที่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา 112 เงื่อนไขการจ้างแรงงาน ควรมีการกำหนดเงื่อนไขการจ้างงานระหว่างแรงงานและการบริหารจัดการให้เป็นไปตามกฎหมายแรงงานเด็ก

มาตรา 113 โครงการการช่วยเหลือการศึกษา การบริหารจัดการต้องไม่หักค่าจ้างแรงงานเด็กที่กำลังศึกษาในภาคปกติในโรงเรียนเทคนิคที่ได้รับทุนจากฝ่ายบริหาร หรือสหภาพแรงงาน

มาตรา 114 โปรแกรมสวัสดิการ แรงงานและการบริหารจัดการควรกระทำ, ในความร่วมมือกับ สำนักงานการจ้างงานผู้หญิง กรมแรงงาน, ภายใต้โครงการ และโปรแกรมการฝึกอาชีพขณะทำงานของแรงงาน เด็กที่ควรพัฒนาปรับปรุงสภาพการทำงาน ความสามารถ และความเหมาะสมกับร่างกาย การเพิ่มประสิทธิภาพ โอกาสความมั่นคงในการเลื่อนตำแหน่ง การเตรียมพร้อมในตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบมากขึ้น และจัดหาที่เป็น ความก้าวหน้าทางสังคม การศึกษา และวัฒนธรรม

3. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชนในประเทศอังกฤษ

สวัสดิการเด็กและเยาวชนของประเทศอังกฤษ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับแรงงานเด็ก สุขภาพ และการศึกษา ตามกฎหมาย เด็กและเยาวชน ตาม กฎหมาย The Children Act 1989 หมวด ซี มาตรฐานศูนย์ ดูแลเด็กกลางวันและการบริการทางการศึกษาสำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี มีมาตราที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

สวัสดิการการเลี้ยงดู สุขภาพ และโภชนาการ

ข้อที่ 6.14 องค์กรและบุคคลที่รับผิดชอบในการบริการดูแลเด็กกลางวันควรมีการจัดตั้งการทำงานที่ สัมพันธ์กับหน้าที่รับผิดชอบทางสุขภาพในพื้นที่ในระดับที่เหมาะสม

ข้อที่ 6.15 ผู้ดูแลเด็กกลางวัน หรือผู้ดูแลเด็กต้องกำหนดการช่วยเหลือที่จำเป็นสำหรับเด็ก เช่น การ บำบัดรักษาในการพูด ทางกายภาพ ที่ต้องแจ้งครอบครัวด้วยการชี้แนะขั้นตอนที่เหมาะสม และถ้าจำเป็นควรทำ การรักษาเด็ก

ข้อที่ 6.16 เด็กจำเป็นต้องได้รับการดูแลสุขภาพจากศูนย์เลี้ยงเด็กกลางวันหรือหน่วยงานการศึกษา เด็กอายุต่ำกว่า 5 ปีที่อยู่ในการดูแลของศูนย์เลี้ยงเด็กกลางวัน ควรปฏิบัติตามโปรแกรมสุขภาพที่ต้องให้เด็ก ได้รับการตรวจสุขภาพประจำ ตั้งแต่อายุ 6 สัปดาห์, 8 เดือน, 21 เดือน, 39 เดือน และเด็กก่อนวัยเรียน จนถึง อายุ 5 ปี ที่ต้องทำการแจ้งให้ผู้ปกครองทราบเกี่ยวกับการตรวจสุขภาพตามอายุที่กำหนด

ข้อที่ 6.18 ความปลอดภัยของอาหาร ที่ต้องมีการจัดเตรียมอาหารที่สะอาด และแน่ใจว่าจะไม่ทำให้ เด็กเกิดเจ็บป่วยจากการดูแลของศูนย์เลี้ยงเด็กกลางวัน ตามคู่มือ Food Safety และ The Food Handlers Guide

มาตรฐานของศูนย์เลี้ยงเด็ก และการบริการด้านการศึกษา ในเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี

ข้อที่ 6.39 เป็นข้อชี้แนะเกี่ยวกับมาตรฐาน และอัตราเจ้าหน้าที่เด็ก จำนวนเด็กที่ดูแล สิ่งอำนวยความสะดวกที่ควรมี และอุปกรณ์ การสังเกต และการบันทึกภายใต้หัวข้อดังนี้

1. การดูแลเด็กกลางวันเต็มเวลา (Full day care)
2. การดูแลเด็กที่จัดให้มีขึ้นในบางโอกาส (Sessional day care)
3. โรงเรียนอนุบาลและชั้นเรียน (Maintained nursery schools and classed)

4. ศูนย์รวมเด็ก ที่รับเลี้ยงเด็กทั่วไป (Combined centres)

5. โรงเรียนอนุบาลเอกชน(Private nursery schools)

การศึกษาในศูนย์เลี้ยงเด็กกลางวัน ข้อที่ 40 วัตถุประสงค์ของมาตรานี้ สำหรับเด็กอายุ ระหว่าง 3-4 ปี ที่อยู่ในความดูแลของศูนย์เลี้ยงเด็กกลางวัน เพื่อการพัฒนาให้มีคุณภาพในการเข้าโรงเรียน ตาม พ.ร.บ. การศึกษา 1980 หมวด 6 ที่ให้อำนาจท้องถิ่นในสวัสดิการด้านการศึกษาในการอบรมครูเพื่อการทำงานในศูนย์

ข้อที่ 6.41 วรรค 2 ข้อ 1 อัตราของเจ้าหน้าที่ต่อเด็ก คือ

แรกเกิด-2 ปี = 1 : 3

2-3 ปี = 1 : 4

3-5 ปี = 1 : 8

สิทธิการลาในฐานะบิดามารดาเพื่อการเลี้ยงดูบุตร

สิทธิใหม่ตามกฎระเบียบการลาในฐานะบิดา มารดา ของประเทศอังกฤษ (These new rights come from successful trade union campaigning in Europe for the Parental Leave Directive)

การให้ลาในฐานะเป็นพ่อและแม่เป็นสิทธิใหม่ในการลางานเพื่อดูแลบุตรหรือเพื่อทำการเตรียม สำหรับการเลี้ยงดูบุตรในวันที่ 6 เมษายน 2003 ได้มีการออกกฎหมายเกี่ยวกับครอบครัวและมีการบังคับใช้ โดยให้พ่อมีสิทธิในการลาเนื่องจากความเป็นพ่อในการมีบุตรครั้งแรก⁹

แม้ว่าผู้ว่าจ้างอาจจะไม่ได้จ่ายเงินก็ตาม แต่ต้องให้สิทธิในการลาเพื่อไปเลี้ยงดูบุตร กฎหมายให้สิทธิพื้นฐานในฐานะเป็นพ่อแม่ ที่รัฐบาลคาดหวังว่าการให้สิทธิจะทำให้พวกเขาดีขึ้น และผู้ว่าจ้างในการเจรจาเพื่อการเปลี่ยนแปลงในสิทธิพื้นฐาน

สิทธิพื้นฐาน

ลูกจ้างผู้ซึ่งทำงานอย่างน้อยที่สุดหนึ่งปีและมีบุตร หรือเด็กที่ต้องเลี้ยงดู หลังวันที่ 15 ธันวาคม ค.ศ. 1999 มีสิทธิในการลาเพื่อเลี้ยงดูเด็กได้ถึง 13 สัปดาห์ โดยมีหลักการดังนี้

-ในหลักการลูกจ้างสามารถเลือกลาในเวลาใดก็ได้

-จนกระทั่งเด็กมีอายุห้าปีบริบูรณ์

-การลาต้องไม่เกินสี่สัปดาห์ในหนึ่งปี เว้นแต่ว่ามีบุตรมากกว่าหนึ่งคน

-ต้องแจ้งการลากับนายจ้างก่อนอย่างน้อย 21 วัน และกำหนดวันที่เริ่มลาและวันสิ้นสุดการลา

⁹ Rebecca Sheasby. **A guide to men's paternity rights.** Net Doctor journalist, 2003.

สวัสดิการด้านการศึกษา

กฎหมายที่มีผลบังคับใช้ในการจัดการศึกษาของเด็กทั่วไป และเด็กด้อยโอกาส ได้แก่

รัฐธรรมนูญ

จากเอกสารรัฐธรรมนูญบัญญัติว่า ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษา การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาและประถมศึกษา เป็นการศึกษาระดับให้เปล่า การศึกษาระดับประถมศึกษาถือเป็นการศึกษาภาคบังคับ การจัดบริการการศึกษาด้านเทคนิคและวิชาชีพจะต้องเป็นไปอย่างทั่วถึง และการเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษาต้องเป็นไปอย่างเสมอภาคทั่วกัน จุดมุ่งหมายของการศึกษา คือ การพัฒนาความเป็นมนุษย์และความเคารพในสิทธิและเสรีภาพพื้นฐานของบุคคล รวมทั้งการเสริมสร้างความเข้าใจ ความอดทน และมิตรภาพระหว่างชาติระหว่างกลุ่มเผ่าพันธุ์และศาสนา ต่าง ๆ ตลอดจนการส่งเสริมการดำเนินงานของสหประชาชาติในการดำรงไว้ซึ่งสันติภาพ

1. ผู้ปกครองในการเลือกประเภทของการศึกษาให้กับเด็กในความปกครองของตน
2. การศึกษาในระบบที่จัดโดยรัฐเป็นการศึกษาแบบให้เปล่า ผู้เข้าศึกษาในโรงเรียนเอกชนต้องเสียค่าเล่าเรียน หน่วยงานการศึกษาส่วนท้องถิ่นจะต้องจัดให้เด็กเข้าเรียนในโรงเรียนที่ผู้ปกครองต้องการ ยกเว้นในกรณีที่โรงเรียนนั้นเต็มแล้ว หรือในกรณีที่เด็กไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานด้านวิชาการ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาจะต้องรับเด็กเข้าเรียนให้เต็ม ถ้าเด็กเหล่านั้นมีสิทธิและผู้ปกครองต้องการให้เข้าเรียน
3. เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ ควรได้เข้าเรียนในโรงเรียนที่สอนเด็กทั่วไปด้วย ถ้าโรงเรียนนั้นมีความพร้อม

กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา ค.ศ. 1993 (Education Act 1993) กำหนดการจัดการเพื่อตอบสนองเด็กที่มีความต้องการพิเศษทางการศึกษา

บทบาทของบุคลากรและองค์กร การจัดการของโรงเรียนสังกัดองค์กรบริหารการศึกษาส่วนท้องถิ่น (Local Education Authorities) และโรงเรียนที่ได้รับเงินอุดหนุน (Grant – Maintained Schools) การจัดตั้งและการสนับสนุนโรงเรียนเอกชน (Independent Schools) และวิทยาลัยชุมชน (City Colleges) การจัดการเพื่อตอบสนองความต้องการพิเศษทางการศึกษาของเด็ก และข้อกำหนดเกี่ยวกับการรับและดูแลนักเรียน

การให้บริการศึกษาเด็กกรณีพิเศษ

ข้อที่ 6.8 หน่วยงานท้องถิ่นควรให้คำแนะนำ และข้อชี้แนะในการประเมิน และกำหนดบทบัญญัติการศึกษาที่จำเป็นเป็นกรณีพิเศษ ตามวิธีการภายในการบริการสังคมและสุขภาพทางการศึกษา และตาม

บทบัญญัติการบริการศึกษาสำหรับเด็กที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้แยกไว้โดยเฉพาะ โดยทั่วไปการพัฒนาเยาวชนที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ หรือการศึกษาที่จำเป็นเป็นการให้บริการในสถานเลี้ยงดูเด็กกลางวันที่มีอายุต่ำกว่า 8 ปี หรือการบริการศึกษาให้กับเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 5 ปี โดยหน่วยงานท้องถิ่นต้องให้ความสนใจในสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ อัตราเจ้าหน้าที่/เด็ก การอบรมที่จำเป็นสำหรับเด็ก

สวัสดิการด้านแรงงาน

บทบัญญัติที่เกี่ยวกับการจ้างงานเด็ก มีดังนี้

มาตรา 1101 การจัดระเบียบโดยกฎหมาย การลดระเบียบสำหรับการจ้างงานเยาวชนเดิม การออกกฎหมายจะใช้บังคับการจ้างงานเด็กและผู้เยาว์ไม่เพียงแต่เพื่อความปลอดภัยแต่เพื่อให้เกิดสิทธิในการจ้างงาน และการห้ามหรือควบคุมการเข้าสู่งานในการจ้างงานบางประเภท กฎหมายว่าด้วยการจ้างงานปี 1989 ได้ยกเลิกบทบัญญัติที่จำกัดการจ้างงานผู้เยาว์ และให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในการออกคำสั่งยกเลิกหรือแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจ้างงานเด็กและผู้เยาว์ กฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิการของผู้เยาว์ในสถานที่ทำงานในปัจจุบันได้รวมถึงความปลอดภัยและสุขภาพในสถานที่ทำงาน

มาตรา 1102 ประสิทธิภาพการทำงานส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษา การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการห้ามหรือวางข้อบังคับของการจ้างงานเด็กจะไม่ใช้กับการจ้างงานเด็กในเวลา 2 ปี สุดท้ายของการศึกษาในโรงเรียนภาคบังคับ ซึ่งการจ้างงานจะเกี่ยวกับการจัดการ โดยองค์กรการศึกษาท้องถิ่น หรือส่วนงานที่กำกับดูแลโรงเรียนในนามของผู้มีอำนาจนั้น

มาตรา 1103 การจ้างงานในงานอุตสาหกรรมและเรือ เด็กทุกคนจะไม่ถูกจ้างในงานอุตสาหกรรม เว้นแต่ว่าจะมีคนในสมาชิกรอบครัวเดียวกันถูกจ้างงานด้วย ในกรณีบุคคลอายุต่ำกว่า 16 ปีถูกจ้างในงานอุตสาหกรรมใด ผู้จ้างจะต้องมีการแจ้งถึงการจ้างเด็กภายใต้อายุดังกล่าวและวันเกิดของ โดยต้องเก็บเอกสารไว้ และจะต้องเปิดเผยสำหรับการตรวจสอบ

บุคคลที่ยังอยู่ในวัยเรียนจะต้องไม่ถูกจ้างในเรือของสหราชอาณาจักรยกเว้นจะได้รับอนุญาตโดยระเบียบที่กำหนดไว้ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมที่กำหนดเงื่อนไขสำหรับเด็กอายุนั้นที่จะเข้าไป จะต้องมีการกำหนดไว้โดยเฉพาะว่า จะต้องถูกจ้างในเรือเนื่องจากความสามารถที่กำหนดไว้โดยเฉพาะและ

2. สภาพแวดล้อมและความสามารถของบุคคลที่อายุเกินวัยเรียนแต่มีอายุน้อยกว่า 18 ปี หรือต่ำกว่านั้น ที่กำหนดไว้ไม่สามารถถูกจ้างโดยเรือสหราชอาณาจักร หรือจะถูกจ้างในเงื่อนไขที่กำหนดไว้เท่านั้น ถ้าบุคคลใดที่ถูกจ้างในเรือที่ละเมิดบทบัญญัตินี้ดังกล่าวหรือในเงื่อนไขที่กำหนด ให้บุคคลที่จะถูกจ้างภายในระเบียบที่กำหนดไม่ได้ถูกบังคับใช้ เจ้าของหรือผู้ว่าจ้างจะต้องรับผิดชอบการตัดสินใจโทษโดยการปรับซึ่งไม่เกินระดับ 3 ของขั้นมาตรฐาน

(2) ข้อห้ามทั่วไป

มาตรา 1104 ข้อห้ามทั่วไปสำหรับการจ้างงานเด็ก โดยทั่วไปห้ามมิให้จ้างเด็ก

- (1) อายุต่ำกว่า 14 ปีหรือ
- (2) ทำงานใดที่ไม่ใช่งานเบา
- (3) ก่อนเวลาเรียนในโรงเรียนในวันที่เด็กจะต้องเข้าเรียนหรือ
- (4) ก่อน 7.00 นาฬิกา หรือหลัง 19.00 นาฬิกาในวันใดก็ตามหรือ
- (5) เกิน 2 ชั่วโมงต่อวันที่เด็กจะต้องเข้าเรียนหรือ
- (6) เกินกว่า 12 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ในเวลาที่เขาต้องเข้าเรียนหรือ
- (7) เกินกว่า 2 ชั่วโมงในวันอาทิตย์หรือ
- (8) เกินกว่า 8 ชั่วโมงหรือในกรณีที่เด็กอายุต่ำกว่า 15 ปีเกินกว่า 5 ชั่วโมงในวันที่เขาไม่ต้องเข้าเรียนและในวันที่ไม่ใช่วันอาทิตย์หรือ
- (9) เกินกว่า 35 ชั่วโมงหรือกรณีเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปีจะเป็นเวลาเกินกว่า 25 ชั่วโมงต่ออาทิตย์ที่เด็กไม่ต้องเข้าเรียนหรือ
- (10) เกินกว่า 4 ชั่วโมงต่อวันโดยไม่มีวันหยุดพักใน 1 ชั่วโมงหรือ
- (11) ในเวลาใดใน 1 ปีในระหว่างเวลา 2 ปีที่เด็กไม่ต้องเข้าเรียนเขาจะต้องมีเวลาอย่างน้อย 2 อาทิตย์ติดต่อกันที่จะไม่ถูกจ้างงาน

ข้อจำกัดเหล่านี้และการจ้างงานในวงการบันเทิงและวงการบันเทิงต่างประเทศจะถูกเพิ่มขึ้นในกฎหมายเพื่อที่จะควบคุมการจ้างงานผู้เยาว์ในโรงงาน โรงฝึกงาน เหมือง และบ่อหิน และเป็นการอนุวัติการตามอนุสัญญาระหว่างประเทศเกี่ยวกับการจ้างงาน

นายจ้างที่ฝ่าฝืนข้อห้ามนี้จะกระทำผิดอายุและถูกลงโทษปรับไม่เกินระดับ 3 ของขั้นมาตรฐาน

มาตรา 1105 ข้อบัญญัติและระเบียบเกี่ยวกับการจ้างงานเด็ก องค์การปกครองท้องถิ่นอาจออกข้อบัญญัติเกี่ยวกับการจ้างงานเด็กและข้อบัญญัติดังกล่าวจะชี้ข้อแตกต่างระหว่างเด็กที่มีอายุและเพศที่ต่างกัน และระหว่างสภาพแวดล้อม อาชีพ การค้าและท้องถิ่นที่ต่างกัน ข้อบัญญัติอาจจะห้ามโดยเด็ดขาดสำหรับการจ้างงานเด็กในบางอาชีพและจะระบุถึง

- (1) อายุเด็กขั้นต่ำที่จะไม่ถูกจ้าง
- (2) จำนวนชั่วโมงในแต่ละวันหรือสัปดาห์สำหรับเวลาของวันที่เด็กจะถูกจ้าง
- (3) เวลาพักสำหรับรับประทานอาหารและพักผ่อน
- (4) วันหยุดหรือวันหยุดครึ่งวันที่จะให้ให้มีและ
- (5) เงื่อนไขอื่น ๆ ที่จะเกี่ยวข้องกับการจ้างงาน

อย่างไรก็ดีข้อบัญญัติจะไม่แก้ไขข้อห้ามของกฎหมายทั่วไปยกเว้นแต่จะให้อำนาจ

(1) การจ้างงานชั่วคราวครั้งคราวของเด็กอายุ 13 ปี โดยบิดามารดาของเด็กหรือผู้ปกครองในงานกสิกรรมหรือพืชสวนที่เบาแม้ว่าจะมีข้อห้ามการจ้างงานเด็กอายุต่ำกว่า 14 ปี

(2) การจ้างงานเด็กอายุ 13 ปี ในบางสาขาสำหรับงานเบาที่กำหนดในข้อบัญญัติ หรือ

(3) การจ้างงานเด็กที่ไม่เกิน 1 ชั่วโมงก่อนจะเข้าชั่วโมงเรียนของวันเมื่อเด็กจะต้องเข้าโรงเรียนแม้ว่าจะมีข้อห้ามการจ้างงานทั่วไปก่อนจะหมดเวลาเรียน

นับจากวันที่กำหนด อำนาจการออกข้อบัญญัติในเรื่องนี้จะถูกแทนที่โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยที่จะออกระเบียบโดยรัฐมนตรีจะมีอำนาจเพิ่ม (1) ห้ามการจ้างงานเด็กวันแต่ภายใต้การอนุญาตที่ออกโดยองค์การการศึกษาท้องถิ่นซึ่งใบอนุญาตจะเกี่ยวกับการออกระเบียบและใช้กับเด็กหรือเงื่อนไขอื่นที่เกี่ยวกับการอนุญาต (2) กำหนดให้นายจ้างรับทำรายการข้อสำคัญ เกี่ยวกับเด็กที่ถูกจ้างและวัตถุประสงค์ในการจ้างและจะต้องจัดทำและเก็บรักษาบันทึก

นายจ้างผู้ฝ่าฝืนข้อห้ามเหล่านี้ถือเป็นการผิดอาญาที่มีบทลงโทษปรับไม่เกินระดับ 3 ของชั้นมาตรฐาน

มาตรา 1106 การขายข้างถนน ห้ามมิให้เด็กเข้าสู่หรือถูกจ้างไปขายข้างถนน อย่างไรก็ตามองค์การปกครองท้องถิ่นอาจออกข้อบัญญัติให้อนุญาตเด็กที่มีอายุ 14 ปี ถูกจ้างโดยบิดามารดาตนไปขายข้างถนนในกรณีที่กำหนดไว้ในข้อบัญญัติซึ่งจะกำหนดการขายข้างถนนโดยบุคคลที่ได้รับอนุญาตให้จ้างในการขายข้างถนน ข้อบัญญัติดังกล่าวอาจกำหนดกฎบัญญัติที่กำหนดวัน และชั่วโมงและสถานที่ที่จะทำโดยบุคคลที่จะเข้าสู่หรือถูกจ้างในการขายข้างถนนจะชี้ให้เห็นแตกต่างระหว่างบุคคลที่มีอายุและเพศต่างกัน และระหว่างท้องถิ่นที่ต่างกันและจะมีข้อบัญญัติ

(1) ห้ามบุคคลใดเข้าสู่หรือถูกจ้างในการขายข้างถนนเว้นแต่เขาจะมีใบอนุญาตที่ออกโดยองค์การหรือกำหนดเงื่อนไขที่จะให้ใบอนุญาตหรือพักใช้และยกเลิกใบอนุญาต

(2) กำหนดให้บุคคลที่เข้าสู่หรือถูกจ้างนั้นคิดเครื่องหมาย และ

(3) กำหนดเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องสำหรับบุคคลนั้นในขณะที่เข้าสู่หรือถูกจ้าง

เด็กที่เข้าสู่การขายข้างถนนที่ฝ่าฝืนข้อห้ามของกฎหมายที่ว่าถึงข้างต้นหรือข้อบัญญัติที่กำหนดไว้จะต้องรับผิดการตัดสินลงโทษอย่างรวบรัดในค่าปรับไม่เกินระดับ 1 ของชั้นมาตรฐาน นายจ้างที่ฝ่าฝืนข้อห้ามจะกระทำผิดอาญาที่มีโทษปรับไม่เกินกว่าระดับ 3 ของชั้นมาตรฐาน

มาตรา 1107 ความรับผิดชอบของนายจ้าง ในกรณีที่ผู้ถูกจ้างโดยฝ่าฝืนข้อห้ามทั่วไปของการจ้างงานเด็กหรือข้อบัญญัติที่ออกตามข้อห้ามนั้น นายจ้างหรือบุคคลโดยกเว้นผู้ถูกจ้างที่จะกระทำหรือละเลยที่จะปฏิบัติหรือละเลยหน้าที่ การฝ่าฝืนดังกล่าวจะทำให้ต้องรับผิดชอบในการตัดสินลงโทษอย่างรวบรัดสำหรับค่าปรับไม่เกิน

ระดับ 3 ของขั้นมาตรฐาน หากดำเนินกระบวนการพิจารณากับนายจ้างแล้ว จะมีการแจ้งข้อมูลให้ทราบและยื่นคำบอกกล่าว 3 วันที่จะถูกฟ้อง นายจ้างมีสิทธิที่จะมีบุคคลยกเว้นผู้ถูกจ้างที่การกระทำหรือละเลยต่อหน้าที่ของเขาความผิดที่ฝ่าฝืนซึ่งจะถูกนำไปสู่ศาล ในฐานะคู่ความในกระบวนการพิจารณา และอาจพิสูจน์ได้ว่าการฝ่าฝืนนายจ้างสามารถพิสูจน์ให้เป็นที่พอใจของศาลว่าการฝ่าฝืนดังกล่าวเกิดจากการกระทำหรือการละเลยหน้าที่ของบุคคลอื่น บุคคลนั้นจะถูกพิจารณาและหากนายจ้างสามารถพิสูจน์ต่อไปให้เป็นที่พอใจแก่ศาลว่าตนได้ใช้ความระมัดระวังพอสมควรที่จะปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมาย เขาจะได้รับการปล่อยตัว ในกรณีที่นายจ้างใช้กระบวนการพิจารณานี้หรือเขามอบหลักฐานหรือพยาน อื่นใดที่จะถูกเรียกมาเพื่อสนับสนุนข้อต่อสู้ต่อบุคคลอื่นจะถูกถามคำถามโดยโจทก์ซึ่งจะได้นำพยานหลักฐานมาโต้แย้งและศาลจะกำหนดค่าเสียหายที่คู่ความหรือคู่ความอื่นจะต้องจ่าย

4. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชนของประเทศออสเตรเลีย

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชนของออสเตรเลีย มีการออกแยกกันในแต่ละรัฐ แต่ในการศึกษานี้ ศึกษาเฉพาะในเขตเมืองหลวงของออสเตรเลียเท่านั้น ทั้งนี้ในปัจจุบันออสเตรเลียได้มีการปรับปรุงกฎหมาย สวัสดิการเด็ก โดยมีจุดมุ่งหมายดังนี้

1. ส่งเสริมการมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีของเด็ก ครอบครัว บุคคลและชุมชน
2. จัดหาเพื่อการป้องกันและการดูแลเด็ก รวมถึงกฎระเบียบการบริการดูแลเด็ก
3. กำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับการจ้างแรงงานเด็ก
4. กำหนดบทบัญญัติที่เป็นการช่วยเหลือทางการเงินให้กับครอบครัว

สวัสดิการเด็กและเยาวชนของประเทศออสเตรเลีย

พรบ. สวัสดิการเด็กและเยาวชนของออสเตรเลีย ตามกฎหมาย Social Welfare and Service 1986 หมวด สวัสดิการเด็ก ว่าด้วยการจ้างงาน มีดังนี้

สวัสดิการด้านการเลี้ยงดู สุขภาพ และโภชนาการ

ออสเตรเลียเป็นประเทศแรก ๆ ในโลกที่ได้พัฒนาระบบการปรับปรุงคุณภาพ และการประกันคุณภาพศูนย์เลี้ยงเด็กโดยรัฐบาลให้ทุนสนับสนุน มีสภามาตรฐานดูแลเด็กแห่งชาติ (National Childcare Accreditation Council) เป็นผู้กำหนดระบบมาตรฐาน และการปรับปรุงคุณภาพ สำหรับศูนย์รับเลี้ยง เด็กเต็มวัน (long day care) ของออสเตรเลีย หลักการและมาตรฐานในการดูแลเด็กของออสเตรเลีย โดยตั้งอยู่บนความเชื่อที่ว่าคุณภาพของศูนย์เลี้ยงเด็กที่ดีจะต้อง

มีปรัชญาและเป้าหมายที่ชัดเจน เป็นข้อตกลงระหว่างศูนย์และผู้ปกครองที่เรียกว่า
ธรรมนูญโรงเรียน ซึ่งใช้เป็นแนวทางในการทำกิจกรรมทุกอย่างในศูนย์

ให้ความสนใจและเอาใจใส่ดูแลเด็กแต่ละคน รวมทั้งเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เอาใจ
ใส่ต่อความสัมพันธ์ของบุคลากรและผู้ปกครอง เพื่อให้สามารถสนับสนุนและส่งเสริมบทบาทซึ่ง
กันและกัน และกระตุ้นผู้ปกครองให้เข้ามามีส่วนร่วมด้วยความรู้สึกอบอุ่น

หลักการสำหรับศูนย์ รับเลี้ยงเด็กเต็มวัน (long day care)

หลักการสำหรับศูนย์เด็ก ประกอบด้วย 4 แกนหลัก คือ

(1) ปฏิสัมพันธ์ ระหว่างกลุ่ม

(2) โปรแกรม

(3) โภชนาการ สุขภาพ และการปฏิบัติงานที่ปลอดภัย

(4) การจัดการศูนย์ และการพัฒนาบุคลากร ทั้ง 4 แกนหลักจะต้องมีคุณภาพ

โภชนาการ สุขภาพ และ การปฏิบัติอย่างปลอดภัย

1. บุคลากรต้องระวังเรื่องสุขภาพและสวัสดิภาพเด็กแต่ละคน

1.1 บุคลากรต้องแน่ใจว่าเด็ก ๆ สวมใส่ เสื้อผ้าที่เหมาะสมกับ การอยู่ นอกห้องและ
ในห้อง ทั้งเวลาเล่นและเวลานอน

1.2 อาหารและเครื่องดื่มในแต่ละ วันจะต้องมีสารอาหาร ครบถ้วนและสอดคล้องกับ
วัฒนธรรมของเด็ก

1.3 ส่งเสริมเด็กให้ มีนิสัยการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ

1.4 เตรียมและจัดเก็บอาหารอย่างถูกสุขอนามัย

1.5 บุคลากรยึดมั่นในหลักการสุขอนามัยซึ่งจะทำให้ ลดการ แพร่ เชื้อ โรค

1.6 บุคลากรกระตุ้นให้ เด็กเรียนรู้ กฎง่าย ๆ เกี่ยวกับสุขอนามัย

2. ลักษณะการให้บริการสำหรับเด็ก การให้บริการเด็กปฐมวัยในประเทศออสเตรเลียมีหลายรูปแบบ
ได้แก่¹⁰

2.1 ศูนย์ดูแลเด็กทารก (Early Childhood Center หรือ Baby Health Center) เป็นศูนย์ ที่ให้
บริการคำแนะนำฟรี สำหรับพ่อแม่ และทารกจนถึง 5 ปี เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์จะเป็นพยาบาลทั่วไป ตามปกติ
ช่วงหลังคลอดเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลจะโทรไปแจ้งพยาบาลที่ Baby Health Center ที่อยู่ในบริเวณใกล้บ้าน
เพื่อนัดหมายให้ แม่ พาลูกไปชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง ดูการพัฒนากลูก หลังจากออกจากโรงพยาบาล หรือไป

¹⁰Australia's Welfare 1995 : Services and Assistance, Services for Children, [Http:// aihw.gov.au/publications](http://aihw.gov.au/publications).

เยี่ยมบ้าน (Home visit) โดยเฉพาะทารกที่เกิดมามีปัญหา เช่น ตัวเหลือง ในกรณีนี้พยาบาลจะไปเยี่ยมที่บ้าน บ่อย ๆ เพื่อดูให้แน่ใจว่าหายเป็นปกติดี รวมทั้งไปสอนการดูแลทารก จนกระทั่งแม่ และลูก แข็งแรงดี หรือสามารถจะไปที่ศูนย์เองได้ จึงงดการเยี่ยมบ้าน ปกติช่วง 6 อาทิตย์ แรกพยาบาล จะนัดให้ พาลูก ไปตรวจทุกอาทิตย์ จากนั้นจะเป็นทุกสองอาทิตย์ เดือนละครั้ง จนกว่าแม่ รู้สึกว่าไม่จำเป็นต้องไปที่ศูนย์อีก ทุกครั้งพยาบาลจะจดรายละเอียดต่าง ๆ ของลูกลงใน “Blue Book” ซึ่งเด็กทุกคนต้องมีสมุดเล่มนี้ (มีความสำคัญ พอ ๆ กับบัตรประชาชน) นอกจากนี้พยาบาลจะให้คำแนะนำแม่ในการดูแล สุขภาพกายและใจ โดยเฉพาะคุณแม่ ที่เพิ่งมีลูกคนแรก ในบางกรณีถ้ามีปัญหาพยาบาลจะส่งต่อไปให้ หน่วยงานอื่นเพื่อให้ การช่วยดูแลต่อไป

2.2 ศูนย์ดูแลเด็กกลางวันที่บ้าน (Family Day Care) เจ้าหน้าที่จะดูแลเด็กอยู่ ที่บ้านของตัวเอง โดยจะดูแลเด็กอายุแรกเกิด -12 ปี และต้องจะต้องจดทะเบียนกับศูนย์ โดยหน่วยงานนี้จะทำการ อบรมเจ้าหน้าที่ ในเรื่องการเลี้ยงดูและการของพัฒนาเด็ก ศูนย์ดูแลเด็กกลางวันที่บ้าน เป็นหน่วยงานกลางรวบรวมรายชื่อ เจ้าหน้าที่ ดูแลเด็กในบริเวณใกล้บ้าน เมื่อมีผู้ ต้องการใช้ บริการฝากเด็กจะไปติดต่อ กับหน่วยงานกลางขอ สัมภาษณ์ หรือเพื่อให้ เจ้าหน้าที่ที่เลือกให้ผู้ ดูแลถ้าถูกใจ ก็ใช้บริการ แต่ถ้าไม่ถูกใจหน่วยงานกลางก็จะหาให้ ใหม่ จนกว่า แม่ จะพอใจ บริการนี้ไม่ คิดค่าใช้จ่าย ค่าจ้างของเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลเด็กคิดประมาณชั่วโมงละ \$ 3.00 ในแต่ละศูนย์จะรับเด็กได้ 5 คน และดูแลเด็ก เต็มเวลา (5 วัน/สัปดาห์) รวมทั้งดูแลเด็กนักเรียนก่อนและหลัง เวลาเลิกเรียนในกรณีที่ พ่อแม่ทำงาน (ในออสเตรเลียพ่อแม่จะไม่ทิ้งลูกไว้ที่โรงเรียนจนค่ำมืด)

2.3 ศูนย์รับเลี้ยงเด็กตามบ้าน (Home base Child Care) บริการนี้ต่างจาก ศูนย์ดูแลเด็กกลางวันที่บ้าน คือ ดำเนินงานอิสระ ได้รับอนุญาต ให้ดูแลเด็กในบ้านของเจ้าหน้าที่ได้เพียง 7 คนเท่านั้น

2.4 ศูนย์รับเลี้ยงเด็กกลางวัน (Long Day Care) เป็นศูนย์บริการดูแลเด็กแรกเกิด -5 ปี รับเด็ก ประมาณ 40 คน เปิดบริการ อย่างต่ำ 8 ชม. ต่อวัน บางแห่งเปิดระหว่าง 7.00-17.30 น. ศูนย์ฯเหล่านี้ต้องมี ใบอนุญาตจาก New South Wales Department of Community Services เจ้าหน้าที่ต้องจบการศึกษาด้าน เด็ก ปฐมวัย ในศูนย์ฯบางแห่งมีครู 2 คนจบปริญญาทางการศึกษาด้านเด็กปฐมวัย เจ้าหน้าที่ดูแลเด็กปริญญาตรี การดูแลเด็ก ผู้ช่วยดูแลเด็กต้องมีประกาศนียบัตร บุคลากรในศูนย์ฯจบประกาศนียบัตรการ ปฐมพยาบาล การ เข้ารับบริการศูนย์ เด็กนี้ต้องจองล่วงหน้า

ศูนย์รับเลี้ยงเด็กกลางวัน มีทั้งที่เป็นเอกชน และที่ได้เงินสนับสนุนจากรัฐบาล ค่าบริการวันละ 39.00 เหรียญออสเตรเลีย (หรือประมาณ 850 บาท ถ้าวันไหนเด็กป่วยหรือไม่มาก็ต้องจ่ายเงิน เช่นกัน) ถ้าพ่อแม่เด็กทำงาน ทั้งคู่ ศูนย์ฯจะดูแลเด็กให้ ตั้งแต่ 7.00-17.30 น. แต่ ถ้าพ่อแม่ไม่มีงานทำ ศูนย์ฯจะระบุว่าจะใช้ บริการได้กี่ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ในกรณีที่พ่อแม่ ของเด็กมีงานทำ หรือเด็กมีเพียงพ่อหรือแม่ (Single parent) และ มีงานทำ จะได้รับสิทธิในการรับบริการจากศูนย์ เด็กก่อนผู้ที่ไม่มียานทำ

2.5 ศูนย์รับเลี้ยงเด็กครั้งคราว (Occasional Care) เป็นบริการสำหรับเด็กแรกเกิด -5 ปี รับดูแลเด็กเป็นครั้งคราว เช่น แม่ ต้องไปหาหมอ หรือต้องไปทำธุระ 2-3 ชั่วโมง หรือต้องการพัก ทาง ศูนย์ฯ จะคิดค่าบริการเป็นชั่วโมง

2.6 ศูนย์ดูแลเด็กนอกเวลาเรียน (Out of School Hours Care)

2.6.1 ดูแลก่อนและหลังเลิกเรียน (Before & After School Care) สำหรับเด็กแรกเกิด-5 ปี ที่พ่อแม่ ทำงานและต้องการดูแลเด็กก่อนและหลังโรงเรียนเลิก

2.6.2 ดูแลเด็กในช่วงเวลาโรงเรียนเลิกและในช่วงโรงเรียนปิดเทอม (Vacation Care)

ทั้งนี้การให้บริการของศูนย์รับเลี้ยงเด็กกลางวัน เป็นไปตาม พรบ.สวัสดิการเด็กและเยาวชนของออสเตรเลีย ตามกฎหมาย Social Welfare and Service 1986 หมวดสวัสดิการเด็ก ว่าด้วยศูนย์รับเลี้ยงเด็กกลางวัน มีดังนี้

ในเรื่องทั่ว ๆ ไปกำหนดให้เป็นความรับผิดชอบของรัฐบาลกลาง และแต่ละรัฐ ที่จะควบคุมการดูแล และตรวจสอบและเป็นความรับผิดชอบที่ต้องให้การช่วยเหลือศูนย์รับเลี้ยงเด็กกลางวัน เพื่อให้แน่ใจว่าได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมาย ทำให้เด็กมีสุขภาพที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่เด็กมีอายุต่ำกว่าวัยเรียน และกำหนดให้มีการพัฒนาวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดูแลเด็ก รวมถึงการกำหนดการลดค่าใช้จ่ายตามสัดส่วนในจำนวนเด็กที่อยู่ในความดูแลของแต่ละครอบครัว โดยมาตราที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการและสวัสดิภาพเด็กมีดังนี้

การกำหนด หลักเกณฑ์ การออกใบอนุญาต ในการจัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็กตามสวัสดิการเด็กและเยาวชน ในเขตเมืองหลวงออสเตรเลีย ได้มีการกำหนดการจัดตั้งสถานดูแลเด็กดังนี้

มาตรา 380-770 เรื่องประเภท บุคคล และสถานที่ที่ใช้ในการดูแลเด็ก

- 1) ประเภทธุรกิจหรือ การบริการชุมชนที่มีการจัดตั้งเพื่อการดูแลเด็กโดยเฉพาะ
- 2) สถานที่ที่ดูแลเด็ก ต้องไม่ใช่ที่อยู่อาศัยหรือบ้านของเด็ก
- 3) สถานที่ที่มีใช้โรงเรียน และมีเด็กในความดูแลในระดับอนุบาลเกินกว่า 4 คน หรือมี

เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 12 ปี เกินกว่า 8 คน

การดูแลเด็กที่อยู่ในความดูแลในสถานที่ดังกล่าวเป็นการดูแลชั่วคราว หรือการดูแลในกรณีฉุกเฉินที่บิดา มารดา มีความจำเป็นไม่สามารถดูแลเด็กได้

มาตรา 380-775 กำหนดหลักเกณฑ์ รูปแบบและออกใบอนุญาตให้สถานดูแลเด็กในเมืองหลวง ออสเตรเลีย ที่รวมถึงการอุปถัมภ์ การดูแลในโรงพยาบาล การดูแลในโรงเรียน และการดูแลในสถานที่ภายใต้ การควบคุมของผู้บริหารของสถานดูแลเด็ก

มาตรา 380-780 การอนุญาตให้จัดตั้งสถานดูแลเด็ก กระทรวงอาจทำการกำหนดระยะเวลาของการ อนุญาตโดยให้เวลามากกว่า 2 ปี หรือปฏิเสธไม่อนุญาต โดยแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรต่อผู้ขออนุญาต การ อนุญาตให้กำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับจำนวนเด็กที่จะดูแลมากที่สุด และอายุของเด็ก ข้อกำหนดในใบอนุญาต ควรมีเงื่อนไขที่ประกอบด้วย

- 1) จำนวนบุคลากรและคุณสมบัติของผู้ดูแลเด็ก
- 2) เกณฑ์ ที่นำมาใช้วัด สุขภาพและความปลอดภัยของเด็ก
- 3) อาคาร และสิ่งอำนวยความสะดวก
- 4) การประกันภัย
- 5) กิจกรรมที่จัดเตรียมไว้
- 6) การบริหารจัดการสถานที่

การเก็บรักษาใบอนุญาต ผู้ออกและผู้รับใบอนุญาตต้องเก็บรักษาไว้ในสถานประกอบการ ให้มีการทำ เอกสารลงทะเบียน การบันทึกทางการแพทย์ และสมุดอนุญาตให้เด็กเดินทางไปเที่ยว เพื่อให้ผู้อำนวยการ หรือเจ้าหน้าที่ สามารถทำการตรวจสอบ

มาตรา 380-775 การพักใช้ใบอนุญาตชั่วคราว การเปลี่ยนแปลง และการยกเลิกใบอนุญาต

กระทรวงอาจทำการพักใช้ใบอนุญาตชั่วคราวในเวลาที่เกินกว่า 14 วันก็ได้ ในกรณีฉุกเฉิน โดยแจ้ง เป็นลายลักษณ์อักษร ระบุถึงการ ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไข และถ้าผู้ได้รับใบอนุญาต ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขอีก กระทรวงอาจจะ

- 1) ยกเลิกใบอนุญาต
- 2) ทำการพักใช้ใบอนุญาตชั่วคราวในช่วงเวลาที่กำหนด
- 3) เปลี่ยนแปลงเงื่อนไขในการอนุญาต หรือ
- 4) เพิกถอนเงื่อนไขในใบอนุญาต

มาตรา 380-790 การย้ายเด็กออกจากสถานดูแลเด็กที่ไม่มีใบอนุญาต

เด็กที่ได้รับการดูแลอยู่ในสถานดูแลเด็ก กรณีที่ทำการตรวจแล้วพบว่าไม่มีใบอนุญาต ผู้ดำเนินการ หรือเจ้าหน้าที่ของกระทรวง อาจจะ

- 1) ให้ครอบครัวของเด็กมาพาเด็กออกจากสถานดูแลเด็ก หรือ
- 2) เจ้าหน้าที่ของกระทรวงพาไปอยู่กับบุคคลที่เหมาะสม หรือในครอบครัวที่เป็นญาติ

กับบิดา มารดาของเด็ก

สวัสดิการด้านการศึกษา

ตามกฎหมายการศึกษา Northern Territory of Education Act 2003 ระบบการศึกษาของประเทศออสเตรเลีย มีดังนี้

ระบบโรงเรียนของประเทศออสเตรเลียประกอบด้วยโรงเรียนในภาคเอกชนและภาครัฐบาล โดยโรงเรียนทั้งหมดอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของรัฐบาลออสเตรเลีย ที่มีนโยบายเข้มงวดในการรักษามาตรฐานให้อยู่ในระดับที่กำหนดไว้เสมอ เด็กที่มีอายุไม่เกิน 15 ปี ถ้าเรียนในโรงเรียนของรัฐบาล ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย

การศึกษาในโรงเรียนของประเทศออสเตรเลียมีระยะเวลา 13 ปี เริ่มตั้งแต่การเรียนชั้นเตรียมประมาณ 1 ปี และการเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นจนถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายอีก 12 ปี หรือที่เรียกกันว่าปี 1 ถึงปี 12 เมื่อนักเรียนสำเร็จการศึกษาในปี 12 ซึ่งเป็นปีสุดท้ายของระดับมัธยมศึกษา

โรงเรียนในประเทศออสเตรเลียเป็นแหล่งเปิดสอนนักเรียนจากทั่วทุกมุมโลก เพื่อเข้ามาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและพัฒนาระบบความคิดร่วมกับนักเรียนนักศึกษาของออสเตรเลีย

สวัสดิการด้านแรงงาน

ตามกฎหมายแรงงานเด็ก Child employment ใน Social and Welfare Service 1994 ได้บัญญัติเกี่ยวกับแรงงานเด็ก ดังนี้

คำนิยาม การจ้างงาน หรือคำอื่นที่มีความหมายทำนองเดียวกันนี้ ตามกฎหมายของเมืองหลวงออสเตรเลีย ให้เด็กหมายถึง บุคคลที่มีอายุไม่เกิน 18 ปี และทำงานในสถานประกอบการ

มาตรา 380-1115 คำจำกัดความ การจ้างงาน หมายถึง บุคคลหรือหน่วยงานที่รับเด็กเข้ามาให้มีส่วนร่วมในธุรกิจ การค้า หรืออาชีพที่ต้องการผลกำไร ไม่ว่าเด็กนั้นจะได้รับผลตอบแทนหรือไม่ก็ตาม แต่ไม่รวมถึงการจ้างงานที่มีการทำงานมากกว่า 10 ชั่วโมง ต่อสัปดาห์ โดยกำหนดงานที่ทำได้ คือ

- 1) บริการดูแลเด็ก
- 2) บริษัทที่ดำเนินธุรกิจการประสานงานในกิจกรรมต่าง ๆ
- 3) งานบ้าน
- 4) แคนดี้
- 5) เสมียน
- 6) ทำสวน

- 7) การขาย ส่งหนังสือพิมพ์ หรือแผ่นปลิวในการโฆษณา
- 8) สถานบันเทิงที่เป็นสถานที่สำหรับการจัดเตรียมงานเลี้ยง รื่นเริง
- 9) สถานบันเทิงเพื่อการจัดงานกีฬา
- 10) การร้องเพลง การเต้น การเล่นดนตรี หรืออื่น ๆ ที่คล้ายกันนี้
- 11) การจัดทำรายการวิทยุ โทรทัศน์ หรือ ภาพยนตร์ หรือการผลิตที่ไม่ใช่อยู่ใน

ลักษณะข่าว

- 12) การเป็นนายแบบ นางแบบ
- 13) ช่างภาพ
- 14) งานแสดงโชว์
- 15) งานอื่น ๆ

การจ้างแรงงานเด็กเหล่านี้ เป็นการกำหนดไว้ในข้อบังคับตามกฎหมายแรงงานเด็ก

มาตรา 380-1120 การทำงานในชั่วโมงที่จะต้องไปเรียน

โดยทั่วไป เด็กต้องไม่ทำงานในชั่วโมงที่จะต้องไปเรียน บุคคลหรือครอบครัวที่จ้างเด็กทำงานในชั่วโมงที่จะต้องไปเรียน เป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติกฎหมาย และต้องได้รับโทษปรับหรือจำคุก การลงโทษให้รวมถึงผู้หาผลประโยชน์จากเด็ก ที่กำหนดให้มีการทำงานที่ได้รับจากส่วนหนึ่งของบทเรียน

มาตรา 380-1125 การทำงานที่อันตราย

ในอาณาเขตประเทศออสเตรเลีย บุคคลหนึ่งบุคคลใดจะจ้างแรงงานเด็กหรือจะได้รับอนุญาตให้จ้างแรงงานเด็กได้ จะต้องทำสัญญาการจ้างแรงงานโดยกำหนดว่าเด็กจะต้องไม่ทำงานในงานที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและความปลอดภัยในชีวิต และมีการกำหนดบทลงโทษต่อผู้ฝ่าฝืน เว้นแต่ในกรณีที่มีการเห็นชอบเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้มีอำนาจเกี่ยวข้อง

แต่ถ้าผู้อำนวยการกระทรวงแรงงาน หรือหน่วยงานที่กำหนดตามพระราชบัญญัติ สวัสดิการเด็ก และเยาวชน เห็นว่าการจ้างแรงงานเด็กนั้นเพื่อการพัฒนาสังคม หรือเพื่อผลประโยชน์ในการเพิ่มความสามารถของเด็ก ก็ให้ผู้อำนวยความสะดวกให้มีการจ้างงานเด็กได้ โดยออกใบอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรให้ผู้ว่าจ้าง

- 1) ห้ามผู้ว่าจ้าง ที่ได้รับอนุญาต โอนการอนุญาตให้ผู้อื่น
- 2) กำหนดเงื่อนไขการจ้าง และกำกับให้เป็นไปตามเงื่อนไข

บทลงโทษให้เป็นไปตามความเห็นชอบของคณะกรรมการ ตามพระราชบัญญัติสวัสดิการเด็กและเยาวชนของออสเตรเลีย หรือที่มีการกำหนดเงื่อนไขไว้

มาตรา 380–1140 อำนาจในการเข้าตรวจ

ในเมืองหลวงออสเตรเลีย ผู้อำนวยการหรือเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจอาจเข้าไปทำการตรวจ ที่ดิน เอกสาร หลักฐาน พาหนะ และค้นหาในสิ่งที่เชื่ออย่างมีเหตุผลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการฝ่าฝืนกฎหมาย Children's Service Act 1986

มาตรา 380–1195 ทั่วไป ในเขตเมืองหลวงออสเตรเลีย การจ้างแรงงานเด็ก

- 1) วัตถุประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับแหล่งสถานบันเทิงเพื่อการจัดงานสังสรรค์ งานรื่นเริง
- 2) วัตถุประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับสถานบันเทิงเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมกีฬา
- 3) วัตถุประสงค์การร้องเพลง การเต้นรำ การเล่นดนตรี หรือในทำนองเดียวกันนี้
- 4) เป็นผู้ดำเนินรายการวิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ หรือการผลิตรายการที่ไม่ใช่ในลักษณะ

ของข่าว

- 5) เป็นนายแบบ นางแบบ
- 6) เป็นตัวแบบในการถ่ายภาพ
- 7) การทำงานให้คณะละครเร่
- 8) งานอื่น ๆ

แรงงานเด็กต้องไม่ทำงานในสถานประกอบการดังกล่าวเกินกว่า 10 ชั่วโมง ในหนึ่งสัปดาห์ ในกรณีที่มีการจ้างงานมากกว่า 10 ชั่วโมง ต้องกระทำการแจ้งให้ผู้อำนวยการทราบไม่น้อยกว่า 7 วันก่อนกระทำการจ้าง

5. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชนในประเทศสหรัฐอเมริกา

พรบ. สวัสดิการเด็กและเยาวชนของสหรัฐอเมริกา ที่เกี่ยวกับการศึกษา แรงงาน และ สุขภาพ ตามกฎหมาย Welfare Reform Act 1996 ดังนี้

นโยบายการดูแลเด็กของสหรัฐอเมริกา ประธานาธิบดีคลินตัน ได้ ประกาศว่า

"จะทุ่มงบประมาณที่มากที่สุดเพื่อการพัฒนาเด็ก ยกกระดับคุณภาพและประกันความปลอดภัยในการดูแลเด็กให้แก่ครอบครัวอเมริกัน" (7 มกราคม 2541) งบประมาณโดย ประมาณ 20 พันล้านดอลลาร์ ใน 5 ปี สำหรับโครงการหลังโรงเรียนเลิก (after-school programs) และปรับปรุงระบบความปลอดภัย คุณภาพในการดูแล สนับสนุนการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย"

โดยกำหนดเป้าหมาย ดังนี้

1. มาตรการที่ทำให้ ครอบครัวสามารถจ่ายค่าดูแลสำหรับเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย

มาตรการย่อย ดังนี้

1.1 ลดภาระค่าใช้จ่ายของครอบครัว โดยรัฐเพิ่มงบประมาณสนับสนุน 7.5 พันล้านดอลลาร์ และเพิ่มการให้เครดิตภาษีให้แก่ ครอบครัว 3 ล้านครอบครัว และภาคธุรกิจที่จัดสวัสดิการเลี้ยงดูเด็กให้แก่บุคลากร

1.2 เพิ่มช่องทางและสนับสนุนการพัฒนาด้านการเรียนรู้ และสุขภาพ ของเด็กปฐมวัย เพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนรู้ ของเด็กปฐมวัย ได้จัดงบประมาณ 3 พันล้าน สำหรับ 5 ปี เป็นกองทุนการศึกษาของเด็กปฐมวัย (Early Learning Fund) เพื่อช่วยชุมชนในการปรับปรุงคุณภาพและ สุขภาพอนามัยของเด็กแรกเกิด -5 ปี

1.3 ปรับปรุงคุณภาพและความปลอดภัยในการดูแลเด็ก โดยกำหนดมาตรฐาน คุณภาพและความปลอดภัย ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ดำเนินงานศูนย์เด็ก เพิ่มการพัฒนาทางวิชาการให้แก่ผู้ทำงานด้านเด็ก รวมทั้งการลงทุนด้านการประเมินและวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

1.4 ขยายช่องทางการดูแลความปลอดภัยให้แก่เด็กหลังเลิกเรียน โดยกำหนดเป้าหมายที่จะให้ บริการดูแลเด็ก 1 ล้านคนในแต่ละปี และปรับปรุงคุณภาพของหน่วยงานที่ดูแลเด็กหลังเลิกเรียน

1.5 มาตรการสร้างความเข้มแข็งแก่ครอบครัวในศตวรรษที่ 21 โดยรัฐได้เพิ่มงบประมาณพัฒนาเด็กกว่า 830,000 คน และครอบครัว รวมทั้งจัดการประชุมใหญ่ เกี่ยวกับเรื่องการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

2. มาตรฐานในการดูแลเด็กแห่งชาติอเมริกัน มาตรฐานการทำงานในด้านการดูแลเด็กปฐมวัย กำหนดโดย National Resource Center for Health and Safety in Child Care เนื้อหาประกอบด้วย หมวดที่ 1 บุคลากร

1.1 จำนวนเด็ก บุคลากร และขนาดกลุ่ม

มาตรฐานที่ 1 ผู้ดูแลเด็กที่บ้าน (Family home caregiver) การดูแลเด็กโดยครอบครัว รับดูแลเด็กได้ไม่เกิน 6 คน ในจำนวนนี้จะรับเด็ก อายุต่ำกว่า 2 ปี ไม่เกิน 2 คน ทั้งนี้ให้ รวมลูกหรือเด็กใน ครอบครัวของตนเองที่อายุไม่เกิน 6 ปี ด้วย

1.2 สัดส่วนของเด็กและบุคลากรในศูนย์เด็กและมาตรฐานที่กำหนด คือ อายุ เด็ก : บุคลากร ขนาดกลุ่ม (คน) แรกเกิด-12 เดือน อัตราส่วน 3:16, 13-24 เดือน อัตราส่วน 3:16, 25-30 เดือน อัตราส่วน 4:18 เป็นต้น

1.3 ในการเดินทางใด ๆ การดูแลเด็กต้องเป็นไปตามสัดส่วนของเด็กต่อบุคลากรใน มาตรฐาน 1 : 2 เด็กทุกคนต้องไม่ถูกทิ้งให้อยู่ในยานพาหนะโดยลำพัง 1 : 4 สัดส่วนของเด็กต่อ บุคลากรในการว่ายน้ำในสระ กำหนดดังนี้ ระดับสัดส่วนเด็กต่อผู้ใหญ่ ว่ายน้ำ 1:1 ว่ายน้ำเตาะแตะ 2:1 อนุบาล 4:1 และ ประถม 6:1

การดูแลเด็ก

ในอเมริกากฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิการเด็กและเยาวชนในด้านการดูแลเด็กมีดังนี้

หมวด 6 การดูแลเด็ก ในกฎหมาย Child Care and Development Block Grant Amendment 1996 โดยวัตถุประสงค์ของกฎหมาย ตามมาตรา 602 ข้อ 658 A วรรค 2 มีดังนี้

1. อนุญาตให้แต่ละรัฐมีความยืดหยุ่นในการพัฒนาโปรแกรมการดูแลเด็ก และปรับเปลี่ยนนโยบายที่เหมาะสมตามความจำเป็นของครอบครัวและเด็ก
2. การสนับสนุนครอบครัวในการเลือกงานทำที่เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับการดูแลเด็กที่เหมาะสมกับความจำเป็นของครอบครัว
3. สนับสนุนในการจัดเตรียมข้อมูลทางการศึกษาให้กับครอบครัวให้เป็นทางเลือกในการดูแลเด็ก
4. การช่วยเหลือรัฐในการจัดการดูแลเด็กที่ช่วยให้ครอบครัวได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ
5. เพื่อช่วยเหลือรัฐในเรื่องสุขภาพ ความปลอดภัย และการให้สิทธิและการกำหนดกฎระเบียบที่เป็นมาตรฐานในรัฐนั้น

ด้านสุขภาพ โภชนาการ

ในประเทศสหรัฐอเมริกากฎหมายที่มีอยู่เป็นการเน้นในเรื่องภาวะโภชนาการในเด็กเป็นสิ่งสำคัญ จึงได้มีการแก้ไขกฎหมาย Child Nutrition Act 1978 ในมาตรา 1771 วัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กมีการพัฒนาและการเรียนรู้ในการรับประทานอาหารที่ดีภายใต้โครงการอาหารกลางวันแห่งชาติ ที่เป็นนโยบายของสภาองเกรสที่ให้เด็กมีสุขภาพที่ดี และสนับสนุนให้เด็กรับประทานอาหารที่ผลิตภายในประเทศ และได้รับสารอาหารที่จำเป็น

มาตรา 1772 โครงการนม และอัตราการชดเชยเงินต่ำสุดสำหรับผู้เข้าร่วมโครงการ

กลุ่มผู้ที่ได้รับเข้าในโครงการการบริโภคนมของเด็กในอเมริกา (1) โรงเรียนที่ไม่หวังผลประโยชน์ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และต่ำกว่า (2) โรงเรียนอนุบาลที่ไม่หวังผลกำไร ศูนย์เลี้ยงเด็ก แคมป์ฤดูร้อน และสถาบันที่เลี้ยงดูเด็กโดยไม่หวังผลกำไร

โดยโรงเรียนและสถาบันที่ไม่หวังผลกำไร จะได้รับนมสำหรับเด็กตามที่ร้องขอ ในเด็กที่ได้รับอาหารกลางวันได้รับนมฟรีอยู่แล้ว

อัตราต่ำสุดในการชดเชยเงินสำหรับปริมาณนมที่ให้กับเด็กในกรณีที่โรงเรียน หรือสถาบันได้จัดหาให้เด็ก จะได้รับไม่น้อยกว่า 5 เซ็นต์ต่อ 1/8 ของแกลลอน แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินกว่าค่าใช้จ่ายสำหรับนมที่โรงเรียนหรือสถาบันได้สำรองจ่ายไปก่อนแล้ว

มาตรา 1773 โครงการอาหารเข้าในโรงเรียน

- 1) การจัดหองค์การในการเข้ามาเป็นสมาชิกโครงการอาหารเข้าสำหรับเด็กที่เหมาะสม

และทำหน้าที่ในการดูแลในค่าใช้จ่าย ทั้งในเรื่องเกี่ยวกับ สุขภาพ การศึกษา และสวัสดิการต่าง ๆ และข้อ 5 (E)¹¹ บัญญัติว่า อาหารเช้าที่จัดให้แก่เด็กในโรงเรียน จะต้องผ่านการทดสอบขั้นพื้นฐานของฝ่ายวิจัยโภชนาการอาหาร

โดยวัตถุประสงค์ของโครงการอาหารเช้า ตามข้อ 7 (g)¹² บัญญัติว่า หน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องจัดหาอาหารกลางวันที่มีคุณค่าโภชนาการที่เพียงพอ เพื่อประโยชน์ที่จะให้คุณค่าอาหารแก่เด็กทุกคน

สวัสดิการด้านการศึกษา

กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาระดับประถมและมัธยมศึกษาปี 1965 (The Elementary and Secondary Education Act of 1965) ของประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นกฎหมายที่มีการบัญญัติถึงการบริการทางการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนทั่วไป รวมถึงเด็กที่ด้อยโอกาส การพัฒนาการศึกษา การพัฒนาระบบโรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์และหลักการสำคัญ ได้แก่

การให้การศึกษามีคุณภาพสูงแก่บุคคล โดยยึดถือความยุติธรรมและความเท่าเทียม ในโอกาสการศึกษา เพื่อการพัฒนาศติปัญญาคุณภาพชีวิต

ความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนาการศึกษาในโรงเรียน โดยเฉพาะเด็กที่มาจากครอบครัวยากจน

ความจำเป็นในการศึกษาของเด็กที่มีปัญหาในด้านการใช้ภาษาอังกฤษ เด็กลูกกรรมกร

¹¹ 1773. School breakfast program

(e) Breakfasts served by schools participating in the school breakfast program under this section shall consist of a combination of foods ,and shall meet minimum nutritional requirements prescribed by the Secretary on the basis of tested nutritional research. Such breakfasts shall be served free or at a reduced price to children in school under the same terms and conditions as are set forth with respect to the service of lunches free or at a reduced price in section 1758 of this title.

¹² (g) As a national nutrition and health policy, it is the purpose and intent of the Congress that the school breakfast program be made available in all schools where it is needed to provide adequate nutrition for children in attendance. The Secretary is hereby directed, in cooperation with State educational agencies, to carry out a program of information in furtherance of this policy. Within 4 months after October 7, 1975, the Secretary shall report to the committees of jurisdiction in the Congress his plans and those of the cooperating state agencies to bring about the needed expansion in the school breakfast.

อพยพ เด็กพิการ เด็กอินเดีย เด็กที่ถูกละทิ้งปล่อยปละละเลย และเด็กที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือ

4. กำหนดโครงการเพื่อการพัฒนาโรงเรียน เพื่อให้เด็กเหล่านั้นมีคุณภาพการศึกษาที่สูงขึ้น

สาระสำคัญในกฎหมายฉบับนี้ ได้แก่

หมวด 1 การปรับปรุงพัฒนาการศึกษาของเด็กด้อยโอกาส มาตรา 101 (Title I—Improving the Academic Achievement of the Disadvantaged)

หมวด 2 การจัดหา การอบรม และการคัดสรรครู อธิการบดีที่มีคุณภาพ มาตรา 201-202 (Title II—Preparing, Training, and Recruiting High Quality Teachers and Principals)

หมวด 3 การสอนภาษาอังกฤษสำหรับเด็กที่ขาดทักษะภาษาอังกฤษ และเด็กอพยพ มาตรา 301 (Title III—Language Instruction for Limited English Proficient and Immigrant Students)

หมวด 4 โรงเรียนศตวรรษที่ 21 มาตรา 401 (Title IV—21 ST Century Schools)

หมวด 5 การส่งเสริมพัฒนาหลักสูตรใหม่ที่เป็นทางเลือกสำหรับบิดา มารดาของเด็ก มาตรา 501-502 (Title V—Promoting Informed Parental Choice and Innovative Programs)

หมวด 6 ความยืดหยุ่นและความสามารถในการรับผิดชอบ มาตรา 601-602 (Title VI—Flexibility and Accountability)

หมวด 7 การศึกษาของชาวอินเดีย ชาวฮาวาย และอลาสก้า มาตรา 701-703 (Title VII—Indian, Native Hawaiian, and Alaska Native Education)

หมวด 8 โครงการช่วยเหลือทางการศึกษาจากภาครัฐ เช่น ค่าใช้จ่ายทางการศึกษา มาตรา 801-805 (Title VIII—Impact Aid Program)

หมวด 9 บทบัญญัติทั่วไป มาตรา 901 (Title IX—General Provisions)

หมวด 10 การยกเลิก การปรับปรุงใหม่ และการแก้ไขบทบัญญัติ มาตรา 1011-1076 (Title X—Repeals, Redesignations, and Amendments to other Statutes)

6. สรุป

ในการศึกษามาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการเด็กและเยาวชน จะเห็นได้ว่าแต่ละประเทศพยายามที่จัดสวัสดิการและให้การคุ้มครองกับเด็กแตกต่างกันไป ซึ่งขึ้นอยู่กับนโยบาย และ

งบประมาณ รวมถึงการให้ระดับความสำคัญกับเด็ก ซึ่งก็อาจแตกต่างกันตามแต่ละกลุ่มประเทศ อย่าง สหรัฐอเมริกา ยุโรป ออสเตรเลีย และเอเชีย

สำหรับประเทศในกลุ่มเอเชีย ประเทศไทย ได้มีการกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญที่เป็นการคุ้มครองเด็ก ในส่วนที่เกี่ยวกับสวัสดิการเด็กและเยาวชนไว้ว่าบุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และจัดการศึกษาอบรมของรัฐ ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ทั้งนี้ในด้านสุขภาพ กำหนดว่าบุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับบริการทางสาธารณสุข ที่ได้มาตรฐาน และผู้ยากไร้มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลจากสถานบริการสาธารณสุขของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ และการบริการทางสาธารณสุขของรัฐต้องเป็นไปอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ โดยจะต้องส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชนมีส่วนร่วมด้วยเท่าที่จะกระทำได้

นอกจากนี้ ผู้ปกครองต้องให้การอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน และพัฒนาเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแลของตน โดยไม่ต่ำกว่ามาตรฐานขั้นต่ำตามที่กำหนดในกฎกระทรวงและต้องคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแลของตนมิให้ตกอยู่ในภาวะอันน่าจะเกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจ

จากบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญ ในการออกกฎหมายของหน่วยงานต่าง ๆ จำเป็นต้องให้สอดคล้องตามรัฐธรรมนูญ โดยกฎหมายที่เกี่ยวข้องคือ พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 โดยมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการเด็กคือ บุคคลทุกคนมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขที่มีมาตรฐานและมีประสิทธิภาพตามที่กำหนด พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการคือ ลูกจ้างซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่าสิบห้าปีบริบูรณ์ และไม่เกินหกสิบปีบริบูรณ์ต้องเป็นผู้ประกันตน ส่วนด้านแรงงานมีบทบัญญัติในการคุ้มครองเด็กไว้อย่างชัดเจนทั้งในเรื่องอายุของเด็ก ค่าจ้างแรงงาน งานที่กำหนดสำหรับเด็ก เวลา และชั่วโมงการทำงานของเด็ก โดยมีการกำหนดไว้ว่าให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กมีเวลาพักวันหนึ่งไม่น้อยกว่าหนึ่งชั่วโมงติดต่อกันหลังจากที่ลูกจ้างทำงานมาแล้วไม่เกินสี่ชั่วโมง แต่ในสี่ชั่วโมงนั้นให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กได้มีเวลาพักตามที่นายจ้างกำหนด และห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่าสิบแปดปีทำงานในระหว่างเวลา 22.00 นาฬิกา ถึงเวลา 06.00 นาฬิกา เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย รวมถึงการกำหนดว่าห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่าสิบแปดปีทำงานล่วงเวลาหรือทำงานในวันหยุด แต่ทั้งนี้ยังมีได้มีบทบัญญัติในเรื่องการที่นายจ้างต้องจัดการส่งเสริมในด้านการศึกษาให้กับเด็กไว้ในกฎหมาย

ประเทศฟิลิปปินส์ให้ความสำคัญกับเด็กอย่างมาก แต่เน้นไปในเรื่องที่ว่าเด็กจะต้องได้รับการดูแลที่ดีจากมารดา ผู้ปกครอง และได้มีการออกกฎหมายเพียงฉบับเดียวที่เป็นการจัดสวัสดิการให้กับเด็กโดยตรง ที่รวมถึง สุขภาพ โภชนาการ การศึกษาและ แรงงานเด็ก โดยสรุปบทบัญญัติทางกฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิการ

เด็กและเยาวชนของประเทศฟิลิปปินส์จะเห็นได้ว่าจะเน้นการให้ สวัสดิการกับเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึงในระดับ โรงเรียนอนุบาล ที่เป็นการให้ช่วยเหลือส่งเสริม สวัสดิการเด็กที่มารดาทำงานและครอบครัวที่ยากจน ชัดสน โดยรัฐจะต้องสนับสนุนช่วยเหลือโดยการจัดหาระบบการศึกษาของรัฐ สถานเลี้ยงเด็กของรัฐ และโรงเรียน อนุบาลที่เพียงพอ การดำเนินการและการบำรุงรักษาของโรงเรียนต่าง ๆ ดังกล่าว ควรเป็นหน้าที่รับผิดชอบ ของหน่วยงานรัฐบาลในท้องถิ่น ควรมีการจัดหาด้วยการช่วยเหลือจากกองทุน และมีบทบัญญัติที่ต้องมีการจัด ชั้นเรียนพิเศษ โดยทุกจังหวัดต้องมีการจัดชั้นเรียนพิเศษ และโรงเรียนที่มีการสอนเฉพาะสำหรับเด็กพิการทาง ร่างกาย และสมอง ผู้ที่มีสถานะทางอารมณ์แปรต่าง ๆ ส่วนในด้านแรงงาน มีบทบัญญัติที่สำคัญคือ การ กำหนดการศึกษาของเด็กที่ทำงานบ้าน ถ้าเด็กที่ทำงานบ้านอายุต่ำกว่า 16 ปี หัวหน้าครอบครัวต้องให้โอกาสใน การศึกษาอย่างน้อยต้องจบชั้นประถมศึกษา และค่าใช้จ่ายในการศึกษาควรเป็นส่วนผลตอบแทนที่ได้จากการ ทำงานบ้าน

ประเทศอังกฤษ กฎหมายมีบทบัญญัติที่เน้นในด้านสุขภาพและโภชนาการของเด็ก ตั้งแต่แรกเกิด โดยบทบัญญัติส่วนใหญ่เน้นกำหนดมาตรฐานของศูนย์เลี้ยงเด็ก และการบริการด้านการศึกษา ในเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ที่มีการกำหนดเกี่ยวกับมาตรฐาน และอัตราเจ้าหน้าที่/เด็ก จำนวนเด็กที่ดูแล สิ่งอำนวยความสะดวกที่ต้อง มี และอุปกรณ์ การสังเกต และการบันทึกเด็กที่อยู่ในการดูแล โดยมีการกำหนดสถานเลี้ยงดูเด็ก คือ การดูแล เด็กกลางวันเต็มเวลา การดูแลเด็กที่จัดให้มีขึ้นในบางโอกาส โรงเรียนอนุบาลและชั้นเรียน ศูนย์รวมเด็ก ที่รับ เลี้ยงเด็กทั่วไป และโรงเรียนอนุบาลเอกชน ทั้งนี้ การกำหนดสถานเลี้ยงดูเด็ก มีการกำหนดว่าศูนย์เลี้ยง เด็กกลางวัน จะต้องให้การศึกษาแก่เด็ก สำหรับเด็กอายุ 3-4 ปี ที่อยู่ในความดูแลของศูนย์เลี้ยงเด็กกลางวัน เพื่อการพัฒนาให้มีคุณภาพในการเข้าโรงเรียน ตาม พ.ร.บ. การศึกษา 1980 หมวด 6 ที่ให้อำนาจท้องถิ่นใน สวัสดิการด้านการศึกษาในการอบรมครูเพื่อการทำงานในศูนย์ และมีการกำหนด อัตราของเจ้าหน้าที่ต่อเด็ก ก็คือ

แรกเกิด-2 ปี	= 1 : 3
2-3 ปี	= 1 : 4
3-5 ปี	= 1 : 8

ตามกฎหมาย The Children Act 1989 ของประเทศอังกฤษ มีบทบัญญัติห้ามจ้างแรงงานเด็กใน อุตสาหกรรมบางประเภท และกำหนดให้แรงงานเด็กต้องได้รับการศึกษาและมีบทลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิด และยังกำหนดให้มีการพิจารณาและตัดสินลงโทษผู้กระทำความผิดอย่างรวบรัด และนอกจากนี้ ยังมีบทบัญญัติ เกี่ยวกับการห้ามเด็กขายของข้างถนน ตาม มาตรา 1106 การขายข้างถนน ห้ามมิให้เด็กเข้าสู่หรือถูกจ้างไป ขายข้างถนน แต่ให้องค์กรปกครองท้องถิ่นสามารถออกข้อบัญญัติให้อนุญาตเด็กที่มีอายุ 14 ปีถูกจ้างโดยบิดา มารดาตนไปขายของข้างถนนในกรณีที่กำหนดไว้ในข้อบัญญัติซึ่งจะกำหนดการขายของข้างถนนโดยบุคคลที่

ได้รับอนุญาตให้จ้างในการขายของข้างถนน และข้อบัญญัติดังกล่าวต้องมีการกำหนดบทบัญญัติ วัน เวลา ชั่วโมงและสถานที่ที่จะให้เด็กขายของข้างถนน

ประเทศออสเตรเลีย เป็นอีกประเทศหนึ่งที่มีการออกกฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและ สวัสดิการ ให้กับเด็กและเยาวชนอย่างมาก โดยเน้นในเรื่องของสวัสดิการด้านการเลี้ยงดู สุขภาพ และโภชนาการ โดย ออสเตรเลียเป็นประเทศแรก ๆ ในโลกที่ได้พัฒนาระบบการปรับปรุงคุณภาพและการประกันคุณภาพศูนย์เลี้ยง เด็กโดยรัฐบาลให้ทุนสนับสนุน มีสภามาตรฐานดูแลเด็กแห่งชาติ เป็นผู้กำหนดระบบมาตรฐานและ การปรับปรุงคุณภาพ สำหรับศูนย์รับเลี้ยงเด็กเต็มวันของ ออสเตรเลีย หลักการและมาตรฐานในการดูแลเด็ก ของออสเตรเลีย โดยตั้งอยู่บนความเชื่อที่ว่าคุณภาพของศูนย์เลี้ยงเด็กที่ดีจะต้องให้บริการ โดยต้องมีสุขภาพ โภชนาการ การศึกษาที่ดี ซึ่งเป็นความรับผิดชอบของรัฐบาลกลาง และแต่ละรัฐที่ต้องควบคุมการดูแลเด็ก กลางวัน และตรวจสอบศูนย์รับเลี้ยงเด็กกลางวันเพื่อให้แน่ใจว่าปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมาย

ในด้านแรงงานเด็ก มีบทบัญญัติคือ การกำหนดชั่วโมงการทำงานของเด็ก โดยมีการกำหนดว่า เด็ก ต้องไม่ทำงานในชั่วโมงเรียน ดังนั้นบุคคลหรือครอบครัวที่จ้างเด็กทำงานในชั่วโมงเรียนถือว่าเป็นการกระทำ ที่เป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติกฎหมาย และต้องได้รับโทษโดยการปรับหรือจำคุก รวมถึงการลงโทษผู้ฝ่าฝืนที่จ้าง เด็กเพื่อผลประโยชน์ที่ได้รับจากส่วนหนึ่งบทเรียน

ประเทศสหรัฐอเมริกา บทบัญญัติในกฎหมายให้ความสำคัญกับการดูแลเด็กของผู้ดูแลเด็ก ไม่ว่าจะ เป็นมารดา บิดา ผู้ปกครอง ผู้ดูแล และศูนย์รับเลี้ยงเด็ก ที่กฎหมายมีบทบัญญัติที่เคร่งครัดอย่างมาก ในจำนวน เด็ก บุคลากร และขนาดกลุ่ม ที่มีการกำหนดเป็นมาตรฐานไว้ อย่าง ผู้ดูแลเด็กที่บ้าน การดูแลเด็กโดย ครอบครัว รับดูแลเด็กได้ ไม่เกิน 6 คน ในจำนวนนี้จะรับเด็ก อายุต่ำกว่า 2 ปี ไม่เกิน 2 คน ทั้งนี้ให้รวม ลูกหรือเด็กใน ครอบครัวของตนเองที่อายุไม่เกิน 6 ปี ด้วย และ สัดส่วนของเด็กและบุคลากรในศูนย์เด็กและ มาตรฐานที่กำหนด คือ อายุ เด็ก : บุคลากร ขนาดกลุ่ม (คน) แรกเกิด-12 เดือน อัตราส่วน 3:1 6, 13-24 เดือน อัตราส่วน 3 :1 6, 25-30 เดือน อัตราส่วน 4:1 8 เป็นต้น และในการเดินทาง เด็กทุกคนต้องไม่ ถูกทิ้ง ให้ อยู่ ในยานพาหนะโดยลำพัง และกำหนดสัดส่วนบุคลากรกับจำนวนเด็กในการดูแลในการว่ายน้ำในสระ ใน อัตรา 1 : 4

ส่วนในด้านสุขภาพ โภชนาการ ในประเทศสหรัฐอเมริกามีอยู่เป็นการเน้นในเรื่องภาวะ โภชนาการในเด็กเป็นสำคัญ จึงได้มีกฎหมาย Child Nutrition Act 1978 ในมาตรา 1771 วัตถุประสงค์เพื่อให้ เด็กมีการพัฒนาและการเรียนรู้ในการรับประทานอาหารที่ดีภายใต้โครงการอาหารกลางวันแห่งชาติ ที่มี บทบัญญัติในเรื่อง โครงการนม และอัตราการขาดใช้คืนสำหรับผู้ที่เข้าร่วมโครงการ กลุ่มผู้ที่ได้รับเข้าใน โครงการการบริโภคนมของเด็กในอเมริกาในกลุ่ม โรงเรียนที่ไม่หวังผลประโยชน์ในระดับมัธยมศึกษาตอน ปลาย และต่ำกว่า รวมทั้งกลุ่มโรงเรียนอนุบาลที่ไม่หวังผลกำไร ศูนย์เลี้ยงเด็ก แคมป์ฤดูร้อน และสถาบันที่เลี้ยง ดูเด็กโดยไม่หวังผลกำไร โดยโรงเรียนและสถาบันที่ไม่หวังผลกำไร จะได้รับนมสำหรับเด็กตามที่ร้องขอ ใน

เด็กที่ได้รับอาหารกลางวันฟรีอยู่แล้ว นอกจากนี้ ยังมีบทบัญญัติในเรื่อง โครงการอาหารเข้าในโรงเรียน โดยมีการกำหนดจัดหาค่าใช้จ่ายในการเข้ามาเป็นสมาชิกโครงการอาหารเข้าสำหรับเด็ก ที่เหมาะสมและทำหน้าที่ในการดูแลในค่าใช้จ่าย ทั้งในเรื่องเกี่ยวกับ สุขภาพ การศึกษา และสวัสดิการต่าง ๆ และอาหารเข้าที่จัดให้แก่เด็กในโรงเรียน จะต้องผ่านการทดสอบขั้นพื้นฐานของฝ่ายวิจัยโภชนาการอาหาร และต้องเป็นประโยชน์ที่จะให้คุณค่าอาหารแก่เด็กทุกคน

โดยสรุป เมื่อเปรียบเทียบในส่วนที่แตกต่างกัน ในด้านการศึกษา แรงงานเด็ก ด้านสุขภาพ และสถานรับเลี้ยงเด็ก ของ 5 ประเทศดังกล่าว สามารถสรุปได้ตามตารางการเปรียบเทียบในหน้าต่อไปดังนี้

ด้านการศึกษา ตามกฎหมายของประเทศอเมริกาจะเน้นการพัฒนาระบบโรงเรียน และคุณภาพการศึกษา ขณะที่ประเทศอังกฤษเน้นการศึกษาแบบให้เปล่าจนถึงระดับมัธยมศึกษา และประเทศ ออสเตรเลีย นอกจากโรงเรียนต้องรักษามาตรฐานโรงเรียนแล้ว ยังมีบทบัญญัติว่าเด็กต้องไม่ทำงานในเวลาเรียน ขณะที่กฎหมายของประเทศฟิลิปปินส์มีการจัดชั้นเรียนพิเศษสำหรับเด็กพิการไว้ในบทบัญญัติ ส่วนในประเทศไทยเด็กที่ทำงาน มีสิทธิลาเรียนเพื่อการอบรม หรือฝึกในสถานศึกษาได้

ด้านแรงงานเด็ก ตามกฎหมายของประเทศอเมริกามีการกำหนดเวลาทำงานของผู้ปกครองที่จำเป็นต้องเลี้ยงดูเด็ก ที่แตกต่างจากบทบัญญัติของประเทศอังกฤษ ที่มีการกำหนดห้ามเด็กขายของข้างถนน และประเทศฟิลิปปินส์ที่มีการกำหนดว่าแรงงานเด็กที่ทำงานบ้าน ต้องได้รับการศึกษาคด้วย ขณะที่ประเทศไทยไม่มีบทบัญญัติด้านแรงงานที่แตกต่างจากประเทศอื่น

ด้านสุขภาพ ตามกฎหมายของประเทศอเมริกา เน้นที่ภาวะโภชนาการเด็ก ที่เป็นโครงการอาหารเข้าอาหารกลางวัน และมาตรฐานของอาหารที่ต้องมีสารอาหารครบถ้วน ขณะที่ประเทศอังกฤษมีการให้สิทธิบิดาในการลาในฐานะเป็นพ่อในการเลี้ยงดูบุตร และประเทศออสเตรเลียได้มีการขยายการตรวจสอบสุขภาพประจำปีของเด็กจนถึง 5 ปี ขณะที่ประเทศฟิลิปปินส์ได้กำหนดว่าเด็กต้องได้รับการดูแลตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา และประเทศไทยมีบทบัญญัติที่แตกต่างจากประเทศอื่น ได้แก่ การรักษาพยาบาลที่เสียค่าใช้จ่ายในราคา 30 บาท

ด้านเกี่ยวกับสถานรับเลี้ยงเด็ก ตามกฎหมายของประเทศอเมริกา ประเทศอังกฤษ และประเทศออสเตรเลีย มีบทบัญญัติที่กำหนดมาตรฐานของสถานรับเลี้ยงเด็กปฐมวัย ศูนย์เลี้ยงเด็ก การดูแลสุขภาพเด็กในศูนย์เลี้ยงเด็ก โดยการกำหนดสัดส่วนผู้ดูแลและเด็ก กับจำนวนเด็ก และการรับเด็กเลี้ยงดูตามบ้าน โดยมีการจัดตั้งสภาในการควบคุมบุคคล ศูนย์เลี้ยงเด็ก หรือสถานเลี้ยงเด็ก ส่วนประเทศฟิลิปปินส์ไม่มีบทบัญญัติในเรื่องมาตรฐาน หรือการจัดตั้งสถานเลี้ยงเด็ก เช่นเดียวกับประเทศไทยที่ไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับสถานรับเลี้ยงเด็กหรือศูนย์เลี้ยงเด็กโดยตรง แต่มีบทบัญญัติในการจัดสวัสดิการของสถานเลี้ยงเด็ก และการกำหนดหลักเกณฑ์การจัดตั้งสถานเลี้ยงเด็กเท่านั้น

ตารางเปรียบเทียบในส่วนที่แตกต่างกันในกฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชนของ
ไทยกับต่างประเทศ

ด้าน	ประเทศ				
	อเมริกา	อังกฤษ	ออสเตรเลีย	ฟิลิปปินส์	ไทย
1. ด้านการศึกษา	The Elementary and Secondary Education Act 1965	The Education Act 1993	Social Welfare and Service 1986	Child and Youth Welfare Code 1974	พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
1.1 การศึกษาภาคบังคับ และการจัดชั้นเรียนพิเศษ	-กำหนดโครงการการศึกษาของเด็ก อพยพ	-แบบให้เปล่าถึงระดับมัธยมศึกษา	-ภาคบังคับ 13 ปี	-การจัดชั้นเรียนพิเศษสำหรับเด็กพิการ	- ภาคบังคับไม่น้อยกว่า 12 ปี -จัดการศึกษาให้กับเด็กที่พิการ หรือด้อย

1.2 มาตรฐานโรงเรียน	- การพัฒนาระบบโรงเรียน และคุณภาพการศึกษา	-	-เข้มงวดในการรักษามาตรฐานโรงเรียน	-	โอกาส
1.3 การทำงานในเวลาเรียน	-	-	- เด็กต้องไม่ทำงานในเวลาเรียน	-	พระราชบัญญัติการคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 -การให้สิทธิในการลาเพื่อการอบรมหรือการศึกษาในสถานศึกษา
2. ด้านแรงงานเด็ก					
2.1 แรงงานเด็กทำงานบ้าน	-	-	-	- การศึกษาของเด็กที่รับจ้างทำงานบ้าน	-
2.2 ห้ามเด็กขายของข้างถนน	-	Children and Young Person 2001- ห้ามขายของข้างถนน	-	-	-
2.3 กำหนดเวลาการทำงานของผู้ปกครองที่จำเป็นต้องเลี้ยงดูเด็ก	Temporary Assistance to Needy Families -กำหนดการเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครอง	-	-	-	-

ด้าน	ประเทศ				
	อเมริกา	อังกฤษ	ออสเตรเลีย	ฟิลิปปินส์	ไทย
3. ด้านสุขภาพ	-	-	Social Welfare and Service 1986	-	พระราชบัญญัติการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545
โภชนาการ และการเลี้ยงดูตั้งแต่แรกเกิด	-	-	-	-	-สิทธิในการลาคลอดของหญิงมีครรภ์
3.1 การได้รับการเลี้ยงดูตั้งแต่แรกเกิด	-	-สิทธิในการลาในฐานะผู้เป็นพ่อ	-	-	-สิทธิในการรับบริการสาธารณสุข
3.2 สิทธิการได้รับการบริการทางสาธารณสุข	-	-	-การตรวจสุขภาพประจำปี	-การส่งเสริมสุขภาพเด็กต้องได้รับตั้งแต่ก่อนเกิด	ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

<p>3.3 ภาวะโภชนาการ</p>	<p>Child Nutrition Act 1978 -โครงการนม -โครงการอาหาร เข้าในโรงเรียน -โครงการอาหาร กลางวันใน โรงเรียน -มาตรฐานอาหาร</p>	<p>-กำหนดความ ปลอดภัยของ อาหาร</p>	<p>-</p>	<p>และหลัง กำเนิด</p>	<p>พ.ศ. 2540 - 30 บาท รักษาทุก โรคตามหลักประกัน สุขภาพ (ต้องมีบัตร) -ได้รับรักษาพยาบาล ตามพระราชบัญญัติ ประกันสังคม พ.ศ. 2533 (ต้องทำงาน) -ร่างกฎกระทรวงตาม พระราชบัญญัติการ คุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 –การ กำหนดมาตรฐานขั้น ต่ำในการดูแลเด็ก</p>
<p>4. ด้านเกี่ยวกับสถาน รับเลี้ยงเด็ก</p> <p>มาตรฐานของสถาน รับเลี้ยงเด็ก</p>	<p>Welfare Reform Act 1996 -มาตรฐานการดูแล เด็กปฐมวัย - กำหนดสัดส่วน ผู้ดูแลกับจำนวน เด็ก -จัดตั้งสภาควบคุม สถานที่หรือบุคคล ที่ดูแลเด็ก</p>	<p>-</p> <p>-การดูแล สุขภาพของศูนย์ เลี้ยงเด็ก -มาตรฐานของ ศูนย์เลี้ยงเด็ก</p>	<p>Social Welfare and Service 1986 -การจัดตั้ง ศูนย์เลี้ยงเด็ก และมาตรฐาน ของสถานรับ เลี้ยงเด็ก</p>	<p>-</p>	<p>พระราชบัญญัติ คุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 -การจัดสวัสดิการ ของสถานเลี้ยงเด็ก -กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการจัดตั้ง</p>

บทที่ 4

แนวทางในการพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของ เด็กและเยาวชน

ในบทนี้เป็นการวิเคราะห์กฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชนในด้าน
เกี่ยวกับ การศึกษา แรงงาน สุขภาพ และสถานรับเลี้ยงเด็ก ของประเทศไทย และเปรียบเทียบกับต่างประเทศ
เพื่อที่จะหาแนวทางในการพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิการเด็กและเยาวชนของไทยให้สอดคล้องกับสภาพ
ปัจจุบัน และให้เด็กและเยาวชนได้รับการจัดสวัสดิการที่ครอบคลุมและทั่วถึงตามสิทธิของเด็กและเยาวชน
ต่อไป

1. วิเคราะห์แนวทางในการพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชนในประเทศไทยกับต่างประเทศ

ในการวิเคราะห์กฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชนในประเทศไทยจาก
การสรุปเปรียบเทียบในบทที่ 3 พบว่า ขอบเขตในการให้ความคุ้มครองเด็กยังมีเพียงบางส่วนเท่านั้น เด็กและ
เยาวชนยังไม่ได้รับการจัดสวัสดิการที่เท่าเทียมกัน ทั้งในด้านการศึกษา แรงงาน สถานเลี้ยงดูเด็ก และสุขภาพ
โภชนาการ การเลี้ยงดูตั้งแต่แรกเกิด ดังจะเห็นได้จากการเปรียบเทียบวิเคราะห์กฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพ
และสวัสดิการของเด็กและเยาวชนในประเทศไทยที่มีอยู่ก็กระจัดกระจายกันอยู่ตามทีต่าง ๆ เช่น รัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพ
แห่งชาติ พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541
และ พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 เป็นต้น สามารถเปรียบเทียบกับกฎหมายที่เกี่ยวกับ สวัสดิภาพ
และสวัสดิการของเด็กและเยาวชนของต่างประเทศแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการศึกษา

จากบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการศึกษา พบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจในการนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบ
ดังนี้

1.1.1 การศึกษาภาคบังคับและการจัดชั้นเรียนพิเศษ

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 43 บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย” การจัดการศึกษาอบรมของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพและเอกชนภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ ย่อมได้รับความคุ้มครองตามที่กฎหมายบัญญัติ ต่อมาจึงมีการออกพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายลูกออกตามมาตรา 43 ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 บัญญัติรายละเอียดให้รัฐต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปีอย่างทั่วถึงและโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายนั้น เป็นเพียงค่าใช้จ่ายที่เป็นค่าเล่าเรียนเท่านั้น ไม่ได้รวมถึงค่าใช้จ่ายในสมุด หนังสือ ชุดนักเรียน และอื่น ๆ ที่ครอบครัวที่ยากจนก็ไม่สามารถจัดหาซื้อได้

การศึกษาของเด็กพิการ สำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ถึงแม้ว่าตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ครอบคลุมถึงกลุ่มเด็กพิการและทุพพลภาพแล้ว ตามมาตรา 10 และมาตรา 13 วรรค 2 ที่บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีสิทธิได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐ ขณะที่ประเทศฟิลิปปินส์มีบทบัญญัติตามมาตรา 72 ตามกฎหมาย ที่ให้ความช่วยเหลือต่อครอบครัว โดยเฉพาะครอบครัวที่ต้องการให้การศึกษาอย่างน้อยที่สุดในระดับชั้นประถม โดยการสอนพิเศษที่บ้าน หรืออะไรก็ตามที่จะเป็นการช่วยเหลือเด็กจนเข้าถึงการศึกษาระดับประถมศึกษาที่อาจรวมถึงการจัดหาหนังสือ สมุด ชุดนักเรียนให้กับเด็ก

การจัดให้มีชั้นเรียนพิเศษสำหรับคนพิการในโรงเรียนปกติ ที่ต้องให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายเช่นเดียวกัน จากบทบัญญัติดังกล่าว แม้จะบังคับให้รัฐมีหน้าที่จัดการศึกษา 12 ปีให้แก่เด็กโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย แต่ในสภาพจริงเด็กเหล่านี้ต้องการมีอุปกรณ์เสริมพิเศษ เช่น หนังสือ - คอมพิวเตอร์ อักษรเบรลล์ รถเข็น โต๊ะแบบพิเศษ ๆ แต่รัฐก็ยังมิได้จัดการให้มีได้โดยทั่วถึง แต่ก็เป็นเด็กที่อยู่ในระบบเท่านั้น โดยยังไม่สามารถจัดการศึกษาให้กับเด็กพิการ หรือทุพพลภาพดังกล่าว แม้จะมีพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มาตรา 23 บัญญัติให้ผู้ปกครองต้องให้การอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน และพัฒนาเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแลของตนตามสมควรแก่ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมแห่งท้องถิ่น ทั้งนี้ต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานขั้นต่ำที่กำหนดในกฎกระทรวง และตาม มาตรา 33 วรรค 7 ได้บัญญัติให้ พนักงานเจ้าหน้าที่ ส่งเด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์เข้าศึกษาหรือฝึกหัดอาชีพ ก็จะต้องเป็นเด็กที่ได้เข้าสู่ระบบการสงเคราะห์ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 เท่านั้น ที่ไม่ใช่เป็นการจัดสวัสดิการให้กับเด็ก ขณะที่ประเทศฟิลิปปินส์ได้มีบัญญัติเป็นกฎหมายด้านสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็ก ดังนั้นการนำข้อกฎหมายในการจัดชั้นเรียนพิเศษของประเทศฟิลิปปินส์มาบัญญัติเพิ่มเติมในกฎหมาย พระราชบัญญัติ

การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ก็น่าจะเป็นแนวทางที่ดีในการช่วยส่งเสริมสวัสดิการเด็กบางกลุ่มที่ได้รับสวัสดิการได้อย่างทั่วถึง เช่น เด็กที่เร่ร่อน และเด็กที่ต้องช่วยพ่อแม่ทำงาน และนอกจากนี้การกำหนดให้การศึกษา 12 ปี นั้นก็เป็นการศึกษาในระดับทั่วไปเพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการเรียนต่อไปในระดับมหาวิทยาลัย ซึ่งเด็กส่วนใหญ่ก็ไม่สามารถเรียนต่อได้ แม้จะมีการกำหนดนโยบายให้โรงเรียนสามารถเพิ่มวิชาเรียนการอาชีพที่เหมาะสมต่อท้องถิ่นได้ แต่ก็ยังไม่เพียงพอต่อการนำกลับไปใช้ประกอบอาชีพจริง

การช่วยเหลือทางการศึกษาสำหรับเด็กทำงาน ในประเทศฟิลิปปินส์ ได้กำหนดเป็นหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการวัฒนธรรมและการกีฬา จะรับผิดชอบในการพัฒนาหลักสูตรการสอนที่ไม่มีการคิดคะแนน และการดำเนินวิธีการศึกษาทางเลือกโดยมีหน่วยงานระหว่างประเทศ และองค์กรพัฒนาเอกชน ทั้งชุมชนและผู้นำทางศาสนาให้การช่วยเหลือ เช่น การสอนด้วยบทเรียนภาษาท้องถิ่นสำหรับชุมชนมุสลิม การยืดหยุ่นในเรื่องเวลาเรียนสำหรับเด็กที่ทำงาน และการจัดสอนเสริมเป็นรายคนหรือเป็นกลุ่ม สำหรับเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ทำให้ไม่สามารถเข้าเรียนในชั้นเรียนปกติได้ รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ปกครองเด็กที่ยากจน การกำหนดชั้นเรียนพิเศษและ โรงเรียนพิเศษสำหรับผู้พิการทางกายทางสติปัญญา และจิตใจและผู้ได้รับความกระทบกระเทือนทางด้านจิตใจ โดยกำหนดให้ ผู้ปกครองของเด็ก หรือหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรที่ทำงานด้านทรัพยากรมนุษย์ มีหน้าที่ดำเนินการ ดูแล ฟื้นฟู และจัดการฝึกอบรมอย่างถูกต้อง รวมทั้งช่วยเหลือให้เด็กพิการที่ผ่านการฝึกอบรมแล้วมีงานทำ การกำหนดการศึกษาสำหรับเด็กที่ถูกจ้างให้เป็นคนทำงานบ้าน และโครงการให้ความช่วยเหลือทางการศึกษาสำหรับเด็กทำงาน ของกระทรวงสวัสดิการและการพัฒนาสังคมของประเทศฟิลิปปินส์ ที่ช่วยเหลือเด็กที่ต้องการเรียน แต่ต้องทำงานเพื่อช่วยหารายได้ให้แก่ครอบครัว และเพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติ จึงได้มีการพัฒนาต้นแบบการเรียนการสอนสำหรับแรงงานเด็กที่ไม่ได้เข้าโรงเรียน การสอนเสริมให้แก่เด็กที่อยู่ในโรงเรียน การฝึกอบรมด้านอาชีพ การจัดหาโรงเรียนและบริการอื่น ๆ ให้แก่เด็ก จัดหาเงินกองทุนให้เงินยืมไปประกอบอาชีพแก่ครอบครัวของเด็กด้วย ทั้งจัดให้มีการสอนพิเศษเพื่อที่เด็กจะได้มีโอกาสสอบเทียบชั้นประถมศึกษา และมัธยมศึกษาด้วย

การศึกษาการศึกษาแบบให้เปล่าไม่เสียค่าเล่าเรียน ประเทศฟิลิปปินส์ ยังกำหนดให้เป็นการศึกษาแบบให้เปล่าไม่เสียค่าเล่าเรียนในโรงเรียนรัฐตามรัฐบัญญัติ เลขที่ 6655 ว่าด้วยการจัดตั้งและจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (the Act Establishing and Providing for Free Public Secondary Education or Republic Act No. 6655) และตามรัฐบัญญัติ เลขที่ 6728 (The Government Assistance to Students and Teachers in Public Education Act or Republic Act No. 6728) กำหนดให้รัฐบาลสามารถทำข้อตกลงกับสถาบันการศึกษาของเอกชนในการให้เด็กได้เข้าเรียนโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายในกรณีที่โรงเรียนของรัฐไม่สามารถรองรับได้ รวมทั้งการกำหนดข้อตกลงการให้นักเรียนที่มีความขัดสนทางการเงินที่เรียนอยู่ในโรงเรียนมัธยมของเอกชน แต่สำหรับในประเทศไทย รัฐเพียงให้ความช่วยเหลือให้เป็นเงินกู้ยืมที่ต้องชำระคืนแก่เด็กที่ยากจน

หรือให้เบิกค่าเล่าเรียนได้ในเด็กที่เป็นบุตรของข้าราชการเท่านั้นมิได้จัดเป็นการศึกษาแบบให้เปล่าแบบประเทศฟิลิปปินส์ ผู้วิจัยมีความเห็นว่ารัฐควรมีการปรับปรุงเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ให้เพิ่มเติมกรอบคลุมการจัดชั้นเรียนพิเศษให้กับเด็กกลุ่มด้อยโอกาส อย่างเด็กพิการ เด็กเร่ร่อน และเด็กที่ต้องทำงานช่วยเหลือพ่อแม่ รวมถึงการส่งเสริมให้เด็กทำงานในช่วงปิดเทอม หรือนอกเวลาเรียน เป็นต้น และควรยกเลิกการเบิกค่าเล่าเรียนได้ของกลุ่มข้าราชการ เนื่องจากเป็นการทำให้เด็กได้รับสิทธิที่ไม่เท่าเทียมกัน แต่ควรกำหนดให้เด็กทุกคนสามารถเข้ารับการศึกษาทั้งในภาคปกติ หรือภาควิชาชีพ และหากรัฐไม่สามารถจัดการได้ทั่วถึงและเด็กจำเป็นต้องเข้ารับการศึกษาในโรงเรียนเอกชนที่รัฐสนับสนุนก็ให้สามารถเบิกค่าเล่าเรียนได้ทั้งหมด

1.1.2 มาตรฐานโรงเรียน

ในส่วนมาตรฐานของโรงเรียน แม้รัฐจะพยายามจัดการให้โรงเรียนแต่ละแห่งมีมาตรฐานสูงเท่าเทียมกัน แต่ในการปฏิบัติจริงก็ไม่สามารถจัดการให้โรงเรียนแต่ละแห่งมีมาตรฐานเดียวกันได้ ดังที่ นายสุทธิ ผลสวัสดิ์ หัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) เปิดเผยว่า ได้ตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานสถานศึกษาทั่วประเทศ ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพท.) 175 เขต พบว่ามีสถานศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 3,537 แห่ง และสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำนวน 275 แห่ง มีคุณภาพมาตรฐานสถานศึกษาต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานสถานศึกษาไทยที่ตั้งไว้ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านปัจจัยการศึกษา ด้านกระบวนการเรียนการสอน และด้านผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน โดยสถานศึกษาส่วนใหญ่จะอยู่ในชนบทและท้องถิ่นห่างไกล และมีปัญหาขาดแคลนปัจจัยด้านการศึกษามากที่สุด เช่น อาคารเรียน ครูและสื่ออุปกรณ์การศึกษา เป็นต้น ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์การเรียนของเด็กอยู่ในระดับต่ำ¹ ทั้งนี้ในการจัดมาตรฐานของสถานศึกษานั้น ประเทศออสเตรเลีย ได้มีกฎหมาย Education Act (Amendment) 2003 ที่ให้แต่ละรัฐออกกฎหมายเกี่ยวกับการจัดหา การบริการ การศึกษาตั้งแต่โรงเรียนอนุบาลจนถึงระดับมหาวิทยาลัยทั้งภาครัฐและเอกชนที่เข้มงวด และให้รักษามาตรฐานให้อยู่ในระดับที่กำหนดไว้เสมอ จากการจัดการดังกล่าวจึงสามารถทำให้ประเทศออสเตรเลียเป็นแหล่งเปิดสอนนักเรียนจากทั่วทุกมุมโลกได้ นอกจากนี้ ในส่วนของการจัดการศึกษานั้นประเทศไทย กำหนดให้เป็นหน้าที่ของรัฐบาลเป็นผู้ออกกฎหมายและบังคับให้โรงเรียนมีการจัดตั้งตามที่กำหนดไว้เท่านั้น ไม่ได้มีการกำหนดถึงการรักษามาตรฐานของโรงเรียนทางด้านการศึกษา ทั้งการสอน จำนวนครู อุปกรณ์การเรียนการสอน ที่มักจะพบเสมอว่าในโรงเรียนที่ห่างไกล ชนบท โรงเรียนไม่มีมาตรฐานในการสอน ในการให้ความรู้แก่เด็กที่เท่าเทียมกับเด็กในเมือง อาจเนื่องมาจากการขาดงบประมาณในการจัดสรรให้กับโรงเรียน หรือไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบและไม่เห็นความสำคัญของการรักษามาตรฐานของ

¹ แฉพบ ร.ร.คุณภาพต่ำเฉียด 4 พัน โรง จาก: นสพ.ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 19 ก.ค. 47

สถานศึกษาที่เท่าเทียมกันอย่างประเทศที่พัฒนาแล้ว ดังนั้นจึงไม่มีหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรใดที่จะทำหน้าที่พัฒนาสังคมรับผิดชอบในการรักษามาตรฐานของโรงเรียน การที่โรงเรียนมีมาตรฐานที่ไม่เท่ากัน ทำให้เด็กและเยาวชนรู้สึกว่าคุณเองมีความรู้ การศึกษาที่ไม่เท่าเทียมกับเด็กคนอื่น เช่น เด็กนิคมที่เข้าเตรียมอุดมศึกษา เนื่องจากโรงเรียนมีมาตรฐานที่สูงกว่าโรงเรียนอื่น การสร้างมาตรฐานโรงเรียนที่ไม่เท่าเทียมกัน ทำให้เด็กทุกคนไม่ได้รับมาตรฐานที่เท่าเทียมกันทางการศึกษา จึงควรที่จะศึกษาบทบัญญัติทางกฎหมายของออสเตรเลีย เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนากฎหมายในการรักษามาตรฐานของโรงเรียนให้มีความเท่าเทียมกันทุกโรงเรียน ไม่ว่าโรงเรียนนั้นจะเป็นของรัฐ เอกชน และโรงเรียนที่อยู่ตามวัดต่าง ๆ ก็ควรมีบทบัญญัติที่สร้างมาตรฐานให้เท่ากัน เพื่อให้เด็กและเยาวชนรับการศึกษาภาคบังคับที่เท่าเทียมกัน

1.1.3 การทำงานในเวลาเรียน (Work during School hours) สำหรับเด็กที่อายุ

ต่ำกว่า 15 ปี

เนื่องจากบางครอบครัวมีฐานะที่ยากจน เด็กต้องทำงานเพื่อช่วยหาเงินเลี้ยงครอบครัว ที่ต้องทำงานเป็นลูกจ้างตามบริษัท และโรงงานต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็​นลูกจ้างประจำ หรือลูกจ้างชั่วคราว ซึ่งตามกฎหมายไทยถึงแม้ว่าจะมีบทบัญญัติห้ามเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปีทำงาน และอายุมากกว่า 15 ปีสามารถทำงานได้ นั้น

แต่ตามความจริงแล้วยังมีเด็กที่อายุต่ำกว่า 15 ปี ทำงานเป็นจำนวนมาก การกำหนดห้ามเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปีทำงานจึงไม่สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เป็นจริง จึงควรมีการเพิ่มเติมบทบัญญัติ ในพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541 ที่กำหนดให้เด็กอายุต่ำกว่า 15 ปีทำงานได้ตามเงื่อนไขที่กฎหมายจะกำหนด โดยที่ประเทศออสเตรเลีย กฎหมายด้านแรงงานเด็กมีการห้ามเด็กทำงานในเวลาเรียน ซึ่งหมายถึงการทำงานของเด็กในเวลาที่ต้องเรียนหนังสือ ดังนั้นถ้าผู้ปกครองเด็ก หรือผู้ว่าจ้างจ้างเด็กทำงานมีความผิดต้องได้รับโทษตามกฎหมาย แต่ตาม ตามพระราชบัญญัติสวัสดิการเด็กและเยาวชนของออสเตรเลีย กฎหมายยอมให้ ผู้อำนวยการกระทรวงแรงงาน ที่เชื่ออย่างมีเหตุผลว่า เพื่อผลประโยชน์ในการเพิ่มความสามารถของเด็กก็ให้อนุญาตให้มีการจ้างงานเด็กได้ ตามเงื่อนไข แต่การยอมให้เด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ทำงานยังคงต้องดูแลให้เด็กได้รับสิทธิพื้นฐานในด้านการศึกษา ผู้ว่าจ้างหรือผู้ปกครองยังคงจะต้องจัดให้เด็กได้เข้าเรียนด้วย ทั้งนี้เพื่อให้เด็กที่มีฐานะยากจนและมีความจำเป็นต้องช่วยครอบครัวได้เรียนและสามารถหารายได้ช่วยเหลือสังคมได้ เช่น การอนุญาตให้เด็กรับจ้างเป็นไกด์นำเที่ยวในวันหยุด การอนุญาตให้เด็กช่วยผู้ปกครองดิครรถเรขายของตามตรอก ซอยในกรุงเทพฯ ในช่วงเช้าก่อนเข้าเรียน หรือช่วงเย็นหลังเลิกเรียน ที่ผู้ปกครองก็สามารถนำรถดังกล่าวไปรับส่งเด็กที่โรงเรียนได้ หรือการให้เด็กรับจ้างในวันหยุดเรียน ฯลฯ

1.2 ด้านแรงงานเด็ก

จากบทบัญญัติที่เกี่ยวกับแรงงานเด็ก พบว่า มีประเด็นที่น่าสนใจในการนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบดังนี้

1.2.1 แรงงานเด็กทำงานบ้าน

ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงานพ.ศ. 2541 บัญญัติถึงการจ้างแรงงานของบุคคลทั่วไป ซึ่งรวมทั้งแรงงานเด็กด้วยนั้น ที่มีบทบัญญัติกำหนดห้ามมิให้นายจ้างจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี หรือถ้าจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ต้องแจ้งการจ้างต่อพนักงานตรวจแรงงาน แต่ข้อกำหนดดังกล่าวไม่ได้กำหนดถึงแรงงานเด็กตามบ้าน หรือที่เรียกว่าคนรับใช้ ซึ่งความเข้าใจของคนทั่วไปนั้น มีการเข้าใจกันว่ากรจ้างเด็กมาเป็นคนรับใช้ในบ้าน ไม่อยู่ในกฎข้อบังคับของกฎหมายแรงงาน จึงทำให้ที่ผ่านมามีการจ้างแรงงานเด็กในบ้านจำนวนมาก ซึ่งในการจ้างแรงงานเด็กส่วนมากก็ไม่มีการจัดสวัสดิการที่เหมาะสมให้ เช่น อัตราค่าจ้างแรงงาน ที่พัก หรือแม้กระทั่งการศึกษาของเด็ก แม้จะมีการขอมอบให้มีการใช้แรงงานเด็กอยู่บ้าง โดยที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มาตรา 26 วรรค 6 ได้บัญญัติห้ามมิให้ ใช้ จ้าง หรือวานเด็กให้ทำงานหรือกระทำการอันอาจเป็นอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจที่มีผลต่อการเจริญเติบโตหรือขัดขวางต่อพัฒนาการของเด็ก

แต่ในข้อเท็จจริงปรากฏว่ามีเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี จำนวนมากถูกจ้างโดย ไม่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายดังกล่าวดังกล่าว เช่น แรงงานเด็กตามบ้านที่เป็นคนรับใช้ นายจ้างก็ไม่ได้ส่งเสริมให้ได้รับการศึกษา หรือใช้แรงงานเด็กต่างชาติในโรงงานกิจการขนาดเล็กตามบ้านที่เป็นการกระทำผิดกฎหมาย และเนื่องจากเป็นการจ้างแรงงานเด็กที่ผิดกฎหมายจึงไม่มีการกำหนดเวลาทำงานที่เหมาะสมตามสภาพของเด็ก ซึ่งรวมทั้งไม่เหมาะสมในด้านสุขภาพลักษณะ การใช้แรงงานเด็กดังกล่าวมีการเอารัดเอาเปรียบอยู่มาก ขณะที่กฎหมายแรงงานเด็กในประเทศที่พัฒนาแล้วอย่าง ตามกฎหมาย The Children Act 1989 ของประเทศอังกฤษ มีบทบัญญัติห้ามจ้างแรงงานเด็กในอุตสาหกรรมบางประเภท และกำหนดให้แรงงานเด็กต้องได้รับการศึกษาและมีบทลงโทษสำหรับผู้ทำผิด

ประเทศไทยควรมีการพัฒนากฎหมายแรงงานในส่วนแรงงานเด็กให้ครอบคลุมทั่วถึงมากขึ้น ขอมอบให้มีการใช้แรงงานเด็กโดยมีข้อกำหนด โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับกลุ่มเด็กรับใช้ตามบ้าน โดยอาจกำหนดเพิ่มเติมให้บังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 กำหนดการให้ความคุ้มครอง กำหนดการให้สวัสดิการแก่แรงงานเด็ก ได้รอบด้านที่จะเป็นการช่วยส่งเสริมให้เด็กได้รับการดูแล ได้รับการศึกษาที่เหมาะสม ได้รับสวัสดิการอย่างทั่วถึง และการมีบทกำหนดลงโทษ ทั้งสภาพการจ้าง สถานที่ทำงาน ค่าจ้าง ชั่วโมงการทำงาน เวลาพัก และรวมไปถึงสวัสดิการสังคมอื่นๆ มีการกำหนดให้มีการพิจารณาและตัดสินใจลงโทษผู้กระทำความผิดอย่างรวบรัด และนอกจากนี้ยังสามารถกำหนดเป็นกฎหมายให้เด็กที่ทำงานบ้านต้องได้รับสวัสดิการในด้านการศึกษา จากนายจ้าง อย่างที่ประเทศฟิลิปปินส์ที่กำหนดในกฎหมาย ในมาตรา 10 ว่า

เด็กต้องได้รับการศึกษาจนจบชั้นมัธยมศึกษา และค่าใช้จ่ายในการศึกษามาจากค่าจ้างที่ได้รับ กับทั้งยังสามารถบังคับให้นายจ้างที่จ้างเด็กเป็นผู้รับใช้ตามบ้านต้องสนับสนุนให้เด็กได้รับการศึกษาโดยคำนวณค่าใช้จ่ายในการศึกษาควรเป็นส่วนหนึ่งของค่าจ้างได้

ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าควรเพิ่มเติมในพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 โดยบัญญัติถึงกันว่าจ้างเด็กทำงานบ้าน ต้องมีการจัดให้เด็กได้รับการศึกษาด้วย และจะได้รับสวัสดิการเหมือนเด็กในโรงงานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ด้วย

1.2.2 แรงงานเด็กขายของข้างถนน (Street Trading)

ตามกฎหมายของประเทศอังกฤษ มีบทบัญญัติห้ามเด็กไปขายสินค้าข้างถนน บริเวณริมทางเดิน เว้นแต่ ในกรณีที่บิดามารดามีอาชีพที่ขายของข้างถนน ที่อนุญาตให้เด็กขายของข้างถนนได้ โดยบิดามารดาเป็นผู้ว่าจ้าง โดยให้ห้อยบัตรปกครองท้องถิ่นออกข้อบัญญัติอนุญาตให้เด็กที่มีอายุ 14 ปีขึ้นไป สามารถขายของข้างถนนได้ และต้องมีการระบุ วัน เวลา ชั่วโมงและสถานที่ที่จะให้เด็กขายของข้างถนน สำหรับประเทศฟิลิปปินส์ มีกฎหมายบัญญัติ ให้เด็กที่อายุต่ำกว่า 16 ปีให้ทำงานที่ไม่หนัก และไม่เป็นอันตรายต่อความปลอดภัย สุขภาพ หรือการพัฒนาที่ปกติ หรือที่อาจกระทบต่อการศึกษาของเด็ก ส่วนประเทศไทยนั้นมีการกำหนด ห้ามเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปีทำงาน ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

แต่ในความเป็นจริงมีกลุ่มครอบครัวยากจน ที่เด็กอายุต่ำกว่า 15 ปีต้องทำงานช่วยเหลือครอบครัว ดังนั้นจึงสมควรที่จะยอมให้มีการใช้แรงงานเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปีได้เพื่อสนับสนุนข้อเท็จจริงทางสังคมที่ยังมีการใช้แรงงานเด็กอยู่มาก และสามารถให้พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 และพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 เพื่อให้มีการคุ้มครอง สุขภาพและสวัสดิการเด็กได้ เช่น กำหนดให้นายจ้างผู้ใช้แรงงานเด็กต้องแจ้งรายละเอียด เกี่ยวกับเด็กที่จะจ้าง ทั้งจำนวน สภาพการจ้าง การให้การดูแล สวัสดิการ กำหนดให้มีการตรวจสุขภาพจากแพทย์ ให้การศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดให้มีการชี้แนะด้านอาชีพ การเพิ่มความรู้ด้านอาชีพ โดยกำหนดให้ผู้ปกครองของเด็ก ต้องให้ความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรก่อนที่จะจ้างแรงงานเด็ก เป็นต้น

ดังนั้นผู้ทำการวิจัยเสนอให้มีการตัดและเพิ่มบทบัญญัติ ในพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ในส่วนการจ้างแรงงานเด็ก ที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี การตัดและเพิ่มบทบัญญัติ ในพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน สำหรับ เด็กที่มีอายุเกินกว่า 15 ปี แต่ไม่ถึง 18 ปี โดยการกำหนดให้ครอบคลุมความช่วยเหลือแก่แรงงานเด็กทั้งสองกลุ่มทั้งในด้านการศึกษา สุขภาพ และความช่วยเหลือถึงครอบครัวของเด็ก ตามสภาพอายุของเด็ก ทั้งในการจ้างจากนายจ้าง หรือเป็นการช่วยผู้ปกครองทำงาน แต่การขอตานหรือให้เด็กมานั่งขอตาน ไม่เป็นการส่งเสริมให้เด็กได้มีพัฒนาการในการทำงาน แต่ทั้งยังทำให้เด็กไม่เห็นความสำคัญของการทำงาน จึงควรมีข้อบัญญัติว่า การขอตานมิใช่การทำงาน และเด็กควรได้รับสิทธิการคุ้มครองขั้นพื้นฐาน ไม่ถูกบังคับทั้ง

ทางตรงและทางอ้อมให้กระทำการขอลา ดังนั้น ควรมีบทบัญญัติเพิ่มเติมที่ครอบคลุมไปถึงห้ามมิให้เด็กมีอาชีพขอลาด้วย โดยการกำหนดให้บทลงโทษสำหรับผู้ให้นำเด็กมาประกอบอาชีพขอลาให้มีโทษจำคุกเป็นอย่างน้อย เช่นเดียวกับผู้บังคับให้เด็กมาทำการขอลาให้มีโทษจำคุกไม่น้อยกว่า 3 ปี เป็นต้น และกำหนดให้มีการช่วยเหลือเด็กขอลา โดยเมื่อพบเห็นเด็กทำการขอลาไม่ว่าโดยความยินยอมของผู้ปกครองหรือไม่ ให้รัฐมีหน้าที่จัดส่งเด็กดังกล่าวไปสถานสงเคราะห์ที่เป็นของรัฐหรือเอกชนเพื่อให้การช่วยเหลือทั้งในด้านสวัสดิการ การศึกษา และปัจจัยพื้นฐานอื่นที่จำเป็น แก่เด็กนั้นจนถึงเด็กมีความพร้อมออกสู่สังคม

1.2.3 กำหนดเวลาการทำงานของผู้ปกครองที่จำเป็นต้องเลี้ยงดูเด็ก

การเลี้ยงดูเด็กตั้งแต่แรกเกิด บิดา มารดา จำเป็นต้องเลี้ยงดูบุตรอย่างใกล้ชิด ซึ่งในประเทศไทย ยังให้ความสำคัญกับเรื่องนี้อย่างมาก เนื่องจาก ทั้งบิดา มารดา ต้องออกไปทำงานด้วยกันทั้งคู่ และตามกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชนของไทย ยังไม่มีบทบัญญัติที่กำหนดเวลาการทำงานของ ผู้ปกครองที่ต้องเลี้ยงดูเด็ก เช่น กรณีพ่อแม่เด็กที่มีฐานะยากจนและจำเป็นต้องออกทำงาน แม้จะสามารถ นำเด็กมาขอการสงเคราะห์ได้ตาม มาตรา 34 แต่ก็เป็น การแยกเด็กออกจากครอบครัว แม้จะมีกองทุนคุ้มครอง สนับสนุนแต่ก็เป็น การแก้ไข ปัญหาและ ทุเลา ปัญหาเฉพาะหน้าชั่วคราวเท่านั้น ยังไม่สามารถแก้ไขที่เหตุ โดยตรง เช่น กำหนดเวลาการทำงานของ ผู้ปกครองที่จำเป็นต้องเลี้ยงดูเด็ก อย่างในประเทศสหรัฐอเมริกา มีกฎหมายใน การกำหนดให้ครอบครัวต้องกำหนดเวลาการเลี้ยงดูเด็ก เป็นโครงการสวัสดิการสังคมสำหรับครอบครัวที่ เรียกว่า Temporary Assistance to Needy Families (TANF) ที่เป็นโครงการเกี่ยวกับ สวัสดิการครอบครัว และเด็ก ที่มีการกำหนดเงื่อนไขในการทำงานของครอบครัวที่มีบุตรไว้ ให้มีเวลาการทำงานและยังมีเวลาใน การดูแลเด็กได้

ส่วนการเลี้ยงดูตั้งแต่แรกเกิด ถึงแม้ว่าตาม พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ได้มีบทบัญญัติ ที่ให้เงินชดเชยสำหรับมารดาใน การลาคลอด เพื่อเลี้ยงดูบุตรได้แล้ว 90 วัน โดยรัฐและผู้ว่าจ้างร่วมกันจ่าย เงินเดือนให้กับมารดาที่ลาคลอดนั้น และนอกจากนี้ตาม พระราชบัญญัติแรงงาน พ.ศ. พ.ศ. 2541 มีบทบัญญัติ ในการห้ามหญิงมีครรภ์ทำงานในบางประเภท และกำหนดชั่วโมงทำงานไว้ ตามมาตรา 38 และ 40 ยังมี บทบัญญัติ ตามมาตรา 41 ที่ให้หญิงมีครรภ์ลาคลอดบุตรได้ไม่เกิดเก้าสิบวัน ซึ่งบทบัญญัตินี้ดังกล่าวก็ถือว่าเป็น การให้มารดาได้เลี้ยงดูบุตรตนเองตั้งแต่แรกเกิด โดยเด็กจะได้นมมารดาที่มีสารอาหารที่ครบถ้วน แต่หลังจาก สามเดือน เมื่อมารดาต้องกลับมาทำงาน ทำให้เด็กต้องอยู่กับญาติ พี่น้อง หรือสถานเลี้ยงดูเด็ก ที่อาจไม่ได้รับ การเลี้ยงดูที่ดี และอาจไม่เห็นความผิดปกติ การเจริญเติบโตของเด็กว่าเป็นอย่างไร ซึ่งในกฎหมายของประเทศ อังกฤษได้มีการปรับปรุงกฎหมายให้สิทธิการลาใน ฐานะบิดามารดาเพื่อการเลี้ยงดูบุตร โดยให้บิดาสามารถลา เพื่อมาเลี้ยงดูบุตรได้ โดยได้รับค่าตอบแทนตามปกติ เมื่อ 6 เมษายน 2546 มีการออกกฎหมายเกี่ยวกับ

ครอบครัวและมีการบังคับใช้ ที่ให้พ่อแม่สิทธิในการลาเนื่องจากความเป็นพ่อ โดยต้องออกมาดูแลเพื่อเลี้ยงดูบุตรเท่านั้น แนวคิดดังกล่าวก็เป็นแนวทางที่ดีที่ให้เด็กได้รับการเลี้ยงดูที่ดีตั้งแต่แรกเกิด ได้รับความอบอุ่นจากครอบครัว ที่เป็นการช่วยส่งเสริมมีการพัฒนาทั้งทางร่างกาย และ จิตใจได้เหมาะสมตามวัย และเมื่อเติบโตขึ้นก็จะมีคุณภาพชีวิตที่ดี ดังนั้นประเทศไทยควรมีการพัฒนากฎหมายแรงงานให้มีการครอบคลุมในด้านที่เป็นการส่งเสริมให้สวัสดิการสำหรับการเลี้ยงดูบุตรมากขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยมีความเห็นว่า ควรมีกฎหมาย ให้สามมีสิทธิในการลาเพื่อเลี้ยงดูบุตรมาเพิ่มเติมเป็นบทบัญญัติในพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ที่จะเป็นการช่วยให้ครอบครัวคนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และเด็กและเยาวชนได้เติบโตในครอบครัวที่อบอุ่น ได้รับความสวัสดิการที่ดี และมีคุณภาพชีวิตที่ได้มาตรฐานตามประเทศที่พัฒนาแล้ว อย่างประเทศสหรัฐอเมริกา และอังกฤษที่เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว แต่อาจมีการกำหนดรายละเอียดที่แตกต่างออกไปให้เหมาะสมกับสภาพของสังคมไทย เช่น สามมีสิทธิในการลาเพื่อเลี้ยงดูบุตรคนแรกได้ โดยสามจะต้องทำงานในหน่วยงานดังกล่าวมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี เป็นต้น

1.3 ด้านสุขภาพ โภชนาการ และการเลี้ยงดูตั้งแต่แรกเกิด

จากบทบัญญัติที่เกี่ยวกับด้านสุขภาพ การเลี้ยงดูตั้งแต่แรกเกิด พบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจในการนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบ ดังนี้

1.3.1 การได้รับการเลี้ยงดูตั้งแต่แรกเกิด

การเลี้ยงดูตั้งแต่แรกเกิด เด็กในครรภ์มารดา เด็กแรกเกิด จนถึงก่อนเข้ารับการศึกษา เป็นหน้าที่ของผู้ปกครองที่จะต้องให้การอุปการะเลี้ยงดูเด็ก ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 มาตรา 23 แต่ก็มีหลายกรณีที่ พ่อแม่เป็นผู้ยากจน พ่อแม่เด็กไม่สามารถให้การอุปการะเลี้ยงดูทารกได้ดีและต้องถึงขั้นเจ็บป่วยแล้วจึงจะได้สวัสดิการการรักษาพยาบาลจากรัฐ ดังนั้นรัฐควรที่จะมีกฎหมายคุ้มครองเด็กที่เกี่ยวกับสวัสดิการด้านสุขภาพของเด็กทารก จนถึงวัยเรียนหรือแม้แต่เด็กที่ยังอยู่ในครรภ์มารดาด้วย ให้สามารถได้รับอาหารและโภชนาการที่เพียงพอ ซึ่งใน สวัสดิการ เพื่อสุขภาพดังกล่าวนี้ ประเทศฟิลิปปินส์ ได้มีบทบัญญัติเป็นกฎหมาย ตามประมวลกฎหมายสวัสดิการเด็กและเยาวชน (The Child and Youth Welfare Code) มาตรา 11 บัญญัติว่า การส่งเสริมสุขภาพ การส่งเสริมสุขภาพของเด็กควรให้การดูแลที่เพียงพอตั้งแต่ก่อนกำเนิด และหลังกำเนิดทั้งตัวเด็กและมารดา มีการวัดที่เหมาะสมเพื่อความแน่ใจถึงการพัฒนาที่ปกติ และบิดามารดาหรือผู้ปกครองเด็ก มีหน้าที่รับผิดชอบต่อสุขภาพ สวัสดิการ และการศึกษาของเด็ก ให้เด็กได้รับการสวัสดิการที่ดี

ดังนั้นในประเทศไทยควรมีบทบัญญัติที่เข้มงวดสำหรับการกำหนดให้ บิดามารดา และหรือผู้ปกครองของเด็ก จะต้องนำเด็กในความปกครองเข้ารับการบริการทางสาธารณสุข การจัดหาอาหารที่ครบถ้วนให้กับเด็ก กำหนดให้มีหน้าที่ที่จะรับผิดชอบในการเลี้ยงดูเด็กมากขึ้น ไม่ให้มีการปล่อยปละละเลย ดังเช่นปัจจุบัน จนต้องนำเด็กเข้าสู่สถานสงเคราะห์ หรือกลายเป็นเด็กเร่ร่อน เนื่องจากการขาดการรับผิดชอบของมารดา บิดา และผู้ปกครองของเด็ก โดยกำหนดให้ กระทรวงสาธารณสุข มีหน้าที่จัดหาบริการ ขั้นพื้นฐานทั้งด้านสุขภาพและโภชนาการ โดยรวมงานกับ หน่วยงานระหว่างประเทศ เช่น องค์กร UNICEF และองค์กรพัฒนาเอกชนอื่น เช่น ชุมชน หรือผู้นำทางศาสนา ทั้งวัด สุเหร่า ที่ให้การช่วยเหลือเด็ก ในประเทศไทยแม้จะมีวัด สุเหร่า หรือองค์กรการกุศลหลายแห่ง แต่ก็ไม่ได้ มีการสนับสนุนทั้งทางตรงและทางอ้อมจากรัฐ ที่จะมีการช่วยเหลือเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กทารกที่มีพ่อแม่ยากจน อย่างเป็นทางการ แต่อาจมีความช่วยเหลือบ้างเมื่อเกิดเป็นข่าวและเป็นการช่วยเหลือเป็นรายบุคคลเท่านั้น หรืออย่างกรณีวัดหลายแห่งก็เป็นการดูแลเด็กโตที่สามารถดูแลตนเองได้บางส่วนแล้ว รัฐควรออกเป็นกฎหมาย ให้ครอบคลุมความช่วยเหลือ อาหารและโภชนาการ แก่แม่และเด็กที่ยากจนให้ได้รับสารอาหารที่ครบถ้วนเพียงพอ หรือเพิ่มเติมในพระราชบัญญัติหลักการประกันสุขภาพ โดยให้ถือว่า อาหารและหรือนมที่จัดให้แม่และเด็กบางส่วนนั้น เพื่อเสริมภูมิคุ้มกันและเป็นการป้องกันในด้านสุขภาพ ที่เป็นการจัดสวัสดิการให้ทั่วถึงทุกกลุ่ม และทุกกลุ่มอายุของเด็กและเยาวชน

ส่วนการเลี้ยงดูตั้งแต่แรกเกิด ถึงแม้ว่าตาม พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ได้มีบทบัญญัติที่ให้เงินชดเชยสำหรับมารดาในการลาคลอด เพื่อเลี้ยงดูบุตรได้แล้ว 90 วัน โดยรัฐและผู้ว่าจ้างร่วมกันจ่ายเงินเดือนให้กับมารดาที่ลาคลอดนั้น และนอกจากนี้ตาม พระราชบัญญัติแรงงาน พ.ศ. พ.ศ. 2541 มีบทบัญญัติในการห้ามหญิงมีครรภ์ทำงานในบางประเภท และกำหนดชั่วโมงทำงานไว้ ตามมาตรา 38 และ 40 ยังมีบทบัญญัติ ตามมาตรา 41 ที่ให้หญิงมีครรภ์ลาคลอดบุตรได้ไม่เกิดค่าสิบวัน ซึ่งบทบัญญัตินี้ดังกล่าวก็ถือว่าเป็นการให้มารดาได้เลี้ยงดูบุตรตนเองตั้งแต่แรกเกิด โดยเด็กจะได้นมมารดาที่มีสารอาหารที่ครบถ้วน แต่หลังจากสามเดือน เมื่อมารดาต้องกลับมาทำงาน ทำให้เด็กต้องอยู่กับญาติ พี่น้อง หรือสถานเลี้ยงดูเด็ก ที่อาจไม่ได้รับการเลี้ยงดูที่ดี และอาจไม่เห็นความผิดปกติ การเจริญเติบโตของเด็กว่าเป็นอย่างไร ซึ่งในกฎหมายของประเทศอังกฤษได้มีการปรับปรุงกฎหมายให้สิทธิการลาในฐานะบิดามารดาเพื่อการเลี้ยงดูบุตร โดยให้บิดาสามารถลาเพื่อมาเลี้ยงดูบุตรได้ โดยได้รับค่าตอบแทนตามปกติ เมื่อ 6 เมษายน 2546 มีการออกกฎหมายเกี่ยวกับครอบครัวและการบังคับใช้ ที่ให้พ่อแม่สิทธิในการลาเนื่องจากความเป็นพ่อ โดยต้องออกมาดูแลเพื่อเลี้ยงดูบุตรเท่านั้น แนวคิดดังกล่าวก็เป็นแนวทางที่ดีที่ให้เด็กได้รับการเลี้ยงดูที่ดีตั้งแต่แรกเกิด ได้รับความอบอุ่นจากครอบครัว ที่เป็นการช่วยส่งเสริมมีการพัฒนาทั้งทางร่างกาย และ จิตใจได้เหมาะสมตามวัย และเมื่อเติบโตขึ้นก็จะมีคุณภาพชีวิตที่ดี ดังนั้นประเทศไทยควรมีการพัฒนากฎหมายแรงงานให้มีการครอบคลุมในด้านที่เป็น การส่งเสริมให้สวัสดิการสำหรับการเลี้ยงดูบุตรมากขึ้น ที่ควรนำแนวคิดการให้สามีมีสิทธิในการลาเพื่อเลี้ยงดู

บุตรมาเพิ่มเติมเป็นบทบัญญัติในพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ที่จะเป็นการช่วยให้ครอบครัวคนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และเด็กและเยาวชนได้เติบโตในครอบครัวที่อบอุ่น ได้รับสวัสดิการที่ดี และมีคุณภาพชีวิตที่ได้มาตรฐานตามประเทศที่พัฒนาแล้ว อย่างประเทศสหรัฐอเมริกา และอังกฤษที่เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว

1.3.2 สิทธิการได้รับการบริการทางสาธารณสุข

เด็กและเยาวชนของไทยมีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลของรัฐ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 52 บัญญัติว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับบริการทางสาธารณสุข ที่ได้มาตรฐาน และผู้ยากไร้มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลจากสถานบริการสาธารณสุขของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ และการบริการทางสาธารณสุขของรัฐต้องเป็นไปอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ โดยจะต้องส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชนมีส่วนร่วมด้วยเท่าที่จะกระทำได้ ต่อมารัฐได้จัดให้มีสวัสดิการสังคม ตามโครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค ซึ่งเป็นสวัสดิการที่คุ้มครองไปถึงเด็กด้วย และตาม พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 ใน มาตรา 9 วรรค 4 บัญญัติว่า ขอบเขตสิทธิรับบริการสาธารณสุขของบุคคล บิดามารดา คู่สมรส บุตร หรือบุคคลอื่นใดที่ได้รับสวัสดิการรักษาพยาบาลโดยอาศัยสิทธิของบุคคลในการเป็นข้าราชการ พนักงานลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และพนักงานหรือลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ ที่เป็นการให้บุตรของข้าราชการสามารถใช้สิทธิในการเข้ารับบริการทางสาธารณสุขในโรงพยาบาลของรัฐได้ และนอกจากนี้สำหรับเด็กที่ทำงานในสถานประกอบการก็สามารถใช้สิทธิในการรักษาพยาบาลได้จาก พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ตามมาตรา 33 บัญญัติว่า ให้ลูกจ้างซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่าสิบห้าปีบริบูรณ์ และไม่เกินหกสิบปีบริบูรณ์เป็นผู้ประกันตนโดยผู้ประกันตนตาม มาตรา 33 โดยจ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบสองเดือน และให้รัฐบาล นายจ้างและผู้ประกันตนตาม มาตรา 33 ออกเงินสมทบเข้ากองทุนเพื่อการจ่ายประโยชน์ทดแทนในกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย กรณีทุพพลภาพ กรณีตาย จะเห็นได้ว่า ประเทศไทยได้ยอมรับการให้ความคุ้มครองด้านสุขภาพเด็กในหลายด้าน แต่ความคุ้มครองดังกล่าว นั้นเป็นการคุ้มครองสวัสดิการเมื่อเจ็บป่วยแล้วทั้งสิ้น โดยยังไม่ครอบคลุมถึงการดูแลสุขภาพก่อนเจ็บป่วย

1.3.3 ภาวะโภชนาการ

ปัจจุบัน โครงการอาหารกลางวันและโครงการนมโรงเรียนสำหรับเด็กนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา เป็นเพียงโครงการที่จัดทำโดยกระทรวงศึกษาธิการ ที่ต้องการให้เด็กและเยาวชนได้รับนมและอาหารกลางวัน แต่ก็ไม่ครอบคลุมเพียงเด็กที่อยู่ระบบโรงเรียนประถมแล้วเท่านั้น ที่ยังไม่มีการบังคับใช้ตามกฎหมาย อย่างในกฎหมายโภชนาการของประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับโครงการนม และอัตราการชดเชยคืนสำหรับผู้เข้าร่วมโครงการ กลุ่มผู้ที่ได้รับเข้าในโครงการการบริโภคนมของเด็กในอเมริกาในกลุ่ม

โรงเรียนต่าง ๆ จะได้รับนมสำหรับเด็กตามที่ร้องขอ ในเด็กที่ได้รับอาหารกลางวันฟรีอยู่แล้ว นอกจากนี้ ยังมี บทบัญญัติในเรื่อง โครงการอาหารเช้าในโรงเรียน โดยมีการกำหนดจัดหोजค์การในการเข้ามาเป็นสมาชิก โครงการอาหารเช้าสำหรับเด็ก การที่มีบทบัญญัติเป็นกฎหมายบังคับใช้ย่อมเป็นผลดีต่อเด็กและเยาวชนทั่ว ประเทศที่ได้รับความเสมอภาคในการดูแลภาวะโภชนาการ ที่ต้องมีการกระจายอำนาจให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในแต่ละท้องถิ่น ดำเนินการตามบทบัญญัติของกฎหมายให้แต่ละโรงเรียนต้องมีการจัด สวัสดิการโครงการ นม อาหารเช้า และอาหารกลางวันให้กับเด็กทุกคน ซึ่งตามโครงการนม และอาหารกลางวันของไทยที่มีอยู่ก็ได้มี การจัดทำในบางโรงเรียนเท่านั้น ที่ทำให้เด็กในบางโรงเรียนไม่ได้รับการสวัสดิการดังกล่าว นอกจากนี้ใน บทบัญญัติของกฎหมายโภชนาการของประเทศอเมริกา ยังมีการกำหนดมาตรฐานของนม และอาหารที่จะให้กับ เด็กต้องมีมาตรฐาน และมีสารอาหารที่ครบถ้วนตามหลักการภาวะโภชนาการ ซึ่งประเทศไทยก็ควรมีการ กำหนดมาตรฐานนม อาหาร และการตรวจสอบอาหารที่ได้รับการรับรองว่ามีมาตรฐานก่อนที่เข้าร่วมโครงการ อาหารเช้าและกลางวันของโรงเรียน ทั้งนี้บทบัญญัตินี้กล่าวควรมีการเพิ่มเติมไว้ใน พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. พ.ศ. 2542 ว่าด้วยการกำหนดให้โรงเรียนต้องมีสวัสดิการนม อาหารเช้า กลางวันให้กับเด็ก รวมทั้งมาตรฐานของนม และอาหาร หน่วยงานที่ตรวจสอบผู้ที่เข้าร่วมโครงการจัดอาหารให้กับเด็กและเยาวชน ของไทยต่อไป

1.4 ด้านเกี่ยวกับสถานรับเลี้ยงเด็ก

การตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก และมาตรฐานของสถานรับเลี้ยงเด็ก

ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ในหมวด 6 มาตรา 51 – มาตรา 62 ที่ว่าด้วยสถาน รับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ สถานพัฒนาและฟื้นฟูนั้น กฎหมาย ดังกล่าวได้มีบทบัญญัติให้ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีอำนาจจัดตั้ง สถานรับ เลี้ยงเด็ก สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ สถานพัฒนาและฟื้นฟู ในเขตทั่วประเทศ และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจจัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครอง สวัสดิภาพ สถานพัฒนาและฟื้นฟู ในเขตจังหวัดนั้นๆ นอกจากนี้ยังให้อำนาจหน่วยงานอื่นของรัฐก็สามารถ จัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็กได้ ตามพระราชบัญญัตินี้ โดยมีคำนิยามของ สถานรับเลี้ยงเด็ก นั้นหมายถึง สถานที่รับ เลี้ยงและพัฒนาเด็กที่มีอายุไม่เกินหกปี และมีจำนวนตั้งแต่หกคนขึ้นไป ซึ่งเด็กไม่เกี่ยวข้องเป็นญาติกับเจ้าของ หรือผู้ดำเนินการสถานรับเลี้ยงเด็กดังกล่าว ทั้งนี้ไม่รวมถึงสถานพยาบาล หรือโรงเรียนทั้งของรัฐและเอกชน สถานสงเคราะห์เด็ก หมายความว่า สถานที่ให้อุปการะเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กที่จำต้องได้รับการสงเคราะห์ ซึ่งมี จำนวนตั้งแต่หกคนขึ้นไป และตามพระราชบัญญัตินี้ยังได้บัญญัติเกี่ยวกับกองทุนคุ้มครองเด็ก ในหมวด 8 มาตรา 68-77 โดยให้มีการตั้งกองทุนคุ้มครองเด็กและกำหนด วิธีการจัดการเงินกองทุน

เด็กไว้ โดยที่เงินจากกองทุนคุ้มครองเด็กนี้ สามารถจัดสรรช่วยเหลือครอบครัวเด็กได้ด้วย แม้ตามพระราชบัญญัตินี้จะมีบทบัญญัติครอบคลุมในหลายด้าน ทั้งการสงเคราะห์เด็ก การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก กองทุนคุ้มครองเด็ก และบทกำหนดโทษ อันสามารถใช้สงเคราะห์และคุ้มครองเด็กได้มาก โดยบทบัญญัติดังกล่าวสนับสนุนให้เด็กอยู่ร่วมกับครอบครัว และให้การช่วยเหลือคุ้มครองเมื่อครอบครัวของเด็กมีการดูแลเด็กที่ไม่เหมาะสมหรือครอบครัวเด็กไม่สามารถดูแลเด็กได้ดี หรือมีเหตุอื่นตามที่บัญญัติไว้ แต่เหตุต่าง ๆ ที่บัญญัติ นั้น เป็นการคุ้มครองเด็กเมื่อเด็กได้รับอันตราย หรือได้รับผลกระทบแล้ว ไม่ใช่เป็นการจัดให้เป็นสวัสดิการให้กับเด็ก โดยเป็นมาตรการป้องกันก่อนเกิดเหตุที่เป็นสวัสดิการให้กับเด็กและเยาวชน

อย่างเช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ตามกฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการเด็ก รัฐมีการกำหนดให้มีการจัดตั้ง สถานรับเลี้ยงเด็กกลางวัน ที่จะทำหน้าที่เลี้ยงเด็กในเวลาที่พ่อแม่ต้องออกทำงานในเวลากลางวันและมารับเด็กกลับไปในช่วงกลางคืน ที่ได้มาตรฐาน และประเทศ ออสเตรเลียมีสภามาตรฐานการดูแลเด็กแห่งชาติ (National Childcare Accreditation Council หรือ NCAC) เป็นผู้ประสานงานและกำหนดมาตรฐาน ศูนย์เลี้ยงเด็ก โดยมีรัฐบาลให้ทุนสนับสนุน โดยรัฐได้จัดสวัสดิการสำหรับครอบครัวที่ไม่มีเวลาดูแลเด็ก การตั้งศูนย์รับเลี้ยงเด็กเต็มวัน (long day care) การจัดบริการสถานเลี้ยงเด็กในที่ทำงาน และกำหนดเวลาการทำงานของผู้ปกครองเพื่อมาดูแลเด็ก ซึ่งในวิธีการดังกล่าวของประเทศออสเตรเลีย จะสามารถช่วยเหลือพ่อแม่เด็กที่ทำงานได้อย่างมาก

ผู้วิจัยมีความเห็นว่ารัฐควรขยายขอบเขตของสถานรับเลี้ยงเด็กให้ ครอบคลุมเป็นสถานรับเลี้ยงเด็กเต็มวัน สำหรับครอบครัวที่ไม่มีเวลาดูแลเด็ก โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายสำหรับครอบครัวของเด็กที่มีฐานะยากจน หรือมีรายได้น้อยกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และเก็บค่าใช้จ่ายบางส่วนกับครอบครัวของเด็กที่มีรายได้ ตามเกณฑ์ที่กำหนด และนอกจากนี้ควรกำหนดผู้ดูแลเด็กให้เหมาะสมกับจำนวนเด็ก นอกจากนี้ตามพระราชบัญญัติการคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ในส่วนสถานรับเลี้ยงเด็กไม่ได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจและหน้าที่ของผู้ดูแลสถานรับเลี้ยงเด็ก แต่มีเฉพาะอำนาจและหน้าที่ของสถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ และสถานคุ้มครองสวัสดิภาพ เท่านั้น (มาตรา 56 , 58 และ 59) ดังนั้นควรมีการเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของผู้ปกครองของสถานรับเลี้ยงเด็ก โดยมีการกำหนดเช่นเดียวกับประเทศอังกฤษ และอเมริกา ที่มีการกำหนดอัตราส่วนของผู้ดูแลต่อเด็ก รวมถึงบ้านที่รับเลี้ยงเด็กต้องมีเด็กในการดูแลไม่เกิน 6 คน ในขณะที่กฎหมายของไทยไม่ได้มีบทบัญญัติตามกฎหมายการกำหนดมาตรฐานสถานเลี้ยงเด็ก จึงน่าเป็นแนวทางที่ดีที่ควรนำมาพัฒนาในกฎหมายคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 โดยกำหนดมาตรฐานของสถานเลี้ยงเด็ก เพื่อให้เด็กได้รับการเลี้ยงดูที่เหมาะสมกับวัย โดยมีการกำหนดหลักการที่สถานรับเลี้ยงเด็กต้องมีการจัดการด้านการเลี้ยงดู จำนวนที่เลี้ยงเด็กอย่างไร เพื่อเป็นแนวทางเดียวกันเท่านั้น ดังจะเห็นได้จากเหตุการณ์ที่ศูนย์รับเลี้ยงเด็ก ที่พี่เลี้ยงเกิดความประมาทจนเป็นเหตุให้เด็กตกไปในหม้อต้มที่มีความร้อนสูงจนถึงขั้นเสียชีวิต ที่ปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายรองรับที่เป็นมาตรการที่เข้มงวดกับสถานรับ

เลี้ยงเด็ก และสถานรับเลี้ยงเด็กส่วนมากเกิดจากบุคคลที่ไม่มีความรู้อย่างแท้จริง อาจเป็นเพียงแม่บ้านที่ว่างงาน และเคยดูแลเด็กมาก่อน หรือผู้ช่วยพยาบาลที่สามารถดูแลเด็กได้ในระดับหนึ่งเท่านั้น ดังนั้น รัฐบาลควรให้ความสำคัญกับมาตรฐานในด้านการดูแลของสถานรับเลี้ยงเด็ก อัตราส่วนของจำนวนเจ้าหน้าที่กับจำนวนเด็ก และโปรแกรมทางด้าน โภชนาการ สุขภาพ และการปฏิบัติงานที่ปลอดภัย และอื่น ๆ ในการดูแลเด็กตั้งแต่แรก เกิดจนถึงบรรลุนิติภาวะที่ประเทศสหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้อย่างมาก

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชน

ในการสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวกับเกี่ยวกับ สวัสดิภาพ และสวัสดิการของเด็กและเยาวชนของไทย ผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้างเป็นเครื่องมือในการศึกษา โดยทำการรวบรวมเก็บข้อมูล และนำผลมาวิเคราะห์เกี่ยวกับความคิดเห็น ได้ผลดังที่จะกล่าวต่อไป

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องจำนวน 22 ท่าน ทั้งที่เป็นนักกฎหมาย นักสังคมสงเคราะห์ นักวิชาการ สรุปผลได้ดังนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุมากกว่า 40 ปี สถานภาพ สมรส และการศึกษาปริญญาตรี

ผู้ให้สัมภาษณ์ มีความเข้าใจถึงคำว่า สวัสดิการสังคมเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน ว่าเป็นโครงการและ กิจกรรมต่าง ๆ ที่รัฐบาลหรือเอกชนทุกระดับจัดให้มีขึ้น ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการเพื่อประกันความเป็นอยู่ที่ดีของเด็กและเยาวชนมากที่สุด รองลงมาคือ ความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดีของเด็กและเยาวชนและการป้องกันแก้ไข แก้ไขปัญหา และช่วยพัฒนาเด็กและเยาวชนไปในทางที่ดี

ในปัจจุบันในหน่วยงานของผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้การช่วยเหลือในด้านสุขภาพอนามัย และนันทนาการ รองลงมาคือ ด้านบริการสังคม และการศึกษา และการเข้าคุ้มครองสิทธิเด็กในคดีอาญาของพนักงานอัยการ กรณีที่เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ตกเป็นผู้ต้องหา ผู้เสียหาย หรือพยานในคดีอาญา การอำนวยความสะดวกในคดีอาญาที่ต้องดำเนินคดีที่ศาลเยาวชนและครอบครัวในชั้นก่อนฟ้องคดี โดยผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่าการ ให้บริการสวัสดิการเด็กและเยาวชนในปัจจุบันยังไม่มีความเหมาะสมมากที่สุด และควรมีการดำเนินการ พัฒนามาตรฐานที่เป็นบริการเพิ่มให้กับเด็กและเยาวชน ในแต่ละด้านดังนี้ คือ

1. ด้านการศึกษา โดยควรมีการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน และควรมีการบังคับให้พ่อ แม่ ต้องให้การศึกษาแก่บุตร และมีการกำหนดบทลงโทษ และการจัด สวัสดิการให้กับเด็กดี แต่ยากจน ไม่มีเงินเรียน

2. ด้านสาธารณสุข โดยควรเพิ่มบทบัญญัติให้มีการฉีดวัคซีนในโรคติดต่อ การตรวจ สุขภาพเด็กทุก 6 เดือน จนถึงอายุ 15 ปี และโรงพยาบาลหรือ สถานพยาบาลของรัฐ ควรจะมีแพทย์เฉพาะทาง เกี่ยวกับเด็กทุก ๆ แห่ง และหรือควรจัดให้มีแผนกเด็กไว้รองรับโดยเฉพาะ

3. ด้านสุขภาพอนามัย ควรเน้นคุณภาพอาหาร เครื่องดื่ม ควรมีการกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำให้มีความปลอดภัยแก่เด็กและเยาวชน อาหารที่ไม่มีคุณภาพหรือประโยชน์แก่เด็กเยาวชน ควร ถูกลดหรือจำกัดการขาย โฆษณาประชาสัมพันธ์ หรือต้องตรวจสอบคุณภาพ

4. การเพิ่มบริการด้านอื่น ๆ ควรมีการบัญญัติการให้บริการในด้าน

4.1 สันทนาการ เช่น ศิลปะ ดนตรี กีฬา ฯลฯ อย่าง ในด้านการกีฬา มีบทบัญญัติกำหนดถึงการจัดสถานที่สำหรับออกกำลังกายให้กับเด็กและเยาวชน มีการควบคุมในการจัดสถานที่ให้เด็กเข้าชมและสามารถดูแลควบคุมได้ เช่น ก่อนเข้าชมการแสดงต้องตรวจอาวุธก่อน ต้องแจ้งให้เด็กทราบถึงกฎ ระเบียบเข้าชมต้องปฏิบัติตามอย่างไร และต้องมีการกำหนดการจัดสถานที่เล่นกีฬาที่ต้องให้มีเพียงพอ โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสำรวจสถานที่และกำหนดนโยบายวางแผนให้มีสถานที่ออกกำลังกายที่มีอยู่ทั่วประเทศ รวมถึง ประเภทของกีฬาที่ควรมีการกำหนดให้กับเด็กและเยาวชน

4.2 ความปลอดภัยในชีวิตร่างกาย เช่น การป้องกัน แก๊สพิษให้เด็กเยาวชนประสบ เหตุร้าย ถูกหลุม ถูกทำร้าย ถูกข่มขู่ หรืออุบัติเหตุ ตกท่อน้ำ ถูกรถชน จมน้ำ เป็นต้น

4.3 ด้านการส่งเสริมการมีรายได้ที่ชอบด้วยกฎหมายของเด็กและเยาวชน เช่น การให้เด็ก และเยาวชนหารายได้ระหว่างศึกษา-ทำงานนอกเวลาเรียน ฝึกงานในสถานศึกษา นอกสถานศึกษา ให้ภาครัฐ-เอกชน ร่วมมือให้เด็กเยาวชนมีรายได้ระหว่างศึกษา

4.4 ด้านการส่งเสริมการจัดบริการให้ได้มาตรฐาน ควรให้ความสำคัญกับการนำโครงการอาหารกลางวัน และอาหารเช้าเพิ่มเป็นบทบัญญัติในกฎหมาย และรองลงมาคือ เรื่องการจัดสถานที่เลี้ยงเด็กตั้งแต่แรกเกิดที่เหมาะสม และมีคุณภาพมาตรฐาน และการให้การดูแลสุขภาพ โภชนาการเด็กตั้งแต่แรกเกิด

ทั้งนี้ส่วนมากเห็นว่ากฎหมายที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชนในปัจจุบันมีประโยชน์ โดยเรียงตามลำดับดังนี้

1. พระราชบัญญัติการคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546
2. พระราชบัญญัติการคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 และควรมีการเพิ่มบทบาทของสถานประกอบการในการจัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก และเพิ่มสวัสดิการในการทำงานสำหรับเด็กและเยาวชนเพิ่มมากขึ้น
3. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ว่าด้วยสิทธิ เสรีภาพของการได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย การศึกษาขั้นพื้นฐาน การรับบริการทางสาธารณสุขมีประโยชน์มากที่สุด
4. พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545

5. พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 สิ่งที่ต้องปรับปรุงคือ การให้สิทธิประโยชน์สำหรับบุตรให้อยู่ในระบบประกันสังคม และให้ประโยชน์กับครอบครัวที่มีฐานะยากจนให้มากขึ้น และให้มีการคุ้มครองผู้ที่ทำงาน 10 ปีขึ้นไปหลังจากออกจากงาน ให้ได้ประโยชน์จากประกันสังคมอย่างต่อเนื่อง

6. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และควรต้องมีการปรับปรุงโดยการขยายพื้นฐานถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรืออายุ 16 ปี

โดยมีข้อเสนอแนะว่าการเพิ่มเติมบทบัญญัติการจัดโครงการอาหารเด็ก ที่ควรมีการกำหนดโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ผู้ที่มาเข้าร่วมโครงการ อาหารต้องสะอาดถูกสุขลักษณะ และเป็นกรให้บริการฟรี อาหารเด็ก รวมถึง อาหารเช้า กลางวัน และนมโรงเรียน และบทลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืน เช่น จัดอาหารไม่ครบ 5 หมู่ เป็นต้น และควรมีการออกเป็นกฎหมายการจัดบริการโภชนาการเด็กโดยตรง และควรเพิ่มบทบัญญัติในกฎหมายคุ้มครองเด็กในเรื่องการกำหนดมาตรฐานของสถานรับเลี้ยงเด็ก ที่ต้องมีการกำหนดจำนวนเจ้าหน้าที่ต่อเด็ก และบทกำหนดลงโทษที่รุนแรงสำหรับการกระทำที่ประมาทเลินเล่อจนทำให้เด็กถึงแก่ชีวิต

3. แนวทางในการพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการเด็กและเยาวชน

จากการวิเคราะห์กฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชนของประเทศไทยจะเห็นว่า กฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชนยังมีขอบขอบเขตในการให้ความคุ้มครองเด็กเพียงบางส่วนเท่านั้น เด็กและเยาวชนยังไม่ได้รับการจัด สวัสดิการที่ครบถ้วน ทั้งในด้าน การศึกษา สุขภาพ แรงงาน และการเลี้ยงดูตั้งแต่แรกเกิด และสถานเลี้ยงเด็กที่ได้มาตรฐาน โดยกฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและ เยาวชนมีหลายฉบับด้วยกัน ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 พระราชบัญญัติ คุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 และร่างกฎกระทรวง พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 และ พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 เป็นต้น ทั้งนี้จากการศึกษากฎหมายทั้งหมดดังกล่าวจะเห็นว่าลักษณะกฎหมายของไทยที่มีอยู่ในการให้สวัสดิการเด็กและเยาวชนมีมากมายหลายฉบับ ที่สามารถแบ่งกฎหมายในส่วน ที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชนได้เป็น 3 กลุ่มคือ

1. กฎหมายในส่วน ที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชนโดยตรง คือ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

2. กฎหมายที่มีการจัดสวัสดิการเด็กและเยาวชนที่เป็นเพียงบางส่วนในกฎหมาย คือ พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 และพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545

3. กฎระเบียบ คำสั่งที่เกี่ยวข้องกับการดูแลเด็กและเยาวชน และการช่วยเหลือเด็ก ของกรมประชาสงเคราะห์ ที่มีการประกาศบังคับใช้ตามอำนาจหน้าที่ของกรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงาน สวัสดิการสังคม

กฎหมายหลายฉบับที่เป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชนของประเทศไทย คือ พระราชบัญญัติการคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เหล่านี้ มีหน่วยงานรับผิดชอบที่แยกต่างหากจากกัน และจากการสัมภาษณ์ ส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าควรมีการพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิการเด็กและเยาวชน โดยที่ต้องให้มีการขยายสวัสดิการให้ครอบคลุมในทุกด้าน ทั้งด้านการศึกษา สุขภาพ สถานเลี้ยงดูเด็ก การสนับสนุนการ และแรงงาน โดยควรให้ความสำคัญกับการนำกฎหมายมาบังคับใช้ แนวทางในการพัฒนากฎหมายที่ควรเพิ่มเติมบทบัญญัติในกฎหมายที่ใกล้เคียง หรือที่มีอยู่แล้ว และการนำกฎหมายต่างประเทศมาใช้ ควรพิจารณาว่าประเทศไทยสามารถกระทำได้หรือไม่ บังคับใช้ได้หรือไม่ และควรที่สอดคล้อง เหมาะสมกับสภาพสังคมของประเทศไทย และควรเน้นการให้บริการที่มีมาตรฐานมากขึ้น อย่างเช่น การนำโครงการอาหารกลางวัน และอาหารเช้าเพิ่มเป็นบทบัญญัติในกฎหมาย และการจัดสถานเลี้ยงเด็กตั้งแต่แรกเกิดที่เหมาะสม ควรมีคุณภาพมาตรฐาน

ส่วนข้อคิดเห็นอื่น ๆ เพิ่มเติมในการพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชน มีดังนี้

การออกกฎหมายใหม่ทั้งฉบับที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชน อาจทำการรวบรวมการจัดสวัสดิการทั้งหมดให้มาอยู่ในฉบับเดียวกันได้ยาก ต้องดูว่ามีวัตถุประสงค์อย่างไร เช่น ต้องดูว่าจะให้ใครได้ประโยชน์อะไร จะให้ใครมีสิทธิหน้าที่ต้องปฏิบัติอย่างไร จะต้องจัดตั้งองค์กรใดขึ้นบ้างหรือไม่ ในรูปใด จะไปซ้ำซ้อนกับองค์กรอื่นที่มีอยู่แล้วตามกฎหมายหรือไม่ หรือควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติที่มีอยู่เดิมแล้ว ว่ายังไม่ครอบคลุมในส่วนใด ตรงส่วนไหน อย่างไร โดยมีแนวทางในการพิจารณาในการพัฒนากฎหมายดังนี้

1. การจะบรรลุมติวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพ และสวัสดิการของเด็กและเยาวชนได้ จำเป็นหรือไม่ ที่จะต้องมีการออกกฎหมายใหม่ขึ้นทั้งฉบับ หรือ ต้องแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเดิม หรือกฎหมายที่มีอยู่แล้วถูกละเลยไม่นำมาบังคับใช้

2. ถ้าจำเป็นต้องมีกฎหมายใหม่ออกมาบังคับใช้ ควรจะเป็นรูปแบบใด เช่น พรบ.,

พรก., พรฎ., เป็นต้น กฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันเรื่องเดียวกันนี้ มีอยู่แล้วหรือไม่ หรือมีกฎหมายใกล้เคียงใช้บังคับอยู่หรือไม่ และมีผลกระทบอันเป็นเหตุที่จะต้องแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่ใกล้เคียงนี้ด้วยหรือไม่ อย่างไร

3. ถ้ามีการออกกฎหมายใหม่ หรือแก้ไขเพิ่มเติมปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องสวัสดิการกับ สังคมที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชนแล้วจะเป็นการสร้างภาระทั้งในภาครัฐ เช่น งบประมาณ บุคลากร สถานที่ เป็นต้น ภาคเอกชน และบุคคลที่เกี่ยวข้อง เกินความจำเป็นหรือไม่ อย่างไร

4. หลักเกณฑ์ วิธีการที่จะมีอยู่ในกฎหมายใหม่ หรือ กฎหมายที่แก้ไขเพิ่มเติมปรับปรุงนั้น ควรสอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น สภาพสังคม เศรษฐกิจ ความเป็นอยู่ วัฒนธรรม ประเพณี ของแต่ละประเทศ การนำกฎหมายต่างประเทศมาเปรียบเทียบก็เพื่อให้เห็นแนวทางของประเทศ นั้น ๆ และควรนำมาปรับปรุงในกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการและสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน เพื่อให้เด็กได้รับสวัสดิการที่มีมาตรฐานเทียบเท่ากับต่าง

เมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชนในต่างประเทศ เช่น ประเทศอเมริกา ประเทศอังกฤษ ประเทศออสเตรเลียและประเทศฟิลิปปินส์ จะเห็นได้ว่ามีมาตรการทางสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชนที่ครอบคลุมและมีการจัดบริการสวัสดิการให้กับเด็กและเยาวชนได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกันมากกว่า จากการวิเคราะห์กฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชนในต่างประเทศ จะเห็นได้ว่าทุกประเทศ รวมทั้งประเทศไทยก็มีนโยบายของรัฐต่อการพัฒนาเด็ก โดยถือว่าเด็กเป็นทรัพยากรอันมีค่าของสังคม หากเด็กได้รับการดูแลอย่างดีในวัยเยาว์ย่อมส่งผลต่อการเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ มีความพร้อมที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคม รากฐานของเด็กจึงมีส่วนสำคัญต่อการเป็นผู้ใหญ่ในวันข้างหน้า อย่างไรก็ตามจากการศึกษาพบว่า ได้มีการให้ความหมายของเด็กและเยาวชนไว้แตกต่างกันโดยใช้ช่วงอายุเป็นเกณฑ์ ดั่งนี้อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก 1989 ให้ความหมายเด็กว่า เด็กหมายถึง มนุษย์ทุกคนที่อายุต่ำกว่า 18 ปี เว้นแต่บรรลุนิติภาวะก่อนหน้านั้นตามกฎหมายที่ใช้บังคับแก่เด็กนั้น และในประเทศไทย มีการกำหนดเกณฑ์ไว้ คือ อายุแรกเกิด - 14 ปี เด็กจะได้รับการยกเว้นค่ารักษาพยาบาลจากสถานพยาบาลของรัฐ ในช่วงอายุ 3-25 ปีบริบูรณ์ ในการส่งเสริมการศึกษา เด็กตามมาตรา 44 ห้ามมิให้นายจ้างจ้างเด็กอายุต่ำกว่าสิบห้าปีเป็นลูกจ้าง มาตรา 45 ในกรณีที่มีการจ้างเด็กอายุต่ำกว่าสิบแปดปีเป็นลูกจ้าง เกณฑ์ด้านสวัสดิการสังคม กำหนดอายุ 18 ปีแต่ไม่เกิน 20 ปีบริบูรณ์ และในพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ได้ให้ความหมาย เด็ก หมายถึง บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ การกำหนดอายุเด็กและเยาวชน จะเห็นว่าแต่ละหน่วยงานมีการตั้งเกณฑ์ที่แตกต่างกันไป ในแต่ละหน่วยงานที่รับผิดชอบ จึงทำให้เกิดความขัดแย้งกันในการให้บริการสวัสดิการสังคมแก่เด็กและเยาวชน ที่บางกลุ่มอาจได้รับเพียงด้านสาธารณสุข บางกลุ่มอายุได้รับเพียงด้านการศึกษา เนื่องจากที่รัฐธรรมนูญไม่ได้กำหนดให้แต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ

เด็กและเยาวชน แต่ทั้งนี้ในกฎหมายที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชนได้กำหนดไว้มาตรฐานเดียวกันคืออายุ 18 ปี ที่กำหนดไว้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

โดยการวิเคราะห์ ในด้านการเลี้ยงดู สุขภาพ โภชนาการ การศึกษา และแรงงานของแต่ละประเทศ ที่ให้ความสำคัญแตกต่างกันไป โดยเฉพาะในกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว อย่าง ประเทศสหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย และอังกฤษ ที่ปัจจุบันการจัดสวัสดิการเน้นการบริการที่มีมาตรฐาน ในขณะที่ประเทศฟิลิปปินส์ที่มีการบัญญัติเป็นกฎหมายสวัสดิการเด็กและเยาวชนที่เป็นแนวในการให้การคุ้มครอง และส่งเสริมสวัสดิการในด้านการเลี้ยงดู สุขภาพ โภชนาการ การศึกษา และจัดโรงเรียนให้ได้มาตรฐาน ประเทศไทยก็เป็นประเทศหนึ่งที่กำลังพัฒนา จึงควรที่จะมีการพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชนให้สอดคล้องกับสภาวะปัจจุบัน ที่ต้องมีการจัดสวัสดิการที่ดีแล้ว ยังต้องให้การบริการที่มีมาตรฐานด้วย ดังนี้

1. ในด้านการศึกษา จากที่ประเทศฟิลิปปินส์จัดให้โรงเรียนปกติต้องจัดชั้นเรียนพิเศษสำหรับกลุ่มเด็กที่พิการ ทั้งนี้ในเรื่องสุขภาพ และการควบคุมมาตรฐานของโรงเรียน โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ที่เป็นการศึกษาภาคบังคับ ผู้วิจัยเห็นด้วยกับหลักการดังกล่าว ดังนั้น ผู้วิจัยมีความเห็นควรให้มีการเพิ่มบทบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ให้มีบัญญัติ กำหนดให้มีการจัดชั้นเรียนพิเศษให้กับกลุ่มเด็กพิการในโรงเรียนทั่วไป ยกเว้น เด็กที่มีความผิดปกติทางสมอง และเด็กตาบอด เพราะเด็กที่มีความผิดปกติทางสมอง ทั้งประเภทสูงกว่า และต่ำกว่าเด็กทั่วไป ต้องได้รับการศึกษาที่เหมาะสม และเด็กตาบอด ก็มีความจำเป็นต้องใช้หนังสือเรียนหรือสื่อสอนพิเศษ เด็กพิการในกลุ่มดังกล่าวจึงควรได้รับการสนับสนุนตามสภาพ แต่ไม่ควรแยกเด็กพิการประเภทอื่นออกจากโรงเรียนทั่วไป ซึ่งเหมือนกันแยกออกจากสังคมทั่วไป ที่เด็กก็ยังคงต้องอยู่ร่วมกัน ดังนั้นการกำหนดให้เด็กพิการได้เรียนในโรงเรียนทั่วไป แต่มีการสนับสนุนเฉพาะอย่าง เช่นเด็กพิการขาขาด มีทางเดินเป็นทางรถเข็น ยกเว้นงานเย็บปักถักร้อยสำหรับเด็กแขน มือขาด แต่กิจกรรมอื่นทั้งการเรียน การออกกำลังกาย การบ้าน งานในห้องเรียนอื่นต้องทำเหมือนเด็กอื่นๆ จะสามารถทำให้เด็กพิการดังกล่าวได้อยู่ร่วมในสังคม ทั้งในวัยเรียน และเมื่อเติบโตขึ้น ส่วนกลุ่มเด็กเร่ร่อน ควรมีการควบคุมตัว และให้เข้าเรียนในสถานที่กำหนด โดยจัดการให้มีสถานที่พัก อาหารและสวัสดิการทั้งหมด จนเด็กจบการศึกษาสามารถออกไปหางานทำเลี้ยงตนเองได้ ส่วนเด็กยากจนที่ต้องช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานหารายได้ตามสภาพสังคมที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ จึงควรยอมรับสภาพดังกล่าวแต่สามารถช่วยเหลือได้ โดยให้โรงเรียนยอมรับสภาพดังกล่าวและช่วยเหลือให้เด็กกลุ่มนี้ช่วยเหลือ พ่อแม่ได้โดยการยอมให้เด็กสามารถนำสินค้ามาขายที่โรงเรียน หางานพิเศษให้ทำ หรืออื่นๆ

2. ในด้านแรงงาน โดยความมุ่งหวังให้เด็กในวัยเรียนควรได้รับการศึกษาให้มากที่สุดแต่ตามสภาพสังคมที่เป็นจริง ยังมีเด็กบางกลุ่มไม่สามารถกระทำได้ จากสภาวะของสังคมของเด็ก ดังนั้น ความช่วยเหลือด้านแรงงานเด็ก ผู้วิจัยมีความเห็นว่าควรมีการเพิ่มเติมในกฎหมายแรงงาน ว่า

2.1 เด็กที่ทำงานบ้าน ถ้าเด็กที่ทำงานบ้านอายุต่ำกว่า 16 ปี หัวหน้าครอบครัวต้องให้โอกาสในการศึกษาอย่างน้อยต้องจบการศึกษาภาคบังคับ ทั้งในระบบหรือนอกระบบ และให้ถือว่า ค่าใช้จ่ายในการศึกษาเป็นผลตอบแทนที่ได้จากการทำงานบ้าน และสามารถนำมาหักเป็นค่าลดหย่อนทางภาษีได้ แต่ การหักค่าใช้จ่ายในการศึกษา นั้น เมื่อหักแล้วยังคงมีส่วนเหลือไม่น้อยกว่าที่กฎหมายจะกำหนด ซึ่งอาจจะเป็น 1,000 บาท หรือจำนวนที่เหมาะสม ตามภาวะเศรษฐกิจ ซึ่งเด็กที่ทำงานบ้านมักขาดสวัสดิการต่าง ๆ จากรัฐ เนื่องจากรัฐอาจละเลยจากกลุ่มเด็กเหล่านี้ ถึงแม้ว่าจะมีการห้ามเด็กต่ำกว่าอายุ 15 ปี ทำงาน แต่มิได้กำหนดไว้ในกฎหมายแรงงานที่ห้ามเด็กทำงานบ้าน ดังนั้นเพื่อให้เด็กในกลุ่มทำงานบ้านได้รับสิทธิเช่นเดียวกับกลุ่มอื่น รัฐจำเป็นต้องกำหนดว่าห้ามเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปีทำงานบ้านด้วย หรือถ้ามากกว่า 15 ปีสามารถทำงานได้ ผู้ว่าจ้างที่เป็นเจ้าของบ้านก็ต้องให้เด็กได้รับการศึกษาต่อ รวมทั้งบทกำหนดลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนไว้

2.2 การกำหนดชั่วโมงการทำงานของเด็ก โดยมีการกำหนดว่า เด็กต้องไม่ทำงานในชั่วโมงเรียน ในเวลาเรียนเด็กต้องได้รับโอกาสให้ไปเรียน ดังนั้นบุคคลหรือครอบครัวที่จ้างเด็กให้ทำงานนั้นในเวลาเด็กไปเรียนนั้นให้ถือว่า ในชั่วโมงเรียนนั้นเป็นเวลาทำงานด้วย และหากมีการฝ่าฝืนบทบัญญัติกฎหมายจะต้องได้รับโทษ เนื่องจากการที่ไม่ได้กำหนดชั่วโมงการทำงานของเด็ก อาจเป็นการเอาเปรียบเด็กที่ไม่ให้เด็กเข้ารับการศึกษามากกว่าที่กำหนดไว้ และทำให้เด็กขาดเรียน หรือข้ออ้างในการขาดเรียน และไปที่ยวดตามแหล่งที่มั่วสุมต่าง ๆ รวมทั้งเป็นผลทำให้เด็กขาดวินัยในตนเอง และหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติของตน

2.3 แรงงานเด็กที่รับจ้างทำงานประเภทบริการหรือแรงงานเด็กที่ขายของบริเวณถนน เช่น สี่แยกไฟแดง ที่มีกฎหมายห้ามเด็กขายของบริเวณสี่แยกไฟแดง ที่อาจให้เกิดความเสี่ยงที่เป็นอันตรายของเด็กและเยาวชนจากการถูกรถชนแม้ว่าตาม พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ได้มีการกำหนดห้ามเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ทำงานแต่โดยสภาพเป็นจริง ก็ยังมีเด็กต่ำกว่าอายุ 15 ปี แรงงานเด็กที่รับจ้างทำงานประเภทบริการหรือแรงงานเด็กที่ขายของบริเวณถนน และไม่สามารถพิสูจน์ ได้แน่ชัดว่า เป็นการกระทำด้วยตนเอง หรือเป็นการรับจ้าง หรือเป็นการยินยอมทำตามคำสั่งของพ่อแม่ การที่เด็กขายของบริเวณถนนเป็นการเกิดความเสี่ยงและอาจได้รับอันตรายได้ง่าย และบางครั้งเด็กต้องมาหารายได้ยามวิกาลซึ่งเป็นเวลาที่ห้ามการทำงานของเด็กแล้ว ตามพระราชบัญญัติการคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ดังนั้นเพื่อให้เด็กกลุ่มที่ทำงานเสี่ยง ไม่ต้องรับจ้างทำงานที่เสี่ยง ต่อไป จำเป็นต้องมีบทกำหนดลงโทษที่เข้มงวด จึงควรมีบทบัญญัติของกฎหมายกำหนดว่าการว่าจ้างเด็ก หรือแรงงานเด็กที่รับจ้างทำงานประเภทบริการหรือแรงงานเด็กที่ขายของบริเวณถนนเป็นความผิดที่ร้ายแรง ต้องกำหนดบทลงโทษบิดา มารดา หรือผู้ว่าจ้างเด็กที่ทำงานที่เสี่ยงต่ออันตรายไว้โดยเฉพาะ โดยการเพิ่มเติมไว้ในพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

3. ด้านสุขภาพ โภชนาการ โดยปัจจุบันได้มีนโยบายของรัฐบาลให้มีโครงการนมโรงเรียน โครงการอาหารกลางวันอยู่แล้ว ดังนั้น จึงควรเพิ่มเติมในกฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและ สวัสดิการของเด็กและเยาวชน ในกฎหมาย

3.1 ด้านการเลี้ยงดูเด็ก ในต่างประเทศ ได้มีการกำหนดการควบคุมสถานรับเลี้ยงเด็ก และบ้านที่รับเลี้ยงเด็กให้ได้มาตรฐาน มีการกำหนดเกี่ยวกับมาตรฐาน และอัตราเจ้าหน้าที่ ที่ดูแล/เด็ก สิ่งอำนวยความสะดวก อุปกรณ์ การสังเกต และการบันทึกเด็กที่อยู่ในการดูแล ผู้วิจัยมีความเห็นด้วยกับวิธีการดังกล่าว แต่เพื่อให้เหมาะสมกับประเทศไทย ผู้วิจัยเห็นว่า รัฐควรที่จะจัดให้มีการตั้งสถานที่ รับเลี้ยงเด็ก ในการดูแลของรัฐรับเด็กที่ผู้ปกครองมีความประสงค์มาฝากเลี้ยง ทั้งโดยสามารถเบิกค่าใช้จ่ายจากรัฐได้ และที่ไม่สามารถเบิกได้โดยมีมาตรฐาน และข้อกำหนดโดยรัฐ

3.2 ด้านการได้รับการเลี้ยงดูตั้งแต่แรกเกิด ตามที่ประเทศอังกฤษ ได้มีการปรับปรุงกฎหมายให้สิทธิการลาในฐานะบิดามารดาเพื่อการเลี้ยงดูบุตร โดยให้บิดาสามารถลาเพื่อมาเลี้ยงดูบุตรได้ โดยได้รับค่าตอบแทนตามปกติ เมื่อ 6 เมษายน 2546 มีการออกกฎหมายเกี่ยวกับครอบครัวและมีการบังคับใช้ ที่ให้พ่อมีสิทธิในการลาเนื่องจากความเป็นพ่อ โดยต้องออกมาดูแลเพื่อเลี้ยงดูบุตรเท่านั้น เป็นแนวทางที่ดีที่ให้สิทธิในฐานะที่เป็นพ่อในการดูแลบุตร ตั้งแต่แรกเกิด

แต่ทั้งนี้ประเทศไทยส่วนมากประชาชนยังต้องทำงานเพื่อการหาเลี้ยงชีพ ผู้ว่าจ้างมีมากกว่าผู้รับจ้าง การกำหนดดังกล่าวอาจส่งผลให้ผู้ว่าจ้างไม่จ้างผู้รับจ้างที่ยังไม่มีบุตร เป็นการตัดสิทธิในการทำงาน ผู้วิจัย เห็นด้วยกับการที่พ่มีส่วนรวมในการดูแลบุตร โดยให้ พ่อมีสิทธิในการลาเนื่องจากความเป็นพ่อมาดูแลบุตร

โดยสรุปแล้วการพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชนของไทย ควรมีการเพิ่มเติมบทบัญญัติที่เกี่ยวกับสวัสดิการเด็กและเยาวชน ทั้งในด้านสิทธิ การได้รับสวัสดิการพื้นฐาน ด้านการศึกษา ด้านแรงงาน ด้านการได้รับการเลี้ยงดู ทั้งจากผู้ปกครอง และศูนย์รับเลี้ยงเด็ก และรวมถึงบทลงโทษที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย โดยอาจให้แต่ละหน่วยงานมีการออกเป็นกฎกระทรวงให้มีการกำหนดให้แต่ละหน่วยงานนำไปปฏิบัติ โดยมีกฎหมายสวัสดิการเด็กและเยาวชนเป็นกฎหมายฉบับหลัก และสามารถจัดตั้งกรมสวัสดิการเด็กและเยาวชนเพื่อพัฒนากฎหมายสวัสดิการเด็กและเยาวชนให้เป็นกฎหมายฉบับหลัก เพื่อให้สอดคล้องกับตามแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนระยะยาว พ.ศ. 2545-2554 ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้มีคุณลักษณะที่พึงปรารถนา ประกอบด้วย 1. ด้านสุขภาพและการป้องกัน 2. ด้านสติปัญญาและความสามารถในการทำงาน 3. ด้านอารมณ์และความรับผิดชอบตามวัย และ 4. ด้านการมีส่วนร่วมในชุมชนและสังคม แต่ทั้งนี้ ต้องกำหนดในส่วนที่เกี่ยวกับ การเลี้ยงดูเด็ก การให้ความคุ้มครอง และให้สวัสดิการแก่เด็กตั้งแต่ก่อนเกิดถึง 18 ปี และการศึกษาภาคบังคับนั้นยังควรที่จะความช่วยเหลือไปถึง

ครอบครัวที่มีความขัดสน แต่ก็ถูกสถานะทางสังคมบังคับให้ต้องออกจากโรงเรียนและช่วยครอบครัวในการหาเลี้ยงชีพจำนวนมาก

DPU

บทที่ 5

บทสรุป และข้อเสนอแนะ

1. บทสรุป

การศึกษานี้มุ่งศึกษากฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชน โดยทำการเปรียบเทียบกฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของต่างประเทศ เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชนของประเทศไทย จากการศึกษากระบวนการจัดสวัสดิการสังคมเด็กและเยาวชนของประเทศไทย

ผลการศึกษาค้นคว้าพบข้อมูลว่าเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้คือ “กฎหมายที่เกี่ยวกับ สวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชนของประเทศไทยขณะนี้มิชอบเขตในการให้ความคุ้มครองเด็กเพียงบางส่วนเท่านั้น ทำให้เด็กและเยาวชนยังไม่ได้รับการจัดสวัสดิการที่เท่าเทียมกัน ทั้งในด้านการศึกษา สุขภาพ โภชนาการ แรงงาน และการเลี้ยงดูตั้งแต่แรกเกิด นอกจากนี้ยังอยู่ที่กระจัดกระจายกันตามกฎหมายต่างๆหลายฉบับ จึงทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติตลอดมา ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชนในต่างประเทศ เช่น ประเทศอเมริกา ประเทศอังกฤษ ประเทศออสเตรเลียและประเทศฟิลิปปินส์ จะเห็นได้ว่ามีมาตรการทางสวัสดิภาพและ สวัสดิการของเด็กและเยาวชนที่ครอบคลุมและมีการจัดบริการ สวัสดิการให้กับเด็กและเยาวชนได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกันมากกว่า ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวกับ สวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชน เพื่อให้เด็กและเยาวชนทุกคนได้รับการคุ้มครองสิทธิและเข้าถึงการคุ้มครองทางสังคมอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกันตามกฎหมาย ”

สรุปคือ ยังมีการจัดสวัสดิการที่ไม่ครอบคลุมและทั่วถึงในเด็กทุกคน และเด็กบางกลุ่ม ที่ต้องได้รับสวัสดิการ เช่น เด็กเร่ร่อน เด็กขอทาน กลุ่มเด็กที่ยากจนต้องช่วยเหลือพ่อแม่ เป็นต้น ถึงแม้ว่าจะมีกฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชนหลายฉบับ โดยกฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชนของเด็กโดยตรง ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ที่กำหนดว่าเด็กต้องได้รับการจัดสวัสดิการอย่างทั่วถึง และพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ที่กำหนดในการปฏิบัติต่อเด็ก และกำหนดมาตรฐานการเลี้ยงดูขั้นต่ำ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กำหนดให้เด็กต้องได้รับการศึกษาภาคบังคับ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ที่กำหนดเกี่ยวกับการทำงานของเด็ก อายุที่ห้ามทำงาน ส่วนกฎหมายที่พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ถึงแม้ว่าจะได้กำหนดไว้สำหรับเด็กและ

เยาวชนโดยตรง แต่ถ้าเด็กและเยาวชนได้เข้าทำงาน หรือได้เข้าโครงการหลักประกันสุขภาพ 30 บาทรักษาทุกโรค เด็กและเยาวชนนั้นก็ได้รับสิทธิในการรักษาพยาบาลจากการเจ็บป่วยและจากอุบัติเหตุ

สำหรับกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชนในหลายประเทศ ต่างให้ความสำคัญกับการจัดสวัสดิการสังคมที่แตกต่างกัน โดยบางกลุ่มประเทศอย่างประเทศที่มีการพัฒนาแล้ว จะให้ความสำคัญกับมาตรฐานในการดูแลเด็ก ทั้งด้านการศึกษา สุขภาพในด้านการให้โภชนาการ และการดูแลเด็กของผู้ปกครอง และสถานรับเลี้ยงเด็ก ขณะที่ประเทศฟิลิปปินส์นับได้ว่าเป็นประเทศที่กำลังพัฒนาเหมือนประเทศไทย ให้ความสำคัญในเรื่องการศึกษา การจัดระบบการศึกษา ในโรงเรียนให้ได้มาตรฐาน เช่นเดียวกับประเทศไทยที่ได้มีการ

ออกกฎหมาย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ที่เป็นการจัดสวัสดิการในด้านการศึกษาภาคบังคับ และโรงเรียนที่ต้องมีมาตรฐานตามที่กำหนด แต่ประเทศฟิลิปปินส์ก็ยังได้ให้ความสำคัญในการคุ้มครองด้านอื่น ๆ ที่ครอบคลุมสวัสดิการทั้งด้านการศึกษา การเลี้ยงดู สุขภาพ โภชนาการ ด้านแรงงาน และสถานรับเลี้ยงเด็ก อย่าง การจัดการศึกษาให้เด็กทำงานบ้าน มากกว่าในประเทศไทย

การจัดสวัสดิการให้แก่ประชาชนมีการพัฒนาตามสภาพแวดล้อมและเศรษฐกิจ โดยทุกประเทศต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ประชาชนจึงได้มีการบัญญัติเป็นกฎหมายออกมาใช้ซึ่งอาจจะไม่รวมกับกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการสังคมเด็กและเยาวชน อาจมีการแยกออกเป็นกฎหมายโดยเฉพาะหรือเป็นกฎหมายที่มีอยู่แล้ว เช่น กฎหมายคุ้มครองแรงงานเด็ก กฎหมายการศึกษาของเด็ก เป็นต้น ทั้งนี้ที่ผ่านมาการออกกฎหมายที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชนของไทย เป็นการเน้นไปในการให้การคุ้มครอง และการสงเคราะห์เด็ก ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 กวาระเบียบของหน่วยงานและองค์กร ที่อาจไม่เอื้อกับระบบการทำงาน ที่มีวัตถุประสงค์ที่จะให้ความคุ้มครองและส่งเสริมสวัสดิภาพของเด็ก การดำเนินการและออกข้อกฎหมายเน้นมาตรการสงเคราะห์ ที่เป็นการช่วยเหลือเฉพาะเด็กที่มีปัญหา และเป็นการช่วยเหลือเฉพาะหน้ามากกว่าการป้องกันและพัฒนาเด็กก่อนการเกิดปัญหาอย่างต่อเนื่องและจริงจัง ผู้ปฏิบัติงานขาดความรู้และทักษะและความมุ่งมั่นจริงจัง ในการพัฒนาระบบการทำงาน อย่างเช่น กรุงเทพมหานคร เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดสวัสดิการเด็กและเยาวชน กับเด็กในสภาวะยากลำบากพิเศษทุกกลุ่ม ทุกพื้นที่ ตามแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 5 (2540-2544) แต่ก็ยังปรากฏว่ามีเด็กเร่ร่อน เด็กขอทานอยู่เป็นจำนวนมาก เด็กตามสลัมที่ยังมีความเป็นอยู่ที่ไม่ถูกสุขลักษณะ เด็กที่ถูกทอดทิ้งไม่ได้รับการศึกษา หรือ กรมประชาสงเคราะห์ ที่มีหน้าที่ จัดสวัสดิการเด็กและเยาวชนอายุแรกเกิด - 18 ปี ที่ประสบปัญหาถูกทอดทิ้ง เร่ร่อน ประพฤติตนไม่สมควรแก่วัย ถูกทารุณกรรม ถูกใช้แรงงาน และครอบครัวที่ยากจน โดยมีการจัด ให้เด็กยากจนได้รับทุนการศึกษา มีอุปกรณ์การศึกษา การให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา จัดบ้านพักเด็กและครอบครัว ร่วมกับ กระทรวงศึกษาธิการ ที่จัดสวัสดิการด้านการศึกษาภาคบังคับให้เด็กในครอบครัวยากจน การให้

ทุนการศึกษา การให้เครื่องแบบเรียน การจัดโครงการอาหารกลางวันแก่เด็กยากจนในโรงเรียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่า แม้มีข้อกฎหมาย กำหนดให้หน่วยงานของรัฐกระทำ แต่หากเจ้าหน้าที่ของรัฐยังขาดความรู้สึกดังกล่าว แม้มีแรงสนับสนุนก็ยากที่จะสำเร็จ

ปัจจุบันกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีหน้าที่กำกับและอนุญาตการจัดตั้ง สถานรับเลี้ยงเด็ก และสถานสงเคราะห์เด็ก แต่ก็ยังไม่มีการกำหนดบทบัญญัติที่ชัดเจน เป็นเพียงโครงการการช่วยเหลือ หรือควบคุมเท่านั้น ไม่เป็นกฎหมายที่ใช้บังคับไม่สามารถช่วยเหลือเด็กเล็กที่ผู้ปกครองต้องออกทำงานได้ ไม่สามารถกำหนดมาตรฐานของศูนย์รับเลี้ยงเด็กที่ได้ มาตรฐานและเป็นของรัฐ ที่มีการให้บริการ ทั้งสุขภาพ โภชนาการ การศึกษาเพื่อที่พัฒนาความรู้ก่อนเข้าวัยเรียน ตามกฎหมายคุ้มครองเด็ก และยังไม่ครอบคลุมไปถึงเด็กชายของข้างถนน และคุ้มครองเด็กในเรื่องการถูกว่าจ้างให้ไปเป็นขอทาน

ส่วนกระทรวงสาธารณสุข ที่มีหน้าที่ในการดูแลด้านสุขภาพ มีการ จัดบริการในด้านสุขภาพ ปลูกฝีฉีดวัคซีน และบริการรักษาพยาบาลเด็กโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายในโรงพยาบาลของรัฐ และสถานอนามัย ตามโครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค และหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า แต่ก็ไม่มีระบบสนับสนุน การจัดให้บริการด้านโภชนาการที่ปลอดภัยที่จะช่วยเหลือให้แม่และเด็กแข็งแรงสามารถมีภูมิคุ้มกันความเจ็บป่วยได้ดี เช่นการให้นมเด็ก การให้อุปกรณ์อื่นที่จำเป็น

กระทรวงแรงงาน ดูแลด้านแรงงานเด็ก ที่มีบทบัญญัติกำหนดอายุของเด็ก งานที่เด็กต้องทำ วัน เวลา และเวลาพัก ของเด็ก ที่ขัดแย้งกับการศึกษาของเด็ก การจัดสถานรับเลี้ยงเด็กในเวลาทำงานสำหรับครอบครัวที่มีเด็กต้องดูแล หรือการให้มารดาเด็กต้องไปเลี้ยงดูเด็กในชั่วโมงการทำงาน และการกำหนดบทลงโทษที่เข้มงวดต่อผู้ประกอบการ

ทั้งนี้ ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาสุขภาพของเด็กและเยาวชน ในแผนพัฒนาเด็กและ เยาวชนระยะยาว พ.ศ. 2545-2554 ที่กำหนดคุณลักษณะของเด็กที่พึงปรารถนา ได้แก่ ด้านสุขภาพและการป้องกัน ด้านสติปัญญาและความสามารถในการทำงาน ด้านอารมณ์และความรับผิดชอบตามวัย และด้านการมีส่วนร่วมในชุมชนและสังคมนั้น เพื่อให้สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายนี้ รัฐจำเป็นต้อง เพิ่มเติมกฎหมาย หรือออกกฎหมายใหม่ที่ครอบคลุมปัญหาเด็กทุกด้าน ต้องมีการรอบรอบเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และผู้กำหนดนโยบายให้เข้าใจความแตกต่างระหว่างการสงเคราะห์ เฉพาะหน้า ความแตกต่างเมื่อเกิดปัญหา การวางแผนป้องกันมิให้เกิดปัญหา และความจำเป็นที่จะต้องให้ความช่วยเหลือ สงเคราะห์ เด็กตั้งแต่ก่อนเกิด จนถึง 18 ปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มที่ผู้ปกครองมีฐานะยากจน นอกจากนี้ ตามแนวทางการจัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็กช่วงเวลากลางวัน เพื่อสนับสนุนให้เด็กและแม่ได้สารอาหารครบถ้วนที่เป็นการป้องกันโรคและความเจ็บป่วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มยากจน การจัดให้มีการศึกษาในระบบโรงเรียนและนอกโรงเรียนที่มีมาตรฐานสูงและเท่าเทียมกัน การให้ทุนการศึกษาแบบให้เปล่าทั้งในโรงเรียนสามัญ และโรงเรียนวิชาชีพ การส่งเสริมให้เด็กนักเรียนทำกิจการที่เป็น

ประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคม การส่งเสริมการศึกษา ส่งเสริมการแข่งขันทางวิชาการ การจัดให้มีการแข่งขัน สิ่งประดิษฐ์การสนับสนุนให้เด็กที่มีความสนใจหรือมีความจำเป็นทางฐานะครอบครัวให้ทำงาน ที่เหมาะสม การส่งเสริมให้เด็กที่จำเป็นต้องทำงานได้มีโอกาสทางการศึกษาทั้งในระบบมีคะแนนและไม่มีคะแนน การหา ช่องทางให้เด็กที่จำเป็นต้องทำงานมีโอกาสเพิ่มขีดความสามารถในการทำงาน และผลประโยชน์ตอบแทนที่ เหมาะสม โดยหากสามารถออกเป็นกฎหมายฉบับเดียวที่ครอบคลุม สามารถลดอุปสรรคการบังคับใช้ได้ง่าย โดยกำหนดให้แต่ละท้องถิ่นสามารถออกระเบียบเพิ่มเติมในส่วนรายละเอียดได้จะเป็นการดียิ่ง ซึ่งเมื่อ เปรียบเทียบกับประเทศออสเตรเลีย หรือสหรัฐอเมริกาแล้ว ถึงแม้ว่าจะมีกฎหมายสวัสดิการเด็กในรัฐบาลกลาง แต่ก็ยังให้อำนาจหน้าที่แก่รัฐบาลท้องถิ่นตรากฎหมายของแต่ละมลรัฐได้เองเพิ่มเติม ซึ่งอาจเกิดความขัดแย้งกัน แต่ในประเทศฟิลิปปินส์ ถึงแม้ว่าไม่มีการบริหารแยกมลรัฐ แต่การออกกฎหมายสวัสดิการเด็กก็มีเพียงฉบับ เดียว ขณะที่กฎหมายสวัสดิการที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชนของไทยมีหลายฉบับ แต่ก็ยังไม่ครอบคลุมทั่วถึงในทุก ด้าน ที่ควรสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ และสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

ดังนั้นทิศทางการที่พัฒนากฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็ก และเยาวชน ควรมีทิศทางเน้นไปในด้านสุขภาพอนามัยตั้งแต่แรกเกิด การได้รับการเลี้ยงดูตั้งแต่ก่อนเกิดและ หลังเกิดจนถึงอายุ 5 ปี โภชนาการอาหารที่คุณค่าและครบถ้วน รวมทั้งอาหารที่มีความปลอดภัย โดยเน้นที่มี คุณภาพได้มาตรฐาน จนถึงการได้จัดสวัสดิการด้านการศึกษาให้มากขึ้น และรวมถึงการบริการจัดหางานให้กับ กลุ่มเด็กที่ด้อยโอกาสบางกลุ่ม เช่น เด็กพิการ เด็กเร่ร่อน หรือเด็กที่ยากจน การจัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก ช่วงเวลากลางวัน สนับสนุนให้เด็กและแม่ได้สารอาหารครบถ้วนที่เป็นการป้องกันโรคและความเจ็บป่วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มยากจน จัดให้มีการศึกษาในระบบ โรงเรียนและนอกโรงเรียนที่มีมาตรฐานสูงและเท่า เทียมกัน ให้ทุนการศึกษาแบบให้เปล่าทั้งในโรงเรียนสามัญ และ โรงเรียนวิชาชีพ ส่งเสริมให้เด็กนักเรียนทำ กิจการที่เป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคม เช่นการจัดค่ายวิชาการ สำหรับนักเรียนสามัญ การจัดออกค่าย ช่วยซ่อมสถานที่ อุปกรณ์ สำหรับนักเรียนสายวิชาชีพ ส่งเสริมการศึกษา ส่งเสริมการแข่งขันทางวิชาการ จัดให้มี การแข่งขันสิ่งประดิษฐ์เป็นประจำ เพื่อสนับสนุนให้เด็กมีความสนใจได้นำไปใช้ในการหารายได้พิเศษขณะ เรียน เป็นการส่งเสริมให้เด็กที่จำเป็นต้องทำงานได้มีโอกาสทางการศึกษาทั้งในระบบมีคะแนนและไม่มี คะแนน การหาช่องทางให้เด็กที่จำเป็นต้องทำงานมีโอกาสเพิ่มขีดความสามารถในการทำงาน และ ผลประโยชน์ตอบแทน มีการบังคับใช้กฎหมาย และกำหนดบทลงโทษ ที่เป็นการสร้างสรรค์ เช่น การบังคับ ให้ทำงานสาธารณะโดยใช้ความผิด โดยกำหนดให้แต่ละท้องถิ่นสามารถออกระเบียบเพิ่มเติมในส่วน รายละเอียดได้ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศออสเตรเลีย หรือสหรัฐอเมริกาแล้ว ถึงแม้ว่าจะมีกฎหมาย สวัสดิการเด็กในรัฐบาลกลาง แต่ก็ยังให้อำนาจหน้าที่แก่รัฐบาลท้องถิ่นตรากฎหมายของแต่ละมลรัฐได้เอง เพิ่มเติม ตามที่กฎหมายระดับประเทศกำหนด หรืออย่างในประเทศฟิลิปปินส์ ถึงแม้ว่าไม่มีการบริหารแยกมล

รัฐ แต่การออกกฎหมายสวัสดิการเด็กก็มีเพียงฉบับเดียว ที่มีทั้งการให้การเลี้ยงดูของผู้ปกครอง การให้การศึกษา แม้กระทั่งด้านแรงงาน ซึ่งถ้ามีหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดสวัสดิการให้กับเด็กและเยาวชน ก็ต้องปฏิบัติตามกฎหมายสวัสดิการเด็กที่มีเพียงฉบับเดียว ขณะที่กฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชนของไทยมีหลายฉบับ แต่ก็ยังไม่ครอบคลุมทั่วถึงในทุกด้าน ที่ควรสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้ในเรื่องความชัดเจน ขอบเขต ความชัดเจนของกฎหมายในหน่วยงานต่าง ๆ ดังนั้นควรมีการพัฒนากฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชน และให้เพิ่มในส่วนที่ยังไม่มีการจัดบริการให้เข้าไปในกฎหมาย เช่น

บทบัญญัติการจัดอาหารเช้า และกลางวันในโรงเรียน ที่ประเทศสหรัฐอเมริกามีกฎหมายอาหารกลางวันโดยเฉพาะ หรือกฎหมายเกี่ยวกับศูนย์เลี้ยงเด็กกลางวัน ซึ่งปัจจุบันไม่ได้กำหนดเป็นกฎหมาย ขณะที่ประเทศอังกฤษ ออสเตรเลีย ให้ความสำคัญ

ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีการจัดสวัสดิการให้กับครอบครัวที่มีบุตรและไม่มีเวลาเลี้ยงดู หรือผู้ปกครองที่มีรายได้น้อย ที่อาจต้องทิ้งเด็กไว้ตามลำพัง หรือฝากคนอื่นเลี้ยง หรือไม่มีญาติผู้ใหญ่ให้เลี้ยงดู ที่อาจทำให้เด็กเป็นปัญหาสังคม แม้โดยพื้นฐานประชากรไทย เป็นพวกอยู่กับแบบสังคมครอบครัว แต่เมื่อเกิดสังคมเมือง ผู้มาอาศัยในเมืองก็จะมีปัญหา การที่รัฐจะสนับสนุนให้มีสถานรับเลี้ยงเด็กแก่ผู้ปกครองที่ทำงานโดยมีมาตรฐานที่ดี ให้ผู้ปกครอง พ่อแม่เด็กมีความเชื่อถือในมาตรฐานการดูแลของสถานเลี้ยงเด็กนั้น จึงเป็นความจำเป็นที่จะต้องกระทำ และทั้งนี้ควรมีการกระจายศูนย์เลี้ยงเด็กดังกล่าวไปยังทุกจังหวัด โดยทั้งที่เป็นของรัฐและเอกชนที่อยู่ในการกำกับดูแลของรัฐเพื่อให้มีการดูแลเด็กที่ได้คุณภาพและมาตรฐานทั้งในด้านสุขภาพ โภชนาการ และการพัฒนาทางสมอง และร่างกายต่อไป

2. ข้อเสนอแนะ

จากเหตุผลดังกล่าวที่ได้จากการศึกษา ทำให้ทราบถึงระดับปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชน ที่มีหลายฉบับ และยังขาดความชัดเจนของความหมาย ขอบเขตของถ้อยคำ การจัดบริการด้านสวัสดิการที่ไม่ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะในกลุ่มปฐมวัย และในกลุ่มที่ครอบครัวมีฐานะยากจน ตลอดจนได้ทราบถึงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับกฎหมาย ในท้ายที่สุดผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะอันจะเป็นแนวทางให้เกิดการส่งเสริม พัฒนาการบังคับใช้กฎหมายด้านสวัสดิการสังคมและการบัญญัติกฎหมายด้านสวัสดิการเด็กและเยาวชน ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่องานสวัสดิการสังคมในเด็กและเยาวชนอย่างทั่วถึง โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

2.1 ข้อเสนอแนะในการพัฒนากฎหมาย

1. ควรมีการเพิ่มเติมบทบัญญัติในการกำหนดการจัดตั้งศูนย์เลี้ยงดูเด็กเฉพาะให้ได้มาตรฐาน ตามกฎหมายของประเทศออสเตรเลีย และสหรัฐอเมริกา ดังนี้

1.1 โดยเพิ่มเติมในพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 โดยกำหนดจำนวนบุคลากร การศึกษาของบุคลากร อัตราเจ้าหน้าที่ต่อจำนวนเด็ก ทั้งในศูนย์รับเลี้ยงเด็ก และบ้านที่รับเลี้ยงเด็ก ที่ต้องมีการจัดบริการด้านสุขภาพ โภชนาการ และให้การศึกษาแก่เด็กก่อนเข้าเรียนให้ได้มาตรฐาน รวมทั้งบทบัญญัติ การลงโทษสำหรับสถานรับเลี้ยงเด็กในการทำให้เสียชีวิต หรือเกิดอุบัติเหตุที่เกิดจากความประมาทในการดูแล เด็ก โดยบทบัญญัติควรเน้นกำหนดมาตรฐานของศูนย์เลี้ยงดูเด็ก และการบริการด้านการศึกษา ในเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ที่มีการกำหนดเกี่ยวกับมาตรฐาน และอัตราเจ้าหน้าที่/เด็ก จำนวนเด็กที่ดูแล สิ่งอำนวยความสะดวกที่ต้องมี และอุปกรณ์ การสังเกต และการบันทึกเด็กที่อยู่ในการดูแล โดยมีการกำหนดสถานเลี้ยงดูเด็ก คือ การดูแล เด็กกลางวันเต็มเวลา การดูแลเด็กที่จัดให้มีขึ้นในบางโอกาส โรงเรียนอนุบาลและชั้นเรียน ศูนย์รวมเด็ก ที่รับเลี้ยงเด็กทั่วไป และโรงเรียนอนุบาลเอกชน ทั้งนี้ การกำหนดสถานเลี้ยงดูเด็ก มีการกำหนดว่า ศูนย์เลี้ยงดูเด็กกลางวัน จะต้องให้การศึกษาแก่เด็ก สำหรับเด็กอายุ 3-4 ปี ที่อยู่ในความดูแลของศูนย์เลี้ยงดูเด็ก กลางวัน เพื่อการพัฒนาให้มีคุณภาพในการเข้าโรงเรียน ตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

1.2 การขยายศูนย์เลี้ยงดูเด็กให้มีครอบคลุมทั่วประเทศ ทุกจังหวัด ทั้งที่เป็นของรัฐ และเอกชน ที่อยู่ในกำกับของรัฐ ที่มีมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ

2. ในด้านแรงงานเด็ก ควรมีการเพิ่มเติมใน พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ใน หมวดแรงงานเด็ก โดยกำหนดให้เด็กต้องได้รับการศึกษาในขณะที่ทำงานด้วย และห้ามมิให้จ้างแรงงานเด็กใน ชั่วโมงเรียน เช่นเดียวกับกฎหมายของประเทศออสเตรเลีย โดยควรมีการกำหนดชั่วโมงการทำงานของเด็ก โดยมีการกำหนดว่า เด็กต้องไม่ทำงานในชั่วโมงเรียน และบุคคลหรือครอบครัวที่จ้างเด็กทำงานในชั่วโมง เรียนถือว่าเป็นการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติกฎหมาย และต้องได้รับโทษโดยการปรับหรือจำคุก รวมถึงการลงโทษผู้ฝ่าฝืนที่จ้างเด็กเพื่อผลประโยชน์ เช่น การนำเด็กมานั่งขอทาน ที่เป็นการจ้างเด็กโดยผิดกฎหมาย เป็นต้น

3. ควรมีการกำหนดชั้นเรียนพิเศษและโรงเรียนพิเศษสำหรับผู้พิการทางกายทางสติปัญญาและจิตใจและผู้ได้รับความกระทบกระเทือนทางด้านจิตใจ เช่นเดียวกับกฎหมายประเทศ ฟิลิปปินส์ ที่กำหนดให้ โรงเรียนต้องจัดชั้นเรียนพิเศษให้สำหรับผู้พิการ และนอกจากนี้กฎหมายประเทศฟิลิปปินส์ยังกำหนดให้เป็นการศึกษาแบบให้เปล่าไม่เสียค่าเล่าเรียนใน โรงเรียนรัฐ ดังนั้นควรมีการเพิ่มเติมบทบัญญัติการศึกษาแบบให้เปล่าใน โรงเรียนของรัฐ และบทบัญญัติการจัดชั้นเรียนพิเศษ ที่ควรเพิ่มเติมในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.

2542 ที่กำหนดให้โรงเรียนต้องมีการจัดชั้นเรียนพิเศษ และโรงเรียนที่มีการสอนเฉพาะสำหรับเด็กพิการทางร่างกาย และสมอง

4. ควรมีการเพิ่มเติมบทบัญญัติการจัดอาหารเช้า และกลางวันในโรงเรียน ตามกฎหมาย Nutrition Act ของประเทศอเมริกา ที่รวมถึงนมโรงเรียน โดยควรเพิ่มเติมในพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 หรือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยการกำหนดให้โรงเรียนต้องจัดหาอาหารเช้า กลางวัน และนมสำหรับเด็กให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย

5. บทบัญญัติเกี่ยวกับการห้ามเด็กขายของข้างถนน ตามกฎหมาย Children Act ของประเทศอังกฤษ ที่ห้ามเด็กขายของข้างถนน ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่า แม้ตามกฎหมายจะมีการห้ามเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปีทำงาน แต่ในความเป็นจริงเด็กที่ยากจนยังต้องทำงาน ดังนั้นควรมีการเพิ่มเติมการในการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กในกลุ่มที่ทำงานต้องเสี่ยงที่ขายของบริเวณในถนน ที่ควรมีการห้ามขายในบริเวณถนน เช่น ตามสี่แยกไฟแดง ซึ่งแม้ว่าจะมีการห้ามแล้ว แต่กฎหมายก็ยังไม่เข้มงวด ดังนั้นควรมีการกำหนดบทลงโทษให้ผู้ที่ว่าจ้างเด็ก และเด็กที่ยังฝ่าฝืนให้เข้มงวดมากขึ้น

6. การกำหนดให้มีการจัดตั้งศูนย์ดูแลเด็ก สำหรับผู้ปกครองที่ต้องทำงาน โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย และมีการกำหนดมาตรฐานของศูนย์ดูแลเด็กเป็นกฎหมาย เช่นเดียวกับกฎหมายของประเทศออสเตรเลีย โดยควรมีการเพิ่มเติมเป็นบทบัญญัติไว้ใน พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

7. การศึกษาของเด็กที่ทำงานบ้าน ตามกฎหมายของประเทศฟิลิปปินส์ที่กำหนดให้เด็กที่อายุต่ำกว่า 16 ปี ที่ทำงานบ้านต้องได้รับการศึกษา โดยผู้ว่าจ้างหรือหัวหน้าครอบครัวต้องอนุญาตให้เด็กได้เข้าเรียน โดยค่าใช้จ่ายในการศึกษาเป็นส่วนค่าจ้างที่เด็กได้รับ ดังนั้นจึงควรมีบทบัญญัติการศึกษาของเด็กที่ทำงานบ้านเพิ่มเติมใน พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

8. ควรอนุญาตให้มารดาเลี้ยงบุตร ตั้งแรกเกิดถึง 1 ขวบได้ โดยออกเป็นกฎหมายเพิ่มเติมไว้ใน พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ที่ให้สิทธิมารดาในการลาคลอดเพื่อการเลี้ยงดูบุตร โดยที่ต้องมีการแจ้งการลา กำหนดวันที่ลา และนายจ้าง(ตามพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537)กับกองทุนประกันสังคม(ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533) อาจต้องรับผิดชอบในส่วนของค่าจ้างคนละครึ่ง เช่นเดียวกับที่จ่ายค่าจ้างในการลาคลอด 90 วัน

9. การให้สิทธิในการลาในฐานะบิดา ไปเลี้ยงดูบุตร โดยไปใช้สิทธิตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ที่ควรให้สิทธิบิดาในการลาเพื่อการเลี้ยงดูบุตร สำหรับบุคคลที่ทำงานมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี และมีการจ่ายเงินสมทบกองทุนประกันสังคมไม่น้อยกว่า 1 ปี โดยที่ต้องมีการกำหนดถึงระยะเวลาที่ลา การแจ้งการลา กำหนดวันที่ลา โดยได้รับค่าจ้างตามปกติ ทั้งนี้ถ้าพบว่าการลานั้นไปทำงานอื่น ๆ ต้องมีการกำหนดบทลงโทษ เช่น การให้ลาออกจากงาน เป็นต้น ทั้งนี้ ค่าจ้างที่จ่าย นายจ้าง(ตามพระราชบัญญัติเงิน

ทดแทน พ.ศ. 2537) กับกองทุนประกันสังคม(ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533) อาจต้องรับผิดชอบในส่วนของการจ้างคนละครึ่งเช่นเดียวกัน

10. การกำหนดให้มารดาและบิดากำหนดเวลาในการดูแลเด็ก เนื่องจากทั้งบิดา และมารดาต้องทำงาน เพื่อให้เด็กได้รับการดูแลตามที่กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำไว้ สมควรที่มีบทบัญญัติที่ บิดา และมารดา ทำการตกลงกันถึงช่วงเวลาที่ในการพลัดเปลี่ยนเวลาในการดูแลเด็ก โดยทั้งนี้อาจต้องมีการเพิ่มบทบัญญัติเพิ่มเติมในพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ที่ให้บุคคลที่มีฐานะเป็นบิดา หรือมารดามีสิทธิในการกำหนดเวลาที่เหมาะสมเพื่อการเลี้ยงดูเด็ก จนเด็กอายุถึง 5 ปี เพื่อให้เด็กได้รับการดูแลที่เหมาะสม และความอบอุ่นจากครอบครัวต่อไป

2.2 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

1. ควรมีการแก้ไขในการกำหนดอายุของเด็กให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งในแต่ละหน่วยงานที่รับผิดชอบมีการกำหนดอายุของเด็กและเยาวชนที่แตกต่างกันไป และกำหนดความช่วยเหลือ การสงเคราะห์ หรือสวัสดิการเด็ก แยกต่างหากออกไปในช่วงแต่ละอายุ เช่น แม่ที่ตั้งครรภ์ ควรได้รับการตรวจครรภ์และอาหารบำรุง เด็กทารกแรกเกิดต้องได้รับวัคซีนป้องกันโรคต่างๆ ทารกแรกเกิด -3 ปี โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ควรมีการบังคับให้เด็กต้องได้รับนมจากมารดา เด็กเล็ก 3-6 ปีควรได้นมและอาหารเสริมจากรัฐ เป็นต้น

2. จากการสอบถามความคิดเห็น กฎหมายที่ต้องมีการปรับปรุง คือ

2.1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ควรมีการปรับปรุงโดยการขยายพื้นฐานถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6 หรืออายุ 16 ปี เพราะในปัจจุบันมีเด็กส่วนมากที่เรียนดี แต่ยากจนไม่มีเงินค่าเล่าเรียน และต้องทำเรื่องมาเพื่อขอกู้ยืมเงินในกองทุนการศึกษา และจะชดใช้คืนเมื่อเรียนจบ ซึ่งรัฐก็ได้จ่ายเงินกองทุนเพื่อการศึกษาจำนวนมาก และได้รับเงินคืนล่าช้า ดังนั้นควรมีการปรับเปลี่ยนโดยการให้ศึกษาแบบให้เปล่า โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายจนถึง 16 ปี หรือระดับปริญญาตรี และนอกจากนี้ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน และควรมีการบังคับให้พ่อแม่ ต้องให้การศึกษาแก่บุตร และมีการกำหนดบทลงโทษ และการจัดสวัสดิการให้กับเด็กเรียนดีแต่ยากจน ไม่มีเงินเรียนที่เป็นแนวคิดที่ดีที่ควรนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนากฎหมายทางการศึกษา เนื่องจากมาตรฐานการศึกษาของเด็กและเยาวชนไทยยังไม่ได้มาตรฐาน และโรงเรียนก็ยังไม่มีความมาตรฐานเดียวกัน ทำให้เด็กและเยาวชนได้รับสิทธิในการรับการศึกษาที่มีมาตรฐานที่ไม่เท่าเทียมกันด้วย

2.2 ควรมีการเพิ่มบทบาทของสถานประกอบการในการจัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก และเพิ่มสวัสดิการในการทำงานสำหรับเด็กและเยาวชนเพิ่มมากขึ้น

2.3 ในพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 สิ่งที่ต้องปรับปรุงคือ การให้สิทธิประโยชน์สำหรับบุตรให้อยู่ในระบบประกันสังคม และ ให้ประโยชน์กับครอบครัวที่มีฐานะยากจนให้มากขึ้น และให้มีการคุ้มครองผู้ที่ทำงาน 10 ปีขึ้นไปหลังจากออกจากงาน ให้ได้ประโยชน์จากประกันสังคมอย่างต่อเนื่อง

2.4 ด้านสาธารณสุข โดยควรเพิ่มบทบัญญัติให้มีการฉีดวัคซีนในโรคติดต่อ การตรวจสุขภาพเด็กทุก 6 เดือน จนถึงอายุ 15 ปี ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นแนวคิดที่ดี ทั้งนี้ควรเพิ่มบทบัญญัติไว้ใน กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำในการดูแลเด็ก เนื่องจากสภาพปัจจุบันมีเชื้อโรคต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมาย ที่ยังไม่มีวัคซีน ป้องกัน หรือมีแล้วก็ตาม เช่น โรคเอดส์ที่เกิดในเด็ก เป็นต้น การที่让孩子ได้รับภูมิคุ้มกันมากขึ้นน่าจะเป็นการ เพิ่มภูมิคุ้มกันให้เด็กมากขึ้น และสามารถต้านทานกับเชื้อโรคที่นับวันจะทวีความรุนแรงขึ้น สำหรับการให้ โรงพยาบาลหรือ สถานพยาบาลของรัฐ ควรจะมีแพทย์เฉพาะทางเกี่ยวกับเด็กทุก ๆ แห่ง และหรือควรจัดให้มี แผนกเด็กไว้รองรับโดยเฉพาะนั้น ทุก โรงพยาบาลจะมีแพทย์เฉพาะทางเด็กอยู่แล้ว ที่เรียกว่ากุมารแพทย์ จึง ไม่จำเป็นที่ต้องมีการนำมาพัฒนาในกฎหมาย

2.5 ด้านสุขภาพอนามัย ควรเน้นคุณภาพอาหาร เครื่องดื่ม ควรมีการกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำ ให้มีความปลอดภัยแก่เด็กและเยาวชน อาหารที่ไม่มีคุณภาพหรือประโยชน์แก่เด็กเยาวชน ควรถูกลดหรือจำกัด การขายโฆษณาประชาสัมพันธ์ หรือต้องตรวจสอบคุณภาพ ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นแนวทางที่ดีที่ควรนำมาพัฒนาเป็น กฎหมายที่เป็นการคุ้มครองสวัสดิภาพให้กับเด็ก และเยาวชน เนื่องจากปัจจุบันมีการผลิตอาหาร และขนม ประเภทขบเคี้ยวจำนวนมาก ที่มีส่วนประกอบที่ไม่มีคุณค่า และมีกาโฆษณาประชาสัมพันธ์ทำให้เด็กไทยเป็น โรคขาดสารอาหารจำนวนมาก ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์การอาหารและยา ควรมีการควบคุมและ ตรวจสอบอาหารและขนม น้ำดื่มสำหรับเด็กและเยาวชนให้มีมาตรฐานและมีคุณค่าทางโภชนาการ

3. ควรสนับสนุนให้จัดตั้ง สถานรับเลี้ยงเด็กกลางวัน อาจจะจัดตั้งขึ้นมาใหม่ หรือจัดตั้งรวมอยู่ใน โรงเรียนอนุบาลที่มีอยู่แล้ว นอกจากนี้ตามโรงงานขนาดใหญ่ หรือหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ที่มีสวัสดิการห้อง พยาบาลอยู่แล้ว ควรเพิ่มขนาดและงานให้สามารถรับเป็น สถานรับเลี้ยงเด็กกลางวัน สำหรับบุคลากรที่ทำงาน อยู่那儿ได้ และยังสามารถจัดการให้ โรงพยาบาล สถานีอนามัย โรงเรียนทางการแพทย์ การพยาบาล เพิ่มบทบาท และงาน ให้มีสถานรับเลี้ยงเด็กกลางวัน ด้วย

4. การศึกษาภาคบังคับ ควรสนับสนุนให้สวัสดิการที่ครบถ้วน ทั้งอาหารเช้า อาหารกลางวัน เสื้อผ้า หนังสือเรียน สมุดดินสอ เครื่องเขียน รองเท้า และ อื่นๆ ที่จำเป็นแก่การเรียน และห้ามโรงเรียนเก็บเงิน ทุกชนิดจากนักเรียน หรือผู้ปกครอง แต่ส่งเสริมให้ โรงเรียนหารายได้ ทั้งเพื่อโรงเรียนเอง และครูในโรงเรียน โดยจัดกิจกรรม การผลิตหัตถกรรมและงานฝีมือของเด็กนักเรียนเพื่อจำหน่าย และการฝึกทางอาชีพในแขนงวิชา ความรู้ต่าง ๆ โดยครูในโรงเรียนเองหรือ ผู้มีความรู้ภายนอก และ การสอนภาคค่ำ การสอนคอมพิวเตอร์ การเกษตร เป็นต้น

5. การเพิ่มบริการด้านอื่น ๆ ควรมีการบัญญัติการให้บริการในด้าน

5.1 สันทนการ เช่น ศิลปะ ดนตรี กีฬา ฯลฯ อย่าง ในด้านการกีฬา มีบทบัญญัติกำหนดถึงการจัดสถานที่สำหรับออกกำลังกายให้กับเด็กและเยาวชน มีการควบคุมในการจัดสถานที่ให้เด็กเข้าชมแสดง และสามารถดูแลควบคุมได้ เช่น ก่อนเข้าชมการแสดงต้องตรวจอาวุธก่อน ต้องแจ้งให้เด็กทราบถึงกฎ ระเบียบเข้าชมต้องปฏิบัติตนอย่างไร และต้องมีการกำหนดการจัดสถานที่เล่นกีฬาที่ต้องให้มีเพียงพอ โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสำรวจสถานที่และกำหนดนโยบายวางแผนให้มีสถานที่ออกกำลังกายให้มีอยู่ทั่วประเทศ รวมถึงประเภทของกีฬาที่ควรมีการกำหนดให้กับเด็กและเยาวชน

5.2 ความปลอดภัยในชีวิตร่างกาย เช่น การป้องกัน แก้ไขมิให้เด็กเยาวชนประสบเหตุร้าย ถูกหลอกหลอน ถูกทำร้าย ถูกข่มขู่ หรืออุบัติเหตุ ตกท่อน้ำ ถูกรถชน จมน้ำ เป็นต้น

5.3 ด้านการส่งเสริมการมีรายได้ที่ชอบด้วยกฎหมายของเด็กและเยาวชน เช่น การให้เด็ก และเยาวชนหารายได้ระหว่างศึกษา-ทำงานนอกเวลาเรียน ฝึกงานในสถานศึกษา นอกสถานศึกษา ให้ภาครัฐ-เอกชน ร่วมมือให้เด็กเยาวชนมีรายได้ระหว่างการทำงานนอกเวลาเรียนและการฝึกงาน

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- กมลินทร์ พินิจภูวดล. **แนวทางและมาตรการในการจัดการศึกษาของเด็กด้อยโอกาส**. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541
- กิติพัฒน์ นนทปัทมะคุณย์. **นโยบายสังคมและสวัสดิการสังคม**. ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2540
- เกษมสันต์ วัฒวรรณ. **คำอธิบายกฎหมายแรงงาน**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน. 2545
- จงจิตต์ โสภคณารมณ. **สวัสดิการสังคม**. ภาคสังคมวิทยา - มนุษยศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2538
- ชานินทร์ กรัยวิเชียร และวิชา มหาคุณ. **การตีความกฎหมาย**. กรุงเทพมหานคร : การพิมพ์, 2523
- ชัชชัย ผลเจริญ. **สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 และพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2544
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549), www.civilsociety.or.th, 2545
- พงศ์ธร บุญอารีย์. **กฎหมายกับสังคม**. กรุงเทพมหานคร : บริษัทสำนักพิมพ์ดวงกมล (2520) จำกัด, 2543
- ระพีพรรณ คำหอม. **สวัสดิการกับสังคมไทย**. กรุงเทพมหานคร : บริษัทอาร์ยัน มีเดีย จำกัด, 2545
- สมยศ เชื้อไทย. **คำอธิบายวิชากฎหมายแพ่ง : หลักทั่วไป**. กรุงเทพมหานคร : ชรรมนิช, 2538
- วันทนีย์ วาสีกะสิน สุรางค์รัตน์ วศิณารมณ และกิติพัฒน์ นนทปัทมะคุณย์. **ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2541
- วิจิตรา วิเชียรชม. **ย่อหลักกฎหมายแรงงานพื้นฐานความรู้ทั่วไปกฎหมายแรงงาน**. พิมพ์ครั้งที่ 18. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม , 2543
- ศรีทับทิม พานิชพันธุ์. **ความรู้เบื้องต้นทางสังคมศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บริษัท สหธรรมมิก จำกัด, 2536

สมาคมสวัสดิการเด็กในประเทศไทย. คู่มือกฎหมายเกี่ยวกับเด็ก. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ช.
2530

วารสาร

มาริสสา ภู่งิ้ว. “สวัสดิการสังคม : แนวคิดและทฤษฎี” วารสารสังคมศาสตร์. ปีที่ 7. ฉบับที่ 1
มกราคม-มิถุนายน . 2535

มาริสสา ภู่งิ้ว. การวางแผนระบบงานสวัสดิการสังคมของประเทศไทย. วารสารสังคมศาสตร์,
ปีที่ 9 . ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน .2535

เอกสารอื่นๆ

กุศล สุนทรธาดา และจิตตินันท์ เฉชะคุปต์. “รูปแบบและการจัดบริการสถานเลี้ยงเด็กที่มีคุณภาพ
ในประเทศไทย : กรณีพินิจศึกษา” สถาบันวิจัยประชากรสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล,
2544

ธีระ ศรีธรรมรักษ์ และวิทย์ ชะนะภัย. “อนาคตประเทศไทยกับการออกกฎหมายสวัสดิการสังคม.
สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและ
สิ่งแวดล้อม, 2538

พงษ์กฤษณ์ มงคลสินธุ์. “พัฒนาการแนวคิดที่ว่าด้วยสวัสดิการสังคม” ในยุทธศาสตร์เชิงรุก
เพื่องานสวัสดิการสังคม. รายงานการประชุมทางวิชาการสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
ประจำปี 2535 . อรวรรณ คูหเจริญ, บรรณาธิการ . กรุงเทพฯ : คณะสังคมสงเคราะห์
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2536

ระพีพรรณ คำหอมและเฉลิมชัย โรจน์นรินทร์. “แนวทางการพัฒนาบริการสวัสดิการเด็กสำหรับเด็ก
เด็กที่อยู่ในครอบครัวที่ยากจนศึกษาเฉพาะกรณีกรุงเทพมหานคร” กรุงเทพฯ : คณะ
สังคมสงเคราะห์ศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2543

ศรีศักดิ์ ไทยอารี และคณะ. “สถานภาพการให้บริการทางการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสในต่าง
ประเทศ” สำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ องค์การครูสภา, 2543

สุนันท์ โพธิ์ทอง. “วาระแห่งนโยบายสวัสดิการสังคมไทยในสหัสวรรษใหม่ : ทิศทางใหม่
สำหรับกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม” คณะสงเคราะห์ศาสตร์,
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2543

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ. ปริญญาระดับโลกเพื่อเด็กและ
ปริญญาเพื่อเด็ก . สำนักนายกรัฐมนตรี , องค์การเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ , 2543

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ. นโยบายเยาวชนแห่งชาติและ
แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนระยะยาว (พ.ศ. 2545-2554) สำนักนายกรัฐมนตรี, 2545
อภิญญา เวชยชัย และกิติพัฒน์ นนทปัทมะคุลย์. “การพัฒนาระบบสวัสดิการสำหรับกลุ่มผู้ด้อย
โอกาส กลุ่มเสี่ยง และผู้ประสบปัญหาทางสังคม” รายงานวิจัย คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546

ข่าวในหนังสือพิมพ์

“ແພບ ຣ.ຣ.ຄຸນຄາພໍ່າເຊີຍດ 4 ພັນ ຮອງ” ນສພ. ທ້ອຍຣັຖ ຈຸບັບວັນທີ່ 19 ກຣກຄຸວາຄມ 2547

วิทยานิพนธ์

พรเพ็ญ พฤทธิธโนปจัย. “การจัดสวัสดิการสำหรับเด็กลูกจ้างกรรมกรก่อสร้าง” วิทยานิพนธ์
นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกริก, 2543

สุริรัตน์ ก้านบัวแก้ว. “การจัดสวัสดิการสังคมแก่เด็กถูกทอดทิ้งในทัศนะของนักสังคม
สงเคราะห์” วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย-
ธรรมศาสตร์, 2542

โสภิตา วิชาศิริกุล. “การศึกษาเปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการด้านนันทนาการของผู้ด้อย
ระหว่างกับผู้ด้อยซึ่งเค็ดขาดเรือ่นจำพิเศษกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์สังคม
สงเคราะห์-ศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2545

อรุณี จิตปฎิมา. “การพัฒนามาตรการทางนโยบายเกี่ยวกับแรงงานเด็กในประเทศไทย”
วิทยานิพนธ์พัฒนาบริหารศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2541

พระราชบัญญัติ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540

พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533

พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541

พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546.

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ หน้า 2 เล่ม 108 ตอนที่ 203 วันที่ 22 พฤศจิกายน 2535

ภาษาอังกฤษ

Books

- City Council . **Children's Services Directory**. Hurstville, NSW,Australia. National,1999.
- Childcare Accreditation Council. **Quality Improvement and Accreditation System Handbook**.
Sydney, NSW,Australia,1993.
- Dove Cottage Children Center . **Parents Handbook**. Bankstown, NSW,Australia. Hurstville,
1997.
- Economic Commission for Asia and the Far East. **Comparative Study of social Welfare
Legislation in The Countries of The Ecafe Region**. United nations, New York, 1973.

Laws

- Child Nutrition. United States Code Annotated, the Public Health and Welfare, 1978.
- Children and Young Person. Halsbury's Laws of England 4th Volume 5 (3).
Simon Hetherington. 2001.
- Children Act 1989, Halsbury's Laws of England 4th Volume 6, Simon Hetherington. 1999.
- The Child and Youth Welfare Code of Phillipines.
- Welfare reform act 1996 America

Website

- บทสรุปของผู้บริหาร,โครงการบ้านเอื้ออาทร, http://www.nhanet.or.th/arhorn_01.doc.Australia's
Welfare 1995 : Services and Assistance, Services for Children , [Http://
aihw.gov.au/publications](Http://aihw.gov.au/publications).
- CHILDRIGHT : Magazine of the Children's Legal Centre - excellent for summaries
of legislation and news - <http://www2.essex.ac.uk/clc/www.utm>.
[EduResearch/iep/n/natlaw.hem~/5/20](http://EduResearch.iep/n/natlaw.hem~/5/20)
- Rebecca Sheasby. A guide to men's paternity rights. Net Doctor journalist, 2003.
[Http:// www .tuc.org.uk/uuc/rights_timeoff.cfm](Http://www.tuc.org.uk/uuc/rights_timeoff.cfm)., 22 December 2004.

DPUC

ภาคผนวก

แบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง เรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนากฎหมายที่
เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของเด็กและเยาวชน

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ตามความคิดเห็นของท่าน และตามความเป็นจริง

ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ () ชาย () หญิง
2. อายุ () ต่ำกว่า 30 ปี () 30-35 ปี () 36-40 ปี () มากกว่า 40 ปี
3. สถานภาพ () โสด () สมรส () ม้าย/หย่า
4. การศึกษา () ต่ำกว่าปริญญาตรี () ปริญญาตรี () สูงกว่าปริญญาตรี

ตำแหน่งงาน.....

สถานที่ทำงาน.....

ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นด้านสวัสดิการสังคมที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชนในประเทศไทย

7. ความเข้าใจถึงคำว่า สวัสดิการสังคมเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน
- () 1.ความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดีของเด็กและเยาวชน
- () 2.การป้องกันปัญหา แก้ไขปัญหา และช่วยพัฒนาเด็กและเยาวชนไปในทางที่ดี
- () 3.โครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่รัฐบาลหรือเอกชนทุกระดับจัดให้มีขึ้น ทั้งที่เป็น
ทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อประกันความเป็นอยู่ที่ดีของเด็กและเยาวชน
8. ในปัจจุบันหน่วยงานของท่านได้ให้การช่วยเหลือในด้านสวัสดิการสังคมเกี่ยวกับเด็กและ
เยาวชนในด้านใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () ด้านการศึกษา
- () ด้านสุขภาพอนามัย
- () ด้านที่อยู่อาศัย
- () ด้านสวัสดิการแรงงาน
- () ด้านนันทนาการ
- () ด้านบริการสังคม
- () อื่น ๆ ได้แก่.....

9. จากข้อ 8. ท่านเห็นว่าการจัดสวัสดิการสังคมของรัฐต่อเด็กและเยาวชนในด้านต่าง ๆ เหมาะสมหรือไม่

() เหมาะสม () ไม่เหมาะสม

ถ้าเห็นว่าไม่เหมาะสม ควรมึวิธีการดำเนินการอย่างไร

() ควรเพิ่มบริการด้านสุขอนามัย ได้แก่.....

() ควรเพิ่มบริการด้านการศึกษา ได้แก่.....

() ควรเพิ่มบริการด้านสาธารณสุข ได้แก่.....

() ควรเพิ่มบริการด้านสวัสดิการแรงงาน ได้แก่.....

() ควรเพิ่มบริการด้าน.....

ได้แก่.....

10. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ ที่ประเทศไทยควรมีการพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการเด็กและเยาวชน ที่ชัดเจน และครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

() เห็นด้วย () ไม่เห็นด้วย () อย่างไม่รู้ได้

11. ท่านเห็นว่าการพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการเด็กและเยาวชน ควรเน้นในเรื่องใดมากที่สุด

() เน้นด้านการศึกษา

() การให้การดูแลสุขภาพ โภชนาการเด็กตั้งแต่แรกเกิด

() การจัดสถานเลี้ยงเด็กตั้งแต่แรกเกิดที่เหมาะสม และมีคุณภาพมาตรฐาน

() การนำโครงการอาหารกลางวัน และอาหารเช้าเพิ่มเป็นบทบัญญัติในกฎหมาย

() อื่น ๆ ได้แก่.....

12. ปัจจุบันข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการเด็กและเยาวชน แต่ละฉบับ ท่านมีความเห็นเกี่ยวกับประโยชน์อย่างไร

1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพในการได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย การศึกษาขั้นพื้นฐาน การรับบริการทางสาธารณสุข

() ใช้ประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานในปัจจุบัน

() ไม่ได้ใช้ประโยชน์และไม่เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน

() ควรมีการปรับปรุงคือ.....

2. ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 294 ว่าด้วยการสงเคราะห์เด็ก และการปฏิบัติต่อเด็ก

() ใช้ประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานในปัจจุบัน

() ไม่ได้ใช้ประโยชน์และไม่เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน

() ควรมีการปรับปรุงคือ.....

3. พระราชบัญญัติหลักการประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545
- () ใช้ประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานในปัจจุบัน
- () ไม่ได้ใช้ประโยชน์และไม่เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน
- () ควรมีการปรับปรุงคือ.....
4. พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533
- () ใช้ประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานในปัจจุบัน
- () ไม่ได้ใช้ประโยชน์และไม่เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน
- () ควรมีการปรับปรุงคือ.....
5. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
- () ใช้ประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานในปัจจุบัน
- () ไม่ได้ใช้ประโยชน์และไม่เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน
- () ควรมีการปรับปรุงคือ.....
6. พระราชบัญญัติการคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546
- () ใช้ประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานในปัจจุบัน
- () ไม่ได้ใช้ประโยชน์และไม่เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน
- () ควรมีการปรับปรุงคือ.....
7. กฎหมายอื่นๆ ได้แก่.....
- () ใช้ประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานในปัจจุบัน
- () ไม่ได้ใช้ประโยชน์และไม่เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน
- () ควรมีการปรับปรุงคือ.....
8. กฎหมายอื่นๆ ได้แก่.....
- () ใช้ประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานในปัจจุบัน
- () ไม่ได้ใช้ประโยชน์และไม่เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน
- () ควรมีการปรับปรุงคือ.....
13. ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการเด็กและเยาวชนในประเทศไทย
1.
2.
3.

บันทึกหลักการและเหตุผล

ประกาศร่างกฎกระทรวง

กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอรับใบอนุญาต การออกใบอนุญาต
การขอต่ออายุใบอนุญาต การให้ต่ออายุใบอนุญาต การขอรับใบแทนใบอนุญาต
การออกใบแทนใบอนุญาต การเพิกถอนใบอนุญาตให้จัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก

พ.ศ.

หลักการ

กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอรับใบอนุญาต การออกใบอนุญาต การขอต่ออายุใบอนุญาต การให้ต่ออายุใบอนุญาต การขอรับใบแทนใบอนุญาต การออกใบแทนใบอนุญาต การเพิกถอนใบอนุญาต ให้จัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก

เหตุผล

โดยที่มาตรา 52 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 กำหนดให้การขอรับใบอนุญาต การออกใบอนุญาต การขอต่ออายุใบอนุญาต การให้ต่ออายุใบอนุญาต การขอรับใบแทนใบอนุญาต การออกใบแทนใบอนุญาต และการเพิกถอนใบอนุญาตให้จัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็กให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

ร่าง

กฎกระทรวง

กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอรับใบอนุญาต การออกใบอนุญาต
การขอต่ออายุใบอนุญาต การให้ต่ออายุใบอนุญาต การขอรับใบแทนใบอนุญาต
การออกใบแทนใบอนุญาต การเพิกถอนใบอนุญาตให้จัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก

พ.ศ.

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 6 และมาตรา 52 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 31 มาตรา 34 มาตรา 35 มาตรา 36 มาตรา 37 มาตรา 48 และมาตรา 50 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

หมวด 1

บททั่วไป

ข้อ 1 ออกสถานที่และอนามัยสิ่งแวดล้อมของสถานรับเลี้ยงเด็ก ต้องมีสุขลักษณะดังต่อไปนี้

(1) ที่ตั้งอาคารสถานรับเลี้ยงเด็ก โดยรอบอาคารต้องไม่มีหลุมหรือบ่อน้ำ หรือดินไม้ที่มีหนามแหลมคมอันอาจเป็นอันตรายต่อเด็ก ไม่อยู่ใกล้ขีดบริเวณมีมลพิษเกินกว่าตามที่กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ กำหนด หรือบริเวณที่เสี่ยงอันตราย เช่น บริเวณขนถ่ายแก๊ส น้ำมัน สารเคมี หรือสารพิษ เว้นแต่มีมาตรการป้องกันการเสี่ยงอันตรายดังกล่าว ทั้งนี้ สถานที่ตั้งต้องมีรั้วกั้นบริเวณ มีทางเข้า – ออก ไม่น้อยกว่าสองทาง ถ้ามีทางเดียว ประตูต้องกว้างไม่น้อยกว่า 2 เมตร แต่ถ้าสถานรับเลี้ยงเด็กอยู่ในอาคารหลายชั้น ให้จัดตั้งได้ไม่เกินชั้นที่สอง หากเกินกว่านั้นต้องมีมาตรการป้องกันอัคคีภัยและอุบัติเหตุทางราชการที่เกี่ยวข้อง และให้ผู้มีอำนาจตามข้อ 13 อนุญาตเป็นกรณีไป

(2) อาคารสถานรับเลี้ยงเด็ก ต้องเป็นเขตปลอดบุหรี่ มีแสงสว่างทั่วอาคาร โดยมีความเข้มของแสงไม่น้อยกว่า 200 ลักส์ ระดับเสียงภายในอาคารขณะเด็กหลับไม่เกิน 40 เดซิเบล มีทางเข้า –

ออก อย่างน้อยสองทาง โดยความกว้างและความสูงแต่ละทางต้องมีขนาดไม่น้อยกว่า 80 x 180 เซนติเมตร สามารถเคลื่อนย้ายเด็กออกจากอาคารได้สะดวก ความสูงจากพื้นถึงขอบหน้าต่างไม่น้อยกว่า 80 เซนติเมตร และพื้นเพดาน ไม่น้อยกว่า 2.20 เมตร ซึ่งพื้นที่ หน้าต่าง ประตู และช่องลมรวมกันแล้วต้องไม่น้อยกว่าร้อยละสี่สิบของพื้นที่ห้อง เว้นแต่จะสามารถปรับอากาศได้ไม่สูงกว่า 25 องศาเซลเซียส และมีระบบฟอกอากาศหรือการระบายอากาศออกจากห้องด้วย กรณีมีบันได ความกว้างของบันไดต้องไม่น้อยกว่า 1 เมตร ลูกตั้งบันไดสูงไม่เกิน 17.5 เซนติเมตร ลูกนอนกว้างไม่น้อยกว่า 20 เซนติเมตร ทุกชั้นบันไดต้องมีราวและลูกกรงสูงไม่น้อยกว่า 90 เซนติเมตร มีราวเดี่ยวเหมาะสมกับเด็กเกาะขึ้นบันได ระยะห่างของลูกกรงต้องไม่เกิน 15 เซนติเมตร และชานพักของบันไดแต่ละช่วงต้องไม่น้อยกว่าความกว้างของบันได ถ้าอาคารมีระเบียง ความกว้างของระเบียงต้องไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร และถ้ามีม้านั่งด้วย ระเบียงต้องกว้างไม่น้อยกว่า 1.75 เมตร ขอบระเบียงต้องสูงจากม้านั่งไม่น้อยกว่า 70 เซนติเมตร โดยมีมาตรการป้องกันความปลอดภัยสำหรับเด็กดังต่อไปนี้

(ก) ติดตั้งอุปกรณ์ระบบความปลอดภัย หรือเครื่องตัดไฟภายในอาคารสถานรับเลี้ยงเด็ก

(ข) ติดตั้งเครื่องดับเพลิงอย่างน้อยหนึ่งเครื่องในแต่ละชั้นของอาคาร

(ค) ปลั๊กไฟต้องสูงจากพื้นห้องไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร ถ้าติดตั้งต่ำกว่ากำหนด ต้องมีฝาปิดที่ปลอดภัย

(3) พื้นที่ใช้สอยในอาคารต้องสะอาดและปลอดภัย มีพื้นที่สำหรับจัดกิจกรรมรับประทานอาหาร นอน และทำความสะอาดร่างกาย โดยเฉลี่ย 2 ตารางเมตร ต่อเด็กอายุสองปีขึ้นไป จำนวนหนึ่งคน และโดยเฉลี่ย 1.50 ตารางเมตร ต่อเด็กอายุต่ำกว่าสองปี จำนวนหนึ่งคนแยกจากห้องประกอบอาหาร ห้องส้วม และที่พักเด็กป่วย

ในอาคารนั้น ต้องจัดให้มีวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมและเพียงพอกับจำนวนเด็ก เช่น โต๊ะและเก้าอี้ ที่มีความปลอดภัย ตู้หรือชั้นวางของ ที่ค้ำน้ำสะอาดพร้อมภาชนะ เครื่องชั่งน้ำหนักและที่วัดส่วนสูง

พื้นที่สำหรับจัดกิจกรรม รับประทานอาหาร นอน และทำความสะอาดร่างกาย อาจจัดแยกเป็นห้องเฉพาะ หรือจัดรวมเป็นห้องอเนกประสงค์ที่ใช้ได้หลายอย่างในพื้นที่เดียวกันแต่ต่างเวลากัน ด้วยการปรับเปลี่ยนวัสดุอุปกรณ์ หรือย้ายเครื่องเรือนตามความเหมาะสมของพื้นที่ และเมื่อจัดพื้นที่เพื่อการใช้สอยแล้ว พื้นทีนั้นต้องมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

(ก) บริเวณพื้นที่สำหรับจัดกิจกรรม ซึ่งอาจใช้บริเวณนอกอาคารที่มีพื้นที่เฉลี่ยไม่น้อยกว่า 2 ตารางเมตร ต่อเด็ก 1 คน โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นหลัก มีวัสดุอุปกรณ์ป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ และมีอุปกรณ์เครื่องเล่นที่ส่งเสริมการพัฒนาเรียนรู้ของเด็ก

(ข) บริเวณพื้นที่รับประทานอาหาร ต้องคำนึงถึงความสะดวกเป็นหลัก มีภาชนะสำหรับเด็กใช้ในการบริโภคด้วยวัสดุที่ถูกต้องลักษณะ ไม่มีพิษ และเพียงพอกับจำนวนเด็ก มีแสงสว่างและอากาศถ่ายเทได้สะดวก เว้นแต่บริเวณนั้นเป็นห้องที่สามารถปรับอากาศได้ไม่สูงกว่า 25 องศาเซลเซียส และมีระบบฟอกอากาศหรือการระบายอากาศออกจากห้องน้ำด้วย

(ค) บริเวณพื้นที่สำหรับนอน ต้องอยู่ในห้องที่มีความสะอาด และมีอุปกรณ์เครื่องใช้ในการนอนที่เหมาะสมและเพียงพอกับจำนวนเด็ก อากาศถ่ายเทได้สะดวก หรือเป็นห้องที่สามารถปรับอากาศได้ไม่สูงกว่า 25 องศาเซลเซียส และมีระบบฟอกอากาศหรือการระบายอากาศออกจากห้อง ตลอดจนให้มีมาตรการป้องกันยุงและแมลง

(ง) บริเวณที่ใช้ทำความสะอาดร่างกาย ต้องจัดให้มีบริเวณใช้ทำความสะอาดตัวเด็ก โดยมีอุปกรณ์ที่จำเป็นตามสมควร ซึ่งอย่างน้อยต้องมีที่ล้างมือ ในกรณีที่มีห้องน้ำพื้นจะต้องไม่ลื่นและอาคารถ่ายเทได้สะดวก

(จ) บริเวณที่ประกอบอาหาร ต้องห่างจากบริเวณพื้นที่ (ก) (ข) (ค) และ (ง) พอสมควร มีประตูเปิด - ปิด ที่เด็กเข้าไปไม่ได้ มีเครื่องใช้ที่จำเป็น รวมทั้งที่ล้างและที่เก็บภาชนะที่ถูกต้องลักษณะ โดยมีความสะอาดและปลอดภัยด้วย

(ฉ) ห้องส้วม ต้องจัดให้มีห้องส้วมที่ถูกต้องลักษณะสำหรับเด็ก ซึ่งมีที่ถ่ายอุจจาระโดยเฉลี่ยหนึ่งที่ต่อเด็กที่มีอายุหนึ่งปีขึ้นไป จำนวนสิบคน โดยฐานส้วมนั้นเด็กต้องสามารถก้าวขึ้นไปได้ง่าย หากมีประตูจะต้องไม่ใส่กลอนหรือกุญแจ และมีส่วนสูงที่สามารถมองเห็นเด็กได้จากภายนอก หากห้องส้วมอยู่ภายนอกอาคารจะต้องไม่อยู่ในที่ลับตาคน ในกรณีที่ไม่สามารถจัดทำห้องส้วมสำหรับเด็กเป็นการเฉพาะได้ อาจใช้ห้องส้วมที่มีอยู่แล้วปรับให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก โดยจัดหาวัสดุเพิ่มเติมหรือให้เด็กใช้ได้อย่างปลอดภัย

(ช) บริเวณที่พักผ่อน ต้องแยกเป็นสัดส่วน โดยมีตู้เก็บยา อุปกรณ์และเครื่องเวชภัณฑ์ที่จำเป็นในการปฐมพยาบาล อยู่ในที่สูงซึ่งพ้นมือเด็กแต่สะดวกต่อการหยิบใช้ และที่พักผ่อนนั้นต้องอยู่สายตาของผู้เลี้ยงดู หรือผู้รับผิดชอบตลอดเวลาที่เด็กป่วย ในกรณีที่ไม่สามารถจัดห้องพักผ่อนเด็กโดยเฉพาะได้ ต้องจัดให้มีที่พักผ่อนแยกเป็นสัดส่วนตามความเหมาะสม

ข้อ 2 เจ้าของสถานรับเลี้ยงเด็ก ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (1) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปี และจบการศึกษาภาคบังคับ
- (2) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี ไม่มีประวัติการทำผิดต่อเด็ก หรือละเมิดสิทธิเด็ก

(3) ไม่เป็นผู้เคยต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษซึ่งไม่เป็นความผิดเกี่ยวกับเด็ก

(4) มีใบรับรองแพทย์แผนปัจจุบันระบุว่า เป็นผู้มีความสุขภาพแข็งแรง ไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง มีสุขภาพจิตดี ไม่เป็นผู้วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ และไม่เป็นผู้ติดสารเสพติด

(5) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ หรือเป็นบุคคลล้มละลาย กรณีนิติบุคคลเป็นเจ้าของสถานรับเลี้ยงเด็ก ผู้แทนนิติบุคคลที่ขอรับใบอนุญาตนั้นต้องมีคุณสมบัติตามวรรคหนึ่ง

ข้อ 3 เจ้าของสถานรับเลี้ยงเด็ก อาจเป็นผู้ดำเนินการ หรือจัดให้มีผู้ดำเนินการ ซึ่งผู้ดำเนินการต้องมีคุณสมบัติตามข้อ 2 และต้องมีคุณวุฒิการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาการเด็กปฐมวัย หรือมีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย อย่างน้อยหนึ่งปี โดยมีหนังสือรับรองจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือผ่านการอบรมตามหลักสูตรที่ปลัดกระทรวงกำหนด และมีความรู้เรื่องโภชนาการและอาหารเป็นอย่างดี และจัดให้มีเจ้าหน้าที่ภายใต้บังคับข้อ 5 ข้อ 6 วรรคสอง และข้อ 7 เพื่อทำหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) ผู้เลี้ยงดูเด็ก
- (2) ผู้จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก
- (3) ผู้ประกอบอาหาร
- (4) ผู้ทำความสะอาด

เจ้าหน้าที่คนหนึ่งๆ อาจทำหน้าที่ใดหน้าที่หนึ่ง หรือหลายหน้าที่ตามวรรคหนึ่งก็ได้ แต่ต้องมีความเหมาะสมกับจำนวนเด็ก

ข้อ 4 ผู้ดำเนินการมีหน้าที่รับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

(1) ดูแลและรับผิดชอบความเป็นอยู่ของเด็กตลอดเวลาที่เด็กอยู่ในสถานรับเลี้ยงเด็กด้วยความรัก ความอบอุ่น และความเสมอภาค

(2) แจ้งระเบียบข้อบังคับของสถานรับเลี้ยงเด็กให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครองของเด็กได้รับทราบ และสร้างความสัมพันธ์กับบิดา มารดา หรือผู้ปกครองของเด็ก

(3) เปิดโอกาสให้บิดา มารดา และผู้ปกครองเยี่ยมชมสถานรับเลี้ยงเด็กตลอดจนการดำเนินงานของสถานรับเลี้ยงเด็ก

(4) สนับสนุนการดำเนินงานที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็กในรูปของการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็ก การฝึกอบรมพัฒนาเจ้าหน้าที่ และการสร้างเครือข่ายกับชุมชน

(5) จัดให้มีแพทย์หรือพยาบาล หรือสามารถติดต่อแพทย์ หรือพยาบาล จากโรงพยาบาล สถานพยาบาล สถานีอนามัย หรือคลินิก ได้ทันที เมื่อมีกรณีฉุกเฉิน

(6) เป็นผู้บังคับบัญชา และรับผิดชอบการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตามข้อ 3

ข้อ 5 ผู้จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก และผู้เลี้ยงดูเด็กต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(1) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปี และจบการศึกษาภาคบังคับ

(2) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสีย บกพร่องในศีลธรรมอันดี ไม่มีประวัติการทำผิดต่อเด็ก หรือละเมิดสิทธิเด็ก

(3) ไม่เป็นผู้เคยต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ ซึ่งไม่เป็นความผิดเกี่ยวกับเด็ก

(4) มิใช่รับรองแพทย์แผนปัจจุบันระบุว่า เป็นผู้มีสุขภาพแข็งแรง ไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง มีสุขภาพจิตดี ไม่เป็นผู้วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ และไม่ใช่ผู้ติดสารเสพติดโดยมีการตรวจสุขภาพอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

(5) มีวุฒิภาวะและบุคลิกลักษณะเหมาะสมทั้งด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม มีความขยันอดทน และมีความตั้งใจที่จะปฏิบัติต่อเด็กด้วยความรัก ความอ่อนโยนที่จะเอื้ออำนวยต่อการทำหน้าที่เลี้ยงดูเด็กได้อย่างเหมาะสม

(6) ผ่านการอบรมตามหลักสูตรที่ปลัดกระทรวงกำหนด

ข้อ 6 ผู้เลี้ยงดูเด็กมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) ดูแลเด็กและปฏิบัติเป็นกิจวัตร เพื่อให้เด็กมีความเจริญเติบโต พัฒนาการทุกด้านตามวัย

(2) ส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ให้เด็กได้พัฒนาด้านกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ สังคม และจริยธรรมไปพร้อมกัน

(3) บันทึกความเจริญเติบโต พฤติกรรม และพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็ก

(4) จัดสิ่งแวดล้อมให้มีความปลอดภัย และถูกสุขลักษณะเหมาะสมกับการพัฒนาเด็กทุกด้าน

(5) เป็นผู้ประสานสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับบิดา มารดา และสมาชิกในครอบครัวเพื่อทราบถึงพฤติกรรมพัฒนาการการเปลี่ยนแปลงของเด็กอย่างต่อเนื่อง

อัตราส่วนผู้เลี้ยงดูเด็กหนึ่งคน จะต้องดูแลรับผิดชอบเด็กอายุไม่เกินหนึ่งปีจำนวนไม่เกินสามคน ตั้งแต่หนึ่งปีไม่เกินสามปีจำนวนไม่เกินหกคน ตั้งแต่สามปีไม่เกินห้าปีจำนวนไม่เกินสิบคน หรือตั้งแต่ห้าปีขึ้นไปจำนวนไม่เกินสิบห้าคน

ข้อ 7 ผู้ประกอบอาหาร ต้องมีคุณสมบัติตามข้อ 2 วรรคหนึ่ง ข้อ 5 (4) และมีความรู้และประสบการณ์ในเรื่องโภชนาการสำหรับเด็กปฐมวัยเป็นอย่างดี

ข้อ 8 การดำเนินการของสถานรับเลี้ยงเด็ก ต้องจัดให้มีบริการรวมถึงในเรื่องต่อไปนี้

(1) จัดให้มีการปฐมนิเทศ การประชุม การพบปะพูดคุย กับบิดา มารดา หรือผู้ปกครองของเด็ก รวมถึงให้ความรู้บิดา มารดา หรือผู้ปกครองของเด็ก ในการดูแลสุขภาพ ทันตสุขภาพ และพัฒนาการของเด็ก ตลอดจนให้คำปรึกษาแนะนำปรึกษาที่เกี่ยวข้องกับเด็ก

(2) จัดอาหารและนมที่มีคุณภาพมีสารอาหารครบถ้วน ให้เด็กรับประทานและดื่มด้วยปริมาณที่เหมาะสมกับวัยของเด็กในแต่ละมื้อ

(3) ชั่งน้ำหนัก และวัดส่วนสูงเด็ก ทำบันทึกรายงานการพัฒนาเด็กตามแบบของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ หรือบันทึกสุขภาพแม่และเด็กตามแบบของกรมอนามัย หรือแบบบัญชีพฤติกรรมของเด็ก และให้คำแนะนำแก่บิดา มารดา หรือผู้ปกครองของเด็ก เรื่องภูมิคุ้มกันโรค มาตรการป้องกันโรคติดต่อ บันทึกการเจ็บป่วยและการดูแลรักษา และแจ้งให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครองของเด็กทราบเป็นประจำอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง รวมถึงกรณีเด็กมีพฤติกรรมเป็นที่น่าสงสัยว่าจะมีปัญหาที่ปรึกษาหารือให้บิดา มารดา และผู้ปกครองของเด็กมีส่วนร่วมในการประเมินพัฒนาการเด็กด้วย

(4) ในกรณีที่มีการระบาดของโรคติดต่อในชุมชน หรือท้องที่ที่สถานรับเลี้ยงเด็กตั้งอยู่ต้องดำเนินการประสานงานกับหน่วยแพทย์ของโรงพยาบาล เพื่อให้เด็กในความดูแลของสถานรับเลี้ยงเด็กได้รับวัคซีนป้องกันโรคนั้น

(5) กรณีเด็กเจ็บป่วยต้องดูแลอย่างใกล้ชิดโดยให้การปฐมพยาบาลเบื้องต้น หรือนำเด็กไปพบแพทย์ และรายงานให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครองของเด็กทันที

(6) จัดวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม ให้เด็กได้เคลื่อนไหวและพัฒนาประสาทสัมผัสทั้งห้า ตลอดจนให้เด็กได้เลือกกิจกรรมที่หลากหลายตามความสนใจ และรู้จักอยู่ร่วมกันในสังคม

(7) ฝึกซ้อมวิธีป้องกันภัยพิบัติให้แก่เจ้าหน้าที่และเด็กอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

(8) อบรมการปฐมพยาบาลเบื้องต้นเกี่ยวกับอุบัติเหตุและการเจ็บป่วยฉุกเฉินของเด็กแก่เจ้าหน้าที่

(9) จัดเก็บข้อมูล หรือทำทะเบียนบันทึกรายการ และแสดงรายละเอียดให้เป็นปัจจุบันดังต่อไปนี้

(ก) รายชื่อและประวัติเด็ก

(ข) การรับ – จำหน่ายเด็ก

(ค) บันทึกประจำตัวเด็ก เพื่อติดตามการเจริญเติบโต พัฒนาการ บริการสุขภาพ รวมถึงการป้องกันโรค

(ง) ตารางเวลาและรายการอาหารประจำวันของเด็ก

(จ) ตารางกิจกรรมประจำวัน

(ฉ) รายการหมายเลขโทรศัพท์ สถานพยาบาล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลความปลอดภัยของเด็ก ในกรณีฉุกเฉินติดต่อได้ในที่เปิดเผย และบันทึกหมายเลขโทรศัพท์ ของบิดา มารดา หรือผู้ปกครองของเด็ก

ข้อ 9 การขอรับใบอนุญาต การอนุญาต การขอต่ออายุใบอนุญาต การให้ต่ออายุ ใบอนุญาต การขอรับแทนใบอนุญาต และการออกใบแทนใบอนุญาตให้จัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็กให้ปฏิบัติตามแบบที่ปลัดกระทรวงกำหนด

ข้อ 10 ใบอนุญาต ใบต่ออายุใบอนุญาต หรือใบแทนใบอนุญาตให้จัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก เจ้าของสถานรับเลี้ยงเด็กต้องแสดงไว้ใน ที่เปิดเผยให้เห็นได้ง่ายในสถานรับเลี้ยงเด็กนั้น

ข้อ 11 เจ้าของสถานรับเลี้ยงเด็ก ต้องจัดให้มีป้ายแสดงชื่อสถานรับเลี้ยงเด็กมีลักษณะสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาดความกว้างไม่น้อยกว่า 40 เซนติเมตร และความยาวไม่น้อยกว่า 1.20 เมตร ตัวอักษรภาษาไทยมีความสูงไม่น้อยกว่า 10 เซนติเมตร ซึ่งระบุในป้ายว่า “สถานรับเลี้ยงเด็ก..(ต่อด้วยชื่อที่ขออนุญาตจัดตั้ง)..”ติดไว้ ณ ที่ตั้งสถานรับเลี้ยงเด็กในที่เปิดเผย เห็นได้ง่ายจากภายนอกอาคาร

ข้อ 12 เจ้าของสถานรับเลี้ยงเด็ก ต้องวางระเบียบหรือข้อบังคับของสถานรับเลี้ยงเด็กให้มีหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการบริหารจัดการให้สอดคล้องและได้มาตรฐานไม่ต่ำกว่าที่กำหนดในหมวดนี้ เพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติสำหรับสถานรับเลี้ยงเด็กนั้น รวมทั้งใช้ประกอบในการยื่น

คำขอรับใบอนุญาต และเมื่อได้รับอนุญาตแล้วจะแก้ไขเปลี่ยนแปลงระเบียบหรือข้อบังคับดังกล่าว มิได้ เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากผู้มีอำนาจตามข้อ 13

หมวด 2

การขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาต

ข้อ 13 ผู้ใดประสงค์จะขอรับใบอนุญาตจัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก ต้องมีหลักฐานแสดงกรรมสิทธิในสถานที่และอาคารที่จะขออนุญาตจัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็กถ้าสถานที่หรืออาคารเป็นของผู้อื่น ผู้ขอรับใบอนุญาตต้องมีหนังสือแสดงว่าได้รับความยินยอมจากเจ้าของสถานที่หรืออาคาร และจัดทำแผนผังแสดงสถานที่บริเวณที่ตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก พร้อมผังอาคาร รายละเอียด เกี่ยวกับการใช้สอย อาคารและห้องต่างๆ ทุกห้อง ประกอบการยื่นคำขอรับใบอนุญาตให้จัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก กรณีสถานที่ที่จะขอรับใบอนุญาตจัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก อยู่ในกรุงเทพมหานคร หรือตั้งอยู่ในท้องที่เขตติดต่อตั้งแต่สองจังหวัดขึ้นไปที่มีปัญหา ให้ยื่นต่อปลัดกระทรวงหรือผู้ซึ่งปลัดกระทรวงมอบหมาย แต่ถ้าตั้งอยู่ในจังหวัดอื่นให้ยื่นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย

เมื่อผู้รับคำขอใบอนุญาต เห็นว่า สถานที่ อาคาร สภาพแวดล้อม คุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอรับใบอนุญาต ผู้ดำเนินการ เจ้าหน้าที่ และมีระเบียบหรือข้อบังคับการดำเนินงานไม่ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่กำหนดไว้ในหมวด 1 ให้ผู้รับคำขอรับใบอนุญาต ออกใบอนุญาตให้จัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก มีอายุการอนุญาตหนึ่งปีนับแต่วันออกใบอนุญาต ให้แก่ผู้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตนั้น

หมวด 3

การขอต่ออายุใบอนุญาตและการให้ต่ออายุใบอนุญาต

ข้อ 14 การต่ออายุใบอนุญาต ให้เจ้าของสถานรับเลี้ยงเด็กยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตต่อผู้มีอำนาจตามข้อ 13 ก่อนที่อายุในใบอนุญาต หรือใบต่ออายุใบอนุญาตจะสิ้นสุดไม่น้อยกว่าสามสิบวัน เมื่อได้ยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาต หรือใบต่ออายุใบอนุญาตจะสิ้นสุดลงไม่น้อยกว่าสามสิบวัน เมื่อได้ยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตแล้ว ให้ผู้ยื่นคำขอดำเนินการสถานรับเลี้ยงเด็กต่อไปได้จนกว่าผู้มีอำนาจตามข้อ 13 จะสั่งไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต

กรณีผู้มีอำนาจตามข้อ 13 เห็นว่าการดำเนินงานของสถานรับเลี้ยงเด็กนั้นมีมาตรฐานไม่น้อยกว่าหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่กำหนดไว้ในหมวด 1 ให้ผู้มีอำนาจตามข้อ 13 ออกใบต่ออายุใบอนุญาตให้จัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็กนั้น มีอายุหนึ่งปีนับแต่วันสิ้นสุดการอนุญาต หรือวันสิ้นสุดการต่ออายุใบอนุญาตครั้งสุดท้าย ให้แก่เจ้าของสถานรับเลี้ยงเด็ก

หมวด 4

การขอรับใบแทนใบอนุญาตและการออกใบแทนใบอนุญาต

ข้อ 15 การขอรับใบแทนใบอนุญาต ต้องเป็นกรณีที่ใบอนุญาต ใบต่ออายุใบอนุญาต หรือใบแทนใบอนุญาตให้จัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็กสูญหาย ถูกทำลายหรือชำรุดในสาระสำคัญ กรณีเช่นนี้ให้เจ้าของสถานรับเลี้ยงเด็กนำหลักฐานการแจ้งความต่อพนักงานสอบสวนว่าใบอนุญาต ใบต่ออายุใบอนุญาตหรือใบแทนใบอนุญาต สูญหาย หรือนำใบอนุญาต ใบต่ออายุใบอนุญาต หรือใบแทนใบอนุญาต ที่ถูกทำลายหรือชำรุด ยื่นคำร้องขอรับใบแทนใบอนุญาตให้จัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก ต่อผู้มีอำนาจตามข้อ 13 ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับทราบการสูญหายหรือถูกทำลาย เมื่อมีเหตุอันสมควรดังกล่าว ให้ผู้มีอำนาจตามข้อ 13 ออกใบแทนใบอนุญาตโดยประทับตราว่า “ใบแทน” ให้แก่เจ้าของสถานรับเลี้ยงเด็กไว้

หมวด 5

การเพิกถอนใบอนุญาต

ข้อ 16 กรณีเจ้าของ หรือผู้ดำเนินการสถานรับเลี้ยงเด็ก ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงนี้ หรือระเบียบหรือข้อบังคับของสถานรับเลี้ยงเด็ก หรือเงื่อนไขในการอนุญาต ให้ผู้มีอำนาจตามข้อ 13 มีอำนาจ

- (1) สั่งให้เจ้าของ หรือผู้ดำเนินการสถานรับเลี้ยงเด็ก ปฏิบัติตามกฎหมายกระทรวงนี้ หรือระเบียบหรือข้อบังคับของสถานรับเลี้ยงเด็ก
- (2) ส่งพนักงานเจ้าหน้าที่เข้าควบคุมการดำเนินงานของสถานรับเลี้ยงเด็กเป็นการชั่วคราว หรือ
- (3) เพิกถอนใบอนุญาตให้จัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็กนั้น และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเด็กไปยังสถานรับเลี้ยงเด็กของทางราชการ หรือเอกชนตามความใจของบิดา มารดา หรือผู้ปกครองของเด็ก

การใช้อำนาจตามวรรคหนึ่ง ผู้มีอำนาจตามข้อ 13 ต้องแจ้งเหตุผลเป็นหนังสือให้เจ้าของสถานรับเลี้ยงเด็กได้รับทราบ และให้ความในวรรคนี้ใช้บังคับกับการที่ผู้มีอำนาจตามข้อ 13 ไม่เห็นชอบให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงระเบียบหรือข้อบังคับ ไม่ออกใบอนุญาต ใบต่อใบอนุญาต หรือใบแทนใบอนุญาตให้จัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก ตามข้อ 12 ข้อ 13 ข้อ 14 และข้อ 15 โดยอนุโลม

บทเฉพาะกาล

ข้อ 17 ของสถานรับเลี้ยงเด็กที่จัดตั้งขึ้นก่อนกฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ให้สถานรับเลี้ยงเด็กนั้นดำเนินการต่อไปได้ และให้ปฏิบัติตามที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้ภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ

ให้ไว้ ณ วันที่ พ.ศ.

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

CHILD & YOUTH WELFARE CODE
OF THE PHILIPPINES
PRESIDENTIAL DECREE NO. 603
December 10, 1974
THE CHILD AND YOUTH WELFARE CODE

I, FERDINAND E. MARCOS, President of the Philippines, by virtue of the powers vested in me by the Constitution, do hereby order and decree the following:

TITLE I. GENERAL PRINCIPLES

Article 1. Declaration of Policy. - The Child is one of the most important assets of the nation. Every effort should be exerted to promote his welfare and enhance his opportunities for a useful and happy life.

Art. 2. Title and Scope of Code. - The Code shall be known as the "*Child and Youth Welfare Code*". It shall apply to persons below twenty-one years of age except those emancipated in accordance with law. "*Child*" or "*minor*" or "*youth*" as used in this Code, shall refer to such persons.

Art. 3. Rights of the Child. - All children shall be entitled to the rights herein set forth without distinction as to legitimacy or illegitimacy, sex, social status, religion, political antecedents, and other factors.

(1) Every child is endowed with the dignity and worth of a human being from the moment of his conception, as generally accepted in medical parlance, and has, therefore, the right to be born well.

(2) Every child has the right to a wholesome family life that will provide him with love, care and understanding, guidance and counseling, and moral and material security.

The dependent or abandoned child shall be provided with the nearest substitute for a home.

(3) Every child has the right to a well-rounded development of his personality to the end that he may become a happy, useful and active member of society.

The gifted child shall be given opportunity and encouragement to develop his special talents.

The emotionally disturbed or socially maladjusted child shall be treated with sympathy and understanding, and shall be entitled to treatment and competent care.

The physically or mentally handicapped child shall be given the treatment, education and care required by his particular condition.

(4) Every child has the right to a balanced diet, adequate clothing, sufficient shelter, proper medical attention, and all the basic physical requirements of a healthy and vigorous life.

(5) Every child has the right to be brought up in an atmosphere of morality and rectitude for the enrichment and the strengthening of his character.

(6) Every child has the right to an education commensurate with his abilities and to the development of his skills for the improvement of his capacity for service to himself and to his fellowmen.

(7) Every child has the right to full opportunities for safe and wholesome recreation and activities, individual as well as social, for the wholesome use of his leisure hours.

(8) Every child has the right to protection against exploitation, improper influences, hazards, and other conditions or circumstances prejudicial to his physical, mental, emotional, social and moral development.

(9) Every child has the right to live in a community and a society that can offer him an environment free from pernicious influences and conducive to the promotion of his health and the cultivation of his desirable traits and attributes.

(10) Every child has the right to the care, assistance, and protection of the State, particularly when his parents or guardians fail or are unable to provide him with his fundamental needs for growth, development, and improvement.

(11) Every child has the right to an efficient and honest government that will deepen his faith in democracy and inspire him with the morality of the constituted authorities both in their public and private lives.

(12) Every child has the right to grow up as a free individual, in an atmosphere of peace, understanding, tolerance, and universal brotherhood, and with the determination to contribute his share in the building of a better world.

Art. 4. Responsibilities of the Child. - Every child, regardless of the circumstances of his birth, sex, religion, social status, political antecedents and other factors shall:

- (1) Strive to lead an upright and virtuous life in accordance with the tenets of his religion, the teachings of his elders and mentors, and the biddings of a clean conscience;
- (2) Love, respect and obey his parents, and cooperate with them in the strengthening of the family;
- (3) Extend to his brothers and sisters his love, thoughtfulness, and helpfulness, and endeavor with them to keep the family harmonious and united;
- (4) Exert his utmost to develop his potentialities for service, particularly by undergoing a formal education suited to his abilities, in order that he may become an asset to himself and to society;
- (5) Respect not only his elders but also the customs and traditions of our people, the memory of our heroes, the duly constituted authorities, the laws of our country, and the principles and institutions of democracy;
- (6) Participate actively in civic affairs and in the promotion of the general welfare, always bearing in mind that it is the youth who will eventually be called upon to discharge the responsibility of leadership in shaping the nation's future; and

(7) Help in the observance of individual human rights, the strengthening of freedom everywhere, the fostering of cooperation among nations in the pursuit of their common aspirations for programs and prosperity, and the furtherance of world peace.

Art. 5. Commencement of Civil Personality. - The civil personality of the child shall commence from the time of his conception, for all purposes favorable to him, subject to the requirements of Article 41 of the Civil Code.

Art. 6. Abortion. - The abortion of a conceived child, whether such act be intentional or not, shall be governed by the pertinent provisions of the Revised Penal Code.

Art. 7. Non-disclosure of Birth Records. - The records of a person's birth shall be kept strictly confidential and no information relating thereto shall be issued except on the request of any of the following:

- (1) The person himself, or any person authorized by him;
- (2) His spouse, his parent or parents, his direct descendants, or the guardian or institution legally in-charge of him if he is a minor;
- (3) The court or proper public official whenever absolutely necessary in administrative, judicial or other official proceedings to determine the identity of the child's parents or other circumstances surrounding his birth; and
- (4) In case of the person's death, the nearest of kin.

Any person violating the prohibition shall suffer the penalty of imprisonment of at least two months or a fine in an amount not exceeding five hundred pesos, or both, in the discretion of the court.

Art. 8. Child's Welfare Paramount. - In all questions regarding the care, custody, education and property of the child, his welfare shall be the paramount consideration.

Art. 9. Levels of Growth. - The child shall be given adequate care, assistance and guidance through his various levels of growth, from infancy to early and later childhood, to puberty and adolescence, and when necessary even after he shall have attained age 21.

Art. 10. Phases of Development. - The child shall enjoy special protection and shall be given opportunities and facilities, by law and by other means, to ensure and enable his fullest development physically, mentally, emotionally, morally, spiritually and socially in a healthy and normal manner and in conditions of freedom and dignity appropriate to the corresponding developmental stage.

Art. 11. Promotion of Health. - The promotion of the Child's health shall begin with adequate pre-natal and post-natal care both for him and his mother. All appropriate measures shall be taken to insure his normal total development.

It shall be the responsibility of the health, welfare, and educational entities to assist the parents in looking after the health of the child.

Art. 12. Education. - The schools and other entities engaged in non-formal education shall assist the parents in providing the best education for the child.

Art. 13. Social and Emotional Growth. - Steps shall be taken to insure the child's healthy social and emotional growth. These shall be undertaken by the home in collaboration with the schools and other agencies engaged in the promotion of child welfare.

Art. 14. Morality. - High moral principles should be instilled in the child, particularly in the home, the school, and the church to which he belongs.

Art. 15. Spiritual Values. - The promotion of the child's spiritual well-being according to the precepts of his religion should, as much as possible, be encouraged by the State.

Art. 16. Civic Conscience. - The civic conscience of the child shall not be overlooked. He shall be brought up in an atmosphere of universal understanding, tolerance, friendship, and helpfulness and in full consciousness of his responsibilities as a member of society.

TITLE III
CHILD AND YOUTH WELFARE AND EDUCATION

Chapter 1
ACCESS TO EDUCATIONAL OPPORTUNITIES

Art. 71. Admission to Schools. - The state shall see to it that no child is refused admission in public schools. All parents are required to enroll their children in schools to complete, at least, an elementary education.

Art. 72. Assistance. - To implement effectively the compulsory education policy, all necessary assistance possible shall be given to parents, specially indigent ones or those who need the services of children at home, to enable the children to acquire at least an elementary education. Such assistance may be in the form of special school programs which may not require continuous attendance in school, or aid in the form of necessary school supplies, school lunch, or whatever constitutes a bar to a child's attendance in school or access to elementary education.

Art. 73. Nursery School. - To further help promote the welfare of children of working mothers and indigent parents, and in keeping with the Constitutional provision on the maintenance of an adequate system of public education, public nursery and kindergarten schools shall be maintained, whenever possible. The operation and maintenance of such schools shall be the responsibility of local governments. Aid from local school board funds, when available, may be provided.

Art. 74. Special Classes. - Where needs warrants, there shall be at least special classes in every province, and, if possible, special schools for the physically handicapped, the mentally retarded, the emotionally disturbed, and the specially gifted. The private sector shall be given all the necessary inducement and encouragement to establish such classes or schools.

Art. 75. School Plants and Facilities. - Local school officials and local government officials shall see to it that school children and students are provided with adequate schoolrooms and facilities including playground, space, and facilities for sports and physical development activities. Such officials should see to it that the school environment is free from hazards to the health and safety of the students and that there are adequate safety measures for any emergencies such as accessible

exits, firefighting equipment, and the like. All children shall have the free access to adequate dental and medical services.

Chapter II

THE HOME AND THE SCHOOL

Art. 76. Role of the Home. - The home shall fully support the school in the implementation of the total school program - curricular and co-curricular - toward the proper physical, social, intellectual and moral development of the child.

Art. 77. Parent-Teacher Associations. - Every elementary and secondary school shall organize a parent-teacher association for the purpose of providing a forum for the discussion of problems and their solutions, relating to the total school program, and for insuring the full cooperation of parents in the efficient implementation of such program. All parents who have children enrolled in a school are encouraged to be active members of its PTA, and to comply with whatever obligations and responsibilities such membership entails.

Parent-Teacher Association all over the country shall aid the municipal and other local authorities and school officials in the enforcement of juvenile delinquency control measures, and in the implementation of programs and activities to promote child welfare.

Chapter 2

WORKING CHILDREN

Art. 107. Employment of Children Below Sixteen Years. - Children below sixteen years of age may be employed to perform light work which is not harmful to their safety, health or normal development and which is not prejudicial to their studies.

The provisions of the Labor Code relating to employable age and conditions of employment of children are hereby adopted as part of this Code insofar as not inconsistent herewith.

Art. 108. Duty of Employer to Submit Report. - The employer shall submit to the Department of Labor a report of all children employed by him. A separate report shall be made of all such

children who are found to be handicapped after medical examination. The Secretary of Labor shall refer such handicapped children to the proper government or private agencies for vocational guidance, physical and vocational rehabilitation, and placement in employment.

Art. 109. Register of Children. - Every employer in any commercial, industrial or agricultural establishment or enterprise shall keep:

- (1) A register of all children employed by him, indicating the dates of their birth;
- (2) A separate file for the written consent to their employment given by their parents or guardians;
- (3) A separate file for their educational and medical certificates; and
- (4) A separate file for special work permits issued by the Secretary of Labor in accordance with existing laws.

Art. 110. Education of Children Employed as Domestics. - If a domestic is under sixteen years of age, the head of the family shall give him an opportunity to complete at least elementary education as required under Article 71. The cost of such education shall be a part of the domestic's compensation unless there is a stipulation to the contrary.

Chapter 3

LABOR-MANAGEMENT PROJECTS

Art. 111. Right to Self-Organization. - Working children shall have the same freedoms as adults to join the collective bargaining union of their own choosing in accordance with existing law.

Neither management nor any collective bargaining union shall threaten or coerce working children to join, continue or withdraw as members of such union.

Art. 112. Conditions of Employment. - There shall be close collaboration between labor and management in the observance of the conditions of employment required by law for working children.

Art. 113. Educational Assistance Programs. - The management may allow time off without loss or reduction of wages for working children with special talents to enable them to pursue formal

studies in technical schools on scholarships financed by management or by the collective bargaining union or unions.

Art. 114. Welfare Programs. - Labor and management shall, in cooperation with the Women and Minors Bureau of the Department of Labor, undertake projects and in-service training programs for working children which shall improve their conditions of employment, improve their capabilities and physical fitness, increase their efficiency, secure opportunities for their promotion, prepare them for more responsible positions, and provide for their social, educational and cultural advancement.

Art. 115. Research Projects. - Labor and management shall cooperate with any government or private research project on matters affecting the welfare of working children.

Australia

Social Welfare and Services

Section 1 Child Welfare

(5) Day Care Centres

(a) GENERAL

[380-765] Introduction It is the general responsibility of the States and Territories to regulate the day care industry and to monitor day care centres to ensure that they are complying with the legislative provisions. The Commonwealth is responsible for providing assistance to certain child care centres where the majority of children cared for are under school age, and for providing research and development grants in connection with such child care. In addition, the Commonwealth is responsible for providing for the payment of rebates for a proportion of certain child care expenses incurred by families.

(b) AUSTRALIAN CAPITAL TERRITORY

[380-770] Types of child care In the Australian Capital Territory a person is providing child care if the person provides care for a child or a number of children:

- (1) on a business basis or on a community service basis;
- (2) at a place which is not the place of living of any of the children being cared for;
- (3) where the number of children who have not enrolled in primary school exceeds four or the number of children who are under 12 years exceeds eight.

A child is regarded as being cared for at a place notwithstanding that the child is temporarily absent from that place, and a child who is received at a place due to an emergency or unexpected circumstances will be regarded as being cared for after he or she has been cared for at the premises for two consecutive days.

[380-775] Who must hold a licence. In the Australian Capital Territory a person generally must not provide child care whether or not for reward, unless a licence is in force with respect to the premises. However, certain forms of child care are excluded from these licensing requirements, including foster care, hospital care, school care and care provided in a place under

the control of the chief executive. In addition, the Minister may exempt specified child care or child care of a specified class from the licensing requirements.

[380-780] Licence Upon receiving the application by a person for a licence in respect of premises, the Minister may grant the licence for a specified period of up to two years or refuse to grant the licence by notice in writing served on the applicant. The licence must include conditions as to the maximum number of children for whom care may be provided under the licence and the ages of the children. The licence may also be subject to such other conditions as the Minister thinks fit, including:

- (1) the number of persons under whose control the children will be placed and the qualifications of those persons;
- (2) the measures to be taken for the health and safety of the children;
- (3) the buildings and facilities to be used at the premises;
- (4) the insurance of the licensee;
- (5) the activities to be provided; and
- (6) the management of the premises.

A licensee is required to keep a copy of the licence on the premises, display a certificate stating that he or she holds a licence, keep an admission register, medical records and an excursion book. The Director or an officer may, at any reasonable time, enter and inspect premises specified in the licence.

[380-785] Suspension, variation and cancellation of licence The Minister may suspend a licence for a specified period of up to 14 days if satisfied that an emergency exists. Where the Minister has, by notice in writing, informed the licensee that in his or her opinion a condition of the licence has not been complied with and the licensee does not immediately comply with the condition, then the Minister may take steps to revoke or suspend the licence. Upon application by the licensee the Minister may:

- (1) cancel the licence;
- (2) suspend the licence for the period specified in the application;
- (3) vary the licence as specified in the application; or

(4) revoke a condition to which the licence is subject, being a condition specified in the application.

The Minister may also, by notice in writing served on a licensee, require the licensee to show cause as to why the licence should not be cancelled, suspended or varied as specified in the licence.

[380-790] Removal of a child from unlicensed premises Where child care is being provided for a child at unlicensed premises the Director or an officer may:

- (1) request a parent of the child to remove the child from the premises; or
- (2) remove the child from the premises and place him or her with a suitable person or in the custody of the parents or relatives.

Australia

Social Welfare and Services

Section 1 Child Welfare

(6) Child Employment

[380-1115] Definitions In the Australian Capital Territory employment is defined as a person causing or permitting a child to participate or assist in a business, trade, calling or occupation carried on for private profit, regardless of whether or not that child receives payment or other reward for his or her participation or assistance. The definition of employment expressly excludes such activity is for

from its scope the following forms of employment where no more than 10 hours per week:

- (1) baby-sitting;
- (2) going
- (3) casual
- (4) golf-caddying
- (5) clerical work;
- (6) gardening;
- (7) selling, delivering or distributing newspapers or advertising matter;

- (8) entertainment at a place used for providing entertainment or amusement;
- (9) entertainment at a place used for sporting activities;
- (10) singing, dancing, playing a musical instrument or some similar purpose;
- (11) performing in a radio, television or film program or production not being in the nature of a news item;
- (12) modeling;
- (13) being the subject of either still or moving photography;
- (14) circus work; or
- (15) any other prescribed work.

[380-1120] Work during school hours In general, in all jurisdictions except New South Wales a child of a certain age may not be employed during school hours. Any employer or parent who employs a child during school hours or permits a child to be employed during school hours commits an offence and

[380-1125] Dangerous employment In the Australian Capital Territory and the Northern Territory a person must not employ or cause or permit to be employed a child where the child is to engage in an activity which is dangerous to the health or safety of that child. There is a penalty for contravention of these provisions. However, a child may be so employed with the consent in writing of the relevant authority.

In the Australian Capital Territory, such consent will only be granted upon application by the proposed employer. The Director may refuse to grant such a consent if he or she believes upon reasonable grounds that the proposed employment would be likely to prejudice the health and safety of the young child. A consent may be granted subject to such conditions as the Director thinks fit, where such conditions relate to the preservation of the health and safety of the child. A person who fails to comply with any of these conditions is subject to a penalty. In addition, if the Director believes on reasonable grounds that the health, safety or personal or social development or the ability of the child to benefit from his or her education or training is prejudiced by the employment, then the Director may, by notice in writing served upon the employer:

- (1) prohibit the employer from employing or continuing to employ the child; or

(2) specify conditions to be complied with by the employer with respect to the employment of the child.

A penalty applies to a person who employs a child in contravention of a Director's notice or who fails to comply with any conditions which may be specified in the notice. An employer of a child must do all things necessary and reasonable to ensure the health and safety of that child.

[380-1140] Powers of entry In the Australia Capital Territory the director or an authorized officer may upon land, premises, vessel or vehicle and search and seize any thing that he or she believes on reasonable grounds to be connected with an offence against the Children's Service Act 1986

[380-1195] General In the Australia Capital Territory a young child may be employed

1. for the purposes of or in relation to entertainment at the place used for providing entertainment or amusement.
2. for the purpose of entertainment at the place used for sporting activities;
3. for the purpose of singing, dancing, playing musical instrument or for some similar purpose;
4. as a performer in a radio, television or film program or production or a like program or production, not being in the nature of a news item;
5. as a model;
6. as the subject of either still or moving photography;
7. in connection with a circus ; or
8. on any other prescribed work.

Such employment must take place for no longer than 10 hours in any one week. Where it is envisaged that such employment will be for more than 10 hours in any one week, the proposed employer must give the Director a notice of prescribed particulars not less than seven days before the employment is to commence.

Children and Young Persons

Children Act 1989

England

EMPLOYMENT OF CHILDREN

(1) INTRODUCTION

1101. Regulation by statute; deregulation of youth employment. Legislation has long regulated the employment of children and young persons, not just as to safety but also as to tenure of employment and the prohibition or control of the engagement of such persons in certain types of employment. However, the Employment Act 1989 repealed the principal legislative provisions restricting the employment of young persons, amended other provisions which provided for differential treatment of young persons, and empowered the Secretary of State by order to repeal or amend any statutory provision relating to the employment of children and young persons. The law relating to the welfare of young persons in the workplace is now contained in the health and safety at work legislation and is considered elsewhere in this work. The law covered in this part of this title is restricted to the provisions governing the employment of children and young persons.

1102. Work experience as part of education. The enactments relating to the prohibition or regulation of the employment of children do not apply to the employment of a child in his last two years of compulsory schooling where the employment is in pursuance of arrangements made by the local education authority or by the governing body of a school on behalf of such an authority, with a view to providing him with work experience as part of his education. This does not, however, permit the employment of any person in any way contrary to an enactment which in terms applies to persons of less than, or not over, a specified age expressed as a number of years, or to certain enactments prohibiting the employment of children in any ship.

No such arrangements may be made for a child to be employed in any way which would be, contrary to an enactment prohibiting or regulating the employment of young persons if he were a young person and not a child. Where a child is employed in pursuance of arrangements so made, so much of any enactment as regulates the employment of young persons (whether by excluding

them from any description of work, prescribing the conditions under which they may be permitted to do it or in any other way), and would apply in relation to him if he were of an age to be treated as a young person for the purposes of that enactment, applies in relation to him, in and in respect of the employment arranged for him, in all respects as if he were of an age to be so treated.

1103. Employment in industrial undertakings and ships. No child may be employed in any industrial undertaking, other than one in which only members of the same family are employed. Where persons under the age of 16 years are employed in an industrial undertaking a register of all persons under that age who are so employed, and of the dates of their birth, must be kept and must at all times be open to inspection. A person under school-leaving age may not be employed in any United Kingdom ship except as permitted by regulations prescribing: (1) the circumstances in which and conditions subject to which such a person who has attained such age as may be specified may be employed in a ship in such capacities as may be so specified; and (2) the circumstances and capacities in which persons over school-leaving age but under the age of 18 or such lower age as may be specified must not be employed in a United Kingdom ship or may be so employed only subject to such conditions as may be specified. If any person is employed in a ship in contravention of this provision or if any condition subject to which a person may be employed under regulations made under it is not complied with, the owner or master is liable on summary conviction to a fine not exceeding level 3 on the standard scale.

(2) General Restrictions

1104 General Restrictions on the employment of children. In general, no child may be employed

- (1) so long as he is under the age of 14 years ; or
- (2) to do any work other than light work ; or
- (3) before the close of school hours on any day on which he is required to attend school; or
- (4) before 7 am or after 7 pm on any day; or
- (5) for more than two hours on any day on which he is required to attend school; or
- (6) for more than 12 hours in any week in which he is required to attend school; or
- (7) for more than two hours on any Sunday; or

(8) for more than eight hours or, if he is under the age of 15 years, for more than five hours on any day on which he is not required to attend school and which is not a Sunday; or

(9) for more than 35 hours or, if he is under the age of 15 years, for more than 25 hours in any week in which he is not required to attend school; or

(10) for more than four hours in any day without a rest break of one hour; or

(11) at any time in a year unless at that time he has had, or could still have, during a period in the year in which he is not required to attend school, at least two consecutive weeks without employment.

These restrictions, and those as to employment in entertainments and employment in entertainment abroad, are additional to the statutory provisions controlling the employment of young persons in factories, workshops, mines and quarries and for giving effect to any international Convention regulating employment.

An employer who contravenes these restrictions commits an offence punishable by a fine not exceeding level 3 on the standard scale.

1105. Byelaws and regulations as to the employment of children. A local authority may make byelaws with respect to the employment of children, and any such byelaws may distinguish between children of different ages and sexes and between different localities, trade, occupations and circumstances. Byelaws so made may prohibit absolutely the employment of children in any specified occupation; and may prescribe:

(1) the age below which children are not to be employed;

(2) the number of hours in each day or week for which, and the times of day at which, they may be employed;

(3) the intervals to be allowed for meals and rest;

(4) the holidays or half-holidays to be allowed; and

(5) any other conditions to be observed in relation to the employment.

No such byelaws may, however, modify the general statutory restrictions, except that the may authorise:

(a) the employment on an occasional basis of children aged 13 by their parents or guardian in light agricultural or horticultural work notwithstanding the general prohibition of employment of children under the age of 14;

(b) the employment of children aged 13 in categories of light work specified in the byelaw ;or

(c) the employment of children for not more than one hour before the commencement of school hours on any day when they are required to attend school, notwithstanding the general prohibition of employment before the close of school hours.

1106. Street trading. No child may engage, or be employed, in street trading. However, a local authority may make byelaws authorising children who have attained the age of 14 years to be employed by their parents in street trading to such extent as may be specified in the byelaws, which may also regulate street trading by persons so authorised to be employed in such trading. Such byelaws must contain provisions determining the days and hours during which, and the places at which, such persons may engage or be employed in street trading, may distinguish between persons of different ages and sexes and between different localities, and may contain provisions: (1) forbidding any such person to engage or be employed in street trading unless he holds a licence granted by the authority, and regulating the conditions on which such licences may be granted, suspended and revoked; (2) requiring such persons so engaged or employed to wear badges; (3) regulating in any other respect the conduct of such persons while so engaged or employed.

A child who engages in street trading in contravention of the statutory provisions outlined above or of byelaws made there under is liable on summary conviction to a fine not exceeding level 1 on the standard scale. An employer who contravenes these restrictions commits an offence punishable by a fine not exceeding level 3 on the standard scale.

1107. Employers' liability. If a person is employed in contravention of any of the general restrictions on the employment of children or of any byelaws made under them, the employer and any person (other than the person employed) to whose act or default the contravention is attributable are liable on summary conviction to a fine not exceeding level 3 on the standard

scale. If proceedings are brought against the employer, then, upon information duly laid by him and on giving three days' notice to the prosecution, he is entitled to have any person (other than the person employed) to whose act or default he alleges that the contravention was due brought before the court as a party to the proceedings', and if, after the contravention has been proved, the employer proves to the satisfaction of the court that the contravention was due to that other person's act or default, that person may be convicted of the offence; and if the employer further proves to the satisfaction of the court that he has used all due diligence to secure compliance with the provisions, he must be acquitted. Where an employer makes use of this procedure, he (if he gives evidence), and any witnesses called by him in support of his charge against the other person, may be cross-examined by the prosecution, who may call rebutting evidence, and the court may order costs to be paid by any party to any other party.

Section C : Standards for day care and educational services for under fives

6.39 This section gives guidance on the space standards and overall size, staff/child ratios, group size within the facility, furnishing and equipment and observation and records under these headings :

- full day care
- sessional day care
- maintained nursery schools and classes
- combined centres
- private nursery schools

Education in day care settings

6.40 The aim should be to offer 3 and 4 year olds in day care settings experiences comparable in quality with those offered to children attending school. What children experience at these ages is crucial for their confidence and competence when embarking on their compulsory schooling. It is for policy makers, providers and practitioners to decide how this aim is to be met. The part time services to teachers trained to deal with the early years may be a valuable resource in a day nursery. Social services departments within a local authority should ensure that this point is considered in the development of their day care policies. In so doing

they have regard to the powers contained in the Act to seek advice and help from education departments.

Full Day Care

6.41 The term includes ‘extended day playgroups’ and ‘creches’ in shopping centres, training establishments, leisure facilities or equivalent as well as day nurseries run by statutory authorities, voluntary bodies, private companies or community groups.

The standard recommended ratios are :

0 to 2 years = 1 :3

2 to 3 years = 1: 4

3 to 5 years = 1 : 8

Health Issues

6.14 Organisations and individuals responsible for running or working in day care services should establish effective working relationships with health authorities in their area at an appropriate level so that there are agreed arrangements for obtaining advice from health professionals on matters relating to the health and development of children and also in an emergency. The Department commends the practice in some day nurseries having a named doctor and health visitor from whom they may seek advice.

6.15 Where a day care provider or child minder identifies a possible need for specialist help for a child-eg speech therapy, physiotherapy-he must tell the parents so that they may take the appropriate steps to obtain advice and if necessary treatment for the child. In no circumstances should a provider or childminder take such action on their own initiative.

6.16 A child needs to be in optimum health in order to benefit from his day care or educational experience. Children aged under five, who are in a day nursery or with a childminder, should not miss out on the child health surveillance programme. Health checks are usually offered at age 6 weeks, 8 months,39 months and on school entry at 5 years, providers and childminders should make sure that they are informed by the parents about their child’s health checks. Where

appropriate providers and childminders should remind parents about the checks and the ages at which they are due. In areas where parents hold the child's health record providers and childminders should encourage the parents to show it to them.

6.18 Food hygiene and the arrangements for safe storage and preparation of snacks and meals are important to ensuring that children do not become unwell whilst in day care or with a childminder. There are booklets on Food Safety and Food Handlers Guide which advise on this issue for the general public and people working in the catering industry as cooks or food handlers.

D
P
U

United States Code 1978**Ch. 13A CHILD NUTRITION ACT 1966**

1771. Congressional declaration of Purpose

In recognition of the demonstrated relationship between food and good nutrition and the capacity of children to develop and learn, based on the years of cumulative successful experience under the national school lunch program with its significant contributions in the field of applied nutrition research, it is hereby declared to be the policy of Congress that these efforts shall be extended, expanded, and strengthened under the authority of the Secretary of Agriculture as a measure to safeguard the health and well-being of the Nation's children, and to encourage the domestic consumption of agricultural and other foods, by assisting States, through grants-in-aid and other means, to meet more effectively the nutritional needs of our children.

1772 Special Program to Encourage Consumption of Fluid Milk by Children; authorization of appropriations; eligibility for special milk program; minimum rate reimbursement

There is hereby authorized to be appropriated for the fiscal year ending June 30, 1970, and for each succeeding fiscal year such sums as may be necessary to enable the Secretary of Agriculture, under such rules and regulations as he deems in the public interest, to encourage consumption of fluid milk by children in the United States in (1) nonprofit schools of high school grade and under, and (2) nonprofit nursery schools, child-care centers, settlement houses, summer camps, and similar nonprofit institutions devoted to the care and training of children.

For the purposes of this section "United States" means the fifty States, Guam, the Commonwealth of Puerto Rico, the Virgin Islands, American Samoa, the Trust Territory of the Pacific Islands, and the District of Columbia. The Secretary shall administer the special milk program provided for by this section to the maximum extent practicable in the same manner as he administered the special milk program provided for by this chapter during the fiscal year ending June 30, 1969. Any school or nonprofit child care institution shall receive the special milk program upon their request. Children who qualify for free lunches under guidelines set forth by the Secretary shall also be eligible for free milk, when milk is made available at times other than the periods of meal service in outlets that operate a food service program under sections 1753 and 1766 of this title and section 1773 of this title. For the fiscal year ending June 30, 1975, and for subsequent school years, the minimum rate of reimbursement for a half-pint of milk served in

schools and other eligible institutions shall no be less than 5 cents per half-pint served to eligible children, and such minimum rate of reimbursement shall be adjusted on an annual basis each school year to reflect changes in the series of food away from home of the Consumer Price Index published by the Bureau of labor Statistics of the Department of Labor. Such adjustment shall be computed to the nearest one-fourth cent. Notwithstanding any other provision of this section, in no event shall the minimum rate of reimbursement exceed the cost to the school or institution of milk served to children.

1773. School breakfast program

(a) There is hereby authorized to be appropriated such sums as are necessary to enable the Secretary to carry out a program to assist the States through grants-in-aid and other means to initiate, maintain, or expand nonprofit breakfast programs in all schools which make application for assistance and agree to carry out a nonprofit breakfast program in accordance with this chapter. Appropriations and expenditures for this chapter shall be considered Health, Education, and Welfare functions for budget purposes rather than functions of Agriculture.

(b) (1) Of the funds appropriated for the purposes of this section, the Secretary shall for the fiscal year ending June 30, 1973, (1) apportion \$2,600,000 equally among the States other than Guam, the Virgin Islands, American Samoa, and the Trust Territory of the Pacific Islands, and \$45,000 equally among Guam, the Virgin Islands, American Samoa, and the Trust Territory of the Pacific Islands, and (2) apportion the remainder among the States in accordance with the apportionment formula contained in section 1753 of this title. For each fiscal year beginning with the fiscal year ending June 30, 1974, the Secretary shall make breakfast assistance payments, at such times as he may determine, from the sums appropriated therefore, to each State educational agency, in a total amount equal to the result obtained by (1) multiplying the number-of breakfasts (consisting of a combination of foods which meet the minimum nutritional requirements prescribed by the Secretary pursuant to subsection (e) of this section) served during such fiscal year to children in schools in such States which participate in the breakfast program under this section under agreements with such State educational agency by a national average breakfast payment prescribed by the Secretary for such fiscal year to carry out the purposes of this section;

(2)~multiplying the number of such breakfasts served free to children eligible for free breakfasts in such schools during such fiscal year by a national average free breakfast payment prescribed by the Secretary for such fiscal year to carry out the purposes of this section; and (3)

multiplying the number of reduced price breakfasts served to children eligible for reduced price breakfasts in such schools during such fiscal year by a national average reduced price breakfast payment prescribed by the Secretary for such fiscal year to carry out the provisions of this section ; Provided, That in any fiscal year the aggregate amount of the breakfast assistance payments made by the Secretary to each State educational agency for any fiscal year shall not be less than the amount of the payments made by the State educational agency to participating schools within the State for the fiscal year ending June 30, 1972, to carry out the purposes of this section.

(2)(A) The Secretary shall make additional payments for breakfasts served to children qualifying for a free or reduced-price meal at schools that are in severe need.

(B) The maximum payment for each such free breakfast shall be the higher of

(i) the national average payment established by the Secretary for free breakfasts plus 10 cents, or

(ii) 45 cents, which shall be adjusted on a semiannual basis each July 1 and January 1 to the nearest one-fourth cent in accordance with changes in the series for food away from home of the Consumer Price Index published by the Bureau of Labor Statistics of the Department of Labor for the most recent six-month period for which such data are available, except that the initial such adjustment shall be made on January 1, 1978, and shall reflect the change in the series of food away from home during the period November 1, 1975, to October 31, 1977.

(C) The maximum payment for each such reduced-price breakfast shall be five cents less than the maximum payment for each free breakfast as determined under clause (B) of this paragraph.

(c) Funds apportioned and paid to any State for the purpose of this section shall be disbursed by the State educational agency to schools selected by the State educational agency to assist such school, in financing the costs of operating a breakfast program and for the purpose of subsection (d) of this section. Disbursement to schools shall be made at such rates per meal or on such

other basis as the Secretary shall prescribe; in selecting schools for participation, the State educational agency shall, to the extent practicable, give first consideration to those schools drawing attendance from areas in which poor economic conditions exist, to those schools in which a substantial proportion of the children enrolled must travel long distances daily, and to those schools in which there is a special need for improving the nutrition and dietary practices of children of working mothers and children from low income families. Breakfast assistance

disbursements to schools under this section may be made in advance or by way of reimbursement in accordance with procedures prescribed by the Secretary.

(d) Each State educational agency shall establish eligibility standards for providing additional assistance to schools in severe need where the rate per meal established by the Secretary is insufficient to carry out an effective breakfast program in such a school. Such eligibility standards shall be submitted to the Secretary for approval and included in the State plan of child nutrition operations required by Section 1759a (e) (1) of this title. Pursuant to those State eligibility standards, a school, upon the submission of appropriate documentation about the need circumstances in that school and the school's eligibility for additional assistance, shall be entitled to receive 100 percent of the operating costs of the breakfast program, including the costs of obtaining, preparing, and serving food, or the meal reimbursement rate specified in paragraph (2) of subsection (b) of this section, whichever is less.

(e) Breakfasts served by schools participating in the school breakfast program under this section shall consist of a combination of foods and shall meet minimum nutritional requirements prescribed by the Secretary on the basis of tested nutritional research. Such breakfasts shall be served free or at a reduced price to children in school under the same terms and conditions as are set forth with respect to the service of lunches free or at a reduced price in section 1758 of this title.

(f) For the fiscal year ending June 30, 1973, any withholding of funds for and disbursement to nonprofit private schools shall be effected in the manner used prior to such fiscal year. Beginning with the fiscal year ending June 30, 1974; the Secretary shall make payments from the sums appropriated for any fiscal year for the purposes of this section directly to the schools. (as defined in section 1784(c) of this title which are private and nonprofit as defined in the last sentence of section 1784(c) of this title) within a State, that participate in the breakfast program under an agreement with the Secretary, for the same purposes and subject to the same conditions as are authorized or required under this section with respect to the disbursements by State educational agencies.

(g) As a national nutrition and health policy, it is the purpose and intent of the Congress that the school breakfast program be made available in all schools where it is needed to provide adequate nutrition for children in attendance. The Secretary is hereby directed, in cooperation with State educational agencies, to carry out a program of information in furtherance of this policy. Within 4 months after October 7, 1975, the Secretary shall report to the committees of jurisdiction in the Congress his plans and those of the cooperating state agencies to bring about the needed expansion in the school breakfast.

1788 Nutrition education and training

(a) Congress finds that

- (1) the proper nutrition of the Nation's children is a matter of highest priority;
- (2) the lack of understanding of the principles of good nutrition and their relationship to health can contribute to a child's rejection of ,highly nutritious foods and consequent plate waste in school food service operations ;
- (3) many school food service personnel have not had adequate training in food service management skills and principles, and many teachers and school food service operators have not had adequate training in the fundamentals of nutrition or how to convey this information so as to motivate children to practice sound eating habits ;
- (4) parents exert a significant influence on children in the development of nutritional habits and lack of nutritional knowledge on the part of parents can have detrimental effects on children's nutritional development ; and
- (5) there is a need to create opportunities for children to learn about the importance of the principles of good nutrition in their daily lives and how these principles are applied in the school cafeteria.

Welfare reform act 1996**America**

TITLE VI--CHILD CARE

SEC. 602. GOALS.

Section 658A (42 U.S.C. 9801 note) is amended--

(1) in the section heading by inserting `AND GOALS' after "TITLE";

(2) by inserting `(a) SHORT TITLE- ' before `This'; and

(3) by adding at the end the following:

(b) GOALS- The goals of this subchapter are--

`(1) to allow each State maximum flexibility in developing child care programs and policies that best suit the needs of children and parents within such State;

(2) to promote parental choice to empower working parents to make their own decisions on the child care that best suits their family's needs;

(3) to encourage States to provide consumer education information to help parents make informed choices about child care;

(4) to assist States to provide child care to parents trying to achieve independence from public assistance; and

(5) to assist States in implementing the health, safety licensing, and registration standards established in State regulations.'.

ประวัติผู้เขียน

นางสาวดาวิน ชายชีวินลิขิต เกิดเมื่อวันที่ 27 เมษายน 2517 ที่กรุงเทพมหานคร

ประวัติการศึกษา

- ปีการศึกษา พ.ศ. 2539 สำเร็จการศึกษาชั้นปริญญาตรีศาสตรบัณฑิตจากคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ปีการศึกษา พ.ศ. 2541 สอบไล่ได้ความรู้ชั้นเนติบัณฑิต จากสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา (สมัยที่ 51)
- ปีการศึกษา พ.ศ. 2543 เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายเอกชน และกฎหมายธุรกิจ ณ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต